

Perusopetuksen opetussuunnitelma

Tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokilla 3-9

Hyväksytty opetuslauta-
kunnassa 7.8.2007

SISÄLLYSLUETTELO

1	ARVOT JA TOIMINTA-AJATUS	5
2	YLEISET KASVATUKSEN JA OPETUKSEN TAVOITTEET	7
3	ÄÄNEKOSKEN PERUSKOULUSSA NOUDATETTAVA KIELIOHJELMA	9
4	NOUDATETTAVA TUNTIJAKO	9
5	OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI	10
6	OPETUKSEN PAINOTUKSET JA AIHEKOKONAISSUUKSIEN TOTEUTTAMINEN	11
7	OPETUKSEN TAVOITTEET JA OPPISISÄLLÖT 3 - 9 -LUOKILLA	20
8	VALINNAISAINEIDEN OPETUS	20
9	YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA MUUN PERUSOPETUKSEN KANSSA	20
10	YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA	21
11	YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA	21
12	OPPILASHUOLTO JA OPPILAAN TUKIPALVELUT SEKÄ YHTEISTYÖ MUIDEN ASIAANTUNTIJOIDEN KANSSA	21
	12.1. TUKIOPPILASTOIMINNAN ARVOT, TAVOITTEET JA SISÄLLÖT.....	23
13	OPPIMISSUUNNITELMAN LAATIMISEN PERIAATTEET	24
14	OPPILAANOHAUS	24
15	OPPILASKERHOT	27
16	ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS	27
17	ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS ..	27
18	OPPILAAN ARVIOINTI JA SEN PERUSTUMINEN HYVÄN OSAAMISEN KUVAAKSIIN JA PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEREIHIIN	28
19	TODISTUKSET	28
20	TIETOSTRATEGIA	28
21	TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	31
22	OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT VUOSILUOKITTAIN ERI OPPIAINEISSA	31
	ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	31
	<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen äidinkielen opetuksessa</i>	<i>50</i>
	VIERAAT KIELET	51
	A-KIELI	51
	<i>Englanti.....</i>	<i>51</i>
	A2-KIELI	65
	<i>Saksa</i>	<i>65</i>
	B-KIELI	77
	<i>Ruotsi</i>	<i>77</i>
	<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen vieraiden kielten oppisisällöissä</i>	<i>84</i>
	MATEMATIIKKA 3 - 5	86
	MATEMATIIKKA 6 - 9	92
	<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen matematiikan oppisisällöissä</i>	<i>108</i>
	YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO	109
	BIOLOGIA	114

MAANTIETO.....	127
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen biologian ja maantiedon oppisisällöissä.....</i>	<i>135</i>
FYSIIKKA JA KEMIA.....	138
KEMIA	154
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen fysiikan ja kemian oppisisällöissä.....</i>	<i>159</i>
TERVEYSTIETO	161
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen terveystiedon oppisisällöissä.....</i>	<i>173</i>
USKONTO	174
<i>Evangelisluterilainen uskonto.....</i>	<i>174</i>
<i>Ortodoksinen uskonto</i>	<i>183</i>
<i>Vapaakirkollinen uskonto</i>	<i>188</i>
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen uskontojen oppisisällöissä.....</i>	<i>195</i>
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	196
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen elämänkatsomustiedon oppisisällöissä</i>	<i>204</i>
HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI.....	205
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen historian ja yhteiskuntaopin opetuksessa.....</i>	<i>220</i>
MUSIIKKI	222
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen musiikin oppisisällöissä.....</i>	<i>227</i>
KUVATAIDE.....	228
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen kuvataiteen oppisisällöissä.....</i>	<i>238</i>
KÄSITYÖ.....	240
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen käsityön opetuksessa</i>	<i>251</i>
TEKNINEN TYÖ	252
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen teknisen työn oppisisällöissä</i>	<i>256</i>
LIIKUNTA	257
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen liikunnan oppisisällöissä.....</i>	<i>274</i>
KOTITALOUS	276
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen kotitalouden oppisisällöissä</i>	<i>280</i>
OPPILAANOHAUS PERUSKOULUSSA.....	281
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen oppilaanohjauksen oppisisällöissä.....</i>	<i>284</i>
TIETOTEKNIikka	286
<i>Aihekokonaisuuksien toteutuminen tietotekniikan oppisisällöissä</i>	<i>290</i>
VALINNAISTEN OPPIAINEIDEN KURSSIT	291
VALINTOJEN SUORITTAMINEN.....	291
PERUSOPINNOT (A).....	292
<i>B2-kieli.....</i>	<i>292</i>
Saksa	292
Ranska.....	297
<i>Musiikki.....</i>	<i>308</i>
<i>Kuvataide</i>	<i>310</i>
<i>Tietotekniikka.....</i>	<i>311</i>
<i>Yrittäjyys ja ekonomian perusteet.....</i>	<i>314</i>
<i>Aihekokonaisuuksien toteuttaminen kaupallisten aineiden oppisisällöissä.....</i>	<i>317</i>
<i>Kotitalous.....</i>	<i>318</i>
<i>Tekstiilityö.....</i>	<i>320</i>
<i>Tekninen käsityö.....</i>	<i>322</i>
<i>Luonnonvara-ala.....</i>	<i>325</i>
SYVENTÄVÄT OPINNOT (B)	326
Saksa	326
Ranska.....	327

<i>Venäjä</i>	328
<i>Musiikki</i>	328
<i>Kuvataide</i>	332
<i>Tietotekniikka</i>	333
<i>Kotitalous</i>	333
<i>Tekstiilityö</i>	335
<i>Tekninen käsityö</i>	335
<i>Biologia</i>	336
SOVELTAVAT OPINNOT (C)	337
<i>Englanti</i>	337
<i>Ruotsi</i>	338
<i>Äidinkieli ja kirjallisuus</i>	338
<i>Historia</i>	339
<i>Matematiikka</i>	340
<i>Kemia</i>	341
<i>Fysiikka</i>	341
<i>Tietotekniikka</i>	343
<i>Liikunta</i>	344
<i>Terveystieto</i>	346
TELAKKAKADUN KOULU	348
<i>Valinnaisaineet</i>	348
TEKNINENTYÖ.....	348
TEKSTIILITYÖ.....	349
LIKUNTA.....	350
ÄIDINKIELI.....	350
KIELET.....	351
MATEMATIIKKA.....	352
FYSIKKA.....	353
KEMIA.....	353
BIOLOGIA.....	354
MAANTIEDE.....	354
HISTORIA.....	354
OPINTO-OHJAUS.....	356
MUSIIKKI.....	356
KUVATAIDE.....	357
XKO KOTITALOUS (N).....	357
ZKO8 LEIVONTA (s).....	358
TEKNINENTYÖ.....	358
LIKUNTA.....	360
TIETOTEKNIikka.....	361
ZTTLI SURVIVAL- JA ENSIAPUKURSSI (s).....	364
ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIKEN OPETUS	365
ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIKEN OPETUKSEN LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN PERUSTA	371
LIITE 1 KIELITAIKEN TASOJEN KUVAUSASTEIKKO	373
LIITE 2 KONNEVEDEN, SUMIAISTEN, SUOLAHDEN JA ÄÄNEKOSKEN	
LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMAT	385

1 ARVOT JA TOIMINTA-AJATUS

Äänekosken perusopetuksen opetussuunnitelma rakentuu esiopetuksen kanssa samalle arvoperustalle, jonka lähtökohtana on **tukea oppilaan kasvua elämään myönteisesti suhtautuvana ihmisenä.**

Elämänmyönteisyys on mm.

- tasapainoisuutta
- vastuuntuntoisuutta
- luovuutta ja kiinnostusta uusiin asioihin
- hyvätapaisuutta

Äänekoskella **perusopetuksen arvot** perustuvat opetussuunnitelman perusteissa mainittuihin ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, luonnon monimuotoisuuden ja maapallon elinkelpoisuuden säilyttämiseen (kestävä kehitys) sekä suomalaisen kulttuurin arvostamiseen ja monikulttuurisuuden hyväksymiseen.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen näkyy koulussa opettajan ja oppilaan hyvänä ja turvallisena olona. Tämän saavuttamiseksi korostetaan vastuuntuntoon, itsensä ja toisten ihmisten kunnioittamiseen, yhteistyöhön, työn arvostamiseen sekä hyviin tapoihin oppimista.

Kestävän kehityksen periaate edellyttää vastuun ottamista oman elämäntavan ja elinpiirin kestävydestä ja kunnioitusta ympäristön, itsen ja toisten suhteen. Kestävä kehitys ajatellaan laajasti, jolloin osana sitä voidaan ajatella myös koulutuksen jatkumoa koko perusopetuksen ajan esiopetuksesta peruskoulun päättöluokalle asti.

Tärkeänä osana Äänekosken perusopetuksen arvopohjaa on myös **suomalainen kulttuuri ja kulttuuri-identiteetti**. Tätä tukevat omien juurten (myös äänekoskelaisen kulttuurin ja ominaispiirteiden) tunteminen ja niiden arvostaminen, vieraisiin kulttuureihin tutustuminen sekä kansainvälinen yhteistyö ja muiden kulttuurien hyväksyminen.

Äänekosken peruskoulun toiminta-ajatuksena on **hyvän perusopetuksen antaminen, oppilaan terveen itsetunnon kehittäminen sekä työn arvostaminen.**

Oppilaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittäminen voidaan kuvata myös alla olevalla taulukolla käsitteillä tahto-taito-tieto-tunne:

<p>tahto: oppilaalla on tahto jatkuvaan itsensä ja ympäristönsä kehittämiseen, hän on humaani, oikeudenmukainen ja luontoa kunnioittava</p>	<p>taito: oppilas osaa hankkia, käyttää ja soveltaa tietoa ja luovuutta. Hän ymmärtää elämän ilmiöitä ja osaa käyttää omia vahvuuksiaan.</p>
<p>tieto: oppilaalla on perustiedot, jotka antavat valmiuksia hyvälle elämälle ja ehyen maailmankuvan luomiselle</p>	<p>tunne: oppilaalla on rohkeutta elää omana itsenään ja säädellä omaa käyttäytymistään sekä hyväksyä ja ottaa huomioon toinen sellaisena kuin hän on</p>

2 YLEISET KASVATUKSEN JA OPETUKSEN TAVOITTEET

Perusopetuksen perusteiden tavoitteista Äänekoskella halutaan korostaa

Myönteinen minäkuva	Oppimaan oppiminen	Hyvät tavat
* realistinen minäkuva * kyky itsensä ja toisten arvostamiseen * kyky sietää epäonnistumisia ja pettymyksiä * fyysisen ja emotionaalisen turvallisuuden tunne	* halu oppia, motivaatio * halu kehittää omaa tapaa oppia * oppimisstrategiat * vastuu omasta oppimisesta * kriittinen tiedonhankinta * opitun soveltaminen * oppijaksi oppiminen	* toisen kunnioittaminen * hyvät ja luontevat tavat yhteistyössä kotien kanssa * käytöstapojen oppiminen, asiallinen kielenkäyttö * kohteliaisuus, järjestys * suvaitsevaisuus, empatia * ahkeruus, rehellisyys * työn arvostaminen * avuliaisuus

Näistä **oppimaan oppiminen ja hyvät tavat** ovat myös Äänekosken painotusalueita (ks. luku 6).

Oppimaan oppiminen

Koulun tehtävänä on kehittää oppilaan opiskeluvalmiuksia. Alkuvaiheessa on tärkeää varmistaa opiskelussa tarvittavien perustaitojen hallinta. Myöhemmin keskeisiksi nousevat erilaisten tiedonhankinnan keinojen oppiminen, tiedon käsittelytaidot sekä itsenäinen ja ryhmissä työskentely. Opettaja on osaltaan vastuussa oppilaansa opiskeluvalmiuksien ja valintataitojen kehittymisestä.

Oppilas omaksuu tietoja ja taitoja sivistyäkseen ja saadakseen valmiuksia elämäänsä ja jatkuvaan oppimiseensa. Hän kehittää omaa tapansa oppia ja ottaa vähitellen yhä suurempaa vastuuta omasta oppimisestaan. Hän opettelee kriittistä tiedonhankintaa sekä käyttämään tieto- ja viestintävälineitä monipuolisesti. Oppilaan oman oppimistavan löytämiseksi tulee käyttää erilaisia opetus- ja oppimismenetelmiä. Jo alaluokilta alkaen kiinnitetään huomiota erilaisiin oppimisstrategioihin. (Opiskelutaitoja lisää kohdassa 14 Oppilaanohjaus.)

Kiireettömässä ja turvallisessa oppimisympäristössä on oppimista tukeva ilmapiiri, jossa oppilas oppii näkemään itsensä kehittyvänä oppijana ja voi näin kasvaa oppijaksi opettajan ja oppilastovereiden positiivisen palautteen myötä. Siten oppilaalle kehittyy myönteinen asenne oppimiseen.

- Oppilaan myönteisen minäkuvan vahvistamisen ohella häntä innostetaan oppimaan sekä uskomaan omiin oppimiskykyihinsä. Pyrkimyksenä on säilyttää oppimisen ilo ja

innostus. Tällöin oppilas uskaltaa luovasti ja rohkeasti kohdata uudet oppimishaasteet.

- Hyvät tavat ovat elämänhallinnan ja ihmissuhteiden kannalta tärkeitä taitoja, jotka vaativat kykyä säädellä omaa käyttäytymistään sekä hyväksyä ja ottaa huomioon toiset ihmiset. Hyvien tapojen omaksuminen on osa henkistä kasvua ja itsensä kehittämistä.

Tapakasvatus

Tapakasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ehyeksi ja sivistyneeksi ihmiseksi, jolla on tietoa, taitoa, tahtoa ja rohkeutta elää omana itsenään yhdessä muiden ihmisten kanssa. Tavoitteena on saada oppilas ymmärtämään, että hyvät tavat ovat elämänhallinnan ja ihmissuhteiden kannalta tärkeitä taitoja, jotka vaativat kykyä säädellä omaa käyttäytymistään sekä hyväksyä ja ottaa huomioon toiset ihmiset.

Tapakasvatuksen opetussuunnitelma niveltyy koulun muihin kasvatus- ja opetustavoitteisiin. Tapakasvatusta toteutetaan yhdessä oppilaiden, heidän huoltajiensa ja koulun koko henkilökunnan kanssa. Työtapoja valittaessa pyritään toiminnallisuuteen ja oppilaiden oman aloitteisuuden hyödyntämiseen.

Tapakasvatuksen osa-alueet:

A. Kohteliaisuus, järjestys, viihtyisyys

Tavoite: Hyvät käytöstavat, siisti ympäristö ja viihtyminen koulussa

Sisällöt: Kiittäminen, anteeksipyyttäminen ja asiallinen kielenkäyttö

B. Suvaitsevaisuus ja empatia

Tavoite: Erilaisuuden hyväksyminen, toisen kunnioittaminen

Auttaminen, kuunteleminen

Onnistumisen kokemukset ja itsetunnon kasvaminen

Myönteisen ilmapiirin luominen

Sisällöt: Hyvät kaverisuhteet

Pakolaiset ja maahanmuuttajat

Syrjinnän välttäminen

C. Ahkeruus, rehellisyys ja työn arvostaminen

Tavoite: Työrauha

Mahdollisuus olla ylpeä omasta työstään

Koulu työpaikkana

Muiden kouluyhteisön jäsenten työn kunnioittaminen ja tukeminen

Oikeudenmukaisuus ja sen pohdiskelu

Sisällöt: Reilun pelin säännöt

Meidän koulun esittely

Töiden esittely ulkopuolisille

3 ÄÄNEKOSKEN PERUSKOULUSSA NOUDATETTAVA KIELIOHJELMA

- A1 -kieli EN 3. luokalta lähtien
- A2 -kieli SA 4. luokalta lähtien
- B1 -kieli RU 7. luokalta lähtien
- B2 -kielet RA, SA, VE 8. luokalta lähtien

4 NOUDATETTAVA TUNTIJAKO

Aine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	5	3	3	3	42
A-kieli			2	2	2	2	3	2	3	16
B-kieli							2	2	2	6
Matematiikka	4	4	5	4	4	4	3,5	3,5	3	35
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	3	4						11
Biologia ja maantieto					2	2	2	2	3	11
Fysiikka ja kemia					1	1	2	3	2	9
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto/ET	1	1	1	1	2	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi					2	1	2	3	2	10
Musiikki	1	1	2	2	2	2	1			11
Kuvataide	1	1	2	2	2	2	1	1		12
Käsityö	2	2	2	2	2	2	3			15
Liikunta	2	2	2	2	3	3	2	2	2	20
Kotitalous							3			3
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet								6	7	13
Oppilaan tuntimäärä	20*	20	24	24	26	26	30	30	30	230
Oppilaan vähimmäistuntimäärä	19	19	23	23	24	24	30	30	30	222
Vapaaehtoinen A-kieli				2	2	2	2	2	2	12
Tuntimäärä A2-kielen valinneilla	20	20	24	26	28	28	32	30	30	238

Telakkakadun koululla käytettävä tuntijako

Aine	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	3	3	9
A-kieli	2	3	3	8
B-kieli	2	2	2	6
Matematiikka	3	4	3	10
Ympäristö- ja luonnontieto				
Biologia ja maantieto	1,5	2,5	3	7
Fysiikka ja kemia	2	2	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/ET	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	2	2	3	7
Musiikki	1			1
Kuvataide	2			2
Käsityö	3			3
Liikunta	2	2	2	6
Kotitalous	3			3
Oppilaanohjaus	0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet	1	7	5	13

- Ns. pehmeä lasku ensimmäisen luokan syksyllä mahdollinen
- A2-kieli sisältyy valinnaisaineisiin 8. ja 9. luokilla.

5 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI

Hyvässä oppimisympäristössä vallitsee iloinen, avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri. Oppimisympäristö ohjaa oppilaan uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan. Se tukee kokonaisvaltaisesti oppilaan kasvua ja oppimista sekä oman toiminnan arviointia. Siinä on keskeistä opettajan ja oppilaan välinen sekä oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus. Oppimisympäristö tarjoaa tilaisuuksia monipuoliseen toimintaan.

Erilaisilla oppimis-, työskentely- ja arviointitavoilla vahvistetaan **oppilaskeskeistä kasvatusta**, jossa opettaja ohjaa ja kannustaa oppilasta sekä asettaa oppilaalle rajoja ja kohdistaa häneen odotuksia.

Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, tarkoituksenmukainen ja esteettinen. Oppimisympäristö tukee oppilaan terveyttä fyysisesti ja psyykkisesti.

6 OPETUKSEN PAINOTUKSET JA AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTTAMINEN

Opetuksen painotusalueet Äänekoskella ovat Opetushallituksen perusteiden mukaisesti

1. ihmisenä kasvaminen
2. kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys
3. viestintä ja mediataito
4. osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys
5. vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta
6. turvallisuus ja liikenne
7. ihminen ja teknologia

sekä Äänekosken perusopetuksen omat painotusalueet

- ympäristökasvatus
 - perhekasvatus
 - yrittäjyys,
- jotka sisältyvät yllä mainittuihin painotusalueisiin.

6.1. Ihmisenä kasvaminen

Koko opetuksen kattavan ihmisenä kasvaminen -aihekokonaisuuden päämääränä on tukea oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja elämän hallinnan kehittymistä. Tavoitteena on luoda kasvuympäristö, joka tukee toisaalta yksilöllisyyden ja terveen itsetunnon ja toisaalta tasa-arvoon ja suvaitsevaisuuteen pohjautuvan yhteisöllisyyden kehitystä.

6.2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuuden tavoitteena, että oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriperintöään, tutustuu muihin kulttuureihin ja saa valmiuksia toimia monikulttuurisessa ja kansainvälisessä yhteisössä ja yhteistyössä.

Keskeisiä sisältöjä Äänekoskella ovat esimerkiksi:

- teollisuuden/elinkeinoelämän kehittyminen
- merkittävät henkilöt
- museoyhteistyö (kaupunginmuseo, tehdasmuseo, VÄKSY:n museo)
- taidehistoria: julkiset monumentit
- Koivisto (Suomen historia)
- koululaitoksen historia
- kivikausi, erämaakausi (Hitonhauta, jääkauden merkit Markkamäessä)
- seurakunta (historia, patsaat)
- suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta voidaan edistää:
 - maahanmuuttajaoppilaat
 - eri yhteisöissä toimivat ulkomaalaiset
 - vaihto-oppilaat, ystävyyskouluprojektien hyödyntäminen laajemmin
 - srk:n vierailijat

6.3. Viestintä ja mediataito

Viestintä- ja mediataito - aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja.

Keskeisiä sisältöjä Äänekoskella ovat esimerkiksi:

- elokuva: Koulukino, Kino-Mikko
- Sisis, KSML (kaikilla luokka-asteilla)
- nettiympäristö, Ympäristövirta

6.4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta hahmottamaan yhteiskuntaa eri toimijoiden näkökulmista, kehittää osallistumisessa tarvittavia valmiuksia sekä luoda pohjaa yrittäjämäisille toimintatavoille. Koulun oppimiskulttuurin ja toimintatapojen tulee tukea oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, päämäärätietoiseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi sekä auttaa oppilasta muodostamaan realistinen kuva omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Keskeisiä sisältöjä Äänekoskella ovat esimerkiksi:

3.-6. lk:

- oman koulun eri ammatteihin sekä Äänekosken kouluihin ja päiväkoteihin tutustuminen
- vanhempien ammatteihin tutustuminen sekä haastattelut työhön liittyen ja työpaikkavierailut
- yritysvierailut/yrittäjä vierailee koulussa
- yhteistyö paikallisten yritysten kanssa
- projekti jostakin yrityksestä
- oman tuotteen suunnittelu ja markkinointi luokkaretki-/leirikoulurahastoon

7.-9. lk:

- oman koulutuksen ja ammatin suunnittelu
- virastovierailut
- kaupunginvaltuuston kokousten seuraaminen
- oikeudenistunnon seuraaminen

Jokaisella vuosiluokalla käsitellään yksi sisältöluettelon asia. Kts. myös kohta 6.9.

6.5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Perusopetuksen tulee kasvattaa ympäristötietoisia, kestävään elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia. Koulun tulee opettaa tulevaisuusajattelua ja tulevaisuuden rakentamista ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille.

Yhtenä Äänekosken perusopetuksen painotusalueena on ympäristökasvatus. Ympäristökasvatus sisällytetään jokaisen koulun koulukohtaiseen suunnitelmaan ja opettajien velvollisuus on kytkeä se omaan oppiaineeseensa. Tätä kautta opettajat myös sitoutuvat ympäristökasvatuksen periaatteiden toteuttamiseen omassa opetuksessaan.

Jokainen koulu suunnittelee oman ympäristöhankkeensa, jonka painopisteinä ovat materiaalin kierto ja energiankulutus. Esimerkkeinä mm.

- Koulun oma kestävä kehityksen ohjelma
- Lähiluonnon kartoitus
- Kylän omat ominaispiirteet
- Jätehuolto
- Kierrätys
- Koulun omasta pihasta huolehtiminen
- Luontopolut
- Siivoustalkoot (Sipi-projekti)
- Pihasuunnitelmat
- Ympäristötaide
- Linturetket
- Talviruokinta

Ekologisen painotuksen lisäksi kestävä kehityksen sosiaalinen ja taloudellinen näkökulma on tärkeä.

Ympäristökasvatuksen tavoitteena on saada sekä opettajat että oppilaat osallistumaan ja toimimaan vastuullisesti ja sitoutuneesti oman koulun ympäristöhankkeessa. Koko kaupungin ympäristövirtahanke on osa koulun ympäristökasvatusta.

6.6. Turvallisuus ja liikenne

Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään turvallisuuden ylläpitämistä ja edistämistä sekä opastaa vastuulliseen käyttäytymiseen liikenteessä. Perusopetuksen tulee antaa oppilaalle ikäkauteen liittyvät valmiudet toimia erilaisissa toimintaympäristöissä ja tilanteissa turvallisesti.

Liikenneturvallisuuden opetus toteutetaan soveltuvin osin liitteessä 2 olevan suunnitelman mukaisesti.

6.7. Ihminen ja teknologia

Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään ihmisen riippuvuus nykyaikaisesta teknologiasta ja näkemään teknologian merkitys arkielämässämme. Perusopetuksen tulee tarjota perustietoa teknologiasta, sen kehittämisestä ja vaikutuksista, opastaa järkeviin valintoihin ja saada pohtimaan teknologiaan liittyviä eettisiä, moraalisia ja tasa-arvokysymyksiä. Opetuksen tulee kehittää välineiden, laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteiden ymmärtämistä ja käyttöä.

6.8. Perhekasvatus

Perhekasvatuksessa noudatetaan terveys- ja perhekasvatuksen opetussuunnitelmaa.

Keskeiset sisällöt:

3.-4. lk	5.-6. lk
Minä itse ja muut <ul style="list-style-type: none"> - harrastukset - työ ja elinkeino - tupakka ja päihteet - tapaturmat, ensiavun alkeet ja tavallisimmat sairaudet - hygienia ja kuukautisten alkaminen (tytöt 4. lk) - mistä vauvat tulevat - unen ja levon merkitys 	Ihminen <ul style="list-style-type: none"> - omaan minuuteen, naiseksi ja mieheksi kasvaminen - murrosikä (fyysiset ja psyykkiset muutokset) - kuukautiset, siemensyöksyt, "seksisanastoa" - anatomia ja fysiologia - sosiaaliset suhteet (perhe, kaverit, harrastukset, seurustelu) - lapsi ymmärtää terveyteen liittyviä uhkatekijöitä (tupakka, huumeet, alkoholi) ja oppii tekemään päätöksiä itsenäisesti ja omaa terveyttään edistäen - ihmisen lisääntyminen: hedelmöittyminen, raskaus ja ehkäisy - ensiapu, peruselvytys - hygienia ja itsestä huolehtiminen

Seksuaalikasvatuksen opetussuunnitelma vuosiluokille 7-9

Tavoitteet

- perhe- ja seksuaalikasvatus (seksuaaliterveys) on osa terveystasvatusta
- tavoitteena kehittää oppilaan omaa vastuuta ja päätöksentekokykyä murrosikään liittyvissä asioissa
- tukea oppilaan elämänvaiheen onnistumista, joka luo hyvän pohjan aikuisuudelle ja vanhemmuudelle
- parantaa seksuaaliterveyden laatua

Sisällöt

- seksuaaliterveys sisältää:
 1. seksuaaliseen kehitykseen liittyvät kysymykset (koko elämänkaari)
 2. sukupuolielämään liittyvät kysymykset
 3. sukupuolielimiin liittyvät kysymykset

Sisällöt luokittain

7. lk

- ystävyys, rakkaus, toisen huomioonottaminen
- hyvä itsetunto
- kehittyminen mieheksi ja naiseksi

8. lk

- sukupuolielimistön rakenne ja toiminta
- raskauden ehkäisy ja jälkikielisyys
- sukupuolitaudit
- perhesuunnitteluneuvola
- kuukautiset ja kuukautishygienia
- hyvä-paha, oikea-väärä, etiikka, moraalit, omatunto, yksityisyys, toisten huomioonottaminen
- seksuaalisen halukkuuden herääminen
- päihteet ja seksuaalisuus
- teemapäivä
- seurustelu ja tunnekokemukset
- erotiikka ja rakkaus mediassa draama ja roolileikit
- päätöksenteko itseään koskevissa asioissa
- oman kehon haltuunotto (anoreksia, bulimia)
- psyykinen tasapaino

9. lk

- hedelmöitys ja hedelmättömyys
- sikiön kehitys
- synnytys, abortti ja keskenmeno
- erilaiset seksuaaliryhmät
- perhe ja yhteiskunta
- arjen erotiikka
- sukupuolihygienia
- seksuaalisuuden minäkuvan vahvistuminen
- seksuaalinen monimuotoisuus
- seksuaalinen häirintä
- arjen hallinta (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)
- nuoruus, seurustelu, aikuistuminen

Arviointi

- kurssin suorittaminen voi vaikuttaa mukana olevien aineiden arviointiin
- arviointiin vaikuttavat 7. luokalta 9. luokalle mukana kulkeva portfolio sekä mahdolliset projektityöt

6.9. Yrittäjyyskasvatus perusopetuksessa

Yrittäjyyskasvatuksen keskeisenä päämääränä tulee olla sekä sisäiselle että ulkoiselle yrittäjyydelle myönteiset arvot ja asenteet. Yrittäjyyskasvatuksella edistetään oppilaan tiedollista, taidollista ja asenteellista kehittymistä yritteliääksi ja aktiiviseksi toimijaksi.

Koulutyössä painottuu sisäinen yrittäjyys, joka ilmenee erityisesti yritteliäisyytenä, vastuuntuntona, myönteisenä oma-aloitteisuutena, yhteistyökykynä ja luovuutena. Nämä ominaisuudet ovat tarpeen myöhemmin työelämässä riippumatta siitä, toimiiko varsinaisena yrittäjänä tai toisen palveluksessa.

Opettajien ja yrittäjien yhteistyön lisääminen yritysvierailujen ja muun yhteistyön avulla avartaa tietämystä molempien osapuolten tehtävistä. Näin syntyneen kontaktiverkon avulla mahdollisuudet yrittäjyyskasvatuksen toteuttamiselle monipuolistuu ja helpottuu.

Luokat 1 - 6

Oppilaat tutustuvat kullakin luokka-asteella johonkin työelämän osa-alueeseen sekä varsinaisen yrittämisen että erilaisten ammattien osalta siten, että se sopii eri oppiaineissa samaan aikaan opiskeltaviin asiakokonaisuuksiin.

Yrittäjät ja vanhemmat vierailevat tunneilla kertomassa työtehtävistään. Oppilaat tekevät yritysvierailuja ja tutustuvat työpaikkoihin, joihin kuuluu esimerkiksi käynnit maatilalla, kaupassa ja teollisuuden keskeisillä osa-alueilla. Tavoitteena on, että oppilas saa monipuolisen kuvan ympäröivästä yhteiskunnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista. Tutustumiskäyntien ja vierailujen yhteydessä tuodaan esille sisäisen yrittäjyyden merkitys (vastuu, oma osaaminen, yhteistyö, luovuus, rohkeus). Suunnitelma yritysvierailuista tehdään koulukohtaisesti.

Luokat 7 - 9

Painopistealue on ulkoisen yrittäjyyden osalta oppilaanohjauksen, yhteiskuntaopin ja ko. asiaan soveltuvien valinnaisten aineiden oppitunneilla. Sisäiseen yrittäjyyteen kannustetaan kaikkien oppiaineiden yhteydessä.

Tehdään yritysvierailuja, yrittäjät käyvät oppitunneilla, järjestetään TET-jaksoja, organisoidaan erilaisia projekteja ja kehitetään mahdollista kummitoimintaa yritysten ja koulun välillä. Syvennetään ulkoista yrittäjyyttä urasuunnittelun näkökulmasta. Esimerkkien avulla kerrotaan, että sekä miehet että naiset voivat toimia menestyksekkäästi itsenäisinä yrittäjinä.

7 OPETUKSEN TAVOITTEET JA OPPISISÄLLÖT 3 - 9 -LUOKILLA

Perusopetuksen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen tapahtuu tavoitteellisena opiskeluna opettajan ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa opettajan ja vertaisryhmän kanssa. Työtavat tukevat oppimista, opiskelu tapahtuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Toiminnan ja tutkimisen lähtökohtana ovat oppilaan elinympäristöön läheisesti liittyvät ilmiöt ja tapahtumat sekä niistä saadut kokemukset. Toiminta antaa mahdollisuuksia myös leikkiin osana oppimisprosessia. Opetusta voidaan antaa joko ainejakoisena tai eheyttynä. Tavoitteellinen opetus rakennetaan siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea.

3 - 9 -luokkien tavoitteet ja oppisisällöt eri oppiaineissa sivulta 37 alkaen.

8 VALINNAISAINEIDEN OPETUS

Valinnaisaineiden opetusta koskeva suunnitelma on omana kokonaisuutenaan kohdassa Valinnaisten oppiaineiden kurssit.

9 YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA MUUN PERUSOPETUKSEN KANSSA

Yhtenäisen perusopetuksen luomisessa painottuu koulujen ja niiden henkilöstön yhteistyö, jota kehitetään. Opettajien yhteistyötä lisätään esiopetuksen ja perusopetuksen sekä ala-asteen ja yläasteen rajan hälventämiseksi esim. yhteisillä projekteilla, henkilöstön yhteisellä koulutuksella ja kokouksilla. Opetussuunnitelma rakentuu aiemmin opittua syventäen.

Tarvittava tieto oppilaasta siirretään esiopetuksesta perusopetukseen.

10 YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA

Oppilaan tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen vuoksi kodin ja koulun välisen yhteistyön tulee olla luottamuksellista ja tasa-arvoista. Huoltajilla on ensisijainen kasvatustas vastuu lapsesta. Heille on luotava mahdollisuus ottaa vastuuta kasvatuksen ja opetuksen toteuttamisesta myös koulutyössä ja osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Koulun tehtävänä on olla aktiivinen aloitteentekijä ja vuorovaikutuksen ylläpitäjä.

Esiopetuksen aikana syntyneitä luottamuksellista yhteistyötä jatketaan ja kehitetään koko perusopetuksen ajan.

11 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Opetuksessa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa niin, että Äänekosken painopistealueet painottuvat koulu- ja luokkakohtaisesti. Siinä huomioidaan oppilaiden kiinnostus, opettajien vahvuudet sekä huoltajien työelämä- ym. yhteydet.

Yhteistyötahoja ovat mm.

- kaupungin palvelut (kulttuuritoimi ja vapaa-aikatoimi)
- seurakunta
- urheiluseurat, muut järjestöt
- palo- ja pelastustoimi
- poliisi
- liike-elämä, yrittäjät
- yliopisto, muut oppilaitokset, -koulut ja
- kansainvälinen yhteistyö (ystävyykskaupungit ja -koulut, kummitoiminta yms.)

12 OPPILASHUOLTO JA OPPILAAN TUKIPALVELUT SEKÄ YHTEISTYÖ MUIDEN ASiantuntijoiden kanssa

Oppilashuoltoon kuuluu oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Oppilashuollolla edistetään oppilaiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä varmistetaan kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus. Tavoitteena on turvallisen ja terveen oppimis- ja työympäristön luominen sekä mielenterveyttä suojaavien tekijöiden edistäminen. Oppilashuolto on ensisijaisesti ennalta ehkäisevää, mutta myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista.

Oppilashuoltoa ja tukipalveluita ovat

- kouluruokailu
- koulukuljetus
- kouluavustajat
- koulunkäyntiavustajat
- kouluterveydenhuolto
- oppilashuoltotyöryhmä
- koulukuraattori
- koulupsykologi
- tukiopetus
- kerhotoiminta
- tukioppilastoiminta

Asiantuntijapalveluita:

- perheneuvola
- nuorisopsykiatrinen poliklinikka
- sosiaalitoimi; sosiaalityöntekijät, perhetyöntekijät
- sairaalaopetus
- erityiskoulut
- perhetukikeskus
- iltapäivätoiminta
- nuorisotoimi
- vanhemmat

Toimenpidesuunnitelmat ongelma- ja kriisitilanteita varten (esim. kiusaaminen, väkivalta, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset) tehdään koulukohtaisesti tavoitteena yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa.

Kriisisuunnitelmassa tulee olla ohjeet mm. tilannekartoituksen ja ilmoituksen tekemiseen sekä asian välittömään ja jatkokäsittelyyn. Koulukiusaamistilanteisiin liittyvien suunnitelmien tulee sisältää tilannekartoitusten lisäksi mm. toimintaohjeet kiusaamisen ennalta ehkäisemisestä, havaittujen kiusaamistapausten käsittelemisestä sekä seurannasta ja tiedottamisesta.

12.1. Tukioppilastoiminnan arvot, tavoitteet ja sisällöt

Tukioppilastoiminnan lähtökohtana on vapaaehtoisuus, suvaitsevaisuus, luottamuksellisuus sekä nuorten äänen kuuleminen hyvän kouluilmapiirin saavuttamiseksi. Vertaisena tukioppilas näkee koulussa asioita, joita aikuinen ei välttämättä näe, ja voi välittää tietoa eteenpäin.

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on nuorten terveen kasvun tukeminen ja myönteisen sosiaalisen vuorovaikutuksen vahvistaminen. Toiminta lisää nuorten vastuuntuntoa ja vaikutusmahdollisuuksia kouluyhteisössä ja tukioppilaat ovat muille esimerkkinä opettajien ja oppilaiden yhteistyökumppanuudesta. He viestivät muille nuorille, että yhteisestä hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluu kaikille. Tukioppilastoiminta ehkäisee koulukiusaamista, edistää suvaitsevaisuutta ja luo me-henkeä koulussa. Toiminnan näkökulma on ennaltaehkäisyssä, eikä sitä ole tarkoitettu vakavien ongelmien ratkaisuun. Tavoitteena on luoda ilmapiiri, jossa kaikki kouluyhteisön jäsenet tulevat hyväksytyiksi ja jossa kiusaamista ei missään muodossa hyväksytä. Tukioppilana toimiminen voi olla merkityksellistä myös oppilaan omalle kasvulle. Toimintaan on oltava valmis sitoutumaan.

Uudet tukioppilaat koulutetaan tehtävänsä tukioppilastoiminnan peruskurssilla kahdeksannen luokan syksyllä. Kukin 7. luokka saa omat tukioppilaat 8. ja 9. luokilta.

Tukioppilastoiminnan sisältöjä voisivat olla esimerkiksi:

- 6. luokkien vastaanottaminen kouluun tutustuessa
- 7. luokkien ryhmäyttäminen
- tapahtumien ja tempausten järjestäminen
- päivänavaukset
- osallistuminen vanhempainiltoihin
- Selvä Elämä-ohjelman mukainen koulutus ja tuntien pitäminen
4.-5 -luokkalaisille

13 OPPIMISSUUNNITELMAN LAATIMISEN PERIAATTEET

Oppilaalle voidaan tehdä oppimissuunnitelma, joka seuraa oppilaan mukana ja täydentyy tilanteen mukaan esiopetuksesta perusopetuksen päättöluokalle asti. Oppimissuunnitelman tulisi sisältää myös oppilaan omaa itsearviointia (esim. oppilaan itsearviointikansio oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta).

Opettaja laatii oppimissuunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa yhteisissä keskusteluissa. Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota oppilaan kasvuun, kehitykseen ja oppimistavoitteisiin. Suunnitelma sisältää myös arvion oppilaan vahvuuksista ja kehittämistarpeista. Oppimissuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain arviointikeskusteluissa.

14 OPPILAANOHJAUS

OHJAUSSUUNNITELMA

Ohjauksella huolehditaan oppilaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista painottaen syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa. Ongelmiin pyritään puuttumaan mahdollisimman varhain. Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan edellytyksiä hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan kasvua oman toiminnan säätelyyn, vahvistetaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä. Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään oppimistaan, harjaantumaan opiskelun taidoissaan, arvioimaan omaa toimintaansa sekä löytämään keinoja selviytyä oppimisessaan. Opintojen päättövaiheessa oppilas tarvitsee tukea hahmottaakseen opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia.

Ohjaus muodostaa koko peruskoulun kestävän jatkumon, joka toteutetaan opettajien ja muun ohjaushenkilöstön yhteistyönä. Ohjauksen koordinoivastuu on oppilaanohjaajalla, mutta kaikki opettajat yhdessä osallistuvat ohjauksen toteuttamiseen. Lähiohjauksesta huolehtivat luokanvalvoja, aineenopettajat ja opinto-ohjaaja. Tässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjaustoiminnan periaatteet, käytänteet ja työnjako eri toimijoiden kesken.

Luokanopettaja (luokat 1 - 6) ja luokanvalvoja (luokat 7 - 9)

- osallistuu alakoulun ja yläkoulun välisiin nivelpalaveriin
- toimii luokkansa lähiohjaajana sekä oppilaittensa ja muun kouluyhteisön välisenä yhdysiteenä
- valvoo oppilaittensa koulunkäynnin säännöllisyyttä, opintojen edistymistä ja käyttäytymistä sekä tapaa säännöllisesti oppilaitaan
- ohjaa oppilaita tulokselliseen koulutyöhön ja hyviin käytöstapoihin

- pyrkii vahvistamaan luokkansa oppilaiden yhteistyökykyä ja yhteishenkeä
- osallistuu luokkansa integroitujen oppilaiden sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelmien laatimiseen yhdessä erityisopettajien ja aineenopettajien kanssa
- pitää yhteyttä oppilaiden huoltajiin sekä tarvittaessa ottaa yhteyttä oppilashuoltoon
- huolehtii luokkansa oppilaskuntaedustajien valinnasta

Aineenopettaja, Luokanopettaja

- ohjaa oppiaineensa opiskelua ja opiskelutaitojen kehittymistä, selvittää tavoitteet ja sisällöt sekä arviointikriteerit
- seuraa oppilaan oppimista, jotta mahdolliset oppimisen esteet ja oppimisvaikeudet tunnistetaan varhain
- antaa tarvittaessa tukiopetusta
- tukee kasvua, kehitystä ja osallisuutta
- sisällyttää oppiaineen opiskeluun kokonaisuuksia, jotka liittävät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin
- osallistuu HOJKS- ja oppimissuunnitelmien laatimiseen yhdessä luokanvalvojan ja erityisopettajan kanssa ja huolehtii integroiduista oppilaista oman oppiaineensa osalta
- tiedottaa oppiaineeseen liittyvistä valinnaisaineista
- osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin ja opintokäynteihin sekä niiden järjestämiseen

Erityisopettaja

- vastaa kokonaisvaltaisesti erityisoppilaiden tai erityisluokan ohjauksesta yhteistyössä aineenopettajien ja oppilashuollon kanssa

Opinto-ohjaaja (luokat 7 - 9)

- antaa luokkamuotoista, henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta
- osallistuu tarvittaessa koulun ja huoltajien välisiin neuvotteluihin sekä vanhempainiltoihin
- tiedottaa koulun ohjauksen tukirakenteista vanhempainilloissa
- huolehtii valinnaisaineohjauksesta sekä -systemin tiedottamisesta oppilaille ja vanhemmille
- hoitaa jatko-opintoihin hakeutumisen
- antaa jälkiohjausta ilman opiskelupaikkaa jääneille 9. luokkalaisille
- hoitaa nivelvaiheen yhteistyön sekä alakouluihin että toisen asteen oppilaitoksiin
- on yhteydessä opetus- ja muihin viranomaisiin sekä järjestöihin
- toimii alueellisessa ohjaustyöryhmässä jäsenenä sekä tekee alueellisen ohjaustyön toimintasuunnitelman suuntaista yhteistyötä työvoimahallinnon viranomaisten kanssa
- järjestää tarvittaessa koulutuskokeilut sekä ammatinvalintapsykologin tapaamiset

- huolehtii työelämään tutustumisjaksoista ja opintokäynneistä
- tekee yhteistyötä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa

Rehtori

- huolehtii ohjauksen voimavarojen riittävydestä ja toimintamahdollisuuksien ylläpidosta
- seuraa ohjauksen kehittämistä ja toteutumista
- osallistuu ohjaukseen ja neuvotteluihin tarvittaessa
- vastaa ohjaukseen liittyvästä päätöksenteosta ja hallinnollisten asioiden hoitamisesta sekä oppilaaksiotosta ja kielistä vapauttamisesta
- pyrkii oppilasryhmiä muodostaessaan ennaltaehkäisemään ongelmia
- sijoittaa luokanvalvojanvartit/-tunnit työjärjestyksiin tarkoituksenmukaisesti
- huolehtii oman äidinkielen ja oman uskonnon opetuksen järjestämisestä

Koulun muu tukiverkosto

- Kouluterveydenhoitaja tapaa nuoren säännöllisissä terveystarkastuksissa ja järjestää mahdollisuuksien mukaan perhetapaamisia.
- Koulupsykologi auttaa nuoren kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä ongelmissa.
- Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä, joka auttaa nuorta hänen kasvuunsa liittyvissä asioissa.
- Oppilashuoltotyöryhmä on moniammatillinen ryhmä, joka pyrkii ennaltaehkäisemään ja tunnistamaan oppimisen esteitä ja ongelmia sekä puuttumaan niihin mahdollisimman ajoissa.
- Tukioppilaat pyrkivät edistämään hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa.
- Vertaissovittelijat huolehtivat yhdessä ohjaavien aikuisten kanssa turvallisen oppimisympäristön toteutumisesta ja kiusaamistilanteiden rakentavasta sovittelusta.
- Oppilaskunta edustaa koko koulun oppilaita sekä vaikuttaa ja kantaa vastuuta koko koulun yhteisistä asioista.

15 OPPILASKERHOT

Koulun kerhotyön tarkoituksena on kannustaa oppilaan myönteisen harrastuksen viriämistä. Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaan sosiaalista kasvua ja itsensä monipuolista kehittämistä.

Oppilaskerhojen järjestämisessä voidaan Äänekoskella tehdä yhteistyötä eri seurojen, yhteisöjen tai järjestöjen, yrittäjien ja yritysten sekä huoltajien ja isompien oppilaiden kanssa, kunhan vastuukysymyksistä sovitaan selkeästi. Kerhoja voidaan ideoida sekä sopia tavoitteista ja jatkuvuudesta yhdessä nuorisotoimen, liikuntatoimen ja kulttuuritoimen kanssa.

16 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen suunnitelma on tämän suunnitelman viimeisenä lukuna.

17 ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS

Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden opetukseen luodaan yhtenäinen malli, joka etenee portaittain perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumiseksi. Opetuksessa huomioidaan maahanmuuttajaoppilaan aikaisempi oppimishistoria. Oppilaan omaa kulttuuritaustaa hyödynnetään tavoitteena suvaitsevaisuuden ja ymmärryksen lisääminen.

Maahanmuuttajaoppilaalle on nimettävä yhteyshenkilö, joka on yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa. Maahanmuuttajaoppilaan opetuksessa toteutetaan olemassa olevaa kotouttamissuunnitelmaa, joka sisältää valmentavan opetuksen, kielen opetuksen ja kulttuuriin tutustumisen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma, joka sisältää joustavan arvioinnin. Äänekoskella maahanmuuttajien opetuksen koordinointi kuuluu ohjaavan erityisopettajan tehtäviin.

Näitä periaatteita toteutetaan soveltuvin osin myös vähemmistökulttuureihin kuuluviin oppilaisiin.

18 OPPILAAN ARVIOINTI JA SEN PERUSTUMINEN HYVÄN OSAAMISEN KUVAUKSIIN JA PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEREIHIIN

VALMISTELLAAN ALAKOULUJEN OPPILASARVIOINNIN YHTEYDESSÄ SYKSYLLÄ 2007.

19 TODISTUKSET

Todistuksina käytetään koulutuslautakunnan hyväksymiä todistuslomakkeita.

20 TIETOSTRATEGIA

20.1. Johdanto

Opetushallituksen suosituksen mukaisesti koulutuksen järjestäjillä tulee olla oppilaitosten toimintaa tukeva opetusalan tietostrategia, jossa opettajien koulutukseen, oppilaitosten pedagogiseen ja tekniseen tukeen tieto- ja viestintätekniiikan käytössä sekä tietoliikenneyhteyksien ja laitevarustuksen ajan tasalla pitoon on kiinnitetty erityistä huomiota.

Tieto- ja viestintäteknikalla tarkoitetaan kaikkia niitä laitteita, välineitä ja menetelmiä, joilla tietoa etsitään, hallitaan ja käsitellään ja joita käytetään kommunikaatiossa ja viestinnässä.

Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategia tarkoittaa tietoista pyrkimystä parempiin tieto- ja viestintätekniiikan käyttötaitoihin sekä niiden hyödyntämistä opetuksessa ja hallinnossa.

Alla oleva Äänekosken tietostrategia on samalla Äänekosken koulutoimen tietostrategia.

20.2. Tavoitteet

Tietostrategiaohjelman avulla tähdätään siihen, että oppilaat oppivat käyttämään tietotekniikkaa kommunikointiin ja tiedon hankintaan sekä että kaikilla oppilaille on tasavertainen mahdollisuus opiskella ja kehittää omaa tietotekniikan käyttöä. Näin estetään tietoteknistä syrjäytymistä.

Koulutoimi tarjoaa oppilaille ja opettajille ajanmukaisen oppimis- ja opetusympäristön. Opettajille tarjotaan sekä teknistä että pedagogista tukea, jota kautta edistetään

ohjaamisen valmiuksia sekä kehitetään oppilaiden opiskelunvalmiuksia.

Tietotekniikan avulla edistetään hyväksytyyn oppimiskäsityksen mukaista opiskelua. Aktiiviseen tiedonhankintaan ja kriittiseen tiedonmuodostamiseen kuuluvat monipuolinen viestintävälineiden käyttö, tiedonhankintakeinojen oppiminen, tiedon käsittelytaito, mm. lukustrategioiden oppiminen ja medialukutaito, vuorovaikutteisuus tietotekniikan avulla kommunikoinnissa ja opiskelussa, kriittinen tiedonkäsittely sekä itseohjautuvuus tiedonhankinnassa.

20.3. Opettajien koulutus

Koulujen henkilökunnan koulutustarpeet kartoitetaan ja suunnitellaan koulutus tarpeiden pohjalta. Vähimmäistavoitteena on, että kaikki opettajat hallitsevat taidot, joita opetussuunnitelma ja opettajan oma työ vaativat. Koulujen tietotekniikkavastaaville tulee antaa mahdollisuus ylläpitää ja kehittää taitojaan jatkuvan koulutuksen avulla. Koulutusjärjestelmässä käytetään esisijaisesti Äänekosken omia resursseja yhteistyössä eri oppilaitosten ja yritysten kanssa. Myös Jyväskylän Yliopiston ylläpitämän Pedanet-palvelun ja opetushallituksen tarjoamaa ope.fi:n käyttömahdollisuuksia selvitetään. Koulutus tulee nähdä kokonaisuutena, jonka laaja-alainen ja johdonmukainen suunnittelu johtaa hyvään tulokseen.

20.4. Tietotekniikan käyttö opetuksessa

Luokka-asteilla 1-6 pyritään siihen, että oppilas pystyy käyttämään tietotekniikkaa sujuvasti opiskelunsa apuna. Tietotekniikkaa ei omana oppiaineena näillä luokilla ole. 8. ja 9. luokilla tietotekniikka voi opiskella valinnaisaineena. Tietotekniikan opetus pyritään integroimaan muihin oppiaineisiin. Oppilaiden tietotekninen osaaminen myös mahdollistaa tietotekniikan käytön eri oppiaineiden opetuksessa.

- 1-6 lk	Tavoitteet ja oppisisällöt oppiaineen kohdalla
- 7-9 lk	"-
- erityisopetus	"-

Kirjastoyhteistyö

Äänekosken kaupungin kirjaston tiedonhankintaprojekti kuuluu yhtenä osana koulujen tietostrategiaan. Kirjasto toimii opetuksen tukena tiedonhankintataitojen, tietopalvelun ja opiskeluvalmiuksien kehittämisessä. Tavoitteena on tietoa etsivä, informaation arviointiin ja eettiseen käyttöön pystyvä opiskelija.

Kirjastoyhteistyötä kehitetään säännölliseksi ja jatkuvaksi toiminnaksi mahdollisuuksien mukaan kaikille kouluille. 7.-9. luokkien kirjastoprojekti voi olla osa jotain kurssia, jonka sisältö ja tavoite pohditaan erikseen.

20.5. Tilat ja laitteet

Tietoliikenneyhteyksien tulee pelata vaivattomasti ja koneita tulee olla riittävästi. Atk-luokkien tulee olla tarpeeksi suuria ja koneiden riittävän tehokkaita. Oheislaitteiden ja muiden viestintävälineiden tulee olla ajanmukaisia. Kouluilla tulee olla näitä varten asianmukaiset ja riittävät resurssit. Laitteiden huoltoon ja ylläpitoon on panostettava. Tehty työ korvataan ja huollon tarvitsemia tiloja järjestetään. Koulujen yhteisen tukihenkilön palkkaamista tulee harkita. Laitteiden hankinnassa edetään suunnitelmallisesti ja yhteistyötä hankinnoissa eri koulujen välillä ja kaupungin kanssa tiivistetään.

20.6. Ohjelmat

Ohjelmistot kaupungin kouluissa yhtenäistetään tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteinen näkemys tavoitteista ohjaa ohjelmien hankintaa. Koulut tehostavat yhteistyötä ohjelmistojen hankinnassa. Yhteisestä perusohjelmistosta ja niiden käytöstä sovitaan. Näin turvataan oppilaiden tasavertaisuus. Lisäksi keskitetyt ja harkitut hankinnat tuovat säästöjä. Ohjelmia hankittaessa tulee myös tutkia ilmaisohjelmien (esim. OpenOffice) käyttömahdollisuuksia. Yhtenäiset työkaluohjelmat kaikilla kaupungin hallintosektoreilla mahdollistavat myös sujuvan tiedonsiirron eri yksiköiden välillä.

20.7 Tietoturva ja laitteiden suojaaminen

Koulujen tietoverkot ovat osa kaupungin verkkoa, jonka turvallisuudesta vastaa kaupungin työntekijä. Koulujen koneet pyritään turvamerkitsemään Safereg-turvamerkintärekisterin avulla. Koulujen hälytysjärjestelmiä pyritään parantamaan. Virusten torjunnasta huolehditaan ajanmukaisten virustorjuntaohjelmien avulla. Alkuperäiset ohjelmalevykkeet säilytetään mahdollisimman turvallisessa paikassa, esim. koulun kassaholvissa. Oppilaita ohjataan turvalliseen ja asialliseen verkon käyttöön.

21 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Toiminnan jatkuvan kehittämisen edellytyksinä ovat myönteinen asenne työn ja koululaitoksen kehittämiseen, vastuun antaminen käytännön tasolle ja valmiudet toiminnan kehittämiseen koulutuksen ja riittävien resurssien myötä.

Arvioinnin tulisi toimia kehittämisen apuvälineenä, palautetta tulisi osata vastaanottaa myönteisessä hengessä. Arvioinnin tulisi olla monipuolista, jatkuvaa ja portaittain etenevää. Sen tulee perustua toiminnan tavoitteisiin ja painotuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta pitää olla suunnitelma.

22 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT VUOSILUOKITTAIN ERI OPPIAINEISSA

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Viestintä

Tavoitteet

Oppilas oppii erilaisissa viestintätilanteissa aktiivisen kuuntelijan ja viestijän taitoja.

Oppilas rohkaistuu osallistumaan keskusteluihin ja pyrkii ottamaan vastaanottajan huomioon omassa viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Viestintä	<ul style="list-style-type: none"> - viestintähalun ja viestintärohkeuden ylläpitäminen - toisen huomioonottavan kuuntelemisen harjoittelu - kertomisen ja selostamisen harjoittelu 	<ul style="list-style-type: none"> -omien ajatusten esittäminen ja mielipiteiden perusteleminen - vastaanottajan huomioon ottaminen viestinnässä 	<ul style="list-style-type: none"> - keskustelu taitojen kehittäminen - viestintätilanteen ja -välineen huomioonottaminen - oman kerronnan ja ilmaisun rikastuttaminen (sanaton viestintä) 	<ul style="list-style-type: none"> -viestintärohkeuden ja -varmuuden vahvistaminen - monipuolisten ilmaisutapojen kehittäminen

Tekstin ymmärtäminen

Tavoitteet

Oppilas oppii lukemaan sujuvasti erilaisia tekstejä ja tekemään niistä päätelmiä.

Oppilas tutustuu erilaisiin lukutapoihin ja harjaantuu käyttämään luetun ymmärtämistä parantavia strategioita.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5.lk	6. lk
Tekstin ymmärtäminen	<ul style="list-style-type: none"> - ajatuskartan (mielle- /- käsitekartta) laatiminen - ennakoivan lukemisen harjoittelu (sisällön ja rakenteen ennustaminen) - mediatekstin tulkitseminen ja tuottaminen (esim. juliste) 	<ul style="list-style-type: none"> - päätelmien tekeminen - luetun ja kuullun arvioiminen - mediatekstin tulkitseminen ja tuottaminen (esim. mainos) 	<ul style="list-style-type: none"> - tekstin pääasioiden erottaminen yksityiskohdista - tekstin tiivistäminen - mediatekstin tulkitseminen ja tuottaminen (esim. lehti) 	<ul style="list-style-type: none"> - monipuolisten lukutapojen harjoittelu - luetun ohjattu analysoiminen ja lukukokemuksen jakaminen - mediatekstin tulkitseminen ja tuottaminen (esim. video, elokuva)

Kirjoittaminen ja puhuminen

Tavoitteet

Oppilas oppii kirjoittamaan sujuvasti käsin.

Oppilas rohkenee ja osaa rakentaa erilaisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti.

Oppilas kehittää taitojaan ilmaista itseään ja tottuu arvioimaan omaa ilmaisuaan.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Kirjoittaminen ja puhuminen	<ul style="list-style-type: none"> - oman tekstin suunnittelun harjoittaminen - yleiskielen käytön vahvistaminen - selkeän käsialan harjoittaminen - oikeinkirjoituksen perusasioiden harjoittaminen - tutun asian selostaminen - ilmaisun perusharjoituksia 	<ul style="list-style-type: none"> - oman tekstin muokkaaminen ja viimeisteleminen - palautteen pohjalta - äänenkäytön harjoittaminen erilaisissa puhetilanteissa - mielipiteiden ilmaiseminen ja perusteleminen - ilmaisun ryhmä- ja yksilöharjoituksia 	<ul style="list-style-type: none"> - tekstin otsikoiminen ja kappalejaon harjoittaminen - puheesityksen valmistaminen (tukisanalistan käyttäminen) - kontaktin ottaminen yleisöön puhetilanteissa - oman ilmaisun kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - omien tekstien ja työkentelyn tavoitteiden määrittäminen - tekstintekoprosessin vakiinnuttaminen - oman puheesityksen havainnollistaminen - oman persoonallisen ilmaisun kehittäminen

Tiedonhallinta

Tavoitteet Oppilas opettelee etsimään tietoa erityyppisistä, ikäkaudelleen sopivista lähteistä.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Tiedonhallinta	<ul style="list-style-type: none"> - aakkostamisen harjoittaminen - kirjaston perusluokitteluun tutustuminen 	<ul style="list-style-type: none"> - monipuolisten tietokirjojen käytön harjoittaminen - kirjaston käytön monipuolistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - tiedon hankkiminen tietoverkosta ohjatusti - kirjallisen ja suullisen esityksen tuottaminen ohjatusti - monipuolisten tieto- ja mediatekstien avaamisen harjoittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - tietoverkon suunnitelmallinen hyödyntäminen tiedonhaussa - lähdekritiikin herättäminen - yksinkertaisten lähdemerkintöjen käyttäminen

Kielen tehtävä ja rakenne

Tavoitteet Oppilas kasvattaa kiinnostustaan kielen toimintaan; hän oppii ymmärtämään kieliopillisen kuvauksen perusteita.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Kielen tehtävä ja rakenne	<ul style="list-style-type: none"> - äänteet ja kirjaimet - erisnimet, yleisnimet - yksikkö, monikko - yhdyssanat - lauseiden tunnistaminen ja tuottaminen - isot alkukirjaimet, lopetusmerkit, pilkku luettelossa - sanaluokkiin tutustuminen (substantiivi, adjektiivi, verbi) - persoonapronomineja 	<ul style="list-style-type: none"> - verbin persoonamuodot - sanaluokat - synonyymit, vastakohtat - vuorosanojen kirjoittaminen - lausetajun kehittäminen: päälause ja sivulause, pilkun käyttö yksinkertaisissa tapauksissa - adjektiivin vertailua alustavasti 	<ul style="list-style-type: none"> - verbin aikamuodot - sanaluokat - adjektiivin vertailumuodot - sijamuotoihin tutustuminen (nominatiivi, genetiivi, partitiivi) - lauseenjäseniin tutustuminen (subjekti, predikaatti) - yhdyssanat, yhdysmerkki - järjestysluvut 	<ul style="list-style-type: none"> - sijamuodot - lauseenjäsenet: subjekti, predikaatti, objekti - lause- ja virketajun syventäminen - oikeinkirjoituksen perusasioiden vakiinnuttaminen

Kirjallisuus ja kulttuuri

Tavoitteet

Oppilas lukee paljon ja monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjallisuutta.
Oppilas oppii valitsemaan itselleen kiinnostavaa ja sopivaa luettavaa.
Oppilaan myönteinen asenne lukemiseen säilyy.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Kirjallisuus ja kulttuuri	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten tekstien runsas lukeminen - luokan yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukeminen - kirjallisuuden lajeihin tutustuminen (esim. sadut ja kertomukset, lorut ja runot) - kirjallisuuden käsitteisiin tutustuminen (esim. juoni, henkilöt) 	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten tekstien runsas lukeminen - luokan yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukeminen - kirjallisuuden lajeihin tutustuminen (esim. seikkailukirjat, pohjoismaiset sadut ja tarinat) - kirjallisuuden käsitteisiin tutustuminen (esim. tapahtumat, aika, paikka) 	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten tekstien runsas lukeminen - luokan yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukeminen - kirjallisuuden lajeihin tutustuminen (esim. lasten- ja nuortenkirjojen klassikot) - kirjallisuuden käsitteisiin tutustuminen (esim. teema, sanoma) - Kalevala 	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten tekstien runsas lukeminen - luokan yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukeminen - kirjallisuuden lajeihin tutustuminen (esim. nuortenkirjat) - kirjallisuuden käsitteiden syventäminen - Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä

Äidinkielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokilla 3 - 6

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Vuorovaikutustaidot

Oppilas

- rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; hän osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; hän pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilanteen ja -välineen ja pyrkii siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
- osaa kuunnella toisten ajatuksia ja osaa muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelemaan niitä; hän on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa
- osaa tehdä puhutussa ja kirjoitetussa tekstissä käytetyistä keinoista viestin sisältöä ja viestintätilannetta koskevia päätelmiä
- pystyy pitämään tutulle yleisölle pienimuotoisen, selkeän suullisen esityksen; hän osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoituksiin.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
- osaa käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
- on tottunut käyttämään kirjastoa ja pystyy etsimään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
- löytää pääasiat, myös teksteistä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia
- erottaa mielipiteen ikäisilleen sopivasta tekstistä ja pohtii tekstin luotettavuutta ja merkitystä itselleen
- käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa tuottaa kirjallisesti ja suullisesti erilaisia tekstejä kuten kertomuksen, kuvauksen ja ohjeen
- suunnittelee ja ideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää

tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; hän osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti

- osaa tekstata, ja hänelle on kehittynyt luettava sidosteinen käsiala
- osaa tuottaa tekstiä myös tekstinkäsittelyohjelmilla
- hallitsee oikeinkirjoituksesta perusasiat ison ja pienen alkukirjaimen käytössä ja yhdyssanojen muodostamisessa, käyttää oikein lopetusmerkkejä ja on tottunut käyttämään myös muita välimerkkejä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa
- on tottunut tarkastelemaan tekstiä kokonaisuutena ja erottelemaan sen osia, osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perustein ja ryhmitellä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin
- tietää, että verbeillä voi ilmaista aikaa ja persoonaa
- hahmottaa yksinkertaisen tekstin lauseista subjektin ja predikaatin sekä hahmottaa lauseen tekstin osaksi
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työnjakoa jo omassa ilmaisussaan
- on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
- pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana; hän laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS (7. - 9. LUOKAT)

AI 1. Lukemisen taito ja tasot

Tavoitteet: Oppia lukemaan siten, että erilaisissa teksteissä olevat tiedot, tarinat ja tunteet tulevat tarkoituksenmukaisella tavalla havaituiksi, ymmärretyiksi ja muistetuiksi. Tietoisuutta tekstien rakenteista lisätään. Tarkoituksena on oppia suunnittelemaan ja kirjoittamaan rakenteellisesti ja viestinnällisesti mielekkäitä kokonaisuuksia.

Sisällöt:

- tiedonhallinnan ja -hankinnan keinoja ja lainalaisuuksia erilaisten tiedonlähteiden kautta
- tiedon arviointi
- kirjaston käytön kertaus
- tarkoituksenmukaisen lukemisen opiskelu
- faktan ja fiktion erottaminen
- kirjoittelun rakenne ja kirjoittamisen vaiheet (suunnittelusta puhtaaksi kirjoittamiseen)
- kokonaisteoksen tutkiminen mallien avulla
- oma lukuelämys
- draamaharjoituksia / suullisia kirjaesittelyjä

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI 2. Kertomuksen aineksia

Tavoitteet: Tavoitteena on perehtyä monipuolisesti kaunokirjalliseen tarinaan - sen muotoihin ja sisältöihin. Fiktiivisen tarinan osat ja rakennetekijät tulevat tutuiksi, ja on myös mahdollista tutustua kirjallisen luomisprosessin vaiheisiin. Kurssin aikana opiskellaan kaunokirjallisuuden päälaajit ja perehdytään kaunokirjallisuuteen taidelajina lukien, kirjoittaen ja dramatisoiden.

Sisällöt:

- lähilukeminen ("rivien välit")
- tarinan ainekset ja oman tarinan rakentaminen: laji, juoni, henkilöt, aika, paikka
- kuvaus, kerronta, dialogi
- kaunokirjallisuuden lajit
- aineistopohjaisen kirjoituksen lainalaisuuksia
- pienoisanäytelmiä

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI 3. Erilaiset tarinat

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on nostaa esiin tarinoiden viestinnällinen, kulttuurinen, viihdyttävä ja tietoa välittävä tehtävä. Perinteisen kirjoitetun tai suullisen tarinan ohella voidaan perehtyä moderneihin tarinamuotoihin, elokuvaan, sarjakuvaan ja puolifiktiiviseen media-tarinaan.

Sisällöt:

- erilaiset tarinat, eri välineillä kerrotut ja niiden erityispiirteet
- eläytyvä lukeminen
- sarjakuva
- uutinen tarinan näkökulmasta
- myytit ja maailmankirjallisuuden klassikot

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

Tavallaan neljäntenä, kuitenkin läpäisyperiaatteella etenevänä "kurssina" on kielentuntemuksen ja kielenhuollon kokonaisuus. Seitsemännellä luokalla kerrataan sanaluokat ja verbien aikamuodot. Kirjoittamisen perusmuoto-seikkojen (isot ja pienet alkukirjaimet, yhdyssanat, tärkeimmät välimerkit sekä jaksotus) hallinta saatetaan virheettömäksi.

Kukin opettaja voi esimerkiksi jaksotuserojen vuoksi rakentaa vuoden kulun ja asioiden järjestyksen parhaaksi katsomallaan tavalla. Opetussuunnitelmassa mainitut asiat on kuitenkin lukuvuoden aikana pyrittävä käsittelemään.

AI 4. Kirjallisuus

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että oppilas oppii tuntemaan kirjallisuuden päälajit ja kirjallisuuden käsitteet. Hän pystyy tarkastelemaan fiktiivisen tekstin sisältöä ja muotoa. Oppilas osaa käyttää näitä käsitteitä tekstejä tarkastellessaan. Kurssi sisältää sekä lukemista että luetun pohjalta tuottamista.

Sisällöt:

- kaunokirjallisuuden peruskäsitteet: draama, lyriikka, epiikka
- juoni, henkilöt, tapahtuma-aika ja -paikka, näkökulma, teema
- fiktiivinen tarina
- novelli
- dialogin tekeminen
- nykykirjallisuuden keskeisiä virtauksia (kauhu, dekkari, scifi, fantasia)

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI 5. Joukkoviestintä

Tavoitteet: Kurssin aikana paneudutaan uutisoinnin kieleen, uutisten välittämään tietoon ja mainoksiin. Tavoitteena on kriittisen lukutaidon kehittäminen sekä faktan ja fiktion erottaminen. Kurssin aikana eritellään tekstejä ja tuotetaan niitä itse.

Opetellaan jäsentämään perustyyppisiä suomen kielen lauseita.

Sisällöt:

- uutinen
- mainos
- elokuva
- saippuaoppera ja muut tv-tarinat

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI 6. Vaikuttavan kielen keinot

Tavoitteet: Opetellaan vaikuttamisen keinoja. Tutkitaan mielipidetekstejä ja tuotetaan niitä itse. Tavoitteena on, että oppilas hallitsee kielellisen vaikuttamisen keinoja, pystyy osallistumaan keskusteluun ja osaa tulkita nonverbaalisia viestejä.

Opetellaan modukset ja niiden vaikutuskeinot.

Sisällöt:

- kehon kieli, sen tulkinta ja mahdollinen kulttuurinen vaihtelu
- perustelutaito
- mielipidekirjoitus
- keskustelu- ja väittelytaito
- kokoustaito

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

Kahdeksannen luokan aikana kerrataan ja opetetaan keskeiset oikeinkirjoitus-
seikat sekä lauseenjäsenet ja modukset. Ne kukin opettaja voi sijoittaa sopi-
vaksi katsomaansa kurssiin läpäisyperiaatteen mukaisesti.

AI Vuorovaikutus

Tavoitteet: Tavoitteena on perehtyä kielen moninaisuuteen, joustavuuteen ja kielenkäytön tarkoituksenmukaiseen asetteluun erilaisissa tilanteissa.

Sisällöt:

- kielen rekisterit (kirjakieli ja sen kehitys, yleiskieli, puhekieli, slangit ja suomen murteet)
- kirjoitelman jäsentely (kronologinen, pohtiva jne.)
- tilannepuhe

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI Kansallinen identiteetti

Tavoitteet: Tavoitteena on Suomen kirjallisuushistorian päälinjoihin ja merkittävimpiin kirjailijoihin tutustuminen. Kirjallisuudessa tarkastellaan kuvia ja käsityksiä suomalaisuudesta.

Sisällöt:

- kansanperinne
- Kalevala
- tyylikaudet:
 - kansallisromantiikka
 - realismi
 - uusromantiikka
 - 1900-luvun moninaisuus
- suomalaisen kirjallisuuden teemat
- tutustuminen suomalaiseen teatteriin

Arviointi: Perustuu suullisiin ja kirjallisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvioidaan sopivalla asteikolla.

AI Suomi maailman kielten joukossa

Tavoitteet: Kurssi käsittelee maailman kieliä ja suomen asemaa kielten joukossa sekä suomen kielisukulaisia. Tavoitteena on myös tarkastella suomen kielen ominaislaatua ja erityispiirteitä suomalais-ugrilaisena kielenä. Lisäksi perehdytään siihen, miten uusia sanoja syntyy ja miten jo olemassa olevien sanojen merkitykset muuttuvat.

Sisällöt:

- maailman kielet ja kielikunnat
- suomi ja sukukielet
- suomen kielen peruspiirteet
- uusien sanojen synty ja merkitysten muuttuminen

Arviointi: Perustuu kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä tuntiaktiivisuuteen, jotka arvostellaan sopivalla asteikolla.

Yhdeksännen luokan aikana kerrataan ja opetetaan tekstin sidosteisuus, lauseenvastikkeet, sivulauselajit ja nominaalimuodot. Opettaja voi sijoittaa ne sopivaksi katsomiinsa kursseihin läpäisyperiaatteen mukaisesti.

Aihekokonaisuuksia (OPS-perusteet, 7.1.) käsitellään läpäisyperiaatteella lukemisen, kirjallisuuden ja kirjoittamisen yhteydessä.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

- A. Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän
- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
 - osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
 - osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
 - edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
 - tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen mm. kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
 - pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.
- B. Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän
- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa; hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
 - tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
 - lukee tekstejä, myös media- ja verkkotekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
 - erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
 - tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
 - osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen perustelut
 - pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia, seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
 - osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
 - tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
 - pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaali-

sista ja auditiivisista keinoista

- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan ja kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

C. Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoittelun laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejään tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, mm. kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

D. Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja

ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän

- tuntee kirjallisuuden päälaajat, tekstien tyyllillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
- osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
- tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen äidinkielen opetuksessa

AIHEKOKONAISSUUS	OPPIAINESISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	toisten huomioon ottaminen vuorovaikutustaidot opiskelutaidot, tiedonhankintataidot
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	suomalaisuus, pohjoismaalaisuus, eurooppalaisuus muita kulttuureita
Viestintä ja mediataito	omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet mediaviestinten muoto median ilmaisuvälineiden käyttö yhteistyö paikallisen median kanssa median rooli, vaikutukset ja merkitys lähdekritiikki viestintätekniset välineet
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	vastuullisuus oman toiminnan vaikutus ja vaikuttamisen keinot oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen, kriittinen lukutaito tavoitteellisuus, arviointi
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	läpäisyperiaatteella lukemisen, kirjallisuuden ja kirjoittamisen yhteydessä erilaisten tekstien tulkintaa ja vertailua sekä ydinasioiden löytäminen ja mielipiteen perusteleminen kuvat ja käsitykset suomalaisuudesta
Turvallisuus ja liikenne	-
Ihminen ja teknologia	teknologian hyödyntäminen opiskelussa erilaisten välineiden, ohjelmien ja tietoverkon kautta teknologia viestinnässä

VIERAAT KIELET

Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja kunnioittamaan eri kulttuureja. Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin. Oppilaan tulee oppia ymmärtämään, että taitoineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

A-kieli

A1-kieltä opiskellaan kaikille yhteisenä aineena. Lisäksi A-kieltä voidaan opiskella vapaaehtoisena ja myöhemmin valinnaisena aineena, A2-kielenä. Hyvien opiskelutottumusten omaksumisen tulee korostua vahvemmin kaikille yhteisen A-kielen opetuksessa. Samalla luodaan pohjaa myös tätä myöhemmin alkaville kieliopinnoille. A-kielen opiskelun myötä oppilailla alkaa kehittyä myös kulttuurien välinen toimintakyky.

Englanti

Vuosiluokat 3-6

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään vieraalla kielellä hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa erityisesti suullisesti. Hänen tulee oivaltaa, että on olemassa erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia kieliä ja kulttuureja. Oppilaalle tulee kehittyä hyviä kielenopiskelutottumuksia.

Tavoitteet

Kieli	Kulttuuritaidot	Oppimaan oppiminen
Oppilas oppii <ul style="list-style-type: none"> • kommunikoimaan kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekumppani voi auttaa • ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevän puheen tai tekstin keskeisimmän sisällön • kirjoittamaan vastaavanlaisista asioista lyhyen viestin. 	Oppilas oppii <ul style="list-style-type: none"> • tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan • tutustuu alustavasti oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin • tottuu toimimaan kohteliaasti kohdekulttuurin edustajien kanssa kommunikoidessaan • viestimään arkitilanteissa kohdekulttuurissa luontevalla tavalla. 	Oppilas oppii <ul style="list-style-type: none"> • toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa • käyttämään lähinnä pari- ja pienryhmätyöskentelyssä kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omista tuotoksista sekä sanojen ja sanontojen merkityksen päättelyä asia-yhteydestä

		<ul style="list-style-type: none">• käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä• arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin
--	--	--

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Tilanteet ja aihepiirit	<ul style="list-style-type: none"> - tervehtiminen, esittäytyminen, tärkeimpien henkilötietojen kertominen ja kysyminen - ihmisten, asioiden ja esineiden yksinkertainen kuvailu - ruokailusanastoa, kohtelias pyyntö, tarjoaminen ja anteeksi-pyyntö - ostotilanne, puhelinkeskustelu, luokkahuone- ja opiskelufraasit - lukusanat 1-20 	<ul style="list-style-type: none"> - kolmannen luokan tilanteiden vahvistaminen ja aihepiirien syventäminen - koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajasta kertominen - matkustaminen, maiden nimiä - haastatteleminen - kellonajat, viikonpäivät, kuu-kaudet, vuodenaajat, säätiloja - lukusanat 20:stä ylöspäin - kohdemaan kulttuuria 	<ul style="list-style-type: none"> - edellisten vuosien tilanteiden vahvistaminen ja aihepiirien syventäminen - tien neuvominen, nähtävyydet, Iso-Britannia ja sen kulttuuri - henkilötietojen kysyminen ja antaminen, ohjeiden antaminen ja noudattaminen - kuvaileminen ja vertailu terveydentilasta kertominen, asuminen, ikäkaudelle ominainen ympäristö, ammatteja - kirjeen tai lyhyehkön viestin kirjoittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - edellisten vuosien tilanteiden vahvistaminen ja aihepiirien syventäminen - lomailu, matkustaminen ulkomailla - erilaiset kulttuurit - Suomesta kertominen
Rakenteet	<ul style="list-style-type: none"> - be-, can- ja have-verbit, keskeisiä verbejä - käskeminen ja kieltäminen - substantiivien yksikkö ja monikko, artikkelit ja s-generiivi - persoonapronomineja - prepositioita 	<ul style="list-style-type: none"> - kolmannen luokan rakenteiden vahvistaminen - kysymyksen muodostaminen, yleispreesens, do- ja does-apuverbit - substantiivien epäsäännölliset monikot - adjektiivien vertailua - prepositioita 	<ul style="list-style-type: none"> - edellisten vuosien rakenteiden vahvistaminen - there is/there are -rakenne - kesto- ja yleispreesens - imperfekti - komparatiivi ja superlatiivi - persoonapronominien possessiivi- ja ohjektimuodot - järjestysluvut 	<ul style="list-style-type: none"> - edellisten vuosien rakenteiden vahvistaminen - futuuriin ja konditionaaliin tutustuminen - ainesanat - of-generiivi
Arviointi				

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

A2.1 Kuullun ymmärtäminen

- * Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.
- * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.
- * Yksinkertaisen viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.

A1.3 Puhuminen

- * Osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppaninsa apua.
- * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.
- * Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.
- * Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.
- * Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.

A2.1 Tekstin ymmärtäminen

- * Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).
- * Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.
- * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.

A1.3 Kirjoittaminen

- * Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.
- * Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).
- * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreettisiin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.
 - Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Vuosiluokat 7-9

Opetuksen tehtävänä on, että oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen sektorin alueelle. Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa hiukan. Oppilaan taito toimia kohdekulttuurin edellyttämällä tavalla kasvaa ja hän hankkii lisää kielten opiskelulle ominaisia strategioita.

Harjoittamalla kielitaitoon kuuluvia eri toimintoja haluamme antaa oppilaille käyttökelpoisen peruskielitaidon, joka luo valmiudet kielitaidon ylläpitämiseen ja jatkuvaan kehittämiseen. Kaikille opetetaan keskeisiä rakenteita ja sanastoa luonteivissa tilanteissa. Näistä muodostuu toimivan kielitaidon perusta.

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot (Liite).

Eri aihekokonaisuudet tulevat eri kursseissa esille niille luonteenomaisten teemojen yhteydessä.

Tavoitteet

Kieli

Oppilas oppii

- ymmärtämään myös laajempaa yleistietoa sisältävää, kuultua tai luettua, selvästi jäsennettyä tekstiä.
- Oppilas oppii kommunikoidaan arkitilanteissa.
- Selviytymään myös hiukan vaativammista epävirallisista keskustelutilanteista sekä kertomaan suullisesti tai kirjallisesti arkisista asioista, jotka sisältävät myös jonkin verran yksityiskohtia.
- Tiedostamaan joitakin keskeisiä eroja englannin kielen varianteista.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- vertailemaan omaa ja kohdekulttuuria
- viestimään ja toimimaan kohdekulttuurissa hyväksyttävällä tavalla tavanomaisissa arkipäivän tilanteissa
- tuntemaan omaa kulttuuriaan
- arvostamaan omaa ja kohdekulttuuria

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita, kuten päättämään merkityksiä asiayhteydestä ja käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa
- korvaamaan kielitaitonsa puutteita esimerkiksi selittämällä toisin sanoin
- hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikkaa kieliopinnoissaan
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttamaan työskentelytapojaan

Viestintästrategiat

- kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat
- vuorovaikutustilanteessa saadun palautteen hyödyntäminen
- oman kielenkäytön tarkkailu
- joidenkin suulliselle vuorovaikutukselle ominaisten ilmausten, kuten puheenvuoron aloitukseen ja lopetukseen sekä puheenvuoron ottamiseen ja ylläpitämiseen ja palautteen antamiseen liittyvien ilmausten käyttö.

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja kohdekulttuurin keskinäisiä suhteita, eroja ja yhtäläisyyksiä sekä historiallisia juuria.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää säännöllisesti kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja. Oppilas on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

Sisällöt kurseittain

Tilanteet ja aihepiirit

ENA1

Tavoitteet

Vahvistetaan ala-asteella opitut aikamuodot preesens ja imperfekti sekä adjektiivin vertailu. Opitaan perfekti ja pluskvamperfekti sekä adverbien muodostaminen. Selviydytään tapaamistilanteessa luontevasti englanniksi. Tutustutaan brittikulttuuriin, erityisesti Lontooseen.

Sisällöt

Tapaaminen, henkilötiedot, uutisten kertominen ja niihin reagointi, koti, koulu, ystävät, lemmikit.

Rakenteet

Perfekti, imperfekti, preesens, futuuri.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuden, asenteeseen.

Numeroarviointi.

ENA2

Tavoitteet

Opitaan ruokailusanastoa, kertomaan omista ruokailutottumuksista sekä käyttäytymään kohteliaasti ruokapöydässä. Tutustutaan englantilaiseen ruokakulttuuriin, ja saadaan tietoa terveellisistä ruoista. Opitaan kertomaan harrastuksista ja ilmaisemaan mielipiteitä. Opitaan vaatesanastoa ja keskustellaan pukeutumisesta. Kieliopissa keskitytään lauseoppiin.

Sisällöt

Tarjoaminen, ruokailutilanteita. Mieltymyksistä ja harrastuksista keskusteleminen samaa mieltä, eri mieltä, tiedusteleminen, ehdottaminen, pyynnöt. Kohteliaisuuksia pukeutumisesta ja niihin reagointi. Vapaa-ajan vietto, harrastuksia, terveys ja hyvinvointi.

Rakenteet

Perussanajärjestys, liikkuvat määreet. Be going to, verbin -ing- muodot, kestopreesens ja kestoimperfekti. Futuuri (päälause & if-ehdolause). Konditionaali (if-ehdolause ja päälause). Imperatiivi. Indefiniittipronomineja.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuden, asenteeseen.

Numeroarviointi.

ENA3

Tavoitteet

Tutustutaan Euroopan maihin ja opitaan eurooppalaisten nuorten identiteetistä. Harjoitellaan lomailu- ja matkustustilanteita ja niissä tarvittavia ilmauksia. Luodaan katsaus keksintöihin, jotka nopeuttivat ihmisen liikkumista paikasta toiseen. Opitaan vertailemaan omaa ja vierasta kulttuuria.

Sisällöt

Ulkomaalaisen kohtelias tapaaminen. Tien kysyminen ja neuvominen. Euroopan maiden ominaispiirteitä. Tietoa keksinnöistä ja Brittiläisestä kansanyhteisöstä, mm. Intiasta.

Rakenteet

Substantiivit: artikkelit, yksikkö ja monikko. Relatiivipronominit. Muodollinen subjekti. Genetiivi. Paljoussanat.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuteen, asenteeseen.

Numeroarviointi.

ENA4

Tavoitteet

Tutustutaan Amerikan Yhdysvaltoihin maantieteellisesti ja historiallisesti - nykypäivän populaari- ja tapakulttuuria sekä urheilua unohtamatta.

Sisällöt

Mielipiteen ilmaisua, terveisten lähettäminen matkalta, ehdotukset. Britannian- ja amerikanenglannin variantit. Projektityö USA.

Rakenteet

Verbimuotojen kertausta, persoonapronominien omistus - ja objektimuodot. Artikkelit maantieteellisissä nimissä. Adjektiivien vertailumuodot; adverbeja, adverbien vertailu.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuteen, asenteeseen.

Numeroarviointi.

ENA5

Tavoitteet

Opetellaan keskustelemaan ihmissuhteista, koulukiusaamisesta. Pystytään kertomaan Suomesta ja suomalaisuudesta englanniksi.

Sisällöt

Nuorten ja aikuisten suhteet, koulukiusaaminen, terveet elämäntavat, idoleita ja sankareita. Suomi: perustiedot, ulkomaalainen Suomessa, suomalainen ruoka, urheilu, teknologia.

Rakenteet

Refleksiivipronominit, modaaliapuverbit ja korvaavia rakenteita, be able to, have to, futuurin ja 1. konditionaalin sekä ehtolauseiden vahvistus, 2. konditionaali ja ehtolause, liitekysymykset.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuteen, asenteeseen.
Numeroarviointi.

ENA6

Tavoitteet

Tutustutaan erimaalaisten vaihto-oppilaiden kokemuksiin sekä opitaan Kanadan luonnosta ja maantieteestä, luonnossa selviytymisestä sekä kestävästä kehityksestä. Painotetaan yhteistyön merkitystä sekä sosiaalisia suhteita ryhmässä.

Sisällöt

Vaihto-oppilasvuoden kokemukset, Kanada, luonto, ympäristö, ympäristönsuojelu, yhteistyö. Puheeseen reagoiminen ja kiinnostuksen osoittaminen, huolestuneisuuden ilmaiseminen, rohkaiseminen, sanojen selittäminen.

Rakenteet

Kerrataan perusaikamuotoja, futuuri ja if-lause, monikon muodostaminen, adverbit (-ly-pääte) sekä refleksiivipronominit. Opetellaan passiivirakenne sekä lisää kansallisuussanoja ja konjunktioita.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuden, asenteeseen.

Numeroarviointi.

ENA7

Tavoitteet

Kurssissa korostuu valinnaisuus ja itsenäisen työskentelyn osuus kasvaa. Oppilasta ohjataan tavoitteelliseen työskentelyyn ja itsearviointiin. Kerrataan sanastoa monilta eri aihealueilta. Harjoitellaan puhelin keskusteluja, asioimista julkisten palvelujen toimipaikoissa sekä puheen pitämistä. Lisätään oppilaan maantuntemusta ja kulttuuritietoa.

Sisällöt

Työelämä, opiskelu, yhteiskunnan palvelut, tiedotusvälineet ja ympäristöasiat. Australia ja Uusi-Seelanti.

Rakenteet

Infinitiivi, epäsuora esitys ja lukusanat. Kerrataan ehtovirkkeet, -ing-muoto sekä substantiivin ja artikkelin käyttö.

Arviointi

Perustuu summatiivisiin ja formatiivisiin kokeisiin, tuntityöskentelyyn, tavoitteellisuuden, asenteeseen.

Numeroarviointi.

EN A8

Tavoitteet

Kurssi keskittyy luetun ymmärtämisen harjoitteluun. Opetellaan kulttuurin eri osa-alueiden keskeistä sanastoa ja tärkeimpiä käsitteitä. Tekstinymmärryksen, sanavaraston kartuttamisen, puhumisen ja kirjoittamisen lisäksi harjoitellaan eritasoisia kuunteluja. Oppilasta rohkaistaan tuomaan esiin omia kulttuurinäkömystyksiään ja tutustumaan itsenäisesti pidempiin lukuteksteihin.

Sisällöt

Kulttuurin eri lajeja: musiikki, kirjallisuus, esittävä taide ja kuvataiteet. Muoti. Autenttisia lukutekstejä.

Rakenteet

Ei opiskella uusia kielioppiasioita.

Arviointi

Perustuu tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittamiseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat suullinen kielitaito, opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely. Numeroarviointi.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kieli

Kielen osaamisen taso 9. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti	B1.1.	A2.2	B1.1	A2.2

LIITE: Kielen opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalainen viitekehys ja sen suomalainen sovellus.

A2-kieli

Saksa

A2-kieli on vapaaehtoinen, 4. luokalla alkava kieli. A2-kieltä opiskellaan vuosiluokilla 4-6 yhteensä kuusi viikkotuntia.

Vuosiluokat 4-6

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään vieraalla kielellä hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa erityisesti suullisesti, vähitellen kirjallista viestintää lisäten. Oppilaan tulee oivaltaa, että on olemassa erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia kieliä ja kulttuureita. Oppilaalle tulee kehittyä hyviä kielenopiskelutottumuksia esimerkiksi uusien sanojen opettelussa heti neljänneltä luokalta alkaen.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot, jotka ovat luettavissa taaempaan olevasta liitteestä.

Oppilas

- tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä
- rohkaistuu suulliseen tuottamiseen sana- ja sanontatasolla kielen kuulemisen ja ymmärtämisen avulla
- saa pohjaa kielenopiskelutaidoille ja myöhemmille kieliopinnoille
- omaksuu myönteisen asenteen eri kieliä ja kulttuureita kohtaan

Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoiimaan kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekuppani voi auttaa
- ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevän puheen tai tekstin keskeisimmän sisällön
- kirjoittamaan vastaavanlaisista asioista lyhyen viestin

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan
- tutustuu alustavasti oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin
- tottuu toimimaan kohteliaasti kohdekulttuurin edustajien kanssa kommunikoidessaan
- viestimään arkitilanteissa kohdekulttuurissa luontevalla tavalla

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa
- käyttämään lähinnä pari- ja pienryhmätyöskentelyssä kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa tuotoksissa sekä sanojen ja sanontojen merkityksen päättelyä asiayhteydestä
- käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin

Keskeiset sisällöt 4.-6. lk:lla

	4. lk	5. lk	6. lk
Tilanteet ja aihepiirit	<ul style="list-style-type: none"> - tervehtiminen, esittäytyminen, iän kertominen ja kysyminen - ihmisten, asioiden ja esineiden yksinkertainen kuvailu - oman ympäristön esittely - aakkoset - värit - eläimiä - tunteita - koti ja huoneita - ruokailusanastoa - perheenjäsenet ja sukulaiset - kellonajat ja viikompäivät - säästä kertominen - koulusanastoa 	<ul style="list-style-type: none"> - neljännen luokan tilanteiden ja aihepiirien vahvistaminen ja syventäminen - ikäkaudelle ominaisista harrastuksista ja vapaaajasta kertominen - henkilötietojen kysyminen ja antaminen - kirjeen tai lyhyehkön viestin kirjoittaminen - matkustaminen, nähtävyyksiä ja maiden nimiä - saksalaista kulttuuria - kuukaudet ja vuodenaajat - vaatteita 	<ul style="list-style-type: none"> - edellisten vuosien tilanteiden ja aihepiirien vahvistaminen ja syventäminen - matkustaminen ulkomailla - tien kysyminen ja neuvominen - ravintolassa käyminen - Suomesta kertominen saksaksi - erilaiset kulttuurit ja kansainvälisyys - luonto ja luonnonsuojelu - uutiset, historia ja moderni teknologia
Rakenteet	<ul style="list-style-type: none"> - sein-verbi - haben-verbi - säännöllisten verbien taivutus - kielteinen lause (nicht) - kysymyslauseiden muodostaminen - substantiivien monikko - artikkelit - persoonapronominit - possessiivipronomineja - lukusanat 1 - 20 - erilaiset s:t (saksalainen ß) 	<ul style="list-style-type: none"> - modaaliapuverbejä - perfekt (heikot verbit) - epäsäännöllisten verbien taivutus - kieltolause (kein/keine) - teitittely - akkusatiivi - isot lukusanat 	<ul style="list-style-type: none"> - perfekt (vahvat verbit) - imperatiivi - datiivi - adjektiivin vertailu - järjestysluvut
Arviointi			

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Saksan kielen osaamisen taso 6. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A1.2 Kehittyvä alkeiskielitaito	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A1.2 Kehittyvät alkeiskielitaito

Kulttuuritaidot

Oppilas

- tuntee oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja
- pystyy vuorovaikutukseen kohdekielen puhujien kanssa yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua sekä oppi- ja sanakirjoja
- ymmärtää sinnikkään harjoittelun merkityksen ja on tottunut arvioimaan omaa työskentelyään

Vuosiluokat 7-9

A2-kieltä opiskellaan vuosiluokilla 7-9 valinnaisena aineena yhteensä kuusi kurssia. Oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen sektorin alueelle. Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa hiukan. Oppilaan taito toimia kohdekulttuurin edellyttämällä tavalla kasvaa ja hän hankkii lisää kielten opiskelulle ominaisia strategioita.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot, jotka ovat luettavissa taaempana olevasta liitteestä.

Kieli

Oppilas oppii

- ymmärtämään kouluikäisen nuoren elämään liittyvää sekä yleis- tai asiantietoa sisältävää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- selviytymään yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisista palvelutilanteista ja kuvailemaan lähipiiriään
- kirjoittamaan suppeita viestejä ja luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- tuntemaan kohdekulttuuria ja ymmärtämään sitä omaa kulttuuritaustaansa vasten
- viestimään ja toimimaan kohdekulttuurissa hyväksyttävällä tavalla tavanomaisissa arkipäivän tilanteissa
- tiedostamaan arvojen kulttuurisidonnaisuuden

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- käyttämään erilaisia kielen opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja ja opiskelustrategioita ja käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa
- hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikkaa tiedonhankinnassa ja viestinnässä
- tekemään pienimuotoisia projektitöitä itsenäisesti tai ryhmässä
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttamaan työskentelytapojaan

Keskeiset sisällöt

Eri aihekokonaisuudet tulevat eri kursseissa esille niille luonteenomaisten teemojen yhteydessä.

Kurssi 1

Tilanteet ja aihepiirit

- tutustutaan Saksaan ja saksalaisiin ja verrataan Suomeen
- opitaan ilmansuunnat
- opitaan sukulaisuussanoja
- opitaan eri maiden, kansalaisuuksien ja kielten nimiä
- opitaan vaatteiden, huonekalujen ja huoneiden nimiä
- Suomi-tietoutta saksaksi
- opitaan tietotekniikan ja urheilun sanastoa

Rakenteet

kerrataan epämääräinen ja määräinen artikkeli sekä sanat *er, es ja sie*

- aikamuodoista vahvistetaan preesenssiä ja perfektiiä
- kieltosanat
- harjoitellaan sanajärjestystä ja sijamuodoista vahvistetaan akkusatiivia ja datiivia sekä kerrataan niitä vaativat prepositiot
- modaaliapuverbit
- opitaan imperatiivi sekä omistuspronominit

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

Kurssi 2

Tilanteet ja aihepiirit

- tutustutaan Sveitsiin ja kuuluisiin sveitsiläisiin
- sanastosta kerrataan vuodenaajat, kuukaudet ja viikonpäivät
- opetellaan kehonosia
- lisätään ruokailusanastoa

Rakenteet

- opitaan sivulauseet
- järjestysluvut ja päiväys
- adjektiivin vertailuasteet
- adjektiivin taivutus
- refleksiiviverbit
- sein ja haben imperfektissä

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

Kurssi 3

Tilanteet ja aihepiirit

- talviurheilua Itävallassa ja kuuluisia itävaltalaisia
- liikennevälineitä
- koulusanastoa ja Saksan koulujärjestelmä
- talviurheilusanasto
- kansallisuuksien välinen kulttuurikonflikti ja siihen liittyvää sanastoa
- ympäristöteema ja luontosanastoa
- säänilmaisuja

Rakenteet

- kerrataan jo aiemmin opittua
- uutena opitaan genetiivi
- epäsuora kysymyslause
- infinitiivirakenne
- aikamuodoista imperfekti ja pluskvamperfekti

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

Kurssi 4

Tilanteet ja aihepiirit

- vahvistetaan luontoteemaa
- pohditaan ystävyys-suhteita, rakkautta sekä tunteita yleensä
- kaupunkisanastoa
- nettiriippuvuus
- rippikoululeirillä Saksassa

Rakenteet

- kerrataan jo aiemmin opittua
- adjektiivin taivutus jatkuu
- uutena opitaan konditionaali ja konjunktiivin imperfekti
- imperatiivi

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

Kurssi 5

Tilanteet ja aihepiirit

- teemoina vasenkätisyys ja nettituttavuus
- tutustutaan Saksan osavaltioihin ja Saksan historiaan
- keittiösanastoa
- kirjapainon ja kirjallisuuden termejä
- talouselämän sanastoja
- opitaan auton osia
- luontosanasto täydentyy

Rakenteet

- uusina opitaan rektioverbejä
- maantieteelliset nimet
- relatiivipronominit
- passiivin eri aikamuodot
- pronominaaliadverbit
- kaksoisinfinitiivi

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

Kurssi 6

Tilanteet ja aihepiirit

- valmistaudutaan ammattiin
- etsitään asuntoa
- suunnitellaan tulevaisuutta
- tutustutaan elokuvan, teatterin, TV:n, kirjallisuuden ja urheilun maailmaan
- sanastossa käydään seuraavat sanaperheet: TV, filmi, lapsuus, urheilu ja työelämä
- Suomi-sanastoa

Rakenteet

- opitaan substantiivien suku- ja monikkosäännöt
- lisää pronomeneja
- heikot maskuliinit
- konjunktiiivin pluskvamperfekti
- futuuri
- ammatin ilmaiseminen
- substantivoidut adjektiivit
- wo-verbit

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen, testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot liitteestä 1.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kielen osaamisen taso 9. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe

Kulttuuritaidot

Oppilas

- tuntee kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja
- on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen

B-kieli*Ruotsi*

Perusopetuksen 7. vuosiluokalla alkavaa yhteistä B-kieltä opiskellaan kaksi kurssia jokaisella vuosiluokalla 7-9. Opiskelu antaa valmiuksia toimia erilaisissa viestintätilanteissa sekä valmiuksia puhutun yleiskielen ja tekstin ymmärtämiseen. Oppilas oppii tuntemaan suomenruotsalaista kulttuuria ja tutustuu muiden Pohjoismaiden kulttuuriin. Opiskelussa käytetään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja. Oppilas kykenee hankkimaan tietoa myös itsenäisesti sekä oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitoaan. Opiskelussa on tärkeää vastuullisuus ja yritteliäisyys (ns. sisäinen yrittäjyys); oppilas huolehtii kotitehtävistään ja osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn.

Seuraavien vuosiluokittain esiteltyjen kurssien sisältöihin voi tulla opetusjärjestelyistä johtuen muutoksia, mutta läpi elämän jatkuvalla kielen ja kulttuurin harrastamiselle on luotu pohja. Eri aihekokonaisuudet tulevat eri kursseissa esille niille luonteenomaisten teemojen yhteydessä.

7. luokka

RUB1

Tavoitteet

Oppilas oppii kommunikoidaan ruotsiksi kaikkein tavallisimmissa arkielämään liittyvissä tilanteissa. Oppilas kykenee tuottamaan yksinkertaista kieltä sekä suullisesti että kirjallisesti.

Tilanteet ja aihepiirit

- arkiset, yksinkertaiset viestintätilanteet kuten tervehtimistavat
- itsestä ja perheestä kertominen
- ensitutustuminen ruotsalaiseen kulttuuriin ja Pohjoismaihin
- helppojen kysymysten tekeminen em. aiheista

Rakenteet

- kysymyssanoja
- persoonapronominit
- en/ett-suku, substantiivin yksikkömuodot
- verbin preesens
- numerot ja kellonajat
- prepositioita

Arviointi

Kirjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

RUB2

Tavoitteet

Vahvistetaan edellisessä kurssissa opittua. Keskustelutaitoja harjoitellaan lisää oppilaan omaan elämään liittyvissä aihepiireissä. Kirjallinen tuottaminen lisääntyy.

Tilanteet ja aihepiirit

- harrastuksista ja vapaa-ajasta kertominen
- ulkonäön kuvailu
- asiointi arkipäivän tilanteissa

Rakenteet

- apuverbit
- substantiivin monikko
- adjektiivit
- omistuspronominit ja genetiivi
- päälauseen sanajärjestys

Arviointi

Kirjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

RUB3

Tavoitteet

Vahvistetaan oppilaan omaa suullista ja kirjallista tuottamista. Oppilas kykenee ymmärtämään lyhyiden tekstien keskeisimmän sisällön.

Tilanteet ja aihepiirit

- jo 7. vuosiluokalla aloitettujen aihepiirien laajentaminen, esim. koti, asuminen, harrastukset, vapaa-aika
- arkipäivän viestintätilanteita kuten tien kysyminen ja neuvominen sekä säästä kertominen
- perehdytään tarkemmin suomenruotsalaiseen kulttuuriin

Rakenteet

- imperfekti
- järjestysluvut ja päiväykset
- persoonapronominin objektimuodot
- päälauseen sanajärjestys
- ajanmääreet

Arviointi

Kirjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

RUB4

Tavoitteet

Oppilas selviytyy vaativistakin arkielämään liittyvistä vuorovaikutustilanteista. Oppilas tuottaa lyhyitä kirjoitelmia.

Tilanteet ja aihepiirit

- opetellaan vaativampia arkipäivän viestintätilanteita kuten matkustamiseen liittyvät tilanteet
- nuoren arkea kotona ja muualla
- pohjoismaisen kulttuurituntemuksen laajentaminen

Rakenteet

- perfekti ja pluskvamperfekti
- adjektiivien vertailu
- rinnastuskonjunktioita
- man-sanana käyttö

Arviointi

Kinjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

RUB5

Tavoitteet

Oppilaan itsenäisen työskentelyn osuus kasvaa. Oppilas osaa jo käyttää kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja. Tavallisten viestintätilanteiden lisäksi oppilas kykenee tarvittaessa korvaamaan kielitaitonsa puutteita ja tarkkailemaan ja korjaamaan omaa tuotostaan.

Tilanteet ja aihepiirit

- hyödynnetään 7. ja 8. vuosiluokilla esiintyneitä tilanteita ja aihepiirejä
- ympäristökysymykset
- kansainvälisyys
- ammatinvalinta
- mielipiteen ilmaiseminen

Rakenteet

- aikaisempien rakenteiden kertausta
- sivulauseen sanajärjestys
- konditionaali
- imperatiivi

Arviointi

Kirjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

RUB6

Tavoitteet

Oppilas ymmärtää pohjoismaista kulttuuria ja pystyy vertaamaan muiden Pohjoismaiden kulttuuria omaansa. Kaikki kielen tuottamisen ja ymmärtämisen osa-alueet huomioidaan.

Tilanteet ja aihepiirit

- tutustuminen syvemmin Pohjoismaihin ja niiden kulttuuriin

Rakenteet

- att+infinitiivi

Arviointi

Kirjallinen kurssin päättökoe ja sanakokeet sekä oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi ovat arvioinnin perusteena. Myös suullinen kielitaito huomioidaan. Numeroarviointi 4-10. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien, kirjoitelmien ja muiden töiden suorittaminen.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 9. vuosiluokan päättyessä

Kieli: (OPH:n taitokuvausasteikon mukaan, liite 1)

	kuullun ymmärtäminen	puhuminen	tekstin ymmärtäminen	kirjoittaminen
B1	A2.1	A1.3	A2.1	A1.3

Aihekokonaisuuksien toteutuminen vieraiden kielten oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPIAINESISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> • opiskelutaidot ja pitkäjänteinen, tavoitteellinen itsensä kehittäminen • oman oppimistyylin tunnistaminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> • suomalaisuus, pohjoismaalaisuus, eurooppalaisuus • muita kulttuureita • ihmisryhmien välinen yhteistyö • taidot kansainvälisessä vuorovaikutuksessa • tapakulttuurien merkitys
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> • omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet • mediaviestinten muoto, median ilmaisuvälineiden käyttö • median rooli, vaikutukset ja merkitys • viestintätekniset välineet
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys	<ul style="list-style-type: none"> • valmiuksien kehittyminen osallistumiseen • oman toiminnan vaikutus ja vaikuttamisen keinot • tavoitteellisuus, arviointi
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> • teknologia arkielämässä • ympäristöarvojen ja kestävä elämäntavan ymmärtäminen • yhteinen maapallomme, luonnonsuojelu, luonnon moninaisuus • oman lähiympäristön suojeleminen • median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa • oman kulttuurin arvostamisen tärkeys, myös monikulttuurisuus • elinkeinoelämän ja järjestöjen sekä oman osallistumisen tärkeys • oman ja vieraiden kulttuurien vertaileminen • ympäristö- ja luontoteemat: sanastot

	<ul style="list-style-type: none">• ympäristökysymykset• kielialueeseen kuuluvan kulttuurin tunteminen• maiseman kuvailu
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none">• uhkat kouluympäristössä ja liikenneympäristössä
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none">• teknologian hyödyntäminen opiskelussa erilaisten välineiden, ohjelmien ja tietoverkon kautta

MATEMATIIKKA 3 - 5

Vuosiluokkien 3-5 matematiikan opetuksen ydintehtävinä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, matemaattisten ajattelumallien oppimisen pohjustaminen, lukukäsitteen ja peruslaskutoimitusten varmentaminen sekä kokemusten hankkiminen matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumisen pohjaksi.

Tavoitteet; vuosiluokat 3-5

Oppilas

- saa onnistumisen kokemuksia matematiikan parissa
- oppii tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmiä
- oppii käyttämään matemaattisia käsitteitä
- oppii peruslaskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- löytää ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- perustelee toimintaansa ja päätelmiään sekä esittää ratkaisujaan muille
- oppii esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen pohjalta
- oppii käyttämään sääntöjä ja noudattamaan ohjeita
- oppii työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

Tavoitteet ja sisällöt luokittain

3. luokka		
Tavoitteet	Sisällöt	Aihekokonaisuudet
<ul style="list-style-type: none"> ▪ oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän ja osaa peruslaskutoimitukset lukualueella 0-10 000 ▪ oppilas osaa kellonajat ▪ oppilas osaa kertotaulut hyvin ▪ oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen ▪ oppilas osaa kirjoittaa ja tulkita yksinkertaisia lukujonoja ▪ oppilas tutustuu yksinkertaisten geometristen kuvioiden ominaisuuksiin, luokitteluun ja käsitteeseen ▪ oppilas harjaantuu lukemaan ja laatimaan diagrammeja 	<ul style="list-style-type: none"> • kymmenjärjestelmä; käsitteen varmentaminen, luvut 0-10 000, • kellonajat, tutustuminen 60-järjestelmään • lukujen luokittelua ja järjestämistä • kertolaskua; kertotaulut 2-9 • sisältö- ja ositusjako • laskualgoritmeja (yhteen-, vähennys- ja kertolasku; kertolaskussa yksinumeroinen kertoja) ja päässä laskua • murtoluvun käsite, suuruusvertailua • lukujonojen kirjoittaminen ja tulkitseminen • tutustuminen kuvioiden ja kappaleten geometrisiin ominaisuuksiin • yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat • symmetria-akseli • suurennoksia ja pienennöksiä • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen ja laatiminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisenä kasvaminen: <ul style="list-style-type: none"> - toiminta yhteisön jäsenenä - pitkäjänteinen itsensä kehittäminen • Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta: <ul style="list-style-type: none"> • tilastojen tulkintaa ja keräämistä (esim. roskaaminen tietyllä alueella) • Turvallisuus ja liikenne: <ul style="list-style-type: none"> • tietojen keräämistä, diagrammien ja taulukoiden laadintaa liikenneasioista

4. luokka		
Tavoitteet	Sisällöt	Aih kokonaisuudet
<ul style="list-style-type: none"> ▪ oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta sekä ymmärtää murtoluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteen ▪ oppilas osaa peruslaskutoimitukset luonnollisilla luvuilla ja desimaalilukujen sekä samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskun ▪ oppilas osaa arvioida tuloksen suuruusluokan ja ratkaisun mielekkyyden ▪ oppilas syventää lukujonojen kirjoittamis- ja tulkintataitoja ▪ oppilas tutustuu erilaisiin ratkaisuvaihtoehtoihin (kombinatoriikkaan) ▪ oppilas ymmärtää erilaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia ja osaa luokitella kuvioita ja kulmia ▪ oppilas tutustuu piirin käsitteeseen ▪ oppilas ymmärtää mittaamisen periaatteen ja osaa arvioida mittaustulosten mielekkyyttä 	<ul style="list-style-type: none"> • kymmenjärjestelmän kertaaminen; lukualue 1-1 000 000 • kertolaskua, kertotaulujen varmentaminen • sisältö- ja ositusjaon varmentaminen • laskualgoritmeja (kaikki peruslaskutoimitukset, jakolaskussa yksinumeroinen jakaja) • negatiivisen kokonaisluvun käsite • murto- ja desimaaliluvun käsite • samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku • desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslasku • laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen • sulkeiden käyttö • ratkaisuvaihtoehtojen tutkiminen • lukujonojen kirjoittaminen ja tulkitseminen • symmetria ja yhtenevyys konkreetin välinein • erilaisten monikulmioiden tutkiminen ja luokittelu • piirin käsite • peilaus suoran suhteen • kulmien luokittelu • mittaamisen periaatteen ymmärtämisen vahvistaminen • mittayksiköiden käyttö, vertailua ja muuntelua • mittaustuloksen arviointia ja mittauksen tarkistaminen • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja lukeminen • aikalaskut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisenä kasvaminen <ul style="list-style-type: none"> - toiminta yhteisön jäsenenä - pitkäjänteinen itsensä kehittäminen • Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta: <ul style="list-style-type: none"> • tilastojen tulkintaa ja keräämistä (esim. koulun jätehuoltojärjestelyt: tarkkailua ja tilastointia) • Turvallisuus ja liikenne: <ul style="list-style-type: none"> • tietojen keräämistä, diagrammien ja taulukoiden laadintaa liikenneasioista

5. luokka		
Tavoitteet	Sisällöt	Aih kokonaisuudet
<ul style="list-style-type: none"> ▪ oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti ▪ oppilas osaa ajan yksikkömuunnoksia ja osaa laskea lyhyitä aikavälejä ▪ oppilas osaa kaikki peruslaskutoimitukset positiivisilla rationaaliluvuilla; murto- ja desimaalilukujen kertominen ja jakaminen vain luonnollisella luvulla ▪ oppilas osaa kirjoittaa ja tulkita yksinkertaisia lausekkeita ▪ oppilas tutustuu mittakaavaan ▪ oppilas tunnistaa yhdenmuotoisuuden ▪ oppilas osaa piirtää ympyrän geometrisin apuvälinein sekä tuntee käsitteet keskipiste, halkaisija, säde ja ympyrän kehä ▪ oppilas osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden piirejä ja pinta-aloja • oppilas osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina ja hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita sekä diagrammeja • oppilas osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdollottoman ja varman tapauksen 	<ul style="list-style-type: none"> • kymmenjärjestelmän kertaaminen; lukualue 1-1 000 000 000 • ajan yksikkömuunnoksia, yhteen- ja vähennyslaskua ajanyksikoilla, lyhyiden aikavälien laskemista • lukujen luokittelua, järjestämistä • murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välinen yhteys • murtolukujen muunnokset • murto- ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua sekä kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla • laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen • sulkeiden käytön varmentaminen • lausekkeen käsite, yksinkertaisten lausekkeiden kirjoittaminen ja tulkitseminen • yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen päättelöllä • yhdenmuotoisuus ja mittakaava • peilaus pisteen suhteen • kulman mittaaminen • ympyrä ja sen osia, ympyrän piirtäminen • piiri ja pinta-ala • keskiarvon käsite ja sen laskeminen • koordinaatisto • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen ja laatiminen • tietojen luokittelu ja järjestäminen, tyyppiä ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen • kokemuksia klassisesta ja tilastollisesta todennäköisyydestä 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisenä kasvaminen <ul style="list-style-type: none"> - toiminta yhteisön jäsenenä - pitkäjänteinen itsensä kehittäminen • Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys: <ul style="list-style-type: none"> • tilastotulkintoja eri maiden elinoloista • Viestintä ja mediataito: <ul style="list-style-type: none"> • diagrammien tulkitseminen ja laatiminen • Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys: <ul style="list-style-type: none"> • leirikoulujen rahoituksen seuranta ja diagrammien laadintaa • Turvallisuus ja liikenne: <ul style="list-style-type: none"> • tietojen keräämistä, diagrammien ja taulukoiden laadintaa liikenneasioista

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisuihin ja esittämällä niitä monipuolisesti välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla
- pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, esim. toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla
- osaa kuvata reaalimaailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruomalla ja mallintamalla
- osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitsemansa kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; hän osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä
- osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi
- osaa noudattaa sääntöjä.

Luvut, laskutoimitukset ja algebra

Oppilas

- ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti; hän ymmärtää negatiivisen luvun ja murtoluvun käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla
- osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti ja tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet; hän osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden
- osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia.

Geometria

Oppilas

- osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta
- tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoran suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa (= mittakaavassa), hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuviot
- ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittauskohteen suuruuden ja mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittaustuloksen sopivalla mittayksiköllä

- osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä.

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

- osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja
- osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdollisimman varman tapauksen.

MATEMATIIKKA 6 - 9

Vuosiluokkien 6-9 matematiikan opetuksen ydintehtävänä on syventää matemaattisten käsitteiden ymmärtämistä ja tarjota riittävät perusvalmiudet. Perusvalmiuksiin kuuluvat arkipäivän matemaattisten ongelmien mallintaminen, matemaattisten ajattelumallien oppiminen sekä muistamisen, keskittymisen ja täsmällisen ilmaisun harjoittelu.

Tavoitteet; vuosiluokat 6-9

Oppilas oppii

- luottamaan itseensä ja ottamaan vastuun omasta oppimisestaan matematiikassa
- ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkityksen sekä näkemään matematiikan ja reaali maailman välisiä yhteyksiä
- laskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- loogista ja luovaa ajattelua
- soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn
- ilmaisemaan ajatuksensa yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella
- näkemään säännönmukaisuuksia
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä.

Tavoitteet ja sisällöt 6. vuosiluokalla

6. luokka		
Tavoitteet	Sisällöt	Aihekokonaisuudet
<ul style="list-style-type: none"> ▪ oppilas kertaa, täydentää ja syventää aiemmin opittua ▪ oppilas hallitsee peruslaskutoimitukset positiivisilla rationaaliluvuilla (Q_+) ja tuntee negatiivisen luvun käsitteen ▪ oppilas tuntee prosenttien käsitteen ja osaa laskea yksinkertaisia prosenttilaskuja ▪ oppilas tutustuu suhteen käsitteeseen ja osaa käyttää mittakaavaa ▪ oppilas tutustuu moodin ja mediaanin käsitteeseen ja syventää taitojaan tilastollisessa tulkinnassa ▪ oppilas selviytyy arkipäivän matemaattisista ongelmista 	<ul style="list-style-type: none"> • luonnolliset luvut, kokonaisluvut, rationaaliluvut • murtolukujen supistaminen ja laventaminen • murtolukujen ja desimaalilukujen yhteys • murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskun varmentaminen, luonnollisella luvulla kertomisen ja jakamisen varmentaminen • prosenttilasku; prosenttikäsité, -kerroin, -arvon laskeminen, -luvun laskeminen • pyöristäminen, arviointi, laskimen käyttöä • yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen päättelöllä • suhde ja mittakaava • suorakulmaisen särmiön tilavuus • mittayksiköiden muunnoksia • keskiarvon käsite ja sen laskeminen; kertausta • koordinaatisto • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen ja laatiminen • tietojen luokittelu ja järjestäminen, tyyppiä ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen • kokemuksia klassisesta ja tilastollisesta todennäköisyydestä 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisenä kasvaminen <ul style="list-style-type: none"> - toiminta yhteisön jäsenenä - pitkäjänteinen itsensä kehittäminen • Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys <ul style="list-style-type: none"> - tilastotulkintoja eri maiden elinoloista • Viestintä ja mediataito <ul style="list-style-type: none"> - diagrammien tulkitseminen ja laatiminen • Turvallisuus ja liikenne <ul style="list-style-type: none"> - tietojen keräämistä, diagrammien ja taulukoiden laadintaa liikenneasioista

Sisällöt luokittain vuosiluokilla 7. - 9.

7. luokka	8. luokka	9. luokka
<ul style="list-style-type: none"> • luonnolliset luvut, kokonaisluvut, rationaaliluvut • vastaluku, itseisarvo, käänteisluku • peruslaskutoimitusten varmentaminen • aikalaskut, aikaväli • alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä • murtolukujen supistaminen ja laventaminen, desimaaliluvun esittäminen murtolukuna • kertominen ja jakaminen desimaali- ja murtoluvuilla • reaalityluvut • juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurilla • pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö • lausekkeiden sieventäminen • muuttuja-käsite, lausekkeen arvon laskeminen • potenssi, eksponenttina kokonaisluku • potenssilauseke ja sen sieventäminen • polynomien käsite, polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku • kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä • kulmien välisiä yhteyksiä; vierus-, risti- ja samankohtaiset kulmat • säännölliset monikulmiot • ympyrä ja siihen liittyvät käsitteet • kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä; kehä-, keskus- ja tangenttikulma • kappaleiden nimeäminen ja luokittelu • yhtenevyys • geometristä konstruointia • yhtenevyyskuvauksia: peilaukset, kierto ja siirto tasossa • symmetria suoran ja pisteen suhteen 	<ul style="list-style-type: none"> • lukujonojen tutkimista ja muodostamista • prosenttikäsitteen vahvistaminen, prosenttilasku • lauseke ja sen sieventäminen • yhtälö, epäyhtälö, määrittely- ja ratkaisujoukko • vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen • suhde ja verranto • suoraan ja kääntäen verrannollisuus • yhdenmuotoisuus • monikulmioiden piirin ja pinta-alan laskeminen • ympyrän ja sektorin pinta-alan laskeminen • suorakulmainen kolmio • Pythagoraan lause 	<ul style="list-style-type: none"> • yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti • riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muuttujien avulla • muuttujan arvon sijoittaminen lausekkeeseen • funktion käsite • funktion kuvaajan tutkimista; funktion nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen • lineaarinen funktio, toisen asteen funktio • trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaisemista • kappaleiden tilavuuksien laskemista • frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi • keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen • hajonnan käsite • diagrammien tulkinta • tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa ▪ todennäköisyyden käsite

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT KURSSEITTAIN VUOSILUOKILLE 7-9

Kurssien sijoittuminen eri luokka-asteille vaihtelee tuntijaon erilaisuuden takia koulukohtaisesti.

MA1 Laskuja rationaaliluvuilla

Tavoite: Oppilas oppii erimerkkisten lukujen peruslaskutoimitukset, kertaa laskujärjestyssäännöt sekä tutustuu erilaisiin matematiikan opetuksessa käytettäviin työtapoihin ja kiinnostuu matematiikasta.

Sisällöt: Laskujärjestys, lukujoukkoja, rationaalilukujen yhteen-, vähennys-, kerto- sekä jakolasku.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA2 Geometria I

Tavoite: Tavoitteena on oppia näkemään geometrian esteettisyys ja perehtyä tasogeometrian avulla algebran alkeisiin.

Sisällöt: Geometrian peruskäsitteitä, suoriin ja kulmiin liittyvät peruskäsitteet, monikulmiot, ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä, yhtenevyys ja symmetria.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA3 Potenssit ja neliöjuuri

Tavoite: Oppilas oppii potenssilausekkeiden peruslaskusäännöt. Oppilas ymmärtää neliöjuuren käsitteen ja osaa laskea neliöjuurilla.

Sisällöt: Potenssimerkintä, eksponentin vaikutusalue, samankantaiset potenssit, tulon ja osamäärän potenssi, potenssin potenssi, kymmenpotenssimuoto, neliöjuuri, reaalityöt.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA4 Polynomeja, lukuja ja ongelmia

Tavoite: Oppilas ymmärtää polynomin käsitteen ja osaa peruslaskutoimitukset polynomeilla.

Sisällöt: Polynomin käsite, polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA4 Polynomeja, lukuja ja ongelmia

Tavoite: Tutustutaan aritmeettisiin ja geometrisiin lukujonoihin ja opetellaan erilaisia ongelmaratkaisustrategioita.

Sisällöt: Lukujen ominaisuuksia, lukujonot, ongelmanratkaisua.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA5 Yhtälöt, epäyhtälöt ja verrannollisuus

- Tavoite:** Oppilas ymmärtää, mitä yhtälöllä ja epäyhtälöllä tarkoitetaan, mikä on yhtälön ja lausekkeen ero. Harjoitellaan analysoimaan sanallisia tehtäviä ja ratkaisemaan niitä myös yhtälön avulla. Opitaan ratkaisemaan verrantomuotoisia yhtälöitä ja opitaan käyttämään verrantoa suoraan verrannollisiin suureisiin liittyvissä tehtävissä.
- Sisällöt:** Yhtälö, yhtälön ratkaiseminen, toisen asteen yhtälöt, ongelmanratkaisu yhtälön avulla, epäyhtälö, suhde ja verranto.
- Arviointi:** Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA6 Geometria II

- Tavoite:** Oppilas ymmärtää keskeiset tasogeometrian käsitteet. Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta suorakulmaisen kolmion ratkaisemisessa. Hän oppii hahmottamaan geometrisiä kuvioita ja kappaleita.
- Sisällöt:** Monikulmioiden pinta-alat, Pythagoraan lause, ympyrän kehänpituus ja pinta-ala, ympyrän kaaren pituus ja sektorin yhdenmuotoisuus
- Arviointi:** Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA7 Prosenttilasku

- Tavoite:** Oppilas hallitsee prosentin käsitteen, osaa erottaa erityyppiset prosenttilasku-tapaukset toisistaan sekä osaa käyttää prosentteja käytännön elämässä.
- Sisällöt:** Prosentin käsite, prosenttilaskennan peruslaskutoimitukset muutos- ja vertailuprosentti mukaan lukien.
- Arviointi:** Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA8 Funktioita ja tilastoja

Tavoite: Oppilas ymmärtää, mitä funktiolla tarkoitetaan, ja perehtyy funktion käsitteeseen tutkimalla kahden muuttujan välistä riippuvuutta. Opetellaan piirtämään suora $y = kx + b$ ja tulkitsemaan kuvaajia. Tilastotieteen osuudessa tutustutetaan oppilaat tilastollisten aineistojen havainnointiin, luokittamiseen, esittämiseen ja kriittiseen tulkintaan. Mahdollisuuksien mukaan käytetään apuna tietokoneita.

Sisällöt: Funktion käsite, funktion ominaisuudet, suoran piirtäminen, verrannollisuus, tilastomatematiikkaa.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA9 Trigonometria ja geometria III

- Tavoite:** Oppilas ymmärtää kolmion sivujen pituuksien ja kulmien suuruuksien välisen riippuvuuden. Lisäksi hän oppii löytämään käytännön ongelmista trigonometrinen funktioiden soveltamismahdollisuuden ja osaa käyttää niitä ratkaistessaan ongelmia. Geometriassa on tavoitteena oppilaan avaruudellisen hahmottamisen kehittyminen myös kuvaamalla kolmiulotteisia kappaleita tasossa (kavaljeeri-perspektiivi). Opitaan laskemaan kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia.
- Sisällöt:** Trigonometriset funktiot, avaruusgeometriaa, kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia.
- Arviointi:** Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

MA10 Yhtälöparit ja todennäköisyyslaskenta

Tavoite: Opetellaan 1. asteen yhtälöparin graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen. Oppilas oppii todennäköisyyden käsitteen ja hänen ymmärryksensä erilaisten tapahtumien todennäköisyydestä kehittyy.

Sisällöt: Todennäköisyyslaskennan peruskäsitteet, yhtälöparit.

Arviointi: Oppilaan arvioinnin lähtökohtina ovat oppilaan kehitystaso ja edellytykset opiskella matematiikkaa. Arviointi on jatkuvaa ja tuntityöskentely sekä kotitehtävät kuuluvat myös arvioitaviin suorituksiin. Sisältöjen omaksumista mitataan kirjallisin kokein. Arvioinnissa painottuvat omatoimisuus, aktiivisuus ja säännöllisyys työnteossa. Oppilaan kyky tuottaa matemaattista tekstiä, ongelmaratkaisutaito sekä oppilaan kyvyt toimia ja auttaa ryhmässä otetaan huomioon.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuihin
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai päättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan

- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiä.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen matematiikan oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPIAINESISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> • toiminta yhteisön jäsenenä • pitkäjänteinen itsensä kehittäminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> • tilastotulkintoja eri maiden elinoloista
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> • diagrammien tulkitseminen ja laatiminen
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> • pitkäjänteisyys ja vastuunotto oppijana • omatoimisuus, aktiivisuus, säännöllisyys
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> • tilastojen tulkinta (esim. roskaaminen ja koulun jätehuolto)
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen keräämistä, diagrammien ja taulukoiden laadintaa liikenneasioissa
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> • teknologian hyödyntäminen opiskelussa erilaisten välineiden, ohjelmien ja tietoverkon kautta

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO

Tavoitteet

Vuosiluokat 3-4

Oppilas

- oppii tuntemaan ja havainnoimaan kotiseudun ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia
- oppii hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä: oppii tekemään havaintoja eri aistein ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen, oppii tekemään yksinkertaisia kokeita, oppii kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan
- oppii käyttämään erilaisia tietolähteitä ja pohtimaan tiedon luotettavuutta
- oppii lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja sekä käyttämään kartastoa
- oppii lajittelemaan jätteitä sekä kierrättämään, säästämään vettä, sähköä ja lämpöä
- oppii perussäännöt kohteliaasta käytöksestä ja ryhmässä toimimisesta
- oppii turvallista liikennekäyttäytymistä jalankulkijana ja pyöräilijänä.

Tavoitteet luokittain

3. luokka

Oppilas

- tuntee pihan ja puiston eliöitä (lajiluettelon mukaan)
- tutustuu eliölajien rakenteeseen, lisääntymiseen ja elämänvaiheisiin
- ymmärtää miten ravintoketju muodostuu
- oppii käyttämään karttaa
- tuntee kotiseutuaan ja omaa maakuntaansa
- perehtyy Suomen maantietoon (kartta, luonto, valtio)
- tutkii ääneen ja valoon liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteet
- tutustuu veden ominaisuuksiin ja veden kiertokulkuun luonnossa
- oppii turvallista liikennekäyttäytymistä

- oppii psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä

4. luokka

Oppilas

- tuntee niityn, pellon ja metsän eliöitä (lajiluettelon mukaan)
- tietää, mitä yhteyttämisessä tapahtuu
- osaa kuvailla eliöiden elinehtoja luonnossa
- perehtyy Pohjois-Euroopan maantietoon (kartta, luonto)
- oppii perustietoja Pohjoismaista ja Baltian maista
- perehtyy sääilmiöihin
- tutkii lämpöön liittyviä ilmiöitä
- tuntee tavallisimmat magneettiset ja sähköiset ilmiöt sekä tietää sähkön käyttöön liittyviä vaaroja
- tutustuu ilman ominaisuuksiin
- toimii yhteisten sääntöjen mukaan ja oppii ottamaan toiset huomioon
- oppii toimimaan hätätilanteessa
- oppii terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja
- oppii psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista
- oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

Keskeiset sisällöt

	3. lk	4. lk
Eliöt ja elin- ympäristöt	<ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristön (piha, puisto) kasvien, sienten ja eläinten tuntemus ja luokittelu (lajiluettelon mukaan) - eliöiden rakenne, lisääntyminen ja elämän vaiheet - ravintoketjun osat 	<ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristön (niitty, pelto, metsä) kasvien, sienten ja eläinten tuntemus (lajiluettelon mukaan) - yhteyttäminen - eliöiden elinehdot luonnossa: valo, lämpö, vesi, ravinto, ravinteet ja toiset eliöt - eliöiden elinehdot eri vuodenaikoihin
Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana	<ul style="list-style-type: none"> - maisema kartaksi: ilmansuunnat, värit, merkit, suunnistaminen kartalla, janamittakaava, hakuruudukko - kotiseutu ja oma maakunta osana Suomea - Suomi kartalla: nimistö, kartan värit ja korkeussuhteet - Suomen luonto: pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, vesistöt, kasvillisuus, luonnonmaantieteelliset alueet - Suomen valtio: itsenäisyys, hallinto, läänit ja maakunnat 	<ul style="list-style-type: none"> - Pohjois-Eurooppa kartalla: meret, vuoret ja tunturit, suurimmat järvet ja joet - Pohjois-Euroopan luonto: ilmasto, kasvillisuus ja eläimistö - Pohjoismaat ja Baltianmaat: valtiot ja suurimmat kaupungit, kansat, tuotteet, kulttuurit ja matkailu
Ympäristön ilmiöitä	<ul style="list-style-type: none"> - äänen eteneminen, valon heijastuminen ja taittuminen - erilaisia rakenteita: kolmio ja putkirakenne sekä niiden lujuus - yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteet: vipu, pyörä ja jousi 	<ul style="list-style-type: none"> - sääilmiöt: lämpötila, sade, tuuli ja ukkonen - lämpö: mittaaminen, siirtyminen, lämmittäminen - magneettiset ja sähköiset ilmiöt: kompassi, hankaussähkö, virtapiiri, tavallisimmat sähkölaitteet ja sähköturvallisuus
Ympäristön aineita	<ul style="list-style-type: none"> - vesi: ominaisuudet, olomuodot, kiertokulku luonnossa sekä käyttö säästäen 	<ul style="list-style-type: none"> - ilma: ominaisuudet, palaminen ja paloturvallisuus
Ihminen, terveys ja turvallisuus	<ul style="list-style-type: none"> - jalankulkijan ja polkupyöräilijän liikennesäännöt ja -varusteet - kuulon ja näön suojeleminen - hygienia, pukeutuminen, terveitä elämäntapoja, liikunnan merkitys, tunteiden ilmaisun säätteleminen, ryhmässä toimiminen, uni, lepo, ryhti - fyysinen ja psyykinen kehitys, perhe - kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen - oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen - perheiden ja ystävyiden, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja mielenterveydelle 	<ul style="list-style-type: none"> - hyvät tavat, säännöt ja toisen huomioonottaminen - kodin vaaralliset aineet ja laitteet - toimiminen hätätilanteessa: pelastautuminen ja välineiden käyttö, hälytyksen suorittaminen sekä yksinkertaiset ensiaputoimet - omasta terveydestä huolehtiminen, arkipäivän terveystottumukset, sairastaminen, tavallisimpia lasten ja nuorten sairauksia - rahan käyttäminen ja toisen omaisuuden kunnioittaminen - oman koulun turvallisuus, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat sekä sopimukset ja säännöt, hyvät tavat ja toisten huomioonottaminen

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas osaa

- tehdä havaintoja eri aisteilla sekä kohdistaa huomionsa olennaisiin piirteisiin
- luokitella kappaleita, eliöitä ja ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien perusteella
- tehdä ohjatusti yksinkertaisia tutkimuksia, jotka kohdistuvat luontoon, luonnon ilmiöihin ja rakennettuun ympäristöön
- käyttää erilaisia tietolähteitä ja pohtia tiedon luotettavuutta
- ilmaista luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä hankkimaansa tietoa puhuen, kirjoittaen ja piirtäen.

Eliöt ja ympäristöt

Oppilas

- ymmärtää, kuinka elollinen ja eloton luonto eroavat toisistaan, ja osaa kuvata eri elinympäristöjen piirteitä sekä tunnistaa niiden tavallisimpia eliölajeja; oppilas osaa jaotella eläimet selkärangattomiin ja selkärankaisiin
- tuntee vuodenaikojen vaihtelun piirteet ja osaa kuvata, kuinka eliöt ovat sopeutuneet eri vuodenaikoihin ja erityisesti Suomen talveen
- tietää, mistä ruoka-aineet ovat peräisin ja missä ruoka tuotetaan
- osaa kuvata luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön eroja
- ymmärtää kartan ilmaisutavan sekä osaa käyttää kartanluvussa apuna ilmansuuntia, karttamerkkien selitystä ja janamittakaavaa ja laatia yksinkertaisen kartan koulun pihasta ja omasta lähiympäristöstään
- osaa kuvata kotiseutunsa ja oman maakuntansa luonnonoloja ja ihmisen toimintaa
- ymmärtää kotiseutunsa osana Suomea ja Suomen osana Pohjoismaita sekä ymmärtää avaruudessa pyörivän maapallon ihmisen elinpaikkana; oppilas osaa hahmottaa Suomea, Pohjoismaita ja muita lähialueita sekä ymmärtää niiden maisemallisen rikkauden
- osoittaa kiinnostusta ja vastuullisuutta luontoa ja rakennettua ympäristöä kohtaan ja osaa arvioida oman ympäristön kauneutta, monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä.

Ympäristön aineita ja ilmiöitä

Oppilas

- osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä, kuten luuppia, kelloa, pituusmittoja ja lämpömittaria, sekä käyttää havaintojen teossa myös itse tehtyjä välineitä
- osaa selittää yksinkertaisten laitteiden toimintaa
- osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin pariston, lampun ja johtimien avulla sekä tuntee kodissa käytettäviä sähkölaitteita; oppilas ymmärtää, että sähkön käyttöön liittyy vaaroja, ja osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti

- tuntee erilaisia valon, äänen ja lämmön lähteitä sekä tunnistaa ja osaa tutkia valoon, ääneen ja lämpöön liittyviä ilmiöitä kuten äänen eteneminen, valon heijastuminen ja lämmön siirtyminen; hän tuntee myös näön ja kuulon suojelemaan sekä palovammojen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa tutkia ilman ja veden ominaisuuksia sekä veden olomuodon muutoksia ja kuvailla veden kiertokulkua luonnossa; hän ymmärtää aineen muuttumisen toiseksi aineiksi esimerkiksi kynttilän tai puun palaessa; oppilas tuntee herkästi syttyviä aineita ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä
- tuntee erilaisten aineiden ja materiaalien ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia ja ymmärtää, että kotona voi olla vahingollisia aineita, kuten lääkkeitä, pesu- ja puhdistusaineita sekä liuottimia ja tupakka- ja alkoholituotteita
- osaa lajitella jätteitä, ei roskaa ympäristöä sekä osaa säästää vettä, sähköä ja lämpöä.

Ihminen ja terveys

Oppilas

- tunnistaa kasvun ja kehityksen ja elämänkulun eri vaiheita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja
- tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmii, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, riittävä uni ja lepo, oikeat työasennot ja ryhti, pukeutuminen, suun terveys, hygienia
- osaa perussäännöt kohteliaasta käytöksestä ja ryhmässä toimimisesta; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä
- osaa kuvata tavallisimpia sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä; hän osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja ja osaa hälyttää tai hakea apua tarvittaessa.

Turvallisuus

Oppilas

- osaa kuvata erilaisia kiusaamisen ja väkivallan tunnuspiirteitä; hän tietää yksilön oikeudet fyysiseen koskemattomuuteen ja tunnistaa hyväksytyn ja ei-toivotun kosketuksen erot; tietää, miten tarvittaessa voi hakea apua itselleen ja ketkä auttavat koulussa ja lähiyhteisössä
- tietää ikäkautensa mukaisesti, mikä on luvallista toimintaa ja mikä ei
- tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä; hän tuntee jalankulkijana ja pyöräilijänä keskeiset liikennesäännöt ja ymmärtää, miksi sovittuja ohjeita ja sääntöjä pitää noudattaa.

BIOLOGIA

Tavoitteet

Vuosiluokat 5-6

Oppilas oppii

- tuntemaan eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä sopeutumista omiin elinympäristöihinsä
- liikkumaan luonnossa, tekemään havaintoja ja tutkimaan luontoa maastossa
- oppii ymmärtämään, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta tuottaessaan ravintoa
- toimimaan ympäristöystävällisesti, huolehtimaan lähiympäristöstään ja suojelemaan luontoa
- tietämään perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- valmistautumaan murrosikään: oppii ymmärtämään omaa kasvuaan ja kehitystään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina sekä itsensä ja ympäristön välisenä vuorovaikutuksena
- ottamaan vastuuta omista teoistaan ja ottamaan huomioon toiset ihmiset

Tavoitteet luokittain

5. lk	6. lk
Oppilas <ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää eliökunnan synnyn ja järjestelmän pääpiirteet - laajentaa tuntemustaan lähiympäristön eliöistä - oppii kasviston kokoamisen perusteet - tietää perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista - tietää ihmisen lisääntymisen ja seksuaalisuuden perusasiat - oppii ymmärtämään seksuaalisuuden osaksi ihmisen persoonallisuutta, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä arvostamaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina. 	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää luonnossa vallitsevia luonnontieteellisiä asioita yhteyttäminen, ravintoketju) - tietää elintarvikkeiden alkuperän ja tutustuu niiden tuottamiseen - tutustuu eri metsä- ja suotyyppeihin sekä niiden lajistoon - perehtyy jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä oppii liikkumaan luonnossa - ymmärtää luonnon- ja ympäristönsuojelun perusasiat - oppii pohtimaan kasvuun, kehitykseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä, elämänhallintataitoja, ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä huomioimaan toiset ihmiset.

Biologian keskeiset sisällöt luokittain

	5. lk	6. lk
Eliöt ja elinympäristöt	<ul style="list-style-type: none"> - eliökunnan synty - eliökunnan järjestelmä: kasvien sukupuu ja lisääntyminen, sienet ja niiden lisääntyminen sekä selkärangaiset ja selkärangattomat eläimet ja niiden lisääntyminen - lähiympäristön kasvit, sienet ja eläimet (lajiluettelon mukaan) - kasviston kokoaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - yhteyttäminen - ravintoketju: tuottajat, kuluttaja ja hajottajat - elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen: maanviljely, karjanhoito ja puutarhanhoito - metsätyypit ja suot: kasvi-, sieni- ja eläinlajit
Ihmisen rakenne, keskeiset elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys	<ul style="list-style-type: none"> - uusi elämä alkaa solusta - ihmisen rakenne ja elintoiminnot: keuhkojen rakenne ja hengitys, sydän ja verenkiertoelimistö, ruoansulatus, luusto ja lihaksisto, iho, aivot, hermosto ja aistit - ihmisen elämänkaari - murrosikä ja seksuaalinen kehitys, lisääntyminen - kasvu murrosiässä, murrosiän tunne-elämää - liikunnan, ravinnon, unen merkitys, ensiaputoimet 	<ul style="list-style-type: none"> - laillisuuskasvatusta, hyviä tapoja - liikunnan, ravinnon, unen merkitys, ensiaputoimet - terveydelle haitallisten aineiden tupakan, alkoholin ja huumeiden käytön vaikutukset elimistöön, terveyteen, arkielämän ihmissuhteisiin sekä rahankäyttöön - tervettä kasvu ja kehitystä tukevat tekijät
Turvallisuus	<ul style="list-style-type: none"> - kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen - fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus 	<ul style="list-style-type: none"> - kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen, oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen - tunteet ja mielentilat osana ihmisyyttä - itsetunto ja mielenterveys
Terveydelle haitalliset aineet	<ul style="list-style-type: none"> - tupakanpolton ja alkoholinkäytön vaikutukset elimistöön, terveyteen sekä rahankäyttöön 	<ul style="list-style-type: none"> - tupakanpolton, alkoholin ja huumeiden käytön vaikutukset elimistöön, terveyteen, arkielämän ihmissuhteisiin sekä rahankäyttöön
Luonnon ja ympäristön suojelu		<ul style="list-style-type: none"> - jokamiehenoikeudet ja velvollisuudet sekä retkeilytaidot - kestävä kehitys ja kuluttajavalistus - jätehuolto: kierrätys ja kompostointi - vesiensuojelu - ilmansuojelu - uhanalaiset lajit

Kerättävät kasvilajit: (4-6 lk)

- voikukka
- leskenlehti
- päivänkakkara
- kielo
- piharatamo
- poimulehti
- koiranputki
- niittyleinikki
- puna-apila
- maitohorsma
- mustikka
- puolukka
- ketunleipä
- metsäkurjenpolvi
- metsätähti
- rentukka
- timotei
- oravanmarja
- harmaa- tai tervaleppä
- hies- tai rauduskoivu
- mänty
- kuusi

Arviointi

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa
- osaa kuvata tekemiään yksinkertaisia luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä tutkimuksia sekä selostaa niiden tuloksia
- tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja osaa kerätä lähiympäristön kasveja ohjeiden mukaisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

Oppilas

- tuntee eri selkärangkaisryhmät ja tunnistaa lähiympäristön yleisimmät nisäkkäät, linnut ja kalat sekä osaa kertoa esimerkkejä eläinten sopeutumisesta ympäristöönsä
- tietää, että vihreät kasvit valmistavat itse oman ravintonsa yhteyttämisen avulla
- osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet jonkin esimerkin avulla
- ymmärtää ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta ja osaa selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän
- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa ja asuinympäristöä voidaan vaalia ja suojella.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata perusasioita ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- osaa tarkastella omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä muutoksia, osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia tytöillä ja pojilla sekä antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä
- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä, ja siitä, miten asioita voidaan tarkastella muiden ihmisten näkökulmasta, sekä osaa esimerkein kuvata tunneilmaisuuksiin liittyvää ihmisten erilaisuutta
- tietää ikäkauteensa liittyvät oikeutensa ja vastuunsa.

Karttataidot

Oppilas

- osaa etsiä kartastosta tutkimiaan paikkoja, käyttää karttanluvussa hyväkseen karttamerkkejä ja mittakaavoja sekä osaa tulkita erilaisia karttoja
- osaa tulkita tilastoja, diagrammeja, kuvia, ja sähköisten viestimien välittämää tietoa sekä osaa kriittisesti arvioida eri tietolähteitä

- osaa itse laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.

Eurooppa osana maailmaa

Oppilas

- tietää pääpiirteissään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä osaa kuvata luonnonolojen vaihtelua ja ihmisen toimintaa Euroopassa.

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

Oppilas

- tietää maailmankartan keskeisen nimistön, kuten maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot sekä sademetsä- ja aavikkoalueet
- tietää, että maapallolla on erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä ja osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten ilmasto-olot, kuten lämpötila ja sademäärä, vaikuttavat ihmisen toimintaan, erityisesti maatalouteen ja asumiseen eri vyöhykkeillä sekä osaa kuvata ihmisten elämää erilaisissa ympäristöissä
- osaa kertoa esimerkkejä eri alueilta siitä, miten ihmisen toiminta, kuten kaupunkien ja teollisuuden rakentaminen, liikalaiduntaminen ja polttopuun kerääminen ovat aiheuttaneet muutoksia ympäristössä
- osaa tunnistaa oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien piirteitä.

BIOLOGIA

Tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää ja sen ilmiöitä ja edellytyksiä. Opetus järjestetään siten, että oppilas oppii tunnistamaan eliölajeja, ymmärtämään eliöiden ja niiden ympäristöjen välistä vuorovaikutusta sekä arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Biologian opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tuntemaan myös itseään ihmisenä ja osana luontoa.

Ulkona tapahtuvassa biologian opetuksessa oppilaan tulee saada myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnosta, joten maastotyöskentely voi olla retkeilynomaista. Biologian opetuksen tulee perustua myös tutkivaan oppimiseen ja se antaa valmiuksia luonnon havainnoimiseen. Biologia on myös osa erilaisia teemapäiviä ja retkiä. Eri oppimisympäristöjä Äänekoskella ovat koulun ja luokan lisäksi koulun lähiympäristö metsineen ja vesineen sekä puistoineen.

Biologian opetuksen tulee painottaa vastuullisuutta, luonnon suojelua ja elinympäristöjen vaalimista. Sen tulee tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi. Oppilaat tutustuvat myös luonnontieteelliseen ajatteluun ja kulttuuriin. Tavoitteena on kehittää kykyä ymmärtää luonnontieteellistä informaatiota. Tällöin otetaan huomioon myös ajankohtaisuus ja tarkkaillaan miten asioita käsitellään tiedotusvälineissä. Asiat ja ilmiöt tulevat esille eri näkökulmista myös muissa luonnontieteissä, joten ne tukevat toisiaan. Biologiassa pyritään myös siihen, että oppimisympäristöt ja niissä tapahtuva toiminta tukevat myönteistä asennoitumista luonnosta nauttimiseen, ympäristön suojeluun ja säilyttämiseen.

1. kurssi

VESIEKOSYSTEEMI

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu vesiekosysteemiin osatekijöineen ja oppii ymmärtämään sen toimintaa
- oppii tunnistamaan vesien eliölajistoa ja tuntemaan niiden elintapoja
- oppii käyttämään mikroskooppia
- osaa tunnistaa eri tyyppisiä vesistöjä ja ymmärtää vesistöjen ja vesiensuojelun merkityksen
- oppii kasvikoelman keräämisen avulla itsenäistä työskentelyä ja kotiseudun keskeisen kasvilajiston

Sisällöt

- ekosysteemin keskeinen lajisto ja toiminta
- eri tyyppiset vesiekosysteemit
- vesistöjen ympäristöongelmat ja vesiensuojelu
- kasvikoelma: kotiseudun lajistoa (kts. viitteellinen lajiluettelo s. 127)
- kasvien määrä 30 kpl/oppilas (20 kpl/oppilas alakouluilla)

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö: tuntiaktiivisuus + asennoituminen opiskeluun

2. kurssi

METSÄEKOSYSTEEMI

Tavoitteet

Oppilas

- oppii kasvien biologiaan liittyviä perusasioita, kuten solun rakenne, erilaisten kasvien rakenne, lisääntyminen ja kasvupaikkavaatimukset
- tunnistaa metsätyypit ja niiden lajistoa
- laajentaa tietämystään ekosysteemin toiminnasta
- tuntee metsänhoidon peruskäsitteet
- tietää jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden ja metsien monikäytön merkityksen
- oppii ekologian keskeistä käsitteistöä

Sisällöt

- kasvisolun rakenne ja toiminta
- ekosysteemin keskeinen lajisto ja toiminta
- metsätyypit
- metsänhoidon perusteet
- luonnon monimuotoisuus ja ympäristönsuojelu
- kasvikokoelma: kotiseudun lajistoa (kts. viitteellinen lajiluettelo s. 127)

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö: tuntiaktiivisuus + asennoituminen opiskeluun

Kerättävät kasvilajit

- niittynätkelmä
- peltokanankaali
- kangasmaitikka
- ojakellukka
- metsäkorte
- siankärsämö
- lemmikki
- mesiangervo
- nokkonen
- pietaryrtti
- pihasaunio
- pujo
- päivänkakkara
- sudenmarja
- valkoapila
- vanamo
- variksenmarja
- pihatähtimö
- kanerva
- kultapiisku
- järvikorte
- järviruoko
- lumme tai ulpukka
- haapa
- paju
- pihlaja
- tuomi
- karhunsammal
- rahkasammal
- poronjäkäli
- seinäsammal

Tavoitteet

Oppilas

- tuntee ihmisen perusrakenteen ja elimistön toiminnan pääpiirteet ja ymmärtää terveiden elämäntapojen merkityksen
- ymmärtää ihmisen seksuaalisuuden ja lisääntymisen perusasiat
- oppii perinnöllisyyden perusteet ja ymmärtää sen yhteyden biotekniikkaan
- ymmärtää elämän kehityksen pääpiirteet
- ymmärtää ympäristönsuojelun keskeiset tavoitteet ja luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet

Sisällöt

IHMINEN

- ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot
- ihmisen lisääntyminen
- perinnöllisyystieteen perusteet

EVOLUUTIO

- evoluution pääpiirteet: elämän alku, kasvi- ja eläinkunnan kehitys

YHTEINEN YMPÄRISTÖ

- ekologisesti kestävä kehitys sekä ympäristönsuojelun sisältö ja tavoitteet
- oman elinympäristön tilan ja ympäristömuutosten tarkastelu, oman ympäristön käyttäytymisen pohtiminen

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö: tuntiaktiivisuus + asennoituminen opiskeluun

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

- käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
- työskennellä annettujen ohjeiden mukaan maastossa ja laboratoriossa sekä kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

- jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
- kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
- nimetä ja kuvata metsä- ja järvityyppejä sekä osaa vertailla niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia
- selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
- kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, perustella sen merkitystä ekologisen kestävyuden kannalta sekä esitellä metsien kestävän käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

- kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
- kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet
- jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyn
- selostaa biotekniikan arkipäivän sovellusten merkityksen ja pohtia niihin liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Ihminen

Oppilas osaa

- kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
- kuvata seksuaalisuuden biologisen perustan ja selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
- selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdynnän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
- määritellä periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- kuvata ekologisesti kestävästä kehityksestä sekä ympäristösuojelun tavoitteita ja merkitystä
- tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
- kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävästä kehityksestä tavoitteiden mukaisesti.

MAANTIETO

Tavoitteet

Vuosiluokat 5-6

Oppilas oppii

- oppii laatimaan ja tulkitsemaan karttoja
- oppii käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä tiedon lähteinä
- oppii hahmottamaan maailmankartan ja sen keskeisen nimistön: maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot, aavikot ja sademetsäalueet
- oppii ymmärtämään, miten ja miksi ihmisen toiminta on riippuvaista eri ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeistä
- oppii tietämään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä oppii kuvaamaan luonnonoloja ja niiden vaihtelua Euroopassa
- oppii suhtautumaan myönteisesti ja arvostamaan vieraita maita, niiden kansoja ja kulttuureita.

Tavoitteet luokittain

5. lk

Oppilas

- perehtyy Euroopan maantietoon (kartta, luonto)
- oppii perustietoja Euroopan valtioista
- oppii arvostamaan suomalaisuutta osana Eurooppaa

6. lk

Oppilas

- perehtyy maailmankarttaan ja sen nimistöön
- oppii ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet
- ymmärtää miten ja miksi ihmisen toiminta on riippuvaista ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeistä
- oppii suhtautumaan myönteisesti ja arvostamaan vieraita maita, niiden kansoja ja kulttuureita

Keskeiset sisällöt luokittain

	5. lk	6. lk
Eurooppa osana maailmaa	<ul style="list-style-type: none"> - kartta: meret, vuoristot, suurimmat järvet ja joet - ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä eläimistö - Euroopan valtiot ja pääkaupungit - Me eurooppalaiset: EU, kansat, tuotteet, kulttuuri ja matkailu 	
Ihmisten elämä ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla		<ul style="list-style-type: none"> - kartta: maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot, aavikot ja sademetsäalueet - maapallon ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet - ihmisten elämä eri vyöhykkeillä: asuminen, maatalous ja teollisuus

Tavoitteet

Vuosiluokat 7-9

Maantiedon opetuksessa tutkitaan maapalloa ja sen erilaisia alueita. Opetuksen avulla oppilas oppii ymmärtämään luonnon ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja niiden välistä vuorovaikutusta. Maantiedon tavoitteena on syventää oppilaan maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan. Opetus järjestetään siten, että oppilas saa käsityksen luonnonympäristöjen ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta ja oppii arvostamaan niitä. Näin maantieto toimii siltana luonnontieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen ajattelun välillä. Maantieto luo myös pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevuuudelle ja kansainvälisyydelle.

Maantiedon opetuksen tulee ohjata oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia maailmassa ja arvioimaan niiden vaikutusta luontoon ja ihmisen toimintaan eri ilmiöiden syy-seuraussuhteiden kautta. Näin maantieto osaltaan tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneiksi kansalaisiksi (vrt. biologia ja kestävä kehityksen aihekokonaisuus).

1. kurssi

MAA - IHMISEN KOTIPLANEETTA

Tavoitteet

Oppilas

- oppii käyttämään erilaisia maantieteen tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä, erityisesti harjoitetaan fyysisten ja teemakarttojen käyttöä ja tulkintaa, kuten maantieteellisen koordinaatiston ja mittakaavojen hallintaa
- ymmärtää planetaarisuuden vaikutukset maapallolla ja maapallon aseman maailmankaikkeudessa
- tietää maapallon pintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen maisemaan
- tuntee eri maanosien luonnonoloja ja kulttuuripiirteitä
- oppii tuntemaan ihmisen toiminnan ja luonnon vuorovaikutusta eri puolilla maapalloa

Sisällöt

- maailman luonnon- ja kulttuurimaantieteellisten pääpiirteiden hahmottaminen ja maailman alueellinen jäsentäminen
- maa maailmankaikkeudessa, planetaarisuuden vaikutukset maapallon ilmiöihin
- maapallon sisäiset ja ulkoiset tapahtumat
- ympäristö- ja kehityskysymykset paikallisesti ja globaalisti
- tutustutaan eri maanosiin

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

2. kurssi

EUROOPPA

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu monipuolisesti Euroopan karttakuvaan
- tutustuu eurooppalaisiin kulttuureihin
- tietää ympäristö- ja kehityskysymyksiä Euroopassa ja muissa maanosissa ja pystyy arvioimaan kriittisesti niiden uutisointia
- pystyy toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti

Sisällöt

Eurooppa

- Euroopan luonnon- ja kulttuurimaantieteellisen karttakuvan tarkastelu alueittain
- Euroopan maantieteellinen tarkastelu suhteessa muihin maanosiin
- Euroopan ympäristökysymykset

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

3. kurssi

SUOMI MAAILMASSA

Tavoitteet

Oppilas

- oppii tuntemaan suomalaista luonnon- ja kulttuurimaisemaa
- tuntee maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen Suomessa
- tutustuu monikulttuuriseen Suomeen
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa Suomen kansalaisena omaan elinympäristöönsä

Sisällöt

- Suomen karttakuva ja luonnonmaisemien muotoutuminen
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutus Suomen eri alueilla
- Suomen ilmasto
- monikulttuurisuus Suomessa
- Itämeren alueen ympäristökysymykset

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

- etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
- tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkossa olevaa tietoa
- havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla
- vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella

Maailman jäsentäminen

Oppilas osaa

- hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
- soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

Oppilas osaa

- kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden
- vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

Oppilas osaa

- selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muodostuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla
- kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinojen alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
- analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tunnistaa arvokkaat kulttuuri- ja perinnemaisemat

- osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia
- tunnistaa oman kulttuurin piirteitä, tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit sekä hahmottaa oman alueellisen identiteettinsä
- kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten ilmaston lämpeneminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma
- kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa
- kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi, ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen biologian ja maantiedon oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPIAINESISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - toteutuu 5. ja 9. lk:n Ihmisen biologian käsittävien kurssien sisältöinä: - ihmisen elinkaaren ymmärtäminen - murrosiän muutoksiin ja seksuaalikasvatukseen liittyvät pohdinnat: tunteet ja vuorovaikutus sekä vastuu ja oikeudet
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - kotiseudun kulttuuri ja suomalaisuus sisältyvät 3. ja 4. luokan oman lähiympäristön ja kotiseudun tarkasteluun sekä 9. lk:n Suomi maailmassa -kurssiin - eurooppalaisuutta tarkastellaan pääsääntöisesti 5. luokan maantiedon sisällöissä sekä 8.lk:n Eurooppa-kurssin puitteissa ihmisen toiminnan ja luonnon vuorovaikutuksena eri alueilla - kansainvälinen yhteistyö maantiedon koko opetuksessa: maailman karttakuvan jäsentäminen ja eri maanosien erityispiirteisiin tutustuminen
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - kuvien, piirrosten ja tilastojen käyttö ja tulkinta opintojen alusta lähtien - karttojen tutkiminen 3. lk:lta lähtien ja tulkinnan syventäminen yläluokille siirryttäessä - luonnontieteellisen tiedon havainnollistaminen edellä mainituilla keinoilla - pienimuotoiset kirjalliset sekä suulliset tutkielmat ja esitykset - ajankohtaisten tapahtumien seuranta oppilaiden ikä huomioon ottaen
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet sekä luonnon- ja ympäristönsuojeluun liittyvät omat ratkaisut ja vaikuttamismahdollisuudet eri ikäkausille sopivalla tavalla - metsätalouden merkitys Suomen ja

	<p>Äänekosken elinkeinoelämälle metsäekosysteemi- kurssissa 8. luokalla</p> <ul style="list-style-type: none"> - luonnontieteisiin liittyvien eri järjestöjen toiminnan esille saattaminen - eri elinkeinoalojen ja järjestöjen asiantuntemuksen hyväksikäyttö luonnontieteellisessä opetuksessa
<p>Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - punaisena lankana koko luonnonluonnontieteellisen opetuksen läpi - 3. vuosiluokalla käsittely liikkeelle oman lähiympäristön havainnoinnista ja ympäristön eri elementteihin tutustumisesta sekä niihin liittyvistä elämyksistä - oma toiminta ympäristön hyväksi: mm. jätteiden lajittelu ja kierrättäminen - ympäristönsuojelun välttämättömyyden ja ihmisen hyvinvoinnin edellytyksien pohdita niin lähiympäristön kannalta kuin globaalisellakin tasolla - ympäristökasvatus on eräs Äänekosken painotuksista, joka toteutuu koulukohtaisen suunnittelun kautta jokaisen koulun omia erityispiirteitä myötäillen
<p>Turvallisuus ja liikenne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - turvallinen liikennekäyttäytyminen - hätätilanteissa toiminen sekä yksinkertaiset ensiaputoimet - päihde- ja terveystietoisuus - seksuaalisuuteen liittyvä väkivalta - toiset huomioonottava käytös ja väkivallattomuus - opetustilanteisiin liittyvät selkeät ohjeet lisäävät työ- ja ympäristöturvallisuutta
<p>Ihminen ja teknologia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tietoverkot ja ohjelmat luonnontieteellisessä opetuksessa - teknologia terveydenhoidossa ja ympäristönsuojelussa: uusimmat saavutukset ja niihin liittyvät

	<p>pohdinnat</p> <ul style="list-style-type: none">- eri oppimisvälineiden, laitteiden ja koneiden käyttöä eri ikäkausille sopivalla tavalla
--	--

FYSIIKKA JA KEMIA

Vuosiluokat 5-6

Fysiikan ja kemian opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset sekä ympäristön kappaleista, aineista ja ilmiöistä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Näistä edetään kohti fysiikan ja kemian peruskäsitteitä ja periaatteita. Ilmiöiden havainnoiminen ja toiminta on tärkeää opiskelussa. Havaintoja ja peruskäsitteitä sovelletaan arkielämän tilanteisiin ja harrastuksiin. Asioita ja ilmiöitä otetaan esille eri näkökulmista myös biologian ja maantiedon opetuksessa siten, että ne tukevat toisiaan. Opiskelun tulee innostaa oppilasta luonnontieteiden opiskeluun, auttaa pohtimaan hyvän ja turvallisen ympäristön merkitystä sekä opettaa oppilasta huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti. Opetukseen integroidaan terveystiedon opetusta turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta.

Fysiikan ja kemian opetuksen tavoitteet

Oppilas oppii

- työskentelemään ja toimimaan turvallisesti itseään ja ympäristöönsä suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita
- käyttämään suojavälineitä, liikkumaan ja toimimaan rauhallisesti työskentelytiloissa
- tekemään havaintoja ja mittauksia, etsimään tietoa tutkittavasta kohteesta sekä pohtimaan tiedon luotettavuutta
- käyttämään havainto- ja mittavälineitä oikein ja merkitsemään mittaustuloksia järjestelmällisesti
- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- ymmärtämään, kuinka tutkitut ja opitut ilmiöt ilmenevät jokapäiväisessä elämässä ja harrastuksissa
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- käyttämään luonnontieteellisen tiedon kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa fysiikan ja kemian alaan kuuluvia käsitteitä
- ymmärtämään päihde- ja vaikuteaineiden haitallisuuden

TAVOITTEET LUOKITTAIN

5. luokka

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia, kuten painovoimaa ja kitkaa
- tunnistaa erilaisia liikkeitä, esim. kiihtyvä liike
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä
- tuntee erilaisia keinoja helpottaa työhön tarvittavaa voimaa, esim. vipu, kalteva taso ja väkipyörä
- osaa liikkua turvallisesti liikenteessä sekä ymmärtää liikenteen vaarat
- tuntee Maan ja Kuun liikkeitä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä aiheutuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat, vuorovesi-ilmiön sekä Kuun vaiheet ja pimennykset
- tuntee Aurinkokunnan planeetat ja rakenteen
- osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee puhtaan ilman koostumuksen
- tuntee kemian merkkikieltä
- ymmärtää ilman saastumisen syitä ja vaikutuksia
- ymmärtää ilmakehän merkityksen elämälle
- ymmärtää, että vesi on yksi elämän edellytys maapallolla
- tietää, mihin ihminen tarvitsee vettä
- tuntee veden ominaisuuksia
- osaa tehdä yksinkertaisia tutkimuksia
- tuntee veden liuottavan ominaisuuden
- tuntee veden saastumisen vaikutuksia
- tietää, miten vettä puhdistetaan

6. luokka

Energia ja sähkö

Oppilas

- osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin
- tuntee eri jännitelähteitä, kuten esim. pariston ja akun

- osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti
- tuntee erilaisia sähkön ja lämmön tuotantotapoja eri luonnonvarojen avulla
- osaa luokitella luonnonvarat uusiutuviin ja uusiutumattomiin
- osaa tehdä yksinkertaisia kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- ymmärtää, miten energian kulutukseen ja säästämiseen voi itse vaikuttaa jokapäiväisessä elämässä

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee maaperän tärkeitä alkuaineita ja joitakin yhdisteitä
- tietää joidenkin aineiden kemiallisia merkkejä
- tietää, että aineet voivat muuttua toisiksi aineiksi kemiallisissa reaktioissa
- tuntee arkielämässään eteen tulevien aineiden alkuperiä
- ymmärtää, mitä tarkoittaa uusiutuva ja uusiutumaton luonnonvara (vrt. energia)
- ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden
- tietää, milloin ruostumista tapahtuu ja miten sitä voidaan estää
- tietää, mitä tarkoittaa hapan ja emäksinen
- osaa tutkia aineiden happamuutta ja emäksisyyttä esim. pH-paperilla
- tuntee perusasioita elimistölle haitallisten aineiden turvallisesta käytöstä
- osaa lajitella ja kierrättää elinympäristön jätteitä
- ymmärtää, mitä haittaa ongelmajätteistä on
- tietää, että tupakka, alkoholi ja huumausaineet ovat terveydelle vaarallisia

Keskeiset sisällöt

5. luokka

Luonnon rakenteet

Maan vetovoima

- painovoima, massa ja paino
- massan mittaaminen

Voimista aiheutuvia liike- ja tasapainoilmiöitä

- erilaisia liikeilmiöitä ja kappaleen tasapaino
- liikettä vastustavat voimat (kitka)
- voiman ja massan vaikutus kappaleen liikkeeseen ja muotoon
- vipu ja sen käyttö: vartalonliikkeissä ja yksinkertaisissa koneissa
- kalteva taso ja sen käyttö
- väkipyörä
- työvälineiden ergonominen käyttö

Liikettä kuvaavien käsitteiden (tasainen, hidastuva, kiihtyvä) soveltaminen turvallisessa liikkumisessa ja tapaturmien ehkäisyssä

- liikenneturvallisuus: polkupyörällä ja jalankulkijana liikenteessä

Maailmankaikkeus

- Aurinkokunta: Aurinko, planeetat ja Kuu
- avaruuden rakenne: tähdet, tähdistöt ja galaksit
- Maan ja Kuun liikkeet: mihin aika perustuu?
- Kuun vaiheet ja - pimennykset
- Auringonpimennykset
- Maan ja Kuun vetovoima: vuorovesi-ilmiö, avaruusalukset, satelliitit radoillaan
- tähtitaivaan havainnoiminen

Aineet ympärillämme

Ilman koostumus ja ilmakehä

- ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä
- ilmakehän merkitys
- ilmansuojelu, ilman saastumisen havainnointi

Veden ominaisuudet ja merkitys liuottimena

- veden alkuaineet
- veden ominaisuudet

- liukeneminen, kylläinen liuos

Luonnonvesien tutkiminen

- vesien saastuminen
- vesinäytteiden kerääminen: kirkkaus, vaahtoaminen
- mekaaninen vedenpuhdistus

6. luokka

Energia ja sähkö

Lämmön, valon ja liikkeen aikaansaaminen sähkön avulla

- yksinkertaiset virtapiirit, paristot ja akut jännitelähteinä
- lamppujen ja paristojen kytkentöjä
- sähköllä toimivat laitteet

Sähköturvallisuus

- verkkovirta, muuntaja, sähköjohto, lampun vaihto
- vastus, oikosulku, sulake
- ukkoselta suojautuminen
- kodinkoneiden turvallinen käyttö

Maapallon energiavarat, sähkön ja lämmön tuotantotapoja

- energian käsite
- energian alkuperä, siirtyminen ja varastoituminen
- energian lähteitä
- erilaisia energian tuotantotapoja
- energian kulutus kotona
- energian säästäminen kuluttajan ja yhteiskunnan kannalta

Aineet ympärillämme

Maaperän ja elinympäristön aineet

- maaperän aineiden luokittelua ja erotusmenetelmiä, esim. seulominen, suodatus, kiteytys jne.
- maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä
- elinympäristön aineiden ja materiaalien käyttö: hyödyllisyys, haitat
- aineiden elinkaari, kierrätys
- raaka-aineet
- uusiutuva luonnonvara esim. puu, ilma, vesi / uusiutumaton luonnonvara esim. mineraalivarat, öljy
- aineiden kemiallisia ominaisuuksia, esim. happamuus, emäksisyys, liukoisuus,

kiteytyminen, ruostuminen

- elimistölle haitallisten aineiden turvallinen käyttö, esim. pesuaineet, lääkeaineet
- tupakka, alkoholi, huumausaineet

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas osaa

- työskennellä turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita
- tehdä havaintoja ja mittauksia eri aisteilla ja mittausvälineillä sekä kohdistaa huomionsa havaintojenteon kohteen olennaisiin piirteisiin, esimerkiksi liikkeeseen tai lämpötilaan ja niiden muutoksiin
- tehdä johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan, esittää mittaustuloksiaan esimerkiksi taulukoiden avulla sekä selittää luonnon perusilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita, esimerkiksi sen, että mitä suurempi massa kappaleella on, sitä vaikeampi se on saada liikkeelle tai pysäyttää
- tehdä yksinkertaisia kokeita, esimerkiksi tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat kiinteän aineen liukenemiseen
- käyttää käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä aineiden, kappaleiden ja ilmiöiden ominaisuuksien kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelemisessa
- koota eri lähteistä löytämänsä tietoa sekä pohtia sen oikeellisuutta aikaisempien tietojensa, tutkimustensa ja muiden kanssa käymiensä keskustelujen perusteella

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia, kuten painovoimaa, kitkaa sekä ilman- ja vedenvastusta sekä tunnistaa erilaisia liikkeitä
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä ja soveltaa luonnontieteellistä tietoa, kuten kuvata ja arvioida vaaratilanteita liikenteessä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä johtuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat sekä Kuun vaiheet ja pimennykset sekä tuntee Aurinkokunnan rakenteen ja osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta

Energia ja sähkö

Oppilas

- tuntee eri jännitelähteitä, kuten pariston ja akun sekä osaa tehdä kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa erilaisten luonnonvarojen avulla sekä osaa luokitella luonnonvaroja uusiutuviin ja uusiutumattomiin

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee ilman koostumuksen ja tietää ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä sekä ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä
- osaa tutkia erilaisia veden ominaisuuksia sekä tietää, miten vesiä puhdistetaan
- osaa luokitella maaperästä saatavia aineita, tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä sekä osaa käyttää erilaisia aineiden erottamismenetelmiä, kuten suodatus, kiteytys ja seulominen
- tuntee perusasioita ympäristönsä aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä ja elinkaaresta sekä osaa tutkia aineiden ja tuotteiden ominaisuuksia, esimerkiksi happamuutta
- tuntee keskeisiä asioita päihde- ja huumausaineista ja ymmärtää, miksi ne ovat haitallisia ja osaa perustella, miksi niiden käyttöä pitää välttää

FYSIIKKA

Luokat 7 - 9

Fysiikan opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan tietämystä fysiikasta ja käsitystä fysikaalisen tiedon luonteesta sekä vahvistaa kokeellisen tiedonhankinnan taitoja.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset sekä ympäristön kappaleista, aineista ja ilmiöistä tehdyt havainnot ja tutkimukset, joista edetään kohti fysiikan peruskäsitteitä ja lakeja. Kokeellisuuden tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja sekä kehittää kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun.

Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle valmiuksia keskustella ja kirjoittaa fysiikan ja teknologian tiedonalaan kuuluvista asioista ja ilmiöistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä auttaa häntä ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkityksen jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Fysiikan opiskelu tukee oppilaan persoonallisuuden kehittymistä ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamista sekä antaa valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja erityisesti energiavarojen ja ympäristön suojeluun liittyvissä asioissa.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- luonnon tutkimisen taitoja, kuten kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista
- havaintojen, mittauksien ja päätelmien tekemistä, vertailemista ja luokittelemista, hypoteesien esittämistä ja testaamista sekä tulosten käsittelemistä, esittämistä ja tulkitsemista
- suunnittelemaan ja tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, jossa vakioidaan ja varioidaan luonnonilmiössä vaikuttavia muuttujia ja selvitetään muuttujien välisiä riippuvuuksia
- työskentelemään ja tutkimaan luonnonilmiötä turvallisesti ja yhdessä toisten kanssa
- muodostamaan yksinkertaisia malleja ja käyttämään niitä ilmiöiden selittämisessä sekä tekemään yleistyksiä ja arvioimaan tutkimusprosessin ja tulosten luotettavuutta
- käyttämään tarkoituksenmukaisia käsitteitä, suureita ja yksiköitä kuvatessaan fysikaalisia ilmiöitä ja teknologiaan kuuluvia asioita

- käyttämään erilaisia graafisia ja algebrallisia malleja ilmiöiden selittämisessä, ennusteiden tekemisessä ja ongelmien ratkaisemisessa
- tuntemaan luonnonilmiöitä ja prosesseja ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia, erilaisia luonnonrakenteita ja rakenneosien vuorovaikutuksia sekä ymmärtämään ilmiöiden syy-seuraus-suhteita

FYSIIKKA 1. kurssi

Tavoitteet

Tutustutaan

- turvallisiin työmenetelmiin ja opitaan kokeellisen tiedonhankinnan taitoja
- värähdysliikkeeseen, aaltoliikkeeseen ja ääneen, perehdytään äänen ominaisuuksiin
- tutustutaan valoon, sen rakenteeseen ja ominaisuuksiin, valon ja materian välisiin vuorovaikutuksiin, valon heijastumiseen, taittumiseen ja näiden ilmiöiden hyödyntämiseen optisissa laitteissa

Sisällöt

1. Fysiikan työtavat; mittaamisen ja havainnoinnin perusteet
2. Värähdys- ja aaltoliike

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

FYSIIKKA 2. kurssi

Tavoitteet

Tutustutaan

- kappaleiden välisiin vuorovaikutuksiin ja niistä aiheutuviin liikeilmiöihin
- liike- ja potentiaalienergiaan
- tarkastellaan energian ja työn yhteyttä
- tarkastellaan kappaleiden tasapainoa

Sisällöt

1. Liike ja voima

2. Liike ja energia

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

FYSIIKKA 3. kurssi

Tavoitteet

Tutustutaan

- sähköisiin ja magneettisiin vuorovaikutuksiin
- virtapiiriin ja sen komponentteihin
- sähkövirtaan keinona siirtää energiaa paikasta toiseen

Sisällöt

1. Sähkö

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

FYSIIKKA 4. kurssi

Tavoitteet

Tutustutaan

- lämpöenergiaan ja siihen liittyviin ilmiöihin
- tavallisimpiin elektroniikan komponentteihin
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen ja rakenteita koossa pitäviin vuorovaikutuksiin
- ydinsäteilyyn, sen käyttöön ja siltä suojautumiseen

Sisällöt

1. Lämpöenergia
2. Elektroniikan komponentteja
3. Automaatio ja ohjaus
4. Luonnon rakenteet
 - aineen rakenne
 - ionisoivan säteilyn vaikutukset

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa työskennellä turvallisesti, ohjeita noudattaen ja yhdessä toisten kanssa
- osaa tehdä luonnontieteellisen tutkimuksen annetun ohjeen mukaan sekä suunnitella yksinkertaisia kokeita, sopia työnjaosta ja tehtävistä sekä osaa asettaa tavoitteita tai päämääriä yhdessä muiden oppilaiden kanssa
- osaa laatia pienimuotoisia tutkimusselostuksia, esittää tulokset esimerkiksi taulukkojen ja graafien avulla sekä tulkita niitä
- osaa tehdä kontrolloidun kokeen ja arvioida koejärjestelyn toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä
- tietää, että fysiikka on perusluonnontiede ja että fysiikan tietoja ja kokeellista tiedonhankintamenetelmää käytetään muissa luonnontieteissä ja tekniikassa

Liike ja voima

Oppilas

- osaa tutkia erilaisia vuorovaikutus- ja liikeilmiöitä sekä käyttää niitä kuvaavia suureita, kuten aika, matka, nopeus, kiihtyvyys ja voima
- osaa tehdä graafisia esityksiä esimerkiksi tasaisen ja kiihtyvän liikkeen mittaustuloksista sekä tulkita niitä sekä käyttää tasaisen liikkeen mallia liikettä koskevien ennusteiden tekemiseen ja keskinopeuden yhtälöä matkan tai ajan arviointiin ja laskemiseen
- ymmärtää yksinkertaisten mekaanisten koneiden, esimerkiksi vivun, toimintaperiaatteen ja tietää mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia
- osaa käyttää kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita ja osaa selittää niiden avulla havaitsemiaan ilmiöitä, esimerkiksi vertailla aineiden tiheyksiä ja selittää tiheyden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten kellumisen ja kuumailmapallon toiminnan
- tuntee työn ja energian välisen yhteyden
- ymmärtää liikenneturvallisuutta koskevien määräysten fysikaalisen perustan

Värähdys- ja aaltoliike

Oppilas

- tunnistaa aaltoliikkeitä ja niille luonteenomaisia ilmiöitä, esimerkiksi aaltoliikkeen synnyn, etenemisen, vastaanottamisen, heijastumisen ja taittumisen
- tunnistaa erilaisia jaksollisia ilmiöitä ja värähtelijöitä ympäristöstään ja niille ominaisia ilmiöitä sekä osaa luonnehtia kyseessä olevia ilmiöitä niitä kuvaavien suureiden avulla

- osaa tutkia valon heijastumista ja taittumista sekä selittää valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä ja peilien linssien toimintaa
- ymmärtää äänen ja valon merkityksen ihmisen ja yhteiskunnan kannalta, esimerkiksi melu ja siltä suojautuminen sekä valo tiedonsiirrossa.

Lämpö

Oppilas

- tunnistaa ympäristöstään lämmön siirtymiseen ja varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä ja osaa tulkita niitä
- osaa luonnehtia lämpöopin perusilmiöitä, kuten lämpölaajenemista ja kappaleen lämpenemistä, niitä kuvaavien suureiden ja kokeellisten lakien avulla
- osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja selittäessään ympäristössään tapahtuvia lämpöilmiöitä.

Sähkö

Oppilas

- osaa sähkölaitteiden ja lämpöä tuottavien laitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön periaatteet sekä osaa arvioida ja laskea eritehoisten sähkölaitteiden käyttökustannuksia
- ymmärtää jännitteen ja sähkövirran välisen yhteyden suljetussa virtapiirissä ja vastuksien vaikutuksen sähkövirran suuruuteen sekä osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta ja käyttää kytkentäkaaviota virtapiirin mallina
- tuntee sovelluksia kuten sähkölaitteet ja sähköinen viestintä
- tuntee sähkön tuotantoon ja siirtoon liittyviä prosesseja kuten muuntajan toiminta, osaa selittää energian muuntumisen voimalaitoksessa sekä arvioida erilaisten voimalaitosten hyötyjä ja haittoja.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- tuntee säteilylajit ja säteilyn vaikutuksia, pystyy erottamaan vaaralliset säteilylajit vaarattomista ja osaa suojautua säteilyltä
- hahmottaa rakenneosien ketjun ja mittasuhteita alkeishiukkasista galakseihin ja osaa havainnollistaa näitä rakenteita ja järjestelmiä sopivilla malleilla
- osaa käyttää keskusteluissaan keskeisiä fysiikan käsitteitä muun muassa energia, vuorovaikutus ja säteily
- ymmärtää energian säilymisen periaatteen sekä osaa antaa esimerkkejä energian muuntumisesta erilaisissa prosesseissa, kuten puun palamisessa ja kiven putoamisessa.

KEMIA

Luokat 7 - 9

Kemian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaan tietämystä kemiasta ja kemiallisen tiedon luonteesta sekä ohjata luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen käyttämiseen elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle persoonallisuuden kehittymisen ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamisen kannalta välttämättömiä aineksia, ja se auttaa ymmärtämään ympäristön ja luonnon perusilmiöitä sekä oppilaan oman toiminnan vaikutuksia niihin ja auttaa oppilasta huomaamaan, että kemia on osa hänen arkipäiväänsä. Kemian opetus antaa oppilaalle valmiuksia keskustella erityisesti energian tuotantoon, ympäristöön ja teollisuuteen sekä tuotteiden elinkaareen liittyvistä asioista ja ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Oppilaat omaksuvat luonnontieteellisen tutkimuksen ja kokeellisen menetelmän periaatteet tekemällä yksinkertaisia kokeita jokapäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Oppilaat harjoittelevat kokeellisen menetelmän työtapoja: kysymysten tekemistä, luokittelua, ennusteiden tekemistä, tutkimusten suunnittelua, tulosten käsittelyä, tulkintaa ja johtopäätösten tekemistä.

Oppilaiden välistä yhteistyötä ja vastuullisuutta kannustetaan ja innostetaan heitä kemian opiskeluun.

Opetuksen lähtökohtana on oppilaan omaan elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havaitseminen ja tutkiminen.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- työskentelemään turvallisesti ja ohjeita noudattaen
- käyttämään luonnontieteellisen tiedonhankinnan kannalta tyypillisiä tutkimusmenetelmiä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, tulkitsemaan ja esittämään tuloksia
- ymmärtämään aineiden kiertokulkuun ja tuotteiden elinkaareen liittyviä prosesseja sekä niiden merkityksen luonnolle ja ympäristölle
- tuntemaan aineiden ominaisuuksia kuvaavia fysikaalisia ja kemiallisia käsitteitä ja käyttämään niitä
- käyttämään aineen rakennetta ja kemiallisia sidoksia kuvaavia käsitteitä ja malleja
- kuvailemaan ja mallintamaan kemiallisia reaktioita reaktioyhtälöiden avulla
- soveltamaan omia tietojaan käytännön tilanteissa ja valinnoissa
- tuntemaan kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen sekä ihmiselle että yhteiskunnalle

KEMIA 1. kurssi

Tavoitteet

- tutustutaan alkuaineiden rakenteeseen ja ominaisuuksiin sekä yhdisteiden muodostumiseen ja erityisesti palamiseen kemiallisena reaktiona
- tutustutaan jaksollisen järjestelmän avulla alkuaineisiin ja erilaisten sidoksien muodostumiseen yhdisteessä

Sisällöt

1. Aine ja reaktio

- alkuaine
- kemialliset merkinnät
- kemiallinen reaktio ja yhdiste
- reaktionopeus
- palaminen
- paloturvallisuus

2. Aineiden kemiaa

- jaksollinen järjestelmä
- kemiallinen sidos

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

KEMIA 2. kurssi

Tavoitteet

- tutustutaan happoihin, emäksiin ja suoloihin
- opitaan soveltamaan tietoja luonnon happamoitumisilmiöön ja sen torjuntaan ym. ympäristöongelmiin
- oppilaat tajuavat luonnon kokonaisvaltaisen rakenteen
- oppilaat ymmärtävät, että kaikkalainen elämä ja olemassaolo perustuvat kemiallisiin reaktioihin ja niiden käänteisreaktioihin
- tutustutaan kemiallisen energian lähteisiin
- tutustutaan maankuoren alkuainekoostumukseen
- tutustutaan metallien ominaisuuksiin ja reaktioihin
- tutustutaan metallien riittävyteen ja malminjalostukseen
- oppilaat ymmärtävät, miten tietoa metalleista voidaan käyttää mm. sähkön tuottamiseen
- oppilaat oppivat käsitteen korroosio ja miten korroosion vaikutuksia voidaan pienentää

Sisällöt

1. Aineiden kemiaa

- hapan ja emäksinen
- suolanmuodostus
- luonnon happamoituminen

2. Metallien kemia

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

KEMIA 3. kurssi

Tavoitteet

- opitaan, miten kemia liittyy ravintoon ja terveyteen
- oppilaat oppivat, miten kemia liittyy ympärillä oleviin tuotteisiin
- tutustutaan tuotteiden kierrättämiseen ja ympäristöystävällisyyden lisäämiseen
- tutustutaan ilmakehän ympäristöongelmiin

Sisällöt

1. Elämän kemiaa
 - hiiliyhdisteiden kemiaa
2. Tuotteiden elinkaari
3. Ilmakehän ympäristöongelmat

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö:
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa työskennellä annetun ohjeen mukaan turvallisesti yksin ja ryhmässä
- osaa tehdä yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, esimerkiksi kokeen, jossa tutkitaan aineen palamista, palamistuotteen liukenemistä veteen ja syntyneen vesiliuoksen happamuutta
- osaa esittää kokeidensa tulokset ja tulkita niitä
- tuntee aineiden kiertoprosesseja ja niiden aiheuttamia ilmiöitä luonnossa ja ympäristössä, esimerkiksi hiilen kiertokulku, kasvihuoneilmiö ja happamoituminen
- tuntee kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen ihmiselle ja yhteiskunnalle, esimerkiksi fotosynteesin merkityksen elollisen luonnon energiavarannolle sekä korroosion ja korroosiolta suojaamisen merkityksen rakentamisessa ja metalliteollisuudessa
- tuntee ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä, leviämistapoja ja vaikutuksia ihmisen ja luonnon hyvinvointiin, esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden palamistuotteita ja raskasmetalleja
- tuntee teollisuuden eri aloja kuten metalli- ja puunjalostusteollisuus sekä niiden tuotteita ja niiden merkityksen jokapäiväisessä elämässä
- osaa tulkita tavaraselosteita, selittää tuotteen elinkaaren ja osaa tehdä valintoja kuluttajana
- osaa käyttää oikeita käsitteitä kuvaillessaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä, esimerkiksi happamuutta, sähkönjohtokykyä ja olomuodon muutoksia
- osaa tutkia aineiden ominaisuuksia ja käyttää tuloksia alkuaineiden ja yhdisteiden luokittelussa, tunnistamisessa ja erottamisessa, esimerkiksi epäjalot ja jalot metallit
- osaa kuvata atomia, kemiallisia sidoksia ja yhdisteitä asianmukaisia malleja käyttäen
- osaa tulkita yksinkertaisia reaktioyhtälöitä ja kirjoittaa esimerkiksi hiilen palamisreaktion yhtälön
- osaa tehdä päätelmiä aineen reaktioherkkyydestä atomin uloimman elektronikuoren rakenteen tai alkuaineen paikan perusteella jaksollisessa järjestelmässä.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen fysiikan ja kemian oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	- opiskelutaidot, tiedonhankintataidot - ryhmässä toimiminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	-
Viestintä ja mediataito	- viestintätekniisten välineiden käyttö, lähdekritiikki
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	- oman toiminnan merkitys ja vaikuttaminen (mm. ilmansuojelu, kemialliset myrkyt, energian kulutus, luonnonsuojelu) - tiedon luotettavuus - johtopäätökset havainnoista
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	- saastumisen syyt ja seuraukset - ilmakehän merkitys elämälle - puhdas ilma sekä sen saastumisen syitä ja vaikutuksia - veden merkitys elämälle sekä sen saastumisen vaikutuksia - uusiutuvat ja uusiutumattomat luonnonvarat, luonnonvarojen rajallisuus - omaan energian kulutukseen ja säästämiseen vaikuttaminen - lajittelu ja kierrätys ja elinkaari - ongelmajätteiden haitat - energia - luonnonilmiöiden tutkiminen ja selvittäminen - luonnontieteellinen tutkiminen ja tulkitseminen - aineiden kiertokulun ymmärtäminen ja tuotteiden elinkaari-ajattelu - happamoituminen - ilmakehän ympäristöongelmat
Turvallisuus ja liikenne	- liikenneturvallisuus, liikennettä kuvaavien käsitteiden (tasainen, hidastuva, kiihtyvä) soveltaminen turvallisessa liikkumisessa ja tapaturmien ehkäisyssä

	<ul style="list-style-type: none">- sähköturvallisuus- aineet ympärillämme, elimistölle haitallisten aineiden turvallinen käyttö, esim. pesuaineet ja lääkeaineet- tupakka, alkoholi, huumausaineet- paloturvallisuus
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none">- teknologian hyödyntäminen opiskelussa erilaisten välineiden, ohjelmien ja tietoverkon kautta- fyysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutus teknologiseen kehitykseen ja niiden merkitys jokapäiväisessä elämässämme- erilaisten laitteiden turvallinen käyttö koulussa ja kotona

TERVEYSTIETO

Tavoitteet

Perusopetuksen vuosiluokilla 3 - 6 terveystiedon *tärkeimpänä tavoitteena* on *terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen*. Opetuksen *tavoitteena* on antaa oppilaalle *jokapäiväisessä elämässä* tarvittavia terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen liittyviä **tietoja ja taitoja** sekä **asenteita**.

Terveystieto on laaja - alainen oppiaine, jonka opetus integroidaan muihin oppiaineisiin mm. ympäristö - ja luonnontieto (YL), biologia ja maantieto (BG), fysiikka ja kemia (FY/KE), liikunta, uskonto ja elämäkatsomustieto (UE) sekä äidinkieli. Sitä voidaan opettaa myös omina sisältöalueinaan edellä mainittujen aineiden sisällä. Terveystiedon opettamisessa korostetaan erityisesti terveystieteellistä näkökulmaa.

Tavoitteet luokittain

3. lk

Oppilas oppii

- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista
- toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojelemaan sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä

4. lk

Oppilas oppii

- terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja
- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista
- toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojelemaan sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

Keskeiset sisällöt:

	3. lk	4. lk
Ihminen ja terveys	- hygienia, pukeutuminen, terveitä elämäntapoja, liikunnan merkitys, tunteiden ilmaisun säateleminen, ryhmässä toimiminen, uni, lepo, ryhti fyysinen ja psyykinen kehitys, perhe	- omasta terveydestä huolehtiminen, arkipäivän terveystottumukset, sairastaminen, tavallisimpia lasten ja nuorten sairauksia, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet
Turvallisuus	- kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen - oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen - jalankulkijan ja pyöräilijän liikennesääntöjä	- rahan käyttäminen ja toisen omaisuuden kunnioittaminen - hälytyksen suorittaminen, toimiminen hätätilanteissa

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 4. luokan päättyessä

Oppilas

- tunnistaa kasvun ja kehityksen sekä elämänkulun eri vaihteita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja
- tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmii, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, riittävä uni ja lepo, oikeat työasennot ja ryhti, pukeutuminen, suun terveys, hygienia
- osaa perussäännöt kohteliaasta käytöksestä ja ryhmässä toimimisesta; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä
- osaa kuvata tavallisimpia sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä, osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja ja osaa hälyttää tai hakea apua tarvittaessa

Tavoitteet luokittain:**5. lk**

Oppilas oppii

- tietämään perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- ymmärtämään seksuaalisuuden osaksi ihmisen persoonallisuutta, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä arvostamaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina.

6. lk

Oppilas oppii

- pohtimaan kasvuun, kehitykseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä, elämönhallintataitoja, ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä huomioimaan toiset ihmiset

Keskeiset sisällöt:

	5. lk	6. lk
Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu ja kehitys	^ ihmisen biologia, lisääntyminen, murrosikä ^ kasvu murrosiässä, murrosiän tunne-elämää ^ liikunnan, ravinnon, unen merkitys ^ ensiaputoimet	^laillisuuskasvatusta, hyviä tapoja ^liikunnan, ravinnon, unen merkitys ^ensiaputoimet
Turvallisuus	^kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen ^fyysinen ja psyykinen koskemattomuus	^kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen, oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen ^tunteet ja mielentilat ovat osa ihmisyyttä ^itsetunto ja mielenterveys
Terveydelle haitalliset aineet	^tupakanpolton ja alkoholin käytön vaikutukset elimistöön, terveyteen sekä rahankäyttöön	^tupakanpolton, alkoholin ja huumeiden käytön vaikutukset elimistöön, terveyteen, arkielämän ihmissuhteisiin sekä rahankäyttöön

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päättyessä

Oppilas

- osaa kuvata perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia eri sukupuolilla ja antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä sekä osaa tarkastella omaan kasvuunsa liittyviä myönteisiä muutoksia
- osaa kuvata tunteiden ilmaisutapoja ja antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä sekä osaa tarkastella asioita myös muiden ihmisen näkökulmasta ja tietää omat oikeutensa ja vastuunsa

Terveystieto

Vuosiluokat 7-9

Terveyskasvatuksen päätavoitteena on oppilaan terveyttä edistävän käyttäytymisen tukeminen matkalla aikuisuuteen. Terveyskasvatuksen opetuksessa huomioidaan kansainväliset, valtakunnalliset ja paikalliset terveystutkimustulokset lasten ja nuorten terveydentilan yleisistä suuntaviivoista ja opetusta painotetaan niiden mukaisesti. Opetus tulisi liittää nuoren omaan kokemusmaailmaan ja hänelle ajankohtaisiin asioihin ja merkityksiin. Nuorelle tulisi muodostua kokonaiskuva oman terveyden ylläpitämiseen ja edistämiseen kuuluvista asioista. Opetuksen osana voidaan käyttää vierailuja tai asiantuntija-vierailijoita mahdollisuuksien mukaan.

Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä.

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisten hyvinvoinnissa
- ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta sekä terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja

KESKEISET SISÄLLÖT

Kasvu ja kehitys

- psyykkinen kasvu ja kehitys: itsetuntemus ja itsensä arvostaminen, perhe ja sosiaaliset suhteet, mielenterveys ja sen vaihtelu, mielen ja ruumiin tasapaino
- fyysinen kasvu ja kehitys: vuorokausirytmä, uni, lepo ja kuormitus, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemus ja terveys
- sosiaalinen kasvu ja kehitys: yksilöllisyys ja erilaisuus, yksilön velvoitteet ja vastuu yhteisössään, suvaitsevaisuus, välittäminen ja huolenpito
- nuoruuden kehityksen erityispiirteitä ja tarpeet, kehittyvä seksuaalisuus.

Terveys arkielämän tilanteissa

- ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen
- seksuaaliterveys: ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit
- tupakka, alkoholi ja muut päihteet, mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat
- liikenneturvallisuus ja -käyttäytyminen, vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu

Voimavarat ja selviytymisen taidot

- terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat
- tunteet ja niiden ilmaiseminen, sosiaalinen tuki ja tukiverkostot, vuorovaikutustaidot

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

- lasten ja nuorten oikeudet, toiminnanrajoituksia ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö

Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Turvallisuus ja liikenne, ihmisenä kasvaminen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja haittaavia tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kasvu ja kehitys

- fyysinen kasvu ja kehitys: vuorokausirytmii, uni, lepo ja kuormitus, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemus ja terveys
- omasta terveydestä huolehtiminen

Terveys arkielämän tilanteissa

- tupakka, alkoholi ja muut päihteet, mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat
- seksuaaliterveys: ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit
- liikenneturvallisuus ja -käyttäytyminen, vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu
- ravitsemukselliset tarpeet ja ongelmat eri tilanteissa, yleisimmät allergiat ja erityisruokavaliot

Voimavarat ja selviytymisen taidot

- terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat
- kehitykseen ja elämäntilanteeseen liittyvät muutokset, kriisit ja niistä selviytyminen

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

- Lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö

Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Ihminen ja teknologia, viestintä ja mediataito, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, ihmisenä kasvaminen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä.

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta sekä terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa
- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkityksen turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kasvu ja kehitys

- ihmisen elämänkulku, eri ikäkaudet, syntymä ja kuolema
- sosiaalinen kasvu ja kehitys: yksilöllisyys ja erilaisuus, yksilön velvoitteet ja vastuu yhteisössään, suvaitsevaisuus, välittäminen ja huolenpito
- fyysinen kasvu ja kehitys: vuorokausirytmii, uni, lepo ja kuormitus, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemus ja terveys
- psyykkinen kasvu ja kehitys: itsetuntemus ja itsensä arvostaminen, perhe ja sosiaaliset suhteet, mielenterveys ja sen vaikutteet, mielen ja ruumiin tasapaino
- nuoruuden kehityksen erityispiirteitä ja tarpeita, kehittyvä seksuaalisuus

Terveys arkielämän tilanteissa

- tavallisimmat tartuntataudit ja sairaudet, oireiden tunnistaminen, sairastaminen, itsehoito

Voimavarat ja selviytymisen taidot

- terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

- kansantaudit
- ympäristö ja terveys, työhyvinvointi ja kulttuuri ja terveys
- keskeiset terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelut ja kansalaisjärjestöjen työ

Arviointi

Numeroarviointi 4 - 10

Arvioinnin perustana ovat

- kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset
- oppilastyöt ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa
- jatkuva näyttö
 - tuntiaktiivisuus
 - asennoituminen opiskeluun

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämäntapaan liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökulmasta
- osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta tasapainoisten ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutukset
- osaa kuvata hyvän ystävyysuhteen ja yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
- tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisuja.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskaudenehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liuottimien käyttöön liittyviä terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteet ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havaintoja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
- osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää

ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niitä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä

Aihekokonaisuuksien toteutuminen terveystiedon oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun vaikuttavat tekijät, tunteiden tunnistaminen ja käsittely - toisen huomioon ottaminen, oikeudet ja velvollisuudet ryhmässä
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - tapakulttuurin tuntemus, hyvät tavat - eri kulttuurien tapojen merkitys yksilön terveyteen
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - omien ajatusten ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet ja niiden käyttö eri tilanteissa - mediakriittisyys - oppii löytämään tarvitsemaansa tietoa internetistä ja tulkitsemaan sitä kriittisesti
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - yksilön ja yhteisön vastuu elinympäristön tilasta ja ihmisten hyvinvoinnista - ympäristöarvot ja kestävä elintapa
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - onnettomuuksilta ja päihteiltä suojautuminen omassa elinympäristössä - koulun terveyttä, turvallisuutta ja väkivallattomuutta edistäviä toimintamalleja - keskeiset liikennesäännöt ja erilaiset liikenneympäristöt - muut huomioon ottava liikennekäyttäytyminen, liikenneympäristön turvallisuus ja turvalaitteet - lähiympäristön vaarapaikkojen kartoittaminen

USKONTO

Evangelisluterilainen uskonto

Tavoitteet luokittain

3. lk

Oppilas

- harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa
- harjoittelee omien tunteiden ja kokemusten jakamista
- harjoittelee kristillisen etiikan soveltamista
- tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin
- oppii luottamusta elämään ja itseensä
- oppii kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden
- huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä

4. lk

Oppilas

- harjoittelee eettisten asioiden pohdintaa
- harjoittelee omien tunteiden ja kokemusten jakamista
- harjoittelee kristillisen etiikan soveltamista
- tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetuksiin
- ymmärtää Jeesuksen elämänkaaren ja kirkkovuoden juhlien yhteyden
- oppii luottamusta elämään ja itseensä
- oppii kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden
- huomaa uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä

5. lk

Oppilas

- oppii toimimaan yhteisön jäsenenä
- oppii eettisten asioiden pohdintaa
- oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista
- oppii kristillisen etiikan soveltamista
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- oppii luottamusta elämään ja itseensä
- oppii kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden
- oppii näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä

6. lk

Oppilas

- oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- perehtyy luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen

Keskeiset sisällöt luokittain

	3. lk	4. lk	5. lk
Luottamus ja turvallisuus	- oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita	- Jeesuksen opetukset Jumalan huolenpidosta	- oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita
Arvokas ja ainutlaatuinen elämä	- aiheeseen liittyviä Raamatun kertomuksia	- aiheeseen liittyviä Raamatun kertomuksia	- suvaitsevaisuus - alustava tutustuminen niihin kirkkoihin, uskontoihin ja vähemmistöihin, jotka liittyvät oppilaan elämään
Raamatun kertomuksia ja opetuksia	- Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia - alku- ja patriarkka-kertomukset - Egyptistä luvattuun maahan	- Jeesuksen elämä ja opetukset Isä meidän-rukous	
Eettisyyteen kasvaminen	- rakkauden kaksoiskäsky - kymmenen käskyä	- yhdessä elämisen kysymykset ja oikeudenmukaisuus	- yhdessä elämisen kysymykset ja oikeudenmukaisuus - toisten huomioon ottaminen, oikeudet ja velvollisuudet ryhmässä
Luterilaisen kirkon elämä	- kirkko- ja kalenterivuoden juhlia - joulukuusi - luterilaisen kirkon käsitys Raamatusta	- seurakunnan keskeisiä toimintoja - jumalanpalvelus - kirkko- ja kalenterivuoden juhlia - pääsiäinen	- diakonia - kirkolliset toimitukset - konfirmaatio - avioliittoon vihkiminen - kirkko- ja kalenteri-

	- aiheeseen liittyviä kristillisiä symboleja, kirkkotaidetta, virsiä ja muita hengellisiä lauluja	- luterilaisen kirkon käsitys armosta ja pelastuksesta - aiheeseen liittyviä kristillisiä symboleita, kirkkotaidetta, virsiä ja hengellisiä lauluja	vuoden juhlia - helluntai, juhannus - aiheeseen liittyviä kristillisiä symboleja, kirkkotaidetta, virsiä ja hengellisiä lauluja
Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma	- oppilaiden kohtaamat uskonnot ja kirkot - lestadiolaisuus	- oppilaiden kohtaamat uskonnot ja kirkot - ortodoksinen kirkko - Jehovan todistajat	- oppilaiden kohtaamat uskonnot ja kirkot - helluntaiseurakunta - vapaakirkko - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä ja erilaisia piirteitä

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee tiedonhankinnan pohjaksi keskeiset asiat kristinuskosta ja Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
- ymmärtää pääpiirteissään kristinuskon synty tapahtumat
- tuntee Suomen evankelisluterilaisen kirkon peruspiirteet ja Äänekosken seurakunnan
- tuntee Suomen evankelisluterilaisen kirkon kuuluvan kirkkojen suureen perheeseen
- tuntee muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä
- alkaa hahmottaa uskontoa ilmiönä
- ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
- tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskontojen vaikutuksia omassa ja muiden elämässä
- osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänkysymyksiä
- pystyy käyttämään oman maailmankatsomuksensa alustavia rakennusaineita
- osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla
- kykenee eettiseen pohdintaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään

Keskeiset sisällöt 6. lk

	6. lk
Oppilaan maailmankatsomuksellinen pohdinta	- elämän merkitys ja rajallisuus - uskon ja tiedon suhde
Raamattu	- kristinuskon syntyyn liittyviä Raamatun kertomuksia - Paavali
Kirkko	- kristinuskon synnyn keskeiset asiat - jakautuminen katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon - kristillinen usko - kristillisiä symboleja
Suomalainen katsomusperinne	- luterilaisen kirkon jäsenyys ja toiminta sekä kristillinen virsi- ja muu musiikkiperinne - herätysliikkeitä; synty ja nykytilanne - rukoilevaisuus-herännäisyys (körttiläisyys) - evankelisuus - lestadiolaisuus - uuspietismi - karismaattisuus
Ihminen eettisenä olentona	- ihminen oman elämänsä muokkaajana - kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen - oppilaan omasta ympäristöstä nousevat kysymykset - tunnistaa oikean ja väärän - tunteiden tunnistaminen ja käsittely - eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohtiminen ja soveltaminen - peruskäsitteet arvo, normi, moraali

Vuosiluokat 7-9

Evangelisluterilaisen uskonnonopetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7-9 on syventää oppilaan ymmärtämystä oman uskonnon ja muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä. Näin tuetaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

UE 1

USKONTOTIETO

Tavoitteet

- oppilas ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- oppilas ymmärtää uskontojen vaikutuksen kulttuuriin
- oppilas tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- oppilas oppii ymmärtämään ja arvostamaan eri tavoin ajattelevia ja uskovia ihmisiä

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä
- varhaiskantaaiset uskonnot
- hindulaisuus
- buddhalaisuus
- juutalaisuus
- islam
- Kiinan uskonnot
- Japanin uskonnot

Arviointi

- numeroarvostelu 4-10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

UE 2

RAAMATTUTIETO**Tavoitteet**

- oppilas tutustuu Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjana
- oppilas tuntee kristinuskon keskeiset opinkohdat
- oppilas rohkaistuu käsittelemään itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa elämän peruskysymyksiä
- oppilas kasvaa vastuulliseen eettiseen pohdiskeluun
- oppilas tuntee Raamatun vaikutuksen kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

- Raamatun synty
- Raamatun rakenne ja sisältö
- Raamatun tulkinta ja käyttö
- Raamatun kulttuurivaikutus
- kristillinen oppi ja etiikka

Arviointi

- numeroarvostelu 4-10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

UE 3

KIRKKOTIETO

Tavoitteet

- oppilas tutustuu kristinuskon syntyyn ja kristikunnan historian keskeisiin tapahtumiin
- oppilas tuntee eri kirkkokuntien ja kristillisperäisten liikkeiden pääpiirteet
- oppilas tuntee Suomen evankelisluterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä

Keskeiset sisällöt

- kristinuskon synty ja keskeiset kirkkohistorian tapahtumat
- tärkeimmät kirkkokunnat
- protestanttiset vähemmistöt
- kristillisperäiset liikkeet: mormonit ja Jehovan todistajat
- Suomen evankelisluterilainen kirkko ja uskonnollinen tilanne Suomessa

Arviointi

- numeroarvostelu 4-10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta kirkosta.

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä.

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa.

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla.

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

Ortodoksinen uskonto

Vuosiluokka 3

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ortodoksisuuden peruskäsitteitä - perehtyy kirkkovooteen, pyhien ihmisten elämään ja liturgiseen elämään - tutustuu oman seurakunnan elämään - osallistuu ortodoksiseen liturgiaan - perehtyy Vanhan Testamentin kertomuksiin - oppii pohtimaan omaan elämään liittyviä eettisiä kysymyksiä - tutustuu oman lähiympäristön uskontoihin 	<p>Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirkkovuoden keskeisiä juhlia Raamatun kertomusten ja kirkon perimätiedon pohjalta, erityisesti Neitsyt Marian juhlat - oman kirkon pyhän elämäkertaa <p>Kirkon jäsenenä</p> <ul style="list-style-type: none"> - ortodoksinen perinne ja toiminta kotiseurakunnassa - lähiympäristön muut uskonnot <p>Raamattu pyhänä kirjana</p> <ul style="list-style-type: none"> - maailman ja ihmisen luominen - patriarkkakertomukset - Egyptistä luvattuun maahan <p>Liturginen elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> - sakramenteista Ehtoollinen - liturgia - jumalanpalvelusten toimittajat - kirkkorakennus - suurten juhlien ikoneja - jumalanpalvelusveisuja, tropareja ja rukoushetken veisuja <p>Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - kymmenen käskyä ja niiden merkitys omassa elämässä - ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisuuksena

Vuosiluokka 4

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ortodoksisuuden peruskäsitteitä - perehtyy kirkkovuoteen, pyhien ihmisten elämään ja liturgiseen elämään - tutustuu oman seurakunnan elämään - perehtyy Uuden Testamentin kertomuksiin - oppii pohtimaan omaan elämään liittyviä eettisiä kysymyksiä 	<p>Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirkkovuoden keskeisiä juhlia Raamatun kertomusten ja kirkon perimätiedon pohjalta, erityisesti Kristuksen juhlat - suuren paaston käytäntöjä ja merkityksiä - Sergei ja Herman Valamolainen - oppilaan oma suojeluspyhä <p>Kirkon jäsenenä</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotiseurakunta ja sen toiminta - seurakunnat ja hiippakunnat Suomessa - ONL ortodoksisen nuorten liiton toiminta <p>Raamattu pyhänä kirjana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeesuksen elämä ja opetukset - ylösnousemus pääsiäisen yhteydessä <p>Liturginen elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> - liturgiaan valmistautuminen - kaste, voitelu, katumus ja avioliitto - suurten juhlien ikoneja - jumalanpalvelusveisuja, tropareja ja rukoushetken veisuja <p>Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - eettisiä kysymyksiä Jeesuksen opetusten pohjalta

Vuosiluokka 5

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ortodoksisuuden peruskäsitteitä - perehtyy kirkkovuoteen, pyhien ihmisten elämään ja liturgiseen elämään - tutustuu uskonopin peruskysymyksiin - perehtyy Raamatun kertomuksiin ja oppii pohtimaan Raamatusta nousevia eettisiä kysymyksiä, Laupias Samarialainen 	<p>Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirkkovuosi - paastot sekä niihin liittyvät eettiset kysymykset - kirkon suuria opettajia ja marttyyreja

Vuosiluokka 6

Tavoitteet	Sisällöt
<ul style="list-style-type: none"> - myönteisen ilmapiirin luominen ortodoksisen opetuksen aikana - tutustuminen ortodoksisuuden peruskysymyksiin - ortodoksisen vakaumuksen kehittäminen ja vahvistaminen - toisen erilaisuuden kunnioittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Raamatun synty ja sisältö - profeetat, kuninkaat ja Psalmit - Apostolien teot, alkukirkon synty, Paavalin matkat - vuorisaarnan etiikka - kirkkovoosi tutuksi, ikonit, veisut ja niiden tunnistaminen - liturgian ja vighan keskeiset sisällöt - pyhät kirkon sanoman viejinä, lähetystyö ja sen merkitys - tärkeimpien veisujen tunteminen - ortodoksi kirkon elävänä osana

Vuosiluokka 7

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu kristinuskon varhaisvaiheisiin, sen opin kehittymiseen ja kirkon järjestäytymiseen - tarkastelee kirkon myöhempiä vaiheita - tietää kirkkojen välisistä yhteyksistä 	<ul style="list-style-type: none"> - kirkon synty - apostolien lähetystehtävä, apostoli Paavali - marttyyrien aika - kirkolliskokoukset ja kirkon hallinto - luostarilaitoksen kehittyminen - kristinuskon leviäminen Euroopassa - kirkon jakaantuminen: ortodoksinen ja katolinen kirkko - protestanttiset kirkot: luterilainen, reformoitu, anglikaaninen kirkko ja vapaakirkkoja - ortodoksiset paikalliskirkot ja ortodoksisuuden yleismaailmallisuus - ekumeeninen liike

Vuosiluokka 8

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon vaiheisiin ja suomalaiseen uskonnollisuuteen - tutustuu kirkkonsa hallintoon ja järjestötoimintaan - tutustuu uskontoon ilmiönä ja uskonnon vaikutukseen yksilössä, yhteisössä ja kulttuurissa - tutustuu syvemmin suuriin maailmanuskontoihin 	<ul style="list-style-type: none"> - ortodoksisen uskon juurtuminen Laatokan Karjalaan - luostarit: Valamo, Konevitsa ja Petsamo hengellisen elämän keskuksina - Venäjän ja Ruotsin vallan aika - kirkko itsenäisessä Suomessa - siirtokarjalaisuus - herännäisyys, maallistuminen, uususkonnollisuus - Konstantinopolin patriarkaatti - kirkon ja seurakunnan hallintoelimet - nuorisotoiminta: Ortodoksisten Nuorten Liitto, Syndesmos, seurakunnan kerhot ja kristinoppileiri - aikuisjärjestöt: PSHV, tiistaiseurat, Ortodoksinen lähetys - symbolit, myytit, riitit, kultit ja pyhän kokeminen - varhaiskantaiset uskonnot - hindulaisuus, buddhalaisuus, Kiinan ja Japanin uskonnot - juutalaisuus, islam ja kristinusko

Vuosiluokka 9

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu etiikan peruskäsitteisiin ja kristillisen etiikan yleispiirteisiin - syventyy pohtimaan yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa niitä toiminnassaan - oppilaalle jää kaunis muisto peruskoulusta ja uskonnonopettajasta 	<ul style="list-style-type: none"> - etiikka ja moraalit, arvot ja normit - Jumalan armo - hengellisten voimien vahvistaminen: rukous, sakramentit, paasto ja Raamatun luku - käsitys synnistä - Vanhan testamentin kymmenen käskyä - vuorisaarnan etiikka - vastuu omasta itsestä, lähimmäisestä ja koko luomakunnasta - henkilökohtainen suhde Jumalaan ja muihin ihmisiin - ihminen Jumalan kuvana ja pyrkimys kaltaisuuteen - elämisen rajat ja bioetiikka - ihmissuhteet - työ- ja talouselämä - sota ja rauha - muuttuva maailma, ihmisoikeudet

Paikallisia erityispiirteitä, tapahtumia, teemapäivien vierailukohteita:

- luostarit
- kirkkomuseo
- Evakkokeskus
- pyhäköt
- praasniekat
- ONL
- oppilasvierailut
- leirikeskukset
- teologinen tiedekunta
- piispan vierailut seurakunnassa

Vapaakirkollinen uskonto

Vapaakirkollisen uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisimman laaja tarjotin tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia oman vapaakirkollisen identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetuksen tarkoituksena on antaa riittävät valmiudet kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoitteena on auttaa vähemmistökirkkoon kuuluvan oppilaan uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen syntymisessä.

Tavoitteet

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa esteettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta

Vapaakirkollisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on oppilaan kehityksen ja kasvun kannalta keskeisten tekijöiden valossa perehdyttää oppilas monipuolisesti uskonnolliseen kulttuuriin sekä maailmankatsomukseen. Vapaakirkollisella uskonnon opetuksella halutaan tukea oppilaan henkilökohtaista suhdetta vapaakirkollisuuteen. Samalla kuitenkin kaikkien uskontojen yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vaikutuksen havainnointi on mukana osana opetuksen perustehtävää.

VUOSILUOKAT 1-5

Vapaakirkollisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 1-5 on tarjota oppilaalle runsaasti rakennusaineita maailmankatsomuksen rakentamiseksi. Opetuksessa tutustutaan oppilaita ympäröivään uskonnolliseen kenttään tietojen ja omien kokemusten kautta, perehdytään Pyhän Hengen johtamaan ja ihmisten kirjoittamaan Raamattuun ja apostoliseen tunnustukseen. Oppilasta rohkaistaan eettiseen arviointiin ja aktiiviseen vastuullisuuteen.

Tavoitteet ja sisällöt luokittain

Tavoitteet	Sisältö
Oppilas	
<ul style="list-style-type: none"> - vahvistaa vapaakirkollista identiteettiään ja ymmärtää pyhyiden ulottuvuuden elämässä - oppii kohtaamaan rohkeasti oman uskonnollisuutensa ja sitä kautta näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä - oppii luottamusta elämään ja itseensä (yliluonnollisen ja näkymättömän Jumalan opastuksella) - tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetukseen - tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin - tutustuu vapaakirkolliseen oppiin, uskon perusteisiin sekä kodin ja seurakunnan tärkeimpiin juhliin - tutustuu vapaakirkolliseen toimintaan omalla paikkakunnalla - tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin - opettelee eettisten asioiden pohdintaa ja prosessoimista, omien tunteiden ja kokemusten ilmaisemista sekä kristillisen etiikan soveltamista käytännössä 	<p>Luottamus ja turvallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaiden henkilökohtaiset kokemukset elämään ja kuolemaan liittyvistä asioista - Jumalan olemus isänä ja Luojana - Herran siunaus ja Jeesuksen opetus Jumalan huolenpidosta <p>Arvokas ja ainutlaatuinen elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> - perheen ja suvun juuret - lähimmäisen ja luonnon kunnioitus, valintojen tekeminen sekä vastuullisuus Raamatun opetuksen valossa - suvaitsevaisuus, alustava tutustuminen oppilaan lähiympäristön muihin kirkkoihin ja uskontoihin - enemmistökirkoit (Luterilaiset ja Ortodoksit) ja heidän uskonnollinen arvomaailmansa - minä seurakunnan aktiivisena jäsenenä <p>Raamatun kertomuksia ja opetuksia</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkukertomukset, patriarkat - erämaan ja Egyptin oppivuodet, eli Israelin kansan vaiheet Joosefista Joosuaan - Jeesuksen elämä ja opetukset - Isä meidän rukous <p>Eettisyyteen kasvaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - ihmisen arvo Raamatun luomiskertomuksen valossa - kultainen sääntö - rakkauden kaksoiskäsky - kymmenen käskyä <p>Vapaakirkollisuus käytännössä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vapaakirkko oppilaan elämässä - Vapaakirkon käsitys Jumalasta, armosta, pelastuksesta, Raamatusta ja sakramenteista - Oppi Pyhästä Hengestä ja armolahjoista - Seurakuntanäkemykset ja seurakunnalliset toimitukset - Vapaakirkon tunnustus - Vapaakirkollisuus Suomessa ja maailmalla

	<ul style="list-style-type: none">- Seurakunnalliset toimitukset- Seurakunnan toimintamuodot <p>Vapaakirkollisuuden historia</p> <ul style="list-style-type: none">- Tutustuminen vapaakirkollisuuden historiaan ja nykypäivään- Vapaakirkollisuuden eri aikakaudet <p>Uskonnollisuus ympärillämme</p> <ul style="list-style-type: none">- Oppilaiden kohtaamat uskonnot ja kirkot Suomessa ja maailmalla- Lähi-idässä syntyneiden kolmen suuren uskonnon, juutalaisuus, islam ja kristinusko, yhteiset ja erilaiset piirteet
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Raamatusta ja Suomen Vapaakirkosta. Hän osaa käyttää oppimaansa myös laajentamaan henkilökohtaista tietämystään eri uskonnoista. (Oppilaalla syntyy valmiuksia myös henkilökohtaisen kristillisen vakaumuksen muodostumiseen.)

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
- tuntee vapaakirkollisuuden peruspiirteet ja oman alueensa seurakunnan
- tietää Suomen Vapaakirkon kuuluvan uudestisyntyneiden kristittyjen suureen perheeseen ja tuntee tärkeimmät elinpiirinsä alueella toimivat kristilliset kirkot ja yhteisöt
- hahmottaa uskonnon merkityksen yhteiskunnassamme
- tuntee uskonnollista kielenkäyttöä
- tunnistaa kristillisiä symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskonnon vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään
- ymmärtää minkälaisia vaikutuksia kristinuskolla on ollut esimerkiksi länsimaisen kulttuurin eri vaiheissa
- osaa käyttää uskonnollista tietoa toteuttaen sen eettisesti vastuullisella tavalla
- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänkysymyksiä
- harjaantuu myös abstraktienkin eettisten kysymysten käsittelyyn
- hahmottaa ikäkauttansa vastaavalla tasolla omaa maailmankatsomustaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa ne osaksi omaa elämää.

VUOSILUOKAT 6 - 9

Perusopetuksen neljän viimeisen vuosiluokan uskonnon opetuksen olennaisimpana tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärrystä oman uskonnon ja muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä. Tällä pyritään tukemaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

Tavoitteet ja sisällöt

Tavoitteet	Sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää uskonnon merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä - tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä - perehtyy Raamattuun Pyhän Hengen innoittamana ja toisaalta inhimillisenä kirjakokoelmana - perehtyy kristinuskon syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä - perehtyy vapaakirkolliseen seurakuntaelämään ja sen uskonkäsitykseen - tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään - osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä - tuntee ja soveltaa eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita 	<p>Oppilaan maailmankatsomuksellinen pohdinta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uskon ja tiedon suhde - Elämän merkitys ja rajallisuus <p>Maailmanuskonnot</p> <ul style="list-style-type: none"> - uskonnon vaikutus yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin - maailmanuskontojen levinneisyys, laajuus ja uskonnon harjoittamisen pääpiirteet - uskonnon ulottuvuuksien hahmottaminen <p>Raamattu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanha testamentti valitun kansan (Israelin) vaiheiden ja uskon ilmentäjänä - Vanha testamentti kolmen suuren uskonnon näkökulmasta (juutalaisuus, kristinusko, islam) - Uusi testamentti Jeesuksen opetuksen ja kristinuskon synnyn ilmentäjänä - Raamatun synnyn pääpiirteet - Raamatun tulkinta ja käyttö - Raamatun vaikutus kulttuuriin <p>Vapaakirkko ja suomalainen katsomusperinne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä - Suomen kirkkokunnat ja niiden levinneisyys sekä elämän ja uskon pääpiirteet - ekumenia; Vapaakirkon yhteistyö muiden kirkkokuntien ja kristillisten yhteisöjen kanssa - syventyminen vapaakirkollisuuden historiaan ja nykypäivään - vapaakirkollisuus uudella vuosituhanella - uskonnonvapaus - vapaakirkollinen musiikkiperinne - suomalainen muinaisuusko, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika

	<p>Ihminen eettisen olentona</p> <ul style="list-style-type: none">- Eettiset normit, periaatteet ja arvot; niiden tunnistaminen, pohdinta ja sovellus omaan elämään- kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen- ihmisen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana- kristillisen etiikan peruspainotukset (Jeesuksen vuorisaarna ja vertaukset, Jeesuksen sovitustyö, profeettojen sanoma)
--	---

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja vapaakirkollisuudesta.

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon synty tapahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen keskeiset syntyvaiheet
- tuntee Suomen Vapaakirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen vapaakirkollisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä
- tuntee oman paikallisseurakuntansa seurakuntaelämän tärkeimmät toimintamuodot

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä.

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- ymmärtää henkilökohtaisen uudestisyntymisen ja aktiivisen kristillisen uskonelämän keskeisen merkityksen vakavakirkollisessa maailmankatsomuksessa

Oppilas käyttää uskonnollista tietoa toimien eettisesti vastuullisella tavalla.

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa omaan maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä
- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan (ja pyrkii myös elämään niiden mukaisesti)
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia

Aihekokonaisuuksien toteutuminen uskontojen oppisisällöissä

AIHEKOKONAISUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - toiminnan eettisyys, oikea ja väärä - suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus - tunteiden tunnistaminen ja käsittely - toisten huomioonottaminen, oikeudet, velvollisuudet ja vastuut ryhmässä - toiminta yhteisön jäsenenä
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - kulttuuri-identiteetti, suomalaisuus, muut kulttuurit, kulttuurinen lukutaito
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - viestinnän perustaidot, lähdekritiikki
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - yhteisöllisyys, suvaitsevaisuus ja oikeudenmukaisuus - oikeudet ja velvollisuudet - osallistuminen ja vaikuttaminen - vastuu omista teoista ja ratkaisuista - oman maailmankatsomuksen rakentaminen ja vaikutus
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - vastuulliseen pohdintaan opettelu - omien valintojen ja tekojen sekä niiden seurausten tunnistaminen
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohdinta ja sovellus omaan elämään - toisten huomioonottaminen, oikeudet ja velvollisuudet ryhmässä - omien valintojen ja tekojen seurausten tunnistaminen - kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> -

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Elämäkatsomustiedon opetus tukee kasvua täysivaltaiseen demokraattiseen kansalaisuuteen, joka globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa edellyttää eettisen ajattelu- ja toimintakyvyn kehittämistä, niihin liittyviä laaja-alaisia tietoja ja taitoja sekä katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamista. Elämäkatsomustiedon opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaaksi, tasa-arvoiseksi ja kriittiseksi hyvän elämän rakentajiksi. Vuosittain käsiteltävät sisällöt voivat vuorotella opetusryhmien koostumuksen mukaan.

Tavoitteet luokittain 3-5	
3. lk	<ul style="list-style-type: none"> - vahvistaa oppilaan tervettä itsetuntoa, myönteistä minäkuvaa ja suvaitsevaisuutta hyväksyä erilaisuus - kehittää itseilmaisun taitoja - pohtia oikeudenmukaisuuteen liittyviä kysymyksiä - tutustua lähiympäristön katsomuksiin ja kulttuureihin - ottaa vastuuta omista teoista ja ratkaisuista
4. lk	<ul style="list-style-type: none"> - vahvistaa eettisen ajattelun taitoja - saada eväitä oman elämäkatsomuksen rakentamiseen - rohkaista oppilasta esittämään omia perusteltuja näkemyksiään - tutustua monikulttuurisuuteen ja oppia suvaitsemaan ja arvostamaan sitä - hahmottaa suomalaisuus osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta - ottaa vastuuta omasta yhteisöstä
5. lk	<ul style="list-style-type: none"> - antaa oppilaalle välineitä rakentaa omaa identiteettiä ja elämäkatsomusta - pohtia erilaisia moraalisia ongelmia - ymmärtää väkivallattomuus ongelmien ratkaisuisissa - kyetä eettiseen toimintaan - ottaa vastuuta toisista ihmisistä ja luonnosta - tutustua eri maiden kulttuureihin - arvostaa ja suvaita monikulttuurisuutta

Keskeiset sisällöt luokittain 3-5

	3. lk	4. lk	5. lk
Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu	<ul style="list-style-type: none"> - ihmisen hyvyys - oikeudenmukaisuus - oikeudenmukaisuuden toteutuminen joka-päiväisessä elämässä - ystävyys 	<ul style="list-style-type: none"> - suvaitsevaisuus ja syrjintä - rikkaus ja köyhyys maailmassa 	<ul style="list-style-type: none"> - ajattelun vapaus - hyvä elämä - väkivallattomuus
Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti	<ul style="list-style-type: none"> - elämänvaiheet ja toiveet - suomalaisuus - uskomus, luulo, tieto ja ymmärrys 	<ul style="list-style-type: none"> - suomalaiset kulttuuri-vähemmistöt - monikulttuurisuus - elämäkatsomus 	<ul style="list-style-type: none"> - maailman kulttuuri-perintö - erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia
Yhteisö ja ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> - vastuu omista teoista - lasten oikeudet 	<ul style="list-style-type: none"> - kultainen sääntö - vastuu omasta yhteisöstä 	<ul style="list-style-type: none"> - oikeus ja velvollisuus - tasa-arvo, rauha ja demokratia - teon moraalinen oikeutus, teon tarkoitus ja seuraus

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita
- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintalähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämäkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)
- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita
- ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin

Ihminen ja maailma

Oppilas

- tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä
- ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle

- osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita

Tavoitteet

6. lk	<ul style="list-style-type: none"> - vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja elämäkatsomusta - pohtia erilaisia moraalisia vaatimuksia ja tekojen moraalisia oikeutuksia - osata käyttää eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa - kyetä eettiseen toimintaan - tutustua eri maiden kulttuureihin - tutustua ihmisoikeuksiin - tutustua kestävän kehityksen periaatteisiin
-------	---

Keskeiset sisällöt

6. lk	
Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu	<ul style="list-style-type: none"> - uskonnon ja elämäkatsomuksen vapaus - arvo ja normi, vastuu ja vapaus elämässä
Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti	<ul style="list-style-type: none"> - maailman kulttuuriperintö - erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia
Yhteisö ja ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> - ihmisoikeudet - tulevaisuuden maailma - oman elämän eettisiä ongelmia ja niiden ratkaisuja
Ihminen ja maailma	<ul style="list-style-type: none"> - luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys - maailmanperintö ja ympäristö

Vuosiluokat 7 - 9

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7-9 on syventää oppilaan omaa elämänkatsomusta ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Erilaisista katsomuksista ja uskonnoista opiskellaan perustiedot sekä oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan. Elämänkatsomustiedon opetusryhmässä on vuosittain luokka-asteilta 7-9. Tämän vuoksi opetus on ryhmitelty sisällöittäin, ei vuosiluokittain.

ET 1 IHMISSUHTEET JA MORAALINEN KASVU

Tavoitteet

- antaa oppilaalle välineitä etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan
- kehittää oppilaan ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja
- kehittää oppilaan arvostelukykä ja kykyä eettiseen toimintaan

Keskeiset sisällöt

- minuuden ja identiteetin rakentuminen
- sosiaaliset suhteet ja ihmissuhdetaidot
- moraalien kehittyminen
- etiikan peruskäsitteet ja eettiset ongelmat
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeet ja olemassaolon peruskysymykset, ihminen omien päämääriensä asettajana, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja

Arviointi

- numeroarvostelu 4 - 10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

ET 2 ITSETUNTEMUS JA KULTTUURI-IDENTITEETTI

Tavoitteet

- antaa oppilaalle aineksia tieteellisen maailmankuvan muodostumiseen, kriittiseen ajatteluun ja itsenäiseen tiedonhankintaan
- opettaa oppilaalle ns. kulttuurinen lukutaito: taito kohdata ja ymmärtää erilaisia maailmankatsomuksia ja kulttuureja

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: maailmankuva, maailmankatsomus ja elämäkatsomus
- maailmankatsomusten historiaa (antiikki, keskiaika, valistus ja uusi aika)
- tiedon ja uskon merkitys maailmankatsomuksessa
- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- eri kulttuuripiirien uskonnot
- uskonnoton ajatteluperinne ja tapakulttuuri

Arviointi

- numeroarvostelu 4 - 10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

ET 3 YHTEISÖ JA IHMISOIKEUDET

Tavoitteet

- saada oppilas pohtimaan sitä, mikä on arvokasta, kunnioitettavaa ja merkityksellistä itselle ja muille
- antaa oppilaalle valmiuksia kohdata elämän ongelmia
- tukea oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi

Keskeiset sisällöt

- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- erilaisia käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena

Arviointi

- numeroarvostelu 4 - 10
- arviointiperusteena kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi
- arviointiin vaikuttaa myös tuntiaktiivisuus, tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien suorittaminen

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehitymättömämmän arvion välillä.

Itseluottamus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin
- ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisiä että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestävä kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
- osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön
- ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen elämäkatsomustiedon oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun vaikuttavat tekijät, terve itsetunto ja myönteinen minäkuva - toiminnan eettisyys, oikea ja väärä - toiminta yhteisön jäsenenä - suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus - toisten huomioon ottaminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - kulttuuri-identiteetti, suomalaisuus, muut kulttuurit, kulttuurinen lukutaito
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - viestinnän perustaidot, lähdekritiikki
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - yhteisöllisyys, suvaitsevaisuus ja oikeudenmukaisuus - väkivallaton ratkaisutapa - katsomuksellinen harkinta - vastuu omista teoista ja ratkaisuista
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - luonnon merkitys ihmiselle, kauneus luonnossa - luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys - ihmisoikeudet - ympäristöetiikan pohdinnat, vastuu luonnosta - ekologinen oikeudenmukaisuus - arvovalinnat yhteisön jäsenenä - nyky-yhteiskunnan ongelmien tunnistus ja erilaisia näkemyksiä tulevaisuudesta
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - toisten ihmisten huomioonottaminen, erilaisuuden suvaitseminen - yhteiselämän perusteet, minä yhteisön jäsenenä (säännöt) - väkivallattomuus
Ihminen ja teknologia	-

HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI

Historian opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan vastuulliseksi toimijaksi, joka osaa käsitellä oman ajan ja menneisyyden ilmiöitä kriittisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oma kulttuuri ja muut kulttuurit ovat historiallisen kehitysprosessin tulosta. Opetuksessa käsitellään sekä yleistä että Suomen historiaa ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös paikallishistoria.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia rakentaa identiteettiään, perehtyä ajan käsitteeseen ja ymmärtää ihmisen toimintaa sekä henkisen ja aineellisen työn arvoa.

Perusopetuksen vuosiluokkien 5 ja 6 historianopetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilas historiallisen tiedon luonteeseen, sen hankkimiseen ja peruskäsitteisiin sekä omiin juuriinsa ja eräisiin historian merkittäviin tapahtumiin ja ilmiöihin esihistoriasta Ranskan suureen vallankumoukseen saakka. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan historian toiminnallisuutta ja oppilaan kykyä eläytyä menneisyyteen.

Tavoitteet

Vuosiluokat 5-6

Oppilas oppii

- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämällä oikein käsitteitä esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika
- tunnistamaan muutoksia oman perheen ja kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen olennaisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyyn
- tunnistamaan esimerkkien avulla jatkuvuuden historiassa
- esittämään muutoksille syitä

Keskeiset sisällöt

Vuosiluokka 5

Kaksi vuosiviikkotuntia

Omat juuret ja historiallinen tieto

- oman perheen ja kotiseudun historian kautta oppilasta ohjataan ymmärtämään historian keskeistä sisältöä, aikaa
- muistelujen, kirjoitusten, esineiden, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksien tulkitseminen

Esihistoriallinen aika ja ensimmäiset korkeakulttuurit

- kivikauden ihmisten elinolot ja niissä tapahtuneet muutokset pronssin ja raudan keksimisen seurauksena
- opintoretki kivikauden kylään Saarijärvelle
- maanviljelyn aloittamisen, valtioiden synnyn ja kirjoitustaidon keksimisen vaikutukset ihmisten elämään

Keskiaika

- Suomen liittäminen osaksi Ruotsia
- uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema
- ristiretket, Pähkinäsaaren raja
- keskiaikaiset linnat

Suomi Ruotsin valtakunnan osana

- suomalaisten elämää kuninkaan alamaisina ja suurvallan asukkaina
- suomalaisen kulttuurin muotoutuminen

Vuosiluokka 6

Yksi vuosiviikkotunti

Eurooppalaisen sivilisaation synty

- Antiikin Ateenan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri
- Antiikin heijastuminen tähän päivään

Uuden ajan murros

- eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä

Vapauden aate voittaa alaa

- Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset: vallankumouksen synnyn lähtökohdat ranskalaisessa yhteiskunnassa, vallankumouksen tunnuksina vapaus, veljeys ja tasa-arvo, vallankumouksen vaikutukset kansalaisten elämään
- kuningaskunnasta tasavallaksi; Napoleonin valtaannousu ja vallankumouksen

jälkeinen aika (keisarikunta)

Lisäksi yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan esihistorialliselta ajalta 1800-luvulle saakka:

- a) jokin Euroopan ulkopuolinen korkeakulttuuri (Kiina, mayat, inkat, Intia, Afrikka tai Keski- ja Väli-Amerikan kulttuuri)
- b) kaupankäynnin kehitys
- c) kulttuurin kehitys
- d) liikkumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- e) väestössä tapahtuneet muutokset

Yhdysluokkaopetuksessa opetettava aines voidaan tarvittaessa jakaa Suomen historiaan ja maailmanhistoriaan vuorokurssilukuna.

KUVAAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä.

Oppilas

- osaa erottaa faktan mielipiteestä
- osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan

Oppilas ymmärtää historian ilmiöitä.

- kronologia: oppilas tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä
- muutos ja jatkuvuus: oppilas tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se merkitse myöskään samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta
- syy ja seuraus: oppilas osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan: hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin

Oppilas osaa käyttää historiallista tietoa.

Oppilas

- osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta
- tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja pystyy selittämään, miksi niin tapahtuu

Historia

Vuosiluokat 7 - 9

Historian opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7 - 8 on syventää oppilaan käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin. Historian opetuksessa korostetaan myös ajankohtaisten asioiden seuraamista ja niiden historiallisen taustan ymmärtämistä.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallinen tieto voi olla kiistanalaista ja sitä voidaan tulkita eri tavoin
- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttämällä apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa
- suhtautumaan nykypäivän ilmiöihin kriittisesti

Kaksi vuosiviikkotuntia = kaksi kurssia

HY 1

Tavoitteet

- ymmärtää 1800-luvun uusien aatteiden vaikutukset valtiollisten ja yhteiskunnallisten rakenteiden muutoksiin
- löytää teollistumisen synnyn edellytykset ja vaikutukset kansantalouteen, ihmisten elämään ja uusien aatteiden syntyyn
- tarkastella kotiseudun kehittymistä osana koko Suomen muutosprosessia

Sisällöt

Elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate

- Elämää 1800-luvun Suomessa
- 1800-luvun alun keskeiset valtiolliset muutokset ja kansallisuusaatteen vaikutukset Euroopassa
- Kulttuuri kansallisuusaatteen heijastajana Suomessa

Teollinen vallankumous

- Teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- Kaupungistuminen ja liikenteen kehittyminen
- Suomen teollistuminen paikallisesta näkökulmasta

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

HY 2

Tavoitteet

- selvittää Venäjän yhteiskunnassa tapahtuneiden muutosten vaikutukset Suomen asemaan sekä suomalaisten suhtautuminen siihen
- tutustua imperialismiin ilmenemismuotoihin ja vaikutuksiin
- ymmärtää ensimmäisen maailmansodan syyt ja seuraukset
- tarkastella Venäjän keisarikunnan luhistumista sekä Suomen itsenäistymisprosessia

Sisällöt

Murrosten aika Suomessa

- sääty-yhteiskunnan mureneminen
- Suomen venäläistäminen ja sen vastustus

Suurvaltojen kilpailusta ensimmäiseen maailmansotaan seurauksineen

- imperialismi ja sen vaikutukset Euroopan suurvalloille ja siirtomaille
- ensimmäinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset
- Venäjän keisarikunnan luhistumisen syyt ja vuoden 1917 vallankumoukset
- Suomen itsenäistyminen ja sisällissota

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

Kaksi vuosiviikkotuntia = kaksi kurssia historiaa

Lisäksi yksi vuosiviikkotunti = yksi kurssi yhteiskuntaoppia

HY 3

Tavoitteet

- tarkastella Suomen ja muun Euroopan sekä USA:n kehitystä maailmansotien välillä poliittisten ideologioiden ja taloudellisen kehityksen valossa
- ymmärtää toisen maailmansodan syyt, tapahtumat ja seuraukset yleismaailmallisesti sekä Suomen aseman riippuvuus suurvaltasuhteista

Sisällöt

Laman ja totalitarismin aika

- maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan
- elämää demokratioissa ja diktatuureissa
- Suomi maailmansotien välisenä aikana

Toisen maailmansodan aika

- toinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset
- Suomi toisessa maailmansodassa ja sodasta selviäminen
- mahdollisuuksien mukaan myös paikallishistoriallinen ja sukuhistoriallinen näkökulma

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

HY 4

Tavoitteet

- ymmärtää Suomen asema muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa
- selvittää toisen maailmansodan jälkeistä suurvaltapoliittista tilannetta kylmästä sodasta liennytykseen
- tarkastella entisten siirtomaiden kehitystä uuden kansainvälispoliittisen tilanteen valossa

Sisällöt

Suomi 1950-luvulta nykypäivään

- elinkeinorakenteen muutos ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Idän ja lännen ristiriidoista etelän ja pohjoisen vastakkainasetteluun

- kylmä sota
- maailman jakaantuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin ja siitä aiheutuvat ongelmat

Elämää 1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa

- länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja ympäristöön
- tiedonvälityksen kehitys

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

Lisäksi yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan 1800-luvulta nykyaikaan saakka 7. ja 8. vuosiluokan aikana:

- a) Euroopan hajaannuksesta sen yhdistymiseen
- b) Kulttuurin kehitys
- c) Tasa-arvoisuuden kehitys
- d) Teknologian kehitys, esimerkiksi liikumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- e) Jokin Euroopan ulkopuolinen kulttuuri

Kurssien sisältöjä voidaan aikaistaa tai myöhentää joka luokka-asteella tai -asteelta ryhmän ja koulun sekä ajankohtaiset tapahtumat huomioon ottaen.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä.

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä

Oppilas ymmärtää historian ilmiöitä.

- kronologia: oppilas kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen
- muutos ja jatkuvuus: oppilas osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään
- syy ja seuraus: oppilas osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia

Oppilas osaa käyttää historiallista tietoa

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykYTEKNOLOGIAN avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä

YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Opetuksen tulee antaa perustiedot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi, suvaitsevaiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta.

Tavoitteet

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Kahden historian kurssin jälkeen yksi vuosiviikkotunti = yksi kurssi yhteiskuntaoppia

HY 5

Tavoitteet

- ymmärtää yksilön asema perheessä ja yhteiskunnassa
- selvittää sosiaaliturvan perusrakenteet
- tarkastella kansalaisen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä

Sisällöt

Yksilö yhteisön jäsenenä

- perhe, erityyppiset yhteisöt sekä vähemmistö- ja osakulttuurit
- yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisena, Pohjoismaissa ja EU:ssa

Yksilön hyvinvointi

- hyvinvointiyhteiskunnan eri ulottuvuudet
- tasa-arvo ja kestävä kehitys sekä muut keinot hyvinvoinnin edistämiseksi

Kansalaisen turvallisuus

- oikeusjärjestelmä, yksilön oikeudet ja velvollisuudet sekä oikeudellinen vastuu
- turvallisuuspolitiikka: ulkopoliittikka, maanpuolustus
- liikenneturvallisuus

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

Kaksi vuosiviikkotuntia = kaksi kurssia yhteiskuntaoppia

HY 6

Tavoitteet

- selvittää kansalaisen vaikutusmahdollisuuksia erilaisten järjestöjen ja poliittisen toiminnan kautta
- tarkastella vallan jakaantumista ja vallankäyttöä yhteiskunnassa

Sisällöt

Vaikuttaminen ja päätöksenteko

- kansalaisen mahdollisuudet vaikuttaa
- demokratia, vaalit ja äänestäminen
- politiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU:n tasolla
- media ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

HY 7

Tavoitteet

- tuntee yksityistalouden, työelämän ja yritystoiminnan toimintaperiaatteet
- selvittää kansantalouden kiertokulku
- ymmärtää talouspolitiikan ilmiöiden käytännön vaikutuksia sekä julkisen talouden toimintaa

Sisällöt

Taloudenpito

- Yksityisen taloudenpidon periaatteet
- Työnteko ja yrittäjyys

Kansantalous

- Yksilö ja kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina
- Ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys

Talouspolitiikka

- Talouden suhdannevaihtelut, työttömyys ja inflaatio ja niiden vaikutukset yksityistalouksiin
- Julkinen talous ja verotus

Arviointi

Arvioinnin perusteena oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi sekä mahdollisesti kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Numeroarvostelu 4 - 10.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa hankkia ja käyttää yhteiskunnallista tietoa.

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia

Oppilas ymmärtää yhteiskunnallista tietoa.

Oppilas

- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä

Kurssien sisältöjä voidaan aikaistaa tai myöhentää joka luokka-asteella tai -asteelta ryhmän ja koulun sekä ajankohtaiset tapahtumat huomioon ottaen.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen historian ja yhteiskuntaopin opetuksessa

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	- oman identiteetin vahvistaminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	- suomalaisuus, muut kulttuurit, oma kulttuuriperintö
Viestintä ja mediataito	- viestintätekniset perustaidot, lähdekritiikki, median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median ilmaisuvälineiden käyttö
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - demokratian synty ja kehitys - toimiminen yhteisön jäsenenä - yhteisten asioiden hoitoon osallistuminen - yrittäjyyden merkityksen ymmärtäminen sekä yksilönä että yhteiskunnassa - yrittäjyyden perusteet ja hyvinvointi - elinkeinoelämän rakennemuutos Suomessa - yhteiskunnallisen tiedon luonne - työn kunnioittaminen - yhteiskunnallisten päätösten vaikutukset kansalaisiin - tekojen oikeudelliset seuraukset
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - omaan kotiseutuun tutustuminen - väestörakenteen muutos - teollistumisen vaikutukset ihmisen elämään - kaupungistumisen ja liikenteen kehittymisen vaikutukset - länsimainen kulutusyhteiskunta - maailmantalouden merkitys: maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin - tulevaisuuden muutosten arviointi menneisyyttä peilaten - yhteiskunnallisten päätösten vaikutus

	<p>kansalaisten elämään</p> <ul style="list-style-type: none"> - omat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet vastuullisena kuluttajana ja toimijana yhteiskunnassa - keinoja hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistämiseen - ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys sekä kansantalous - taloudellinen tasa-arvoisuus
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - kansalaisen turvallisuus, oikeusjärjestelmä, turvallisuuspolitiikka, liikenneturvallisuus
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> - teknologian hyödyntäminen opiskelussa ja kansalaisena erilaisten välineiden, ohjelmien ja tietoverkon kautta - teknologian käytön ymmärtäminen historian tutkimuksessa

MUSIIKKI

Vuosiluokat 3-4

Tavoitteet

3. luokka	4. luokka
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa käyttää luontevasti ja oikein omaa ääntään - osaa ilmaista itseään laulaen, soittaen ja liikkuen - osaa hiljentyä kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti äänympäristöä ja musiikkia - oppii musiikin käsitteitä eri työtapoja käyttäen - osaa soittaa rytmi- ja laattasoittimilla ja nimetä ne - perehtyy yhden melodiasoittimen soittamiseen - osaa ulkoa joitakin lauluja (esim. Maamme-laulu, Suvivirsi) - tutustuu lähinnä suomalaiseen mutta myös muiden kulttuurien musiikkiin eri aikakausilta ja eri lajeista - osaa osallistua vastuullisesti ja muut huomioon ottaen musisointiin 	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii oikeaa laulutekniikkaa sekä tutustuu moniääniseen laulantaan - osaa tulkita lauluja ja pohtia niiden sanomaa - osaa soittaa yksin ja yhdessä muiden kanssa - osaa kuunnella monenlaista musiikkia keskittyneesti ja pystyy myös kuvailemaan sitä eri keinoin - osallistuu musiikilliseen keksintään rohkeasti - oppii lisää musiikin käsitteitä erilaisten työtapojen avulla - syventää osaamistaan yhden melodiasoittimen osalta - oppii lisää lauluja ulkoa - tutustuu suomalaisen musiikin lisäksi muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin

Arviointi

Sisällöt	3. luokka	4. luokka
Sointiväri	<ul style="list-style-type: none"> - tutustutaan orkesterin tärkeimpiin soittimiin - harjoitellaan äänenhuoltoa ja oikeaa laulutekniikkaa - laulun yhteydessä käytetään keho-, rytmii- ja laattasoittimia - osataan rytmii- ja laattasoittimien nimiä 	<ul style="list-style-type: none"> - käytetään keho-, rytmii- ja laattasoittimia laulun yhteydessä
Muoto	<ul style="list-style-type: none"> - opetellaan tunnistamaan parillinen AB-muoto sekä kahdenpuoleinen ABA-muoto kuullusta 	<ul style="list-style-type: none"> - osataan löytää muodot AB ja ABA nuoteista - tutustutaan muihin muotoihin kuuntelemalla ja laulamalla
Melodia Harmonia	<ul style="list-style-type: none"> - helpot soittoharjoitukset nuoteista jollakin melodia-soittimella - tunnistetaan nouseva, laskeva ja samana pysyvä melodia - tunnistetaan ja osataan kirjoittaa nuotit c1 - c2 oikeille paikoille - tunnistetaan ja osataan kirjoittaa nuotin osat, nuottiviivasto ja G-avain - osataan erottaa kuultuna duuri ja molli - käytetään ja keksitään erilaisia säestystaustoja lauletaessa (esim. kantele, laattasoittimet) 	<ul style="list-style-type: none"> - kerrataan nuottien nimet ja paikat - opetellaan tunnistamaan alennus-, korotus- ja palautusmerkki - opetellaan alennettujen ja korotettujen nuottien nimet - harjoitellaan etumerkinnän lukua - tutustutaan kaanoniin puhuen, soittaen ja laulaen - tutustutaan kaksiaänisyyteen esim. nokkahuilun tai laattasoittinten avulla
Dynamiikka	<ul style="list-style-type: none"> - kerrataan piano ja forte laulujen ja soitonopetuksen yhteydessä - opetellaan diminuendo ja crescendo laulaen ja soittaen 	<ul style="list-style-type: none"> - kerrataan opitut dynamiikkamerkit - opetellaan pp ja ff laulaen ja soittaen - osataan vertailla voimakkuusmerkkejä - tiedetään miten voimakkuusmerkit merkitään nuotteihin
Rytmi/tempo	<ul style="list-style-type: none"> - kerrataan opitut rytmimerkit (TAA, TI-TI, tauko) - opetellaan TIRI-TIRI - harjoitellaan rytmisaneluiden tekoa ja tehdään omia rytmejä - tunnistetaan iskusävel, tahtiosoitus, tahti, tahtiviiva ja kertausmerkki - osataan erottaa kuullusta kaksi- ja kolmijakoinen rytmi 	<ul style="list-style-type: none"> - opetellaan rytmimerkeistä TI-TIRI ja TIRI-TI - harjoitellaan rytmisaneluiden tekoa - harjoitellaan tahtiviivan merkitsemistä tahtilajeissa 2/4, 3/4 ja 4/4

Hyvän osaamisen kuvaus 4. luokan päättyessä

Oppilas

- osaa käyttää ääntään niin, että hän pystyy osallistumaan yksiaäniseen yhteislauluun
- hahmottaa musiikin perussykkeen niin, että pystyy osallistumaan soittamisen harjoitteluun ja yhteissoittoon
- hallitsee lauluohjelmistoa, josta osan ulkoa
- osaa yksin ja ryhmän jäsenenä ääntä, liikettä, rytmiä ja melkodiaa käyttäen keksiä omia musiikillisia ratkaisuja esimerkiksi kaiku-, kysymys/vastaus- ja soolo/tutti-harjoituksissa
- tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osaa ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla
- osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä ottaen huomioon muut ryhmän jäsenet

VUOSILUOKAT 5-6

Tavoitteet

5. luokka	6. luokka
oppilas - kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri osa-alueilla ja osallistuu rohkeasti musisointiin - kuuntelee keskittyneesti musiikkinäytteitä ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan - arvioi ja ilmaisee mielipiteitään erilaisista ääniympäristöistä ja musiikkinäytteistä - oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriin ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia tavallisimpia käsitteitä ja merkintöjä	oppilas - kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri osa-alueilla ja osallistuu rohkeasti musisointiin - kuuntelee keskittyneesti musiikkinäytteitä ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan - arvioi ja ilmaisee mielipiteitään erilaisista ääniympäristöistä ja musiikkinäytteistä - oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriin ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia tavallisimpia käsitteitä ja merkintöjä

Sisällöt	5. luokka	6. luokka
Sointiväri	-Sinfoniaorkesterin soitinryhmät, tunnistaminen kuultuna ja kuvasta	- ihmisäänityypit - kuoromuodot - sähköinen vahvistaminen
Muoto		- ooppera, operetti, baletti, musikaali, konsertto, sinfonia (termit ja kuuntelunäytteitä tunnetuimmista teoksista)
Melodia Harmonia	- helpohkot soittoharjoitukset nuoteista jollakin melodia-soittimella - ylennys-, alennus-, ja palautusmerkki - puolisävelaskel ja sävelaskel - Duuriasteikon rakenne (1,1,1/2,1,1,1,1/2) molliaasteikon rakenne (1,1/2,1,1,1/2,1,1) luonnollinen, harmoninen, melodinen molli esitellään laulu- ja/tai soittotehtävien yhteydessä ryhmän/luokan taidoista riippuen - kolmisointu (duuri ja molli) kuunnellen ja tuottaen ryhmän/luokan taidoista riippuen	- eri sävellajeja ryhmän/luokan taidoista riippuen - soinnutuksen alkeita (I,IV,V) kuunnellen ja säestäen koulun soitinvalikoimasta riippuen
Dynamiikka	- dynamiikan peruskäsitteitä laulujen ja soitonopetuksen yhteydessä	- dynamiikan peruskäsitteitä laulujen ja soitonopetuksen yhteydessä
Rytmi/tempo	- nuottien ja taukojen aika-arvot - eri tahtilajeja	- eri tahtilajeja - tanssirytmijä

- kuunnellaan ja tutustutaan alustavasti musiikin aikakausiin ja tyylilajeihin
- tutustutaan musiikin historian tunnetuimpiin kotimaisiin ja ulkomaisiin säveltäjiin

Arviointi

Musiikki 1 (MU 1)

Vuosiluokat 7-9

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustuttaa oppilaat erilaisiin musiikin lajeihin, kuten taidemusiikkiin, kansanmusiikkiin sekä Suomesta että muualta, rockiin ja iskelmämusiikkiin. Tavoitteena on myös antaa virikkeitä oppilaiden omaa musiikin harrastusta varten.

Sisällöt

- laulaminen, äänityypit, erilaiset kuorot
- kitaran, basson ja rumpujen soiton alkeet
- orkesterin soittimet
- rockin varhaisvaiheet
- suomalainen musiikki (kansanmusiikki, iskelmä- ja tanssimusiikki, rockmusiikki)
- musiikkia eri puolilta maailmaa

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen musiikin oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - toisten huomioonottaminen, ryhmässä toiminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - oma kulttuuri, suomalaisuus, pohjoismaalaisuus, eurooppalaisuus - muita kulttuureita - kansainvälisyys ja taito toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa - tapakulttuurien merkitys
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaiskielet - viestintätekniset välineet
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - osallistumisen ja vaikuttamisen keinot - sisäinen yrittäjyys - musiikin alan ammatteihin tutustuminen
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - koulun musiikkiesitysten tekeminen ja esittäminen - laulujen tekstien tulkinta - musiikkia Suomesta ja eri puolilta maailmaa - musiikkilaitteiden käyttö ja huolto
Turvallisuus ja liikenne	-
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> - teknologian vaikutus musiikin kehitykseen

KUVATAIDE

Peruskoulun kuvataideopetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kuvallisen ajattelun kehitystä ja antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun. Kuvataideopetuksessa on keskeistä oppia hyödyntämään, ymmärtämään ja tarkastelemaan yhteiskunnassa ilmenevää visuaalista kulttuuria: taidetta, mediaa ja ympäristöä. Kuvataideopetus luo perustaa oman kulttuurihistorian, nykykulttuurin ja vieraiden kulttuurien arvostamiseen ja ymmärtämiseen. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaalle syntyy henkilökohtainen suhde taiteeseen oman työskentely- ja ajatteluprosessin kautta.

Kuvataiteen opiskelulle on luonteenomaista prosessinomaisuus ja teemallisuus sekä tutkiva ja kokeileva suhde työskentelyyn. Oppilaita on tärkeää ohjata keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä vuorovaikutuksen kehittämiseen. Opetuksessa huomioidaan oppiaineen sisäinen integraatio, jolloin ilmaisulliset, taidolliset ja tiedolliset tavoitteet toteutuvat samanaikaisesti kuvallisissa harjoituksissa. Opiskeltavia asioita käsitellään useilla luokkatasoilla eri näkökulmista ikätason mukaan soveltaen ja aiemmin opittua syventäen. Aihepiirit pyritään kytkemään oppilaalle merkityksellisiin kokemuksiin.

Tavoitteet luokittain

3. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii tekemään havaintoja ja käyttämään niitä sekä omaa mielikuvitustaan kuvailmaisussa - tutustuu erilaisiin materiaaleihin ja välineisiin ja työskentelee niillä tarkoituksenmukaisesti ja tavoitteellisesti - oppii tutkimaan taideteoksia ja keskustelemaan niistä - tuntee oman kulttuurinsa kuvallista perinnettä ja nykytaidetta - oppii tarkastelemaan omaa arkipäiväistä ympäristöään ja sen esinemaailmaa - tarkastelee painettuja kuvia ja pohtii niiden merkitystä omassa elämässään
4. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehittää ja monipuolistaa havainnointitaitojaan sekä oppii luovan ongelmanratkaisun taitoja - oppii asettamaan omia tavoitteita ja arvioimaan niiden toteutumista - osaa tarkastella kuvataidetta ja keskustella siitä yksinkertaisia kuvataiteen käsitteitä käyttäen - tuntee jonkin verran suomalaisten taiteilijoiden ja arkkitehtien teoksia - tietää taiteilijan, arkkitehdin ja muotoilijan ammatit - oppii tunnistamaan rakennusten tyylipiirteitä ja tietää muotoiluprosessin vaiheet - tarkastelee sähköistä kuvitusta ja pohtii sen merkitystä omassa elämässään

5. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ilmaisemaan itseään kuvallisesti käyttäen erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä - osaa tunnistaa erilaisia kuvaamisen keinoja taidekuvia tarkastellessaan - tutustuu esihistorialliseen taiteeseen ja laajentaa Suomen taidehistorian tuntemustaan - tunnistaa suomalaisen arkkitehtuurin keskeisiä rakennuksia ja suomalaista muotoilua - tarkastelee ja pohtii kriittisesti kuvien vaikutuskeinoja omassa elämässään
6. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettelee arvioimaan omien ja toisten työtapojen ja välinevalintojen toimivuutta - oppii nauttimaan ajatustensa ja tunteidensa kuvallisesta ilmaisusta - oppii tarkastelemaan ja tulkitsemaan taideteoksia kuvin ja sanoin - syventää taiteen ja taidehistorian tuntemustaan - oppii arvioimaan erilaisia ympäristöjä ja tunnistamaan arkkitehtuurin erilaisia tyylipiirteitä - oppii tarkastelemaan liikkuvan kuvan kerronnan keinoja
7. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti kuvallisin keinoin - ymmärtää työskentelyn omana prosessinaan - oppii taidekuvan analysoinnin perusteita - oppii keskeisiä kuvan tekemisen perusasioita ja tekniikoita - perehtyy suomalaiseen kulttuuriympäristöön - oppii tarkastelemaan kuvallista viestintää
8. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee kuvan tekemisen sekä tilan kuvaamisen ja rakentelun perustaidot - nauttii taiteesta ajatustensa ja tunteidensa ilmaisukeinona - syventää suomalaisen ja muiden kulttuurien kuvallisen perinteen tuntemustaan - oppii tarkastelemaan ja ilmaisemaan ympäristökokemuksiaan kuvataiteen keinoin - osaa tutkia kuvaviestien sisältöjä ja rakenteita - osaa tarkastella kriittisesti eri medioiden merkitystä elämässään
9. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - syventää omaa kuvailmaisuaan monipuolisin kuvallisin keinoin - kehittää henkilökohtaisen suhteen taiteeseen - osaa analysoida taiteen merkitystä yhteiskunnallisesti - näkee omat mahdollisuutensa aktiivisena toimijana kulttuuriympäristössään

Keskeiset sisällöt luokittain

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

3. lk			
<p>Piirtäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielikuva- ja havaintopohjainen piirtäminen -luonnosteleminen -eri piirtimet: lyijykynä, hiili, liidut - erilaiset viivat ja pinnat, rytmi - tekninen piirustus integroiden matematiikkaan 	<p>Maalaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - vesivärit, peitevärit, valmisvärit - eri kokoiset siveltimet - maalaustekniikoita: laveeraus, kuiva kuivalle, kostea kostealle - välineiden oikea huolto - värioppi: pää- ja välivärit 	<p>Muovailu ja rakentelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - savi: peukalotekniikka, makkaratekniikka - erilaiset massat ja materiaalit esim. paperimassat, lumi, pahvi, paperi jne. 	<p>Grafiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> - painomenetelmien alkeisiin tutustuminen esim. leimasinpainanta ja sapluunapainanta

4. lk			
<p>Piirtäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielikuva- ja havaintopohjainen piirtäminen -luonnosteleminen -eri piirtimet: lyijykynä, hiili, liidut - erilaiset viivat ja pinnat, valo, varjo, muoto, rytmi ja liike, - tekninen piirustus integroiden matematiikkaan 	<p>Maalaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - vesivärit, peitevärit, valmisvärit - eri kokoiset siveltimet - maalaustekniikoita: laveeraus, kuiva kuivalle, kostea kostealle - välineiden oikea huolto -värioppi: pää- ja välivärit, värien ominaisuuksia 	<p>Muovailu ja rakentelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - savi: peukalotekniikka, makkaratekniikka, levytekniikka (alkeet) - erilaiset massat ja materiaalit esim. paperimassat, lumi, pahvi, paperi jne. 	<p>Grafiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> - painomenetelmiin tutustuminen esim. monotypia, leimasinpainanta ja sapluunapainanta

5. lk			
<p>Piirtäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - erilaiset piirtimet: lyijy- ja grafiittikynät, hiili, liidut, (tussikynät) - luonnostelu omien havaintojen pohjalta - yksinkertaisia tilan kuvaamisen harjoituksia (perspektiivi) 	<p>Maalaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - värioppi: väriympyrä, vastavärit, värien ominaisuuksia - jatketaan erilaisten maalaustekniikoiden harjoittelua, käytetään eri kokoisia siveltimiä - ilmaperspektiivi (väri muuttuu etäisyyden kasvaessa) 	<p>Muovailu ja rakentelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Savi: makkara- ja /tai levytekniikat, liitostekniikat, poltto- ja lasituskokeiluja mahdollisuuksien mukaan - erilaiset massat ja materiaalit: edellisten lisäksi esim. rautalanka ja -verkko 	<p>Grafiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> - erilaisiin painomenetelmiin tutustuminen - painolaatan valmistaminen (esim. materiaalilaatta, linolevy, styroxlevy)

6. lk			
<p>Piirtäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - erilaiset piirtimet: lyijy- ja grafiittikynät, hiili, liidut, (tussikynät) - tasapaino, jännite - luonnostelu omien havaintojen pohjalta - ihmisen mittasuhteet, kasvotutkielma 	<p>Maalaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - jatketaan tutustumista värien ominaisuuksiin ja väriopin käsitteisiin (värin taittaminen ja murtaminen) - erilaisten maalaustekniikoiden hallinnan harjoittelua - välineiden huolto 	<p>Muovailu ja Rakentelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - savi: makkara- ja /tai levytekniikat, liitostekniikat, poltto- ja lasituskokeiluja mahdollisuuksien mukaan - rakentelua erilaisista materiaaleista 	<p>Grafiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> - erilaisiin painomenetelmiin tutustuminen - grafiikan merkitseminen, (pahvikehyksen valmistaminen)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

	TAITEEN TARKASTELU * Kaikilla luokka-asteilla taiteen tarkastelussa apuna kirjat, julisteet, esitteet, postikortit, diat ja internet	TAIDESUUNTIA
3. lk	<ul style="list-style-type: none"> - taiteen maailman tutkimista eläytyen - keskustelua taidekuvien tunnelmista ja niiden herättämistä tunteista, rinnastamista omaan kokemuspiiriin - näyttelykäynnit (esim. Hoikkassali) ja taiteilijavierailut mahdollisuuksien mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> - erityisesti tutustumista Kultakauden ajan taiteeseen sekä suomalaiseen nykytaiteeseen (erityisesti lähiseudun)
4. lk	<ul style="list-style-type: none"> - taidekuvien tutkimista kuten edellä, näyttelykäyntejä ja taiteilijavierailuja mahdollisuuksien mukaan - omien mielipiteiden perustelua ja yksinkertaisten kuvataiteen käsitteiden käyttämistä kuvien tarkastelussa - taiteilija, suunnittelija ja arkkitehti ammatteina 	<ul style="list-style-type: none"> - Kultakauden ajan taide, nykytaide, Pohjoismainen taide (integrointi esim. ympäristö ja luonnontietoon) - esimerkkejä omaan kokemuspiiriin kuuluvien vieraiden kulttuurien kuvista
5. lk	<ul style="list-style-type: none"> - taidekuvien tutkimista, näyttelykäyntejä - erilaisten kuvaamisen keinojen havainnointia 	<ul style="list-style-type: none"> - esimerkkejä Suomen taidehistoriasta, nykytaide - esihistoriallinen taide
6. lk	<ul style="list-style-type: none"> - taidekuvien tulkintaa ja analyysiä kuvin ja sanoin - näyttelykäyntejä 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyptin, Antiikin ja Keskiajan taide (esim. näiden tavat kuvata ihmistä) muihin aineisiin integroiden - suomalaista taidetta, nykytaidetta

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

3. lk	<ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristön rakennukset, erilaisissa käyttötarkoituksissa olevat rakennukset - lähiympäristön luonto 	<ul style="list-style-type: none"> - arkipäivän esinemaailma: lelut, koulutarvikkeet, kodinkoneet ja esineet - muotoilun muuttuminen (ennen - nyt)
4. lk	<ul style="list-style-type: none"> - kotiseudun rakentaminen ennen ja nyt - tunnettujen rakennusten tyylipiirteitä 	<ul style="list-style-type: none"> - käyttöesineen suunnittelu ja muotoilu, esim. oman pakkauksen suunnittelu ja valmistus - ekologisuuden pohdintaa
5. lk	<p>Suomalaisen arkkitehtuurin keskeisiä rakennuksia (Aalto Keski-Suomessa)</p> <p>Asumusten ja rakennusten kehitys Suomessa (integrointi historiaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> - pienoismallien rakentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - suomalaista muotoilua ja muotoilijoita, esim. Aalto
6. lk	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten ympäristöjen tarkastelua, arvioimista ja suunnittelua - arkkitehtuurin tyylipiirteitä Euroopassa ja muualla maailmassa 	<ul style="list-style-type: none"> - eri kulttuurien muotoilua (esinemaailma)

Media ja kuvaviestintä

3.lk	Painetut kuvat (kirjojen kuvat, omat valokuvat) <ul style="list-style-type: none"> - tarkastelu - keskusteleminen - toden ja sadun erottaminen Oman kirjan kuvittaminen Lähiympäristön kuvaviestit (esim. liikennemerkit, kyltit)
4.lk	Sähköisen kuvituksen erittelyä ja arviointia <ul style="list-style-type: none"> - pelit - tv-ohjelmat Erilaiset kuvalliset kertomukset (kuvitus, sarjakuva, liikkuva kuva)
5.lk	Kuvien vaikutuskeinot <ul style="list-style-type: none"> - mainoskuvien ja tiedottavien kuvien tarkastelua ja niistä keskustelemista - faktan ja fiktion erottaminen - kuvan ja sanan yhdistäminen - erilaiset kuvakoot ja kuvakulmat (esim. oman ympäristö taltioiminen valokuvin)
6.lk	kuvakerronnan tarkastelu elokuvassa ja videossa (kuvakoot, -kulmat, leikkaus, jne.) Kuvaviestintä vieraissa kulttuureissa <ul style="list-style-type: none"> - esim. kuvakirjoitus (Egypti, inkat)

Keskeiset sisällöt 7.lk

Seitsemännellä luokalla kuvia tehdään monin tavoin. Tutustutaan piirtämisen, maalaamisen, muovailun ja rakentelun perustekniikoihin ja välineisiin sekä grafiikan perusteisiin. Sovelletaan sommittelun, väri-ilmaisun ja tilankuvaamisen perusteita omien havaintojen pohjalta. Kuvataidetta opitaan käyttämään oman ilmaisun välineenä. Tutkitaan oppilaan suhdetta toimintaympäristöönsä estetiikan näkökulmasta. Opetellaan jäsentämään kuvamaailmaa käyttäen tiedonlähteenä sekä painettua että digitaalista materiaalia ja omia kokemuksia. Opitaan myös huolehtimaan välineistä, ottamaan vastuuta oman työympäristön siisteydestä sekä toimimaan oma-aloitteisesti.

Keskeiset sisällöt 8.lk

Kahdeksannella luokalla syvennetään kuvan tekemisen perustaitoja ja tekniikoiden hallitsemista. Kuvataide muuttuu luontevaksi osaksi oppilaan luovaa ilmaisua, jossa oman ajattelun merkitys korostuu. Oppilasta ohjataan kohtaamaan visuaalinen kulttuuri kriittisesti mm. mainosten ja elokuvan tarkastelun kautta. Analysoidaan oppilaan toimintaympäristön ja kulttuuriympäristön välistä suhdetta kuvallisin keinoin taidehistorian valossa. Tutustutaan digitaalisen kuvakerronnan menetelmiin soveltaen sitä osaksi omaa työskentelyä. Oma-aloitteisen työskentelyn merkitys ymmärretään osana omaa kehittymistä ja ryhmässä työskentelyä.

Keskeiset sisällöt 9.lk

Yhdeksännellä luokalla tutkitaan ja rakennetaan omaa suhdetta ympäröivään todellisuuteen: taidekuvien, populaarikuvien, pelien, uutiskuvien, mainosten ja elokuvien maailmaan. Syvennetään ja sovelletaan opittuja kuvan tekemisen taitoja sekä piirtämisessä, maalaamisessa että grafiikassa, ja pyritään luomaan merkityksellisiä sisältöjä omiin kuviin. Syvennetään oppilaan visuaalista lukutaitoa, pohditaan taiteen ja mediakuvaston kytköksiä ja opitaan tulkitsemaan kuvien välittämiä viestejä. Otetaan vastuu omasta työskentelystä ja yhteisen työskentelyilmapiirin tunnelmasta.

Arviointi

Kuvataiteen kurssi arvioidaan kurssista riippuen arvosanalla tai hyväksyty/hylätty-merkinnällä. Arviointi kohdistuu sekä työskentelyyn, oppimisprosessiin että valmiisiin tuotoksiin. Arvioinnissa arvostetaan luovia ja omaperäisiä ratkaisuja. Oppilaalle tulee antaa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan oppimistilanteissa. Arviointi on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Oppilasta ohjataan itsearviointiin. Arvioinnin tukena voidaan käyttää oppimispäiväkirjaa, portfolioa tai muuta oppilaan tekemää koostetta omasta kehityksestään.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvillean sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
- osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
- osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
- osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
- osaa taltiota työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearviointissaan
- osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielitymyksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
- tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisua
- osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä
- osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
- tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
- tietää, mitä arkkitehdit ja muotoilijat tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
- osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
- osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja
- osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä
- osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin
- käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita
- valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin
- tunnistaa joitakin keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
- tarkastella ja tulkita taiteen ja viestinnän kuvia
- hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- tai museokäyntejä ja Internetin kulttuuripalveluja
- erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia
- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä
- kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua
- analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta
- osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentelyssään
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearviointissa
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteinä.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen kuvataiteen oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - itseilmaisun monipuolistaminen - itsetuntemuksen kehittyminen - yhteistyötaitojen kehittyminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - suomalaisuus, pohjoismaalaisuus, eurooppalaisuus - muita kulttuureita
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet - mediaviestinten muoto, median ilmaisuvälineiden käyttö - median rooli, vaikutukset ja merkitys - viestintätekniset välineet
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - osallistumisen ja vaikuttamisen keinot - kuvallisen viestinnän tarkastelu - omatoimisuuteen ja itsenäisiin ratkaisuihin kannustaminen - pitkäjänteiset työprosessit - kuvataiteen ammatteihin tutustuminen
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - oman ympäristön havainnointi taiteen avulla - luonnon ja rakennetun ympäristön vertailu - erilaisten materiaalien ja tekniikoiden käyttö - luonnonmateriaalien käyttö - välineiden huolto - esineiden ekologisuuden pohdinta - eettiset ja ekologiset arvot - yhdistäminen koulun projekteihin

Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none">- lähiympäristön kuvaviestit (esim. liikennemerkit- turvallisuuden huomioiminen työskentelytilanteissa
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none">- erilaisten kuvataiteissa käytettävien materiaalien ja aineiden käyttäytyminen- työvälineiden ja materiaalien kehitys

KÄSITYÖ

Käsityön opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan käsityötaitoa niin, että hänen itsetuntonsa sen varassa kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Lisäksi hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käytöstä lisääntyy ja hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua ja suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein kokeillen, tutkien ja keksien, edeten kohti kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon, kehittää luovuutta, esteettisiä, teknisiä ja psyykkis-motorisia kykyjä, ongelmanratkaisutaitoja sekä ymmärrystä teknologian arkipäivän ilmiöistä. Oppilasta johdatetaan tutustumaan suomalaiseen ja myös muiden kansojen käsityön kulttuuriperinteeseen.

VUOSILUOKAT 3-4

Tavoitteet

- Käsityön opiskelussa on tärkeää ilo ja luovuus.
- Opiskelu ohjaa perusvalmiuksien hallintaan ja antaa aineksia luovaan ongelmanratkaisuun ja oman taiteellisen ilmaisun kehittämiseen sekä itsensä toteuttamiseen käsityöläisenä.
- Oppilaalle opetetaan oikeat ja taloudelliset työmenetelmät, -otteet ja -välineet.
- Oppilas omaksuu positiivisen asenteen työsuojeluun, oppii turvallista työvälineiden, koneiden ja laitteiden käyttöä sekä oppii huolehtimaan oppimisympäristönsä viihtyisyydestä
- Oppilaan aihealueet valitaan läheltä ja kaukaa painottaen tapakasvatusta, ympäristöä ja oppimaan oppimista.
- Oppilaan tasa-arvo toteutuu käsityöryhmien vaihdolla tekstiili- ja teknisen työn välillä 3-4 luokalla. Molemmilla vuosiluokilla muodostetaan kaksi ryhmää, joista kumpikin ovat molempina lukuvuosina lukukauden sekä tekstiili- että teknisessä työssä (mahdollisuuksien mukaan sekaryhmät ja työjärjestyksen laskennallinen puoliväli).

Tavoitteet luokittain

3. lk	4. lk
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelee ja tekee omaa tai yhteistä tuotosta pitkäjänteisesti • Käyttää ja tunnistaa erilaisia tekstiili- ja teknisen työn välineitä, tekniikoita ja materiaaleja turvallisesti, taloudellisesti ja oikein • Arvostaa työntekoa • Ymmärtää kädentaitojen ja käsityön merkityksen • Tutustuu käsityön (tekstiili- ja tekninen työ) eri alueisiin ja niiden yhteiseen muotokieleeseen • Osaa arvioida lopputulosta tai -tuotosta suunnitelmaan ja arvostaa sitä • MINÄ OSANA KÄSITYÖTÄ 	<ul style="list-style-type: none"> • Harjaantuu oman ja/tai yhteisen työn suunnittelussa sekä jäsentää että toteuttaa siitä eri työvaiheita ja kokonaisuuksia • Vahvistaa jo opittuja käsityötaitoja ja opettelee uusia. • Käyttää työvälineitä tarkoituksenmukaisesti ja oikein. • Opettelee käsityön yhteistyö- ja prosessityötaitoja • Suhtautuu luovasti ja ennakkoluulottomasti kädentaitoihin • Arvioi itseään ja suunnitelmiaan sekä muita käsityöntekijöinä • MINÄ KÄSITYÖNTEKIJÄNÄ

Keskeiset sisällöt

3. lk

Tekstiilityö	Tekninen työ
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Tekstiilityön perustekniikat • Ompelu • Lankatekniikat • Ainestieto • Työn viimeistely, silytys • Teemoja: <ul style="list-style-type: none"> - Vanha - uusi - Ympäriällä olevat tekstiilit (kotona - koulussa) - Käsityöesineen elinkaari 	<ul style="list-style-type: none"> • Perusmateriaalit: puu, metalli, muut materiaalit • Puuntyöstön perustekniikoita • Peruspintakäsittelytekniikoita • Yksinkertaisia liitoksia

4. lk

Tekstiilityö	Tekninen työ
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Tekstiilityön perustekniikat • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Ainestieto • Teemoja: <ul style="list-style-type: none"> - Käsityötuotteen käyttötarkoitus - Itsetehty - ostettu - Käsityö - minä - ympäristö - Perinne - nykyaika (ennen - nyt) • - Käsityön elinkaari 	<ul style="list-style-type: none"> • Perusmateriaalit: puu ja metallilanka • Puuntyöstön perustekniikoita • Peruspintakäsittelytekniikoita • Yksinkertaisia liitoksia

Sisällöt luokittain

Tekstiilityö	3. lk	4. lk
Suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> • Omien ja/tai yhteisten töiden yksinkertaista suunnittelua • Erilaista värien ja muotojen valintaa • Yksinkertaisen kaavan tai työkuvan piirtäminen ja hahmottaminen • Työohjeiden ja -vaiheiden seuraaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Erottelee työohjeista eri työvaiheita ja visualisoi lopputuloksen • Ymmärtää suunnittelun merkityksen
Tekstiilityön perustekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Ainestieto (materiaalit) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Ainestieto (materiaalit)
Ompelu	<p>Ompelukone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koneompelun alkeet: <ul style="list-style-type: none"> • suora ommel • siksakommel • yhdyssauma • päärme • (koneompelun ajokortti) <p>Käsinompelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erilaiset pistot • (Napin ompelu) 	<ul style="list-style-type: none"> • harjaantuu ompelijana ja vahvistaa koneompelun tietoja ja taitoja • erilaiset ompeleet • saumat • päärmeet • käsinompelu
Lankatekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • virkkauksen alkeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Neulonnän alkeet: <ul style="list-style-type: none"> • Aloitus • Silmukoiden luominen • Oikea silmukka • Edestakaisneule • Päättely • Neulesauma

		<ul style="list-style-type: none"> • Kudonnan alkeet • Nyörit ja nauhat
Ainestieto (materiaalit):	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonmateriaalit • puuvilla (ominaisuus, nimitys ja tunnistus). 	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonmateriaalit • Puuvilla, pellava (ominaisuuksia, nimityksiä, tunnistusta, pintoja, sidoksia).
Erikoistekniikat		<ul style="list-style-type: none"> • Konekirjonta: alike - ja päällikeompelu • Huovutus: villalevy

Tekninen työ	3. luokka	4. luokka
Puu	<ul style="list-style-type: none"> • Mittaaminen • suorakulman käyttö ja merkitseminen • sahaaminen • poraaminen • viilaaminen • hiominen • naulaaminen • liimaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • liimaliitos • kapean pinnan höyläys • vuoleminen • halkisahaus
Metalli	<ul style="list-style-type: none"> • Kokeillaan pehmeän langan taivuttamista ja muotoilua 	
Suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelua materiaalia muokaten • ainekseen piirtäen 	<ul style="list-style-type: none"> • paperille luonnostellen
Pintakäsittelytekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • maalaaminen (vesiohenteinen maali) • lakkaaminen • petsaus • öljyäminen <p>Tutustutaan ja opetellaan tarkoituksenmukaisessa vaiheessa</p>	

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 4. luokan päättyessä

Oppilas

- osaa ohjatusti tuottaa luovia ideoita ja kokeilla teknisiä ratkaisuja sekä suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen
- työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen
- hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja
- työskentelee pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä ja työtilojen järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- ymmärtää elinympäristön teknologisia toimintaperiaatteita
- arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia
- suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön.

VUOSILUOKAT 5-9

Käsityön opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 5-9 on syventää ja kartuttaa oppilaan käsityötietoja ja -taitoja siten, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapa- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa. Häntä rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua. Oppilaiden yhteistyötaitoja kehitetään toteuttamalla yhteishankkeita oppilasryhmissä sekä eri oppiaineitten ja paikkakunnan työ-, tuotanto- ja kulttuurielämän edustajien kanssa. Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä teknisen työn että tekstiilityön sisältöjä, minkä lisäksi oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus painottua käsityöopinnoissaan kiinnostuksensa ja taipumustensa mukaan joko tekniseen työhön tai tekstiilityöhön.

Tavoitteet

- Tekstiili- ja tekninen työ eriytyvät viidennellä luokalla eri oppiaineiksi, mutta niiden yhtäläisyys - käsillä tekeminen ja prosessiluonteisuus - säilyy samana.
- Tiedot ja taidot vahvistuvat portaittain; edellinen vahvistaa ja harjaannuttaa toista. Käsityön mahdollisuus toteuttaa itseään ja ympäristöään ja käsillä tekemisen ilo säilyvät.
- Oppilaan aihealueet valitaan laajasti painottaen perhekasvatusta ja yrittäjyyttä.
- Oppilas valitsee 5-6 luokan ajaksi joko teknisen- tai tekstiilityön.
- 7. luokalla oppilas painottaa kurssimuotoisena teknisen- tai tekstiilityön opintoja (kurssit TS 1-3 ja TN 1-3. TS3 ja TN3 ovat painotuskursseja).
- 8. luokalta alkaen tekninen- ja tekstiilityö ovat kurssimuotoisia valinnaisaineita.
- Viidennen ja kuudennen luokan aikana toteutetaan ainakin yksi käsityön yhteisiä sisältöjä käsittävä tuote, työ tai vaihtojakso.

Tavoitteet luokittain

Tekstiilityö

5. lk	<ul style="list-style-type: none"> • osaa soveltaa jo oppimiaan käsityötaitoja ja tekee tavoitteellisia omia suunnitelmia • harjaantuu itsenäiseen työskentelyyn ja työohjeiden seuraamiseen • harjaannuttaa opittuja tekstiilityön tietoja ja -taitoja, sekä oppii uusia • arvioi itseään tekstiilityössä ja sen osa-alueissa • MINÄ JA TEKSTIILITYÖ
6. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa suunnitella omaa työskentelyään määrätietoisesti tutustuen eri vaihtoehtoihin ja valitsemalla itselleen sopivan. • Hallitsee tekstiilityön perustaitoja ja osa-alueita sekä harjaantuu niissä aktiiviseksi toteuttajaksi. • Löytää itselleen oman tekstiilialueen toteuttaa itseään. • Arvioi itseään ja muita kädentaitajina. Osaa nähdä tuotoksen osana suunniteltua kokonaisuutta. • MINÄ TEKSTIILITYÖN TAITAJANA
7. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Kehittää suunnittelutaitoja ja -tietoja monipuolisesti ja hyödyntää uusia suunnitteluvälineitä. • Valmistaa tekstiilityön kansion (portfolion) ja ymmärtää sen merkityksen osana tekstiilityön opiskelua. • Syventää jo opittuja tekstiilityön tietoja ja taitoja sekä oppii uusia. • Ymmärtää kurssimuotoisuuden osana tekstiilityön opiskelua. • Valitsee oman suuntautuneisuuden mukaan 8-9 lk:n valinnaisaineista tekstiilityön valinnaisaineista kurssin/kursseja. • Arvioi itseään (itsearviointi) suunnittelijana ja toteuttajana. • TEKSTIILITYÖ OSANA KÄDENTAITOJA
8. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Kartutetaan suunnittelutietoja ja -taitoja. • Kerrataan ja vahvistetaan jo opittuja kädentaidon, tekstiilityön valmiuksia ja opitaan uusia. • Osataan käyttää erilaisia lähtökohtia ja aihealueita tuotteen tekemisessä, visioinnissa ja suunnittelussa. • Vahvistetaan tekstiilityön merkitystä tulevaisuudessa (ammattissa, elämässä). • Valitaan tekstiilityön kurseja harrastuneisuuden, mielenkiinnon ja/tai aktiivisuuden mukaan. • Arvioidaan omaa kurssisuoritusta, suunnittelua (prosessia ja tuotosta). • MINÄ JA TEKSTIILITYÖ
9. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Laajennetaan oppilaan tekstiilitietämystä oman valinnaisuuden pohjalta, kurssimuotoisesti • Mahdollisuus valita uusia tekstiilityön kurseja. • Valintojen mukaan oppilas suuntautuu eri tekstiilityön osa-alueille, vahvistaa ja painottaa omaa harrastuneisuuttaan ja/tai mahdollisia jatko-opintojaan. • Yrittäjäyys tärkeänä osana kädentaitoja. • MINÄ TEKSTIILITYÖN OSAAJANA

Keskeiset sisällöt

Tekstiilityö

5. lk	6. lk
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Tekstiilityön perustekniikat • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Teemoja: <ul style="list-style-type: none"> - Vaatteen tai tekstiilin hoito, tekstiilityön korjaus. - Tekstiiliperinne meillä - muualla (maailmalla) - Minä säästäväisenä kuluttajana 	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Tekstiilityön perustekniikat • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Aineistieto • Syvennetään 5:lnk tietoja.

Luokakohtaiset sisällöt

Tekstiilityö	5. lk	6. lk
Suunnittelu:	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelee omia töitä valitsemalla monipuolisia tarkoituksenmukaisia ja omaperäisiä materiaaleja, tekniikoita ja toteuttamistapoja. • Osaa käyttää kaavaa ja työpiirustuksia. • Hahmottaa erilaisia kappaleita osina kaavaa ja kokonaisuutta • Jäljentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelee ja visioi eri tavoin omia ja/tai yhteisiä tuotoksia, tekee niistä työjärjestyksen ja/tai selostuksen. • Hahmottaa kaavan ja työpiirustuksen osia ja käyttää niitä työssään. • Osaa tehdä pieniä muutoksia kaavaan. • Osaa lukea työohjeita, sekä soveltaa työtapoja tai materiaaleja työn mukaan.
Tekstiilityön perustekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Aineistieto (materiaalit) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelu • Lankatekniikat • Erikoistekniikat • Aineistieto (materiaalit)
Ompelu	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelukoneen ja työvälineiden monipuolinen käyttö: <ul style="list-style-type: none"> - mittojen ottaminen - kaavojen käyttö - ala-osan vaatteen (esim. sortsit, hame) ompeleminen. • Käsinnommeltu sauma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ompelukoneen ja työvälineiden monipuolinen käyttö: <ul style="list-style-type: none"> - uusia ompeluvälineitä ja -materiaaleja (saumuri, trikoo) - tekniikoita (kiinnittimet, reunanvahvistuksia) • Yläosanvaatteen ompeleminen (esim. toppi, T-paita, liivi, essu)

Lankatekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • Virkkaus: <ul style="list-style-type: none"> - perusosaamisen - harjaannuttamista - kiinteä silmukka (ks) - pylväs (p) = virkkauspinta. • Neulonta: <ul style="list-style-type: none"> - nurja silmukka (ns) = neulepinta - suljettu neule viidellä puikolla (esim. lapaset) • Nauhat, nyörit tai solmeilu 	<ul style="list-style-type: none"> • Virkkaus: <ul style="list-style-type: none"> - perussilmukoiden soveltamista - työohjeen seuraamista (malli, virkkausmerkit) • Neulonta: <ul style="list-style-type: none"> - neulekäsialan harjoittelua - erilaisia neulepintoja - neulemerkit (esim. säärystimet)
Erikoistekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjonta: tilkkutyö käsin tai koneella. • Huovutus: pallo tai erilainen muoto. • Kankaanpainanta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjonta • Kankaan koristelu käsin, koneella tai muuten. • Erilaisia värjäyksiä.
Ainestieto (materiaalit)	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonmateriaalit villa, silkki. • Kankaan ja langan yksinkertainen rakenne (sidos, kierre), pintarakenne (op, np, neule- ja virkkauspinta), • Nimitykset ja ominaisuudet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonkuidut ja tekokuidut

TS 1 Ompelun peruskurssi

- Syvennetään ja harjoitellaan ompelun perustaitoja ja -tietoja ompelemalla erilaisia vaatteita, asusteita ja tekstiilejä.

TS 2 Lanka- ja erikoistekniikoiden peruskurssi

- Syvennetään ja harjoitellaan uusia ja jo opittuja lanka- ja erikoistekniikoiden perustietoja ja -taitoja esim. neulomalla, virkkaamalla, kirjomalla, värjäämällä, painamalla ja huovuttamalla erilaisia tekstiilejä, asusteita ja vaatteita.

TS 3 Tekstiilityön peruskurssi

- Opiskellaan tekstiilityön perusteita eri tekniikoin yksin tai ryhmässä.
- Valmistellaan tekstiilejä, vaatteita ja asusteita.

Oppilas, joka perusvalintansa mukaan opiskelee pakollisena TS1 ja TS2- kurssit, opiskelee pakollisena TN3- kurssin.

Kurssien sisällöt muodostavat kokonaisuuden joiden avulla tekstiilityöstä tulee osa elämän, oppimisen hallintaa.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä
- osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa arvioinnissa kriittikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisin ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen käsityön opetuksessa

AIHEKOKONAISSUUS	OPPIAINESISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen ja taitojen kehittyminen • itsetuntemuksen kehittyminen • yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen harjaantuminen • työskentelyn suunnitelmallisuuden harjoittelu
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> • oman ja muiden maiden kulttuuriperintöön kuuluviin käsityötietoihin ja -taitoihin ja -perinteisiin tutustuminen ja niiden kokeileminen
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> • esteettisyyteen kasvattaminen ja niiden arvojen tunnistaminen • tietotekniikan hyödyntäminen esim. suunnittelussa
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> • omatoimisuuteen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn kannustaminen • tutustuu yrittäjyyteen ja käsityöteollisuuteen meillä ja muualla
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> • materiaalien ja välineiden taloudellinen käyttö, kierrätys ja kunnostustaidot • omien ekologisten valintojen tekemisen opettelu ja merkitys tulevaisuudessa • ympäristöestetiikan ymmärtäminen
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> • käsityössä tarvittavien työvälineiden turvallinen käyttäminen • erilaisten materiaalien ja tekstiilien turvallinen käyttö
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> • käsityössä tarvittaviin työvälineisiin ja koneisiin tutustuminen ja niiden käytön harjoittelu • teknologian ymmärtäminen osana kädentaitoja

TEKNINEN TYÖ

Tavoitteet luokittain

5. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa soveltaa jo oppimiaan käsityötaitoja ja tekee tavoitteellisia omia suunnitelmia • Harjaantuu itsenäiseen työskentelyyn ja työohjeiden seuraamiseen • Harjaannuttaa oppittuja teknisen työn tietoja ja -taitoja, sekä oppii uusia • Arvioi itseään teknisessä työssä ja sen osa-alueissa • MINÄ JA TEKNINEN TYÖ
6. lk	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa suunnitella omaa työskentelyään määrätietoisesti tutustuen eri vaihtoehtoihin ja valitsemalla itselleen sopivan. • Hallitsee teknisen työn perustaitoja ja osa-alueita, sekä harjaantuu niissä aktiiviseksi toteuttajaksi. • Arvioi itseään ja muita kädentaitajina. Osaa nähdä tuotoksen osana suunniteltua kokonaisuutta. • MINÄ TEKNISEN TYÖN TAITAJANA

Sisällöt luokittain

5. lk	6. lk
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Perusmateriaalit: Puu ja metallilevy. Koulun resurssien mukaan myös muovi • Puuntyöstön perustekniikoiden syventävää käyttöä ja soveltamista. • Pintakäsittelytekniikoita • Monipuolisia liitoksia • Valuprosessi. • Teknologia: Sähköä ja mekaniikkaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Perusmateriaalit: Puu ja metallilevy. • Erikoismateriaalit: Lasi ja verhoilumateriaalit. • Puuntyöstön perustekniikoiden syventävää käyttöä ja soveltamista. • Pintakäsittelytekniikoita • Perinteinen puuliitos • Teknologia: Elektroniikkaa ja sähköä

Luokkakohtaiset sisällöt

Tekninen työ	5. lk	6. lk
Puu	<ul style="list-style-type: none"> • Muotosahaaminen • Ruuviliitos • Pyörötappiliitos • Vuoleminen • Halkisahaus • Taltaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Saranointi • Perinteinen puuliitos (lapa-, lovi-, sinkka-, kampa-, ura-, tappi- tms. liitos) • Sorvaus
Metalli	<p>Opetetaan koulun resurssien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohuen metallin leikkaaminen ja lävistäminen • Valu 	<p>Opetetaan koulun resurssien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pakottaminen • Emalointi • Tinaus
Erikoismateriaalit	<p>Tutustutaan koulun resurssien mukaan muoviin.</p>	<p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasin leikkaamiseen • Verhoiluun
Suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> • Mitoitettu luonnos 	<ul style="list-style-type: none"> • Työsuunnitelma ja mitoitettun työpiirustuksen laatiminen
Teknologia	<p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virtapiiri • Sulake ja sen vaihto • Polkupyörän rakenteeseen ja toimintaan sekä huoltoon 	<ul style="list-style-type: none"> • Elektroniikkatyö tai Elektroniikka-askartelua <p>Tutustutaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vastus • Kodin sähkölaitteisiin/tasku-/pöytälamppuun
Pintakäsittelytekniikat	<ul style="list-style-type: none"> • Spraymaalauk • Havupuun poltto ja harjaus <p>Tutustutaan ja opetellaan tarkoituksenmukaisessa vaiheessa</p>	

Tekninen käsityö

Tavoitteet

- oppia erilaisten työstökoneiden turvallinen käyttö
- oman työn suunnittelun ja dokumentoinnin perusteet
- eri materiaalien keskeisimmät liitosmenetelmät
- ymmärtää materiaalien tarkoituksenmukaista ja luovaa käyttöä
- oppia ymmärtämään rakennettua ympäristöä osana jokapäiväistä elää
- tukea myönteistä asennoitumista käsillä tekemiseen ja antaa valmiuksia tuleviin käsityövalintoihin

Kurssisisällöt

TN1 Puutyön peruskurssi

Syvennetään puutöissä yleisesti käytettyjen tekniikoiden tietämystä. Tutustutaan puuntyöstökoneisiin ja niiden turvalliseen käyttöön sekä erilaisiin pintakäsittelymenetelmiin valmistaen puisia koriste-, tarve- tai käyttöesineitä.

TN2 Metallityön peruskurssi

Perehdytään metallityön yleisiin tekniikoihin. Tutustutaan metallitilojen koneisiin ja laitteisiin sekä niiden turvalliseen käyttöön valmistaen erilaisia metalliesineitä.

TN3/TS3 Teknisen työn ja tekstiilityön vaihtokurssi

Vaihtokurssin aikana tutustutaan $\frac{1}{2}$ -kurssia tekstiilityöhön ja toinen $\frac{1}{2}$ -kurssia tekniiseen työhön harjoitellen teknisen työn ja tekstiilityön perusteita perustyövälinein ja tekniikoin.

Oppilas, joka perusvalintansa mukaan opiskelee pakollisena TN1- ja TN2-kurssit, opiskelee pakollisena TN3/TS3-kurssin.

Tekstiilityö

TS1 Ompelun peruskurssi

Syvennetään ja harjoitellaan ompelun perustaitoja ja -tietoja ompelemalla erilaisia vaatteita, asusteita ja tekstiilejä.

TS2 Lanka- ja erikoistekniikoiden peruskurssi

Syvennetään ja harjoitellaan uusia ja jo opittuja lanka- ja erikoistekniikoiden perustietoja ja -taitoja esim. neulomalla, virkkaamalla, kirjomalla, värjäämällä, painamalla ja huovuttamalla erilaisia tekstiilejä, asusteita ja vaatteita.

TN3/TS3 Teknisen työn ja tekstiilityön vaihtokurssi

Vaihtokurssin aikana tutustutaan $\frac{1}{2}$ -kurssia tekstiilityöhön ja toinen $\frac{1}{2}$ -kurssia tekniseen työhön harjoitellen teknisen työn ja tekstiilityön perusteita perustyövälinein ja tekniikoin.

Oppilas, joka perusvalintansa mukaan opiskelee pakollisena TN1- ja TN2-kurssit, opiskelee pakollisena TN3/TS3-kurssin.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen teknisen työn oppisisällöissä

AIHEKOKONAIUUDET	OPPISISÄLLÖT
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - pitkäjänteiseen työskentelyyn oppiminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - käsityöperinne
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> -
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - tavoitteellinen suunnittelu - itsearviointi - määrätietoisuus, suunnitelmallisuus - kriittisyys, kehitystyö
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukaiset materiaali- ja tekniikkavalinnat - oikeat työskentelytavat - tuotteiden elinkaari - kierrätys ja lajittelu - käsityöperinne
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - työvälineiden turvallinen käyttö - työturvallisuus - erilaisten materiaalien turvallinen käyttö
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> - teknisessä työssä tarvittaviin työvälineisiin, materiaaleihin, aineisiin ja koneisiin tutustuminen ja niiden käytön harjoittelu - teknologian ymmärtäminen osana kädentaitoja

LIIKUNTA

Liikunnan opetuksen päämääränä on antaa oppilaille sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista omaksua liikunnallinen elämäntapa. Tämä edellyttää yksilöllisten kehittymismahdollisuuksien huomioon ottamista osana ryhmäopetusta.

Liikunnanopetuksen tehtävänä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan fyysis-motorinen kehitys. Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikin ja taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta.

Liikunnan opetuksessa korostetaan vastuullisuutta, reilua peliä sekä turvallisuutta. Opetuksessa ohjataan myös tutustumaan kansalliseen ja kansainväliseen liikuntakulttuuriin. Liikunnan opetuksen yhtenä tehtävänä on myös opastaa käyttäytymään turvallisesti liikenteessä.

Opetuksessa otetaan huomioon luonnon olosuhteet ja vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä lähiympäristön ja koulun tarjoamat mahdollisuudet.

Liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset valmiudet, sukupuolten erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot. Opetuksessa painotetaan liikunta- ja lajitaitojen oppimista, niiden soveltamista ja fyysisen kunnon kehittymistä. Monipuolisen liikunnan avulla tuetaan oppilaan liikunnallisen harrastuksen löytymistä.

VUOSILUOKAT 3-4

Vuosiluokkien 3-4 liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan valmiudet sekä yksilölliset kehittymismahdollisuudet. Opetus toteutetaan leikinomaisesti kannustavassa ilmapiirissä kohti lajitaitoja niin sisä- kuin ulkoliikunnassakin. Liikunnan opetuksen tulee antaa tilaa oppilaan aktiivisuudelle, mielikuvitukselle ja oivalluksille.

Tavoitteet	Keskeiset sisällöt
Oppilas <ul style="list-style-type: none"> - kokee liikunnan ja oppimisen iloa - oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa 	<ul style="list-style-type: none"> - perusliikuntaa: juoksuja, hyppyjä ja heittoa sekä liikuntaleikkejä - perus-, teline- ja välinevoimistelua - musiikki- ja luovaa liikuntaa (leikit ja pikkutanssit)

<ul style="list-style-type: none"> - oppii turvalliset liikuntatavat ja uimataidon - harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissaan että yhteistyötaidoissaan kannustavassa ilmapiirissä ilman keskinäisen kilpailun korostamista - oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin henkeä - oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja suhtautumaan realistisesti omiin suorituksiinsa - oppii pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten sekä huolehtimaan puhtaudestaan 	<ul style="list-style-type: none"> - eri palloilulajeja sekä niiden viitepelejä ja pienpelejä - vesiliikuntaa, kuten veteen totuttautumista, vesileikkejä ja uintiharjoituksia - luontoliikuntaa - talviliikuntaa kuten luistelua ja hiihtoa
---	--

	Tavoitteet	Keskeiset sisällöt
3. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokee liikunnan iloa ja saa onnistumisen kokemuksia • oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa • oppii turvalliset liikuntatavat ja kehittää uimataittoa • toimii liikuntatilanteessa reilun pelin hengessä • oppii pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti liikuntatunneilla 	<ul style="list-style-type: none"> • perusliikuntaa, kuten juoksut, hypyt ja heitot • voimistelua ja tutustumista välineisiin ja telineisiin • musiikki- ja ilmaisuliikuntaa • tutustumista palloilulajeihin, alkeispelejä • liikuntaleikkejä • luontoliikuntaa, karttaan tutustumista • uintia ja vesileikkejä • talviliikuntaa, kuten hiihtoa, luistelua ja jääpelejä
4. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokee liikunnan iloa ja saa onnistumisen kokemuksia • oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa • tietää yleisimpien pelien perussäännöt • ymmärtää sääntöjen mielekkyyden reilun pelin kannalta • oppii turvalliset liikuntatavat ja uimataidon • oppii pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti liikuntatunneilla • hyväksyy omat ja erilaisten lasten liikunnalliset taidot 	<ul style="list-style-type: none"> • perusliikuntaa, kuten juoksut, hypyt ja heitot • perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä • musiikki- ja ilmaisuliikuntaa, tansseja • palloilulajeja, viitepelejä, pienpelejä • liikuntaleikkejä • luontoliikuntaa, suunnistusta • uintia • talviliikuntaa, kuten hiihtoa, luistelua ja jääpelejä

Sisällöt luokittain

Sisältö	3. luokka	4. luokka
Yleisurheilu	<ul style="list-style-type: none"> Juoksu- ja reaktioleikit Sukkulaviesti Pituushypyn alkeet Pallonheitto; vartalon oikea käyttö heittosuorituksessa 	<ul style="list-style-type: none"> perusjuoksu; voimien oikea jakaminen viestileikit pituushypyn perusasiat korkeushypyn alkeet keihäänheiton alkeet turbokeihäällä; vartalon oikea käyttö heittosuorituksessa
Voimistelu	<p>Oman kehon hallinnan ja tasapainon harjoittelua koulun resurssien mukaan esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> kuperkeikka eteen ja taakse, kärrynpyörän alkeet alkeishyppyjä rekillä, renkailla ja köysillä alkeishyppyjä pukilla, arkulla ja trampoliinilla välinevoimistelua (esim. pallot, hyppynarut ja vanteet) teline radat 	<p>Oman kehon hallinnan ja tasapainon harjoittelua koulun resurssien mukaan esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> kärrynpyörä ja kuperkeikat pää- ja käsilläseisannon kehittäminen hyppyjen kehittäminen pukilla ja trampoliinilla harjoittelua ja liikkeiden kehittäminen rekillä, renkailla ja köysillä välinevoimistelua (esim. keilat ja nauhat) teline radat
Palloilu	<ul style="list-style-type: none"> pallon käsittelyharjoituksia palloleikkejä eri palloilulajien alkeispelejä (pesäpallo, jalkapallo, käsipallo, koripallo, lentopallo ja sähly) 	<ul style="list-style-type: none"> pallon käsittelytaitojen vahvistaminen eri palloilulajien viite-/pienpelejä pallojen sääntöjen alkeita
Suunnistus	<ul style="list-style-type: none"> maastoleikit karttamerkkeihin tutustuminen kartan suuntaaminen piha- ja lähiympäristönkartat 	<ul style="list-style-type: none"> maastoleikit karttamerkit ja kartan suuntaaminen kartan ja maaston vastaavuuden ymmärtämisen harjoittelua (piha- ja lähiympäristön kartat)
Musiikkiliikunta	<ul style="list-style-type: none"> musiikki- ja laululeikkejä ilmaisuliikuntaa 	<ul style="list-style-type: none"> musiikki- ja laululeikkejä ilmaisuliikuntaa helppoja tansseja
Uinti	<ul style="list-style-type: none"> vesi- ja uintileikkejä uimataidon vahvistamista edelleen perusharjoitusten avulla (liukuminen, kellunta, sukeltaminen) selkäuinnin alkeet 	<ul style="list-style-type: none"> vesi- ja uintileikkejä uimataidon vahvistamista (myyrä- ja selkäuinti) tavoitteena uida 50 m hyppyjen kokeilua
Hiihto	<ul style="list-style-type: none"> hiihtoleikit hiihton perustaitojen 	<ul style="list-style-type: none"> hiihton perustaitojen kehittäminen edelleen

	<p>harjoittelu; perinteinen ja luisteluhiihto (tasatyöntö, vuorohiihto ja perusluistelu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hiihtomaatoiminta (nousu- ja laskutekniikoita) 	<p>(perinteinen ja luisteluhiihto)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hiihtomaatoiminta
Luistelu ja jääpelit	<ul style="list-style-type: none"> • jääleikit ja -pelit • eteen- ja taaksepäin luistelutaidon kehittäminen • pysähtyminen ja lähtö • tasapainon kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • jääleikit ja -pelit • eteen- ja taaksepäin luistelutaidon kehittäminen • pysähtyminen ja lähtö • tasapainon kehittäminen • jääpelien alkeistaidot

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 4. luokan päättyessä

Oppilas

- hallitsee motoriset perustaidot ja osaa käyttää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa
- osaa joitakin perus-, väline- ja telinevoimistelun liikkeitä
- osaa joitakin pallopelejä sekä käsitellä pelivälinettä myös leikkeihin ja harjoituksiin sovellettuna
- osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen
- osaa hiihdossa perinteisen hiihdon, luisteluhiihdon ja mäenlaskun alkeita
- osaa liikkua luonnossa alkeiskarttaa hyväksi käyttäen ja luontoa kunnioittaen
- pystyy uimaan vähintään 50 metriä
- osaa ilmaista itseään luovasti liikunnan avulla ja liikkua jonkin rytmin tai musiikin mukaan
- toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja yritteliäästi liikunnan opetukseen
- osaa pukeutua tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten ja huolehtia puhtaudestaan
- toimii pitkäjänteisesti ja suhtautuu realistisesti omiin suorituksiinsa

Vuosiluokat 5-9

Vuosiluokkien 5-9 liikunnanopetuksessa tulee ottaa huomioon tässä kehitysvaiheessa korostuvat sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot. Monipuolisen liikunnanopetuksen avulla tuetaan oppilaan hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja yhteisöllisyyteen sekä luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Opetuksessa annetaan mahdollisuuksia liikunnallisiin elämyksiin ja tuetaan oppilaan itsensä ilmaisua.

Tavoitteet	Keskeiset sisällöt
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehittää motorisia perustaitojaan sekä fyysistä kuntoaan ja oppii liikunnan lajitaitoja - oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä sekä tarkkailemaan ja kehittämään omaa toimintakykyään ja hyvinvointiaan - kehittää uimataitoaan sekä oppii vedestä pelastamisen taitoja - oppii liikkumaan turvallisesti ja pukeutumaan asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin - kokee liikunnan ja oppimisen iloa - oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä itsenäisen ja ryhmätyöskentelyn taitoja sekä kehittyä vastuullisuudessa ja toisten ihmisten huomioimisessa 	<ul style="list-style-type: none"> - perusliikuntaa, kuten yleisurheilun juoksuja, hyppyjä ja heittoja - voimistelua ilman välineitä, välineillä ja telineillä - musiikki- ja ilmaisliikuntaa sekä tansseja - palloilua ja mailapelejä - luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä - uinti ja vedestä pelastaminen - talviliikuntaa, kuten luistelua ja jääpelejä, hiihtoa sekä muita talviliikuntamuotoja - fyysisen kunnon kehittymisen seuranta ja lihahuolto - johonkin uuteen liikuntalajiin tutustumista ja liikuntatietoutta

	Tavoitteet	Keskeiset sisällöt
5. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokee liikunnan ja oppimisen iloa • kehittää motorisia perustaitoja ja oppii liikunnan lajitaitoja • oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä - kehittää uimataitoaan - oppii liikkumaan turvallisesti ja pukeutumaan asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin - oppii kantamaan vastuuta itsestä, toisista ja liikuntavarusteista 	<ul style="list-style-type: none"> • perusliikuntaa, kuten yleisurheilun juoksut, hyppyt ja heitot • perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä • luovaa liikuntaa ja tansseja • eri palloilulajeja sisällä ja ulkona • luontoliikuntaa, suunnistusta • uintia • talviliikuntaa, kuten hiihtoa, luistelua ja jääpelejä • kuntoharjoittelua ja lihashuoltoa
6. lk	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokee liikunnan ja oppimisen iloa • kehittää motorisia perustaitoja ja oppii liikunnan lajitaitoja • oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä • kehittää uimataitoaan • oppii liikkumaan turvallisesti ja pukeutumaan asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin • oppii kantamaan vastuuta itsestä, toisista ja liikuntavarusteista 	<ul style="list-style-type: none"> • perusliikuntaa, kuten yleisurheilun juoksut, hyppyt ja heitot • perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä • ilmaisuliikuntaa, tansseja • eri palloilulajeja sisällä ja ulkona • suunnistusta ja retkeilyä • uintia • talviliikuntaa, kuten hiihtoa, luistelua ja jääpelejä • kuntoharjoittelua ja lihashuoltoa

Sisällöt luokittain

Sisältö	5. luokka	6. luokka
Yleisurheilu	<ul style="list-style-type: none"> kestävyysjuoksu korkeushypyn perustaitojen vahvistaminen kuulantynnön alkeet aitajuoksun alkeet 	<ul style="list-style-type: none"> opittujen lajitaitojen lisäharjoittelua (juoksut, hyppy ja heitot)
Voimistelu	<p>Oman kehon hallinnan ja tasapainon lisäharjoittelua ja kehittelyä koulun resurssien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> perusvoimistelua välinevoimistelua telinevoimistelua ja telineratoja kuntovoimistelua ja lihashuoltoa 	<p>Oman kehon hallinnan, tasapainon ja opittujen taitojen lisäharjoittelua ja kehittelyä koulun resurssien mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> perusvoimistelua välinevoimistelua telinevoimistelua ja telineratoja kuntovoimistelua ja lihashuoltoa
Musiikkiliikunta	<ul style="list-style-type: none"> musiikki- ja laululeikit ilmaisuliikuntaa ja helppoja tansseja aerobicia, musiikkikuntoliikuntaa 	<ul style="list-style-type: none"> musiikki- ja laululeikit ilmaisuliikuntaa valssin ja jenkän askeleiden alkeita sekä helppoja piiritansseja aerobicia, musiikkikuntoliikuntaa
Palloilu	<ul style="list-style-type: none"> eri pienpelien kehittelyä kohti varsinaisia pelejä pelijatuksen alkeet 	<ul style="list-style-type: none"> opittujen pallopelitaitojen ja -tietojen kehittäminen
Suunnistus	<ul style="list-style-type: none"> suunnistus vaativammassa ympäristössä 	<ul style="list-style-type: none"> suunnistus vaativammassa ympäristössä retkeily
Uinti	<ul style="list-style-type: none"> eri uintitekniikoiden harjoittelua (rintauinti, vapauinti) matkauinti; tavoitteena vähintään 200 m 	<ul style="list-style-type: none"> eri uintitekniikoiden harjoittelua matkauinti; tavoitteena vähintään 200 m pelastusharjoituksia
Hiihto ja laskettelu	<ul style="list-style-type: none"> luistelu- ja perinteisen hiihdon tekniikoiden vahvistaminen laskettelu ja lumilautailu resurssien mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> luistelu- ja perinteisen hiihdon tekniikoiden vahvistaminen retkihiihto laskettelu ja lumilautailu resurssien mukaan
Luistelu ja jääpelit	<ul style="list-style-type: none"> luistelutekniikan vahvistaminen (kaarreluistelu, sivujarrutus) jääpelitaitojen vahvistaminen pelijattelun alkeet 	<ul style="list-style-type: none"> luistelutekniikan ja pääpelitaitojen vahvistaminen

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osaa ydintaidot perusliikunnassa kuten juoksussa, pituus- ja korkeushypyssä sekä heitto- ja työntölajeissa
- pystyy voimistelussa suoriutumaan pienistä sarjoista permannolla, välineillä ja telineillä
- osaa jonkin suomalaisen kansantanssin ja seurataksin ja osoittaa liikkumisessaan rytmillistä luovuutta
- osaa yleisimpien palloilulajien perusteet ja osaa pelata niitä sääntöjen mukaan
- osaa suunnistaa karttaa apuna käyttäen luontoa kunnioittaen
- pystyy uimaan syvään veteen hypättyään vähintään 200 metriä, josta 50 metriä on selkäuintia, sekä hallitsee vedestä pelastamisen taitoja
- osaa luistella sujuvasti ja hallitsee hiihdon perustyyliä
- osoittaa aktiivisuutta sekä oppimis- ja yrittämishalua liikuntatunneilla ja suhtautuu koululiikuntaan myönteisesti
- osoittaa toiminnassaan vastuuta ja kykyä ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia ja sääntöjä ja reilun pelin periaatetta
- pystyy itsenäiseen harjoitteluun ohjatussa tilanteessa sekä toimimaan ryhmässä ja joukkueessa
- ymmärtää terveyden ja liikunnan väliset yhteydet
- tuntee kansallista ja kansainvälistä liikuntakulttuuria.

Vuosiluokka 7

Tavoitteet

Oppilas

- ✕ kokee liikunnan ja oppimisen iloa
- ✕ oppii liikunnan perus- ja lajitaitoja sekä tietoja
- ✕ oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja suhtautumaan realistisesti omiin suorituksiinsa
- ✕ oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä sekä tarkkailemaan ja kehittämään omaa fyysistä kuntoaan
- ✕ oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä itsenäisen- ja ryhmätyöskentelyn taitoja
- ✕ oppii kantamaan vastuuta itsestä, toisista ja liikuntavarusteista

Keskeiset sisällöt

1. kurssi

- ✕ perusliikuntaa ja yleisurheilua
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, vesiliikuntaa
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua ja lihashuoltoa
- ✕ liikuntatietoutta

Arviointi

Kurssi arvioidaan kouluarvosanoin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kunto, taito ja asennoituminen. Arvioinnissa voidaan käyttää havainnointia sekä toimintakyvyn ja taitojen kehittymisen mittaamista. Oppilasta kannustetaan itsearviointiin oman kunnon hoitamisessa ja terveiden elämäntapojen sekä liikunta-asenteiden seuraamisessa.

2. kurssi

- ✕ talviurheilulajeja, kuten hiihtoa, luistelua, jääpelejä ja laskettelua
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, vesiliikuntaa
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua ja lihashuoltoa
- ✕ liikuntatietoutta

Arviointi

Kurssi arvioidaan kouluarvosanoin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kunto, taito ja asennoituminen. Arvioinnissa voidaan käyttää havainnointia sekä toimintakyvyn ja taitojen kehittymisen mittaamista. Oppilasta kannustetaan itsearviointiin oman kunnon hoitamisessa ja terveiden elämäntapojen sekä liikunta-asenteiden seuraamisessa.

Vuosiluokka 8

Tavoitteet

Oppilas

- ✕ kokee liikunnan ja oppimisen iloa
- ✕ oppii liikunnan perus- ja lajitaitoja sekä tietoja
- ✕ oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja suhtautumaan realistisesti omiin suorituksiinsa
- ✕ oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä sekä tarkkailemaan ja kehittämään omaa fyysistä kuntoaan
- ✕ oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä itsenäisen- ja ryhmätyöskentelyn taitoja
- ✕ oppii kantamaan vastuuta itsestä, toisista ja liikuntavarusteista

Keskeiset sisällöt

3. kurssi

- ✕ perusliikuntaa ja yleisurheilua
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, hengenpelastusta
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua, seurantaa ja lihashuoltoa
- ✕ liikuntatietouden lisääminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan numeroin ottaen huomioon fyysinen kunto, taidot ja tiedot sekä asennoituminen ja harrastuneisuus. Arvioinnin tukena käytetään toimintakykytestejä. Korostetaan suhteellista arviointia eli oman tason kehittymistä. Oppilaan itsearviointia pyritään vahvistamaan korostamalla omaa vastuuta monipuolisen kunnon vaalimisessa.

4. kurssi

- ✕ talviurheilulajeja, kuten hiihtoa, luistelua, jääpelejä ja laskettelua
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, hengenpelastusta
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua, seurantaa ja lihashuoltoa
- ✕ liikuntatietouden lisääminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan numeroin ottaen huomioon fyysinen kunto, taidot ja tiedot sekä asennoituminen ja harrastuneisuus. Arvioinnin tukena käytetään toimintakykytestejä tarpeen mukaan korkeintaan kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Korostetaan suhteellista arviointia. Oppilaan itsearviointia pyritään vahvistamaan korostamalla omaa vastuuta monipuolisen kunnon vaalimisessa.

Vuosiluokka 9

Tavoitteet

Oppilas

- ✕ kokee liikunnan ja oppimisen iloa
- ✕ oppii liikunnan perus- ja lajitaitoja sekä tietoja
- ✕ oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja suhtautumaan realistisesti omiin suorituksiinsa
- ✕ oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä sekä tarkkailemaan ja kehittämään omaa fyysistä kuntoaan
- ✕ kehittää liikuntaharjoitusten yhteydessä ryhmä- ja itsenäisen sekä oma-aloitteisen työskentelyn taitojaan
- ✕ oppii kantamaan vastuuta itsestä, toisista ja liikuntavarusteista

Keskeiset sisällöt

5. kurssi

- ✕ perusliikuntaa ja yleisurheilua
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, vesiliikuntaa
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua, seurantaa ja lihashuoltoa
- ✕ tutustumista uusiin lajeihin
- ✕ liikuntatietouden lisääminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan numeroin. Painotetaan harrastuneisuutta ja myönteistä asennoitumista liikuntaan terveyden ylläpitäjänä ottaen huomioon myös taidot ja tiedot sekä kunnon kehittyminen.

6. kurssi

- ✕ talviurheilulajeja, kuten hiihtoa, luistelua, jääpelejä ja laskettelu
- ✕ perusvoimistelua, voimistelua välineillä ja telineillä
- ✕ ilmaisu- ja musiikkiliikuntaa, tansseja
- ✕ palloilu- ja mailapelejä
- ✕ uintitekniikoita ja kuntouintia, vesiliikuntaa
- ✕ fyysisen kunnon harjoittelua, seurantaa ja lihashuoltoa
- ✕ tutustumista uusiin lajeihin
- ✕ liikuntatietouden lisääminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan numeroin. Painotetaan harrastuneisuutta ja myönteistä asennoitumista liikuntaan terveyden ylläpitäjänä ottaen huomioon myös taidot ja tiedot sekä kunnon kehittyminen.

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Osaaminen ja toiminta

Oppilas

- hallitsee motoriset perustaidot ja lajitaitojen yksityiskohdat
- on kunnoltaan ja liikehallinnaltaan keskitasoinen ikäryhmäänsä verrattuna ja hän säilyttää tasonsa edellisvuosiin verrattuna
- oppilaan fyysinen aktiivisuus vastaa kestoltaan ja rasitukseltaan hänen omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan
- ottaa vastuuta ja osaa ottaa toiset huomioon
- edistää omalla toiminnallaan terveyttä ja turvallisuutta oppitunneilla
- on motivoitunut toimimaan liikuntatunnilla

Tahto ja tunne

Oppilas

- on kiinnostunut harrastamansa lajin lisäksi myös muista lajeista
- yrittää parhaansa
- suhtautuu myönteisesti liikuntaan
- osaa toimia erilaisissa ryhmissä urheiluhenkisesti, reilun pelin periaattein muita kannustaen
- suhtautuu saamaansa palautteeseen tilanteen vaatimalla tavalla; osaa onnistua ja epäonnistua
- innostaa ja motivoi esimerkillään muita liikkumaan

Tieto

Oppilas

- tietää lajien tekniikoiden ja sääntöjen ydinkohdat, harjoittelun yleisperiaatteet ja turvallisuusnäkökohdat
- ymmärtää terveyden ja liikunnan väliset yhteydet
- tuntee itsearviointinsa pohjaksi fyysisen toimintakyvyn peruslainalaisuudet
- tietää liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat
- ymmärtää henkilökohtaisen hygienian ja liikunnassa asianmukaisen pukeutumisen merkityksen
- tietää miten siirrytään liikuntapaikoille turvallisesti

LISÄKSI ARVIOINNISSA painottuu aktiivisuus, osaaminen ja toiminta. Arvioinnin pohjana on kunto- ja liikehallintatesti. Opettaja arvioi havainnoimalla tahto- ja tunnetekijöitä. Oppilas osallistuu arviointiin. Yrittäjäyys korottaa arvosanaa. Kunto- ja liikehallintatekijät mitataan viidennestä vuosiluokasta alkaen 1-2 kertaa vuodessa.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen liikunnan oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<p>Oman kehon tunteminen on tärkeä perusta hyvälle itsetunnolle. Liikunnan monipuoliset tilanteet tuovat oppilaalle tietoa omista tunteista, tarpeista ja terveydentilasta. Iloiset liikuntatunnit tuovat mielihyvää ja kokemusta elämänhallinnasta. Toveruus ja reilunpelin henki auttavat hyväksymään erilaisuutta ja luovat valmiuksia toimia sosiaalisissa tilanteissa. Joukkuepelit synnyttävät mielihyvää liittymisestä ja yhteenkuuluvuudesta ja opettavat toimimaan yhteisen tavoitteen suuntaisesti. Kilpailutilanteissa on tärkeintä leikinomaisuus. Leikinomaisuuden tuella lapsi oppii kehittämään kykyä kestää epäonnistumisia ja pettymyksiä. Mikäli suoritusten mittaaminen ei korostu, syntyy säännöllisesti toistuvien iloisten liikuntatuokioiden myötä myönteinen asennoituminen liikuntaan. Koulu liikunta on synnyttämässä elinikäistä, terveyttä tukevaa elämäntapaa.</p>
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<p>Perinteisten liikuntalajien säilyttäminen ja uusien, suomalaisten lajien kehittäminen on entistä tärkeämpää kansainvälisen kulttuurivaihdon vuoksi. Kulttuurimme omaleimaisuutta tai luontomme tarjoamia liikuntamahdollisuuksia tuovat esiin pesäpallo, hiihto, suunnistus, uinti, perinneleikit ja kansantanssit. Tiedetyt liikuntalajit luovat yhteyttä yli kansallisten rajojen. Näitä ovat useat joukkuepelit ja tanssi.</p>
Viestintä ja mediataito	<p>Liikuntatuntien opetustilanteet ja opettajan opetus tyyli antavat oppilaalle runsaasti erilaisia kokemuksia ryhmien ohjauksesta ja ryhmänjäsenyydestä. Liikuntatilanteet ovat hyviä ja monipuolisia vuorovaikutustilanteita. Niihin liittyy usein melkoinen tunnelataus ja näin ne ovat hyviä harjoitustilanteita tunteiden tunnistamiseen ja ilmaisuun. Suositut liikuntalajit innostavat oppilaita seuraamaan urheiluasioita lehdistä, netistä ja televisiosta. Oppilaat seuraavat urheilua kilpailutilanteissa paikan päällä. Kannustamista ja asiallista käy-</p>

	<p>töstä yleisön joukossa on aiheellista tarkastella yhdessä. Opettajan ja oppilastovereiden kanssa käydyt keskustelut tiedotusvälineiden tavasta suhtautua urheiluun ja urheilijoihin kehittävät oppilaan arvostelukykyä tiedotusvälineitä kohtaan.</p>
<p>Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys</p>	<p>Liikunta luo oppilaalle sisäistä yrittäjyyttä toimien kykyjensä edellyttämällä tasolla ja luoda realistisia tavoitteita. Liikuntavälineistä huolehtiminen ja niiden asianmukainen käyttö kehittää vastuuntunnetta ja huolenpitoa yhteisistä asioista. Kannustus urheilu-seuratoimintaan on tärkeää. Toiminta on osallistuvaa kansalaisuutta. Seurojen varainhankintaan osallistuminen antaa lapselle ensimmäisiä kokemuksia yrittäjyydestä.</p>
<p>Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta</p>	<p>Yhteys luontoon on häviämässä ja niin ympäristön tila ei kaikkia kiinnosta. Liikunnanopetus luonnossa mahdollistaa mitä parhaimmalla tavalla herkistymisen luonnossa liikkumisen synnyttämälle mielihyvälle. Opetustilanteet luonnossa, retkeily, suunnistus ja hiihtoretket on syytä luoda mahdollisimman miellyttäväksi ja antoisiksi. Luonnossa liikkuminen antaa oppilaalle esteettisiä elämyksiä. Aistilliset elämykset, hiljaisuus, koskemattomuus ja puhdas luonto auttavat ymmärtämään terveellisen elämäntavan merkityksen oman ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta.</p>
<p>Turvallisuus ja liikennekäyttäytyminen</p>	<p>Liikuntatilanteissa huomioidaan ennakolta turvallisuustekijät; paikasta toiseen siirtymiset, liikuntavälineiden ja telineiden kunto sekä lajien asettamat vaatimukset lasten taitotasolle.</p>
<p>Ihminen ja teknologia</p>	<p>Kehontuntemus auttaa oppilasta kiinnittämään huomiota hyviin työskentelyasentoihin. Ergonomia tulee tutuksi jo varhain. Kehon tuntemuksiin reagoimalla ehkäistään mahdollisia myöhempiä vaurioita.</p>

KOTITALOUS

Vuosiluokka 7-9

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tehtävänä on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Kotitalouden opetus perustuu käytännön toimintaan ja ryhmässä toimimiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioimiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä lähiympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

Keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9

perhe ja yhdessä eläminen

- hyvät tavat, tapakulttuuri ja kodin juhlat
- sosiaalinen vastuu ja välittämisen ilmapiiri
- tasa-arvo ja ajankäyttö perheessä

ravitsemus ja ruokakulttuuri

- ravitsemussuositukset ja terveellinen ruoka
- ruoan laatu ja turvallisuus
- perusruoanvalmistusmenetelmät
- aterioiden suunnittelu ja erilaiset ruokailutilanteet suomalaisessa ruokakulttuurissa
- kansainvälinen ruokakulttuuri
- ruokakulttuurien muuttuminen

kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta

- oman rahankäytön suunnittelu
- kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet
- kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet
- tuotteiden ja palvelujen hankinta ja käyttö
- kulutuksen ympäristövaikutukset

koti ja ympäristö

- asunnon ja tekstiilien hoito
- kestävä kehitys, lähiympäristön hoito sekä jätehuolto
- kodinkoneiden käyttö

KO 1-3 KOTITALOUS

Tavoitteet

Oppilas oppii

- ymmärtämään hyvien tapojen ja tasa-arvon merkityksen yksilön ja perheen hyvinvoinnin kannalta
- ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyvät perustaidot
- käyttämään tarkoituksenmukaisia ja turvallisia työtapoja
- ymmärtämään ravitsemussuositusten merkityksen ja valitsemaan ruoan ja ruoanvalmistusmenetelmät terveyttä ja hyvinvointia edistävästi
- harjoittelemaan harkitsevana ja vastuunsa tuntevana kuluttajana toimimista
- huomioimaan ympäristövastuulliset arkikäytännöt

Kurssisisällöt

Oppilas perehtyy

- KO 1 -kurssi ruoanvalmistus, ruokakulttuuri ja ympäristö
 - ruoka-aineisiin
 - perusruoanvalmistusmenetelmiin
 - perustyövälineisiin
 - hyviin tapoihin
 - kierrätykseen ja energiansäästämiseen
- KO 2-kurssi ravitseminen ja yhdessä eläminen
 - ravitsemussuosituksiin ja terveelliseen ruokaan
 - kalenterivuoden juhliin
 - vastuunkantamiseen lähiympäristöstä
 - kotitaloustyön suunnittelun, ajankäytön ja työnjaon perusteisiin
- KO 3 -kurssi kuluttaja ja koti
 - asunnon ja tekstiilien hoitoon
 - kuluttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin
 - rahankäytön perusteisiin
 - pakkausmerkintöihin

Arviointi

Kotitaloudessa arviointi perustuu oppilaan asenteisiin, taitoihin ja tietoihin. Arviointia suorittavat oppilas itse, oppilasryhmä ja opettaja sekä huoltajat esimerkiksi kotitehtävien yhteydessä.

VALTAKUNNALLISET PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ja ryhmässä
- tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa.

Käytännön työtaidot

Oppilas

- tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatuksi suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuositukset huomioon ottaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästäten, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta.

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

Oppilas

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
- tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen kotitalouden oppisisällöissä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	- toiminta yhteisön jäsenenä - oikeudenmukaisuus, tasa-arvo - sosiaalinen kasvu
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	- tapakulttuuri, erilaiset kulttuurit, suomalaisuus
Viestintä ja mediataito	- viestinnän perustaidot, lähdekritiikki, median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	- kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta - kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet - rahankäytön perusteet - oman toiminnan merkitys ja vaikuttamisen keinot - itsenäisen elämän harjoittelu
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	- hyvät tavat ja tapakulttuuri - sosiaalinen vastuu ja vastuu lähiympäristöstä - ympäristövastuulliset arkikäytännöt, mm. tarkoituksenmukaisten pesu- ja puhdistusaineiden valinta - ruoan laatu ja lähiruoka - kotitaloustöiden rationalisointi - harkitseva kuluttaja ja rahan käyttö - kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet sekä vaikutusmahdollisuudet - tuotteiden hankinta ja käyttö - pakkausmerkinnät - kulutuksen ympäristövaikutukset - jätehuolto: lajittelu ja kierrätys - energiansäästö
Turvallisuus ja liikenne	- kodinkoneiden turvallinen käyttö
Ihminen ja teknologia	- kotitalouteen liittyvät laitteet ja apuvälineet sekä energiatalous

OPPILAANOHTAJAUS PERUSKOULUSSA

Oppilaanohjauksen tavoitteena on

- tukea ja kehittää oppilaan itsetuntemusta, kulttuuri-identiteettiä ja hänen yksilöllisiä opiskelunvalmiuksiaan sekä vahvistaa uskoa yrittämiseen ja tulevaisuuteen
- tukea oppilaan omiin kykyihin ja kiinnostuksen kohteisiin liittyvää opiskelua, koulutusta ja elämänuraa koskevia ratkaisuja ja näin ehkäistä syrjäytymistä
- ohjata yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä
- edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa kannustamalla oppilaita tekemään sukupuolirooleista ja muusta taustasta riippumattomia valintoja
- tukea oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa opinto-ohjaajien, opettajien sekä vanhempien välisellä yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat

Vuosiluokat 1 - 2

Sisällöt on esitelty alkuopetuksen opetussuunnitelman yhteydessä.

Vuosiluokat 3 - 6

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan itsenäistymistä ja vastuullisuuden kehittymistä. Tavoitteena on, että oppilas omatoimisesti huolehtii koulutyöstään ja tehtäviensä tekemisestä. Oppilasta ohjataan hänen tehdessään luokka-asteelle kuuluvia ainevalintoja. Tutustuminen työelämään ja ammatteihin alkaa. Ammatteihin tutustumisessa tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida sukupuolirajat ylittävä asennoituminen.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on lisäksi kehittää oppilaiden tiedonhankinnan valmiuksia ja erilaisten työtapojen käyttämistä. Oppilasta ohjataan myös yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteiden kehittämiseksi niin, että hän pystyy toimimaan yhdessä toisten kanssa sekä ottamaan heidät huomioon omassa toiminnassaan.

Oppilaanohjaus toteutuu vuosiluokilla 3 - 6 pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden oppilasta opettavien aikuisten kanssa. Kuudennen ja seitsemännen luokan nivelvaiheessa yhteistyötä tekevät luokanopettaja, erityisopettajat, yläkoulun oppilaanohjaajat sekä tarvittaessa koulukuraattori.

Vuosiluokat 7 - 9

Perusopetuksen vuosiluokkien 7 - 9 oppilaanohjaus muodostuu luokkamuotoisesta ohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta sekä työelämään tutustumisesta.

Luokkamuotoisen ohjauksen tavoitteena on, että oppilas saa kokonaiskäsityksen koulun toimintatavoista. Oppilasta ohjataan käyttämään erilaisia opiskelumenetelmiä ja tiedonhankintakanavia sekä arvioimaan opiskelutaitojaan. Luokkatunneilla oppilas oppii asettamaan henkilökohtaisia tavoitteita, oppii tekemään valintoja ja päätöksiä sekä saa eväitä rakentaa ja suunnitella omaa elämänpolkuun. Seitsemännellä ja kahdeksannella luokalla luokkaohjausta on 0,5 kurssia ja yhdeksännellä luokalla 1 kurssi.

Henkilökohtainen ohjaus on keskeinen yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä toimintamuoto oppilaanohjauksessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella omaan elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä sekä pohtia koulutus- ja ammatinvalintaan liittyviä kysymyksiä. Oppilaan itseluottamusta tuetaan niin, että oppilas voi uskoa itseensä ja asettaa itselleen realistisia ja voimavarojensa mukaisia tavoitteita.

Pienryhmäohjaus perustuu sosiaaliseen vuorovaikutukseen, jossa oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus keskustella vertaisryhmässä ja näin peilata omia henkilökohtaisia tunteuksiaan samankaltaisessa ohjaustilanteessa olevien oppilaiden kanssa.

Työelämään tutustumisjaksoja (TET-jaksoja) järjestetään oppilaan koulutus- ja ammatinvalinnan perustaksi sekä työn arvostuksen lisäämiseksi. Työelämään tutustumisjakson aikana oppilaalla on mahdollisuus hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä. Tämän yhteistyön keskeisen osan muodostavat mahdollisuuksien mukaan työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla, oppilaiden työpaikkakäynnit, projektityöt, eri alojen tiedotusmateriaalinen käyttö sekä tet-jaksot.

TET-jaksot toteutetaan kussakin koulussa koulun laatiman vuosisuunnitelman mukaisesti. Ennen tet-jaksoa oppilaiden kanssa tutustutaan työelämän sääntöihin sekä käydään läpi keskeisiä asioita työpaikan hankkimisesta. Erityisesti painotetaan hyviä käytöstapoja sekä oikeaa asennetta työhön. Saatuaan työpaikan oppilaat täyttävät tet-sopimuksen, joka vahvistetaan eri osapuolien allekirjoituksella. Työelämään tutustumisjaksolta saadut kokemukset puretaan koulussa erilaisin työmenetelmin.

Luokkatuntien keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7 - 9

7. luokka (0.5 kurssia)

- kouluun ja sen tapoihin tutustuminen
- itsetuntemus
- opiskeluvalmiudet ja -taidot
- valinnaisuus
- tutustuminen työelämään alkaa

8. luokka (0.5 kurssia)

- itsetuntemus
- Suomen koulutusjärjestelmä
- työelämätietous ja ammattialat
- yrittäjäyys
- valinnaisuus
- työelämään tutustuminen

9. luokka (1 kurssi)

- itsetuntemus
- tutustuminen paikallisiin ja seutukunnallisiin koulutusvaihtoehtoihin
- jatko-opintomahdollisuudet ja toiselle asteelle hakeutuminen
- opiskelu ja työskentely ulkomailla
- ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalvelut
- työelämään tutustuminen

Sisältöjä voidaan aikaistaa tai myöhentää ryhmän ja koulun tarpeet sekä ajankohtaiset tapahtumat huomioon ottaen.

Arviointi

Oppilaanohjaus arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu mm. oppilaan omaan itsearviointiin, tuntityöskentelyyn, keskusteluihin oppilaan kanssa, yhteistyöpalaveriin vanhempien kanssa, oppilaan opiskelun seurantaan sekä TET-jaksoista saatuun palautteeseen.

Aihekokonaisuuksien toteutuminen oppilaanohjauksen oppisisällöissä

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppiaineiden opetuksen yhteydessä toteutetaan ja painotetaan opetusta eheyttäviä aihekokonaisuuksia. Aihekokonaisuudet toteutuvat oppilaanohjauksessa seuraavasti:

AIHEKOKONAISUUS	SISÄLTÖ OPPILAANOHIJAUKSESSA
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen - vastuullinen ja itsenäinen toiminta opiskelussa ja itsensä monipuolisessa kehittämisessä - omien vahvuuksien tunteminen ja arvostaminen - oman oppimistyylin tunnistaminen ja opiskelunvalmiuksien kehittyminen - omien valinta- ja päätöksentekotaitojen kehittyminen sekä toisten valintojen kunnioittaminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - koulutuksen ja ammattitaidon merkityksen ymmärtäminen ja arvostaminen - kansainvälisyyden merkityksen ymmärtäminen opiskelussa ja työelämässä - ulkomaisten opiskelu- ja työmahdollisuuksien esittely
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - opiskelu- ja tiedonhankintataitojen kehittyminen
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - yhteiskunnan jäsentäminen esittelemällä yhteiskunnan eri toimijoita - oman alueen elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen sekä eri ammattialoihin tutustuminen - eri koulutusmahdollisuuksiin tutustuminen - sisäisen yrittäjyyden arvojen edistäminen; vastuuntunto, myönteinen omaaloitteisuus ja yhteistyökyky

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none">- omien valintojen merkityksen ymmärtäminen oman ja toisten hyvinvoinnin näkökulmasta
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none">- vastuu turvallisesta oppimisympäristöstä- kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisy ja niiden ratkaiseminen rakentavasti
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none">- teknologian merkitys työelämässä- tietotekniikan ja erilaisten tietoverkkojen käyttö opiskelun tukena

TIETOTEKNIikka

Tavoitteet

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on, että kaikki oppilaat aikaisemmasta kokemuksesta riippumatta saavuttavat laitteistojen käytön perustaidot, osaavat käyttää tietokonelaitteita ja keskeisimpiä työvälineohjelmia ja oppivat hyödyntämään tietotekniikkaa muiden aineiden opiskelussa.

Tietotekniikan opetuksessa pyritään antamaan valmiuksia omatoimiseen opiskelemiseen ja tietotekniikan sovelluksien kehityksen seuraamiseen sekä oppia ymmärtämään tietotekniikan mahdollisuuksia tiedon hankinnassa, verkkomateriaalin tuottamisessa ja hyödyntämisessä. Näiden lisäksi opiskellaan verkossatyöskentelytaitoja ja verkkomateriaalien sisältöjen kriittistä arviointia sekä vastuullista verkkokäyttäytymistä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksen alusta asti oppilasta totutetaan asennoitumaan oikein tietokoneeseen. Tietokone koulussa ei ole vain pelaamista varten vaan oppimis- ja työväline, jonka käyttöä on opeteltava. Valmiiden opetusohjelmien lisäksi oppilasta totutetaan työskentelemään tietokoneen avulla. Opetuksessa pyritään yhdessä oppimiseen siten, että oppilaat jakavat oppimansa atk-taidot toistensa kanssa. Toinen toiselta oppiminen on tärkeitä omien taitojen vahvistamista sekä rajallisten kone- ja opetusresurssien jakamista.

Esiopetus

Esiopetuksen aikana opetellaan tietokoneen käytöstä perusasioita sekä herätellään lapsen kiinnostusta tietokoneen käyttöä kohtaan. Tietokone toimii esiopetuksessa tiedonhankinnan välineenä sekä työvälineenä.

1. Keskeiset käsitteet koneesta:

- näyttö
- hiiri
- näppäimistö
- keskusyksikkö
- cd-asema
- levykeasema

2. Koneen perustoiminnot

- koneen avaaminen
- koneen sulkeminen
- ohjelman avaaminen
- ohjelman sulkeminen

3. Hiiren käyttö

- klikkaus ja kaksoisnäpäys

4. Ohjelmien käyttö

- avaa/sulje
- opetusohjelmat
- cd-rom -ohjelmat

5. Näppäimistön käyttö

- tutustuminen kirjaimiin

Vuosiluokat 1-2

Koneet ja laitteet

- Tietokoneen käynnistäminen ja sammuttaminen
- Hiiren ja näppäimistön hallinta
- Ohjelmien avaaminen ja sulkeminen
- Tiedostojen avaaminen

Tekstinkäsittely

- Kirjainten tunnistaminen näppäimistöltä
- Isot/pienet kirjaimet
- Korjausnäppäinten käyttö
- Tekstin kirjoittaminen
- Liikkuminen nuolinäppäimillä/hiirellä tekstin sisällä

Grafiikka

- Tutustutaan peruspiirtotyökalun ominaisuuksiin leikinomaisesti kokeilemalla.

Vuosiluokat 3-4

Koneet ja laitteet

- Työn tulostaminen
- Tiedoston nimeäminen ja tallennus
- Liikkuminen ja työskentely Windows-ohjelmien välillä
- Apuohjelmiin tutustuminen

Tekstinkäsittely

- Tekstin valitseminen hiirellä
- Kirjasinkoon ja -tyylin sekä rivivälin muokkaukset
- Tekstin muokkaus: leikkaus, kopiointi ja liittäminen
- Kuvien liittäminen tekstiin
- Esikatselun käyttö

Grafiikka

- Geometristen muotojen käyttö piirroksissa
- Värien käyttö ja alueen täyttö värillä
- Kuvan muokkaus: leikkaus, kopiointi ja liittäminen esim. tekstitiedostoon
- Tekstityökalun käyttö
- Zoomaus

Tietoliikenne

- Selainohjelman peruskäyttötaito
- Hakupalvelimen käyttö tiedonhankinnassa
- Opetusohjelmien käyttö
- Verkkomateriaalin tuottaminen
- Turvallinen tietoverkkojen käyttö

Vuosiluokat 5-6

Koneet ja laitteet

- Kansioden luominen ja poistaminen
- Yhden tai useamman tiedoston kopioiminen, siirto tai poistaminen
- Liikkuminen ja työskentely Windows-ohjelmien välillä

Tekstinkäsittely

- Kuvien liittäminen tekstiin
- Tekstin muokkaus: leikkaus, kopiointi ja liittäminen
- Tekstin ulkoasun muotoilu: esim. tasaus, palstoitus
- Paperin suunnan muuttaminen
- Kaavioiden käyttö tekstin yhteydessä

Grafiikka

- Värien muokkaus, kääntely, suurentaminen
- Kuvatiedoston tallennus ja tiedostotyyppin valinta käyttötarkoituksen mukaan
- Digitaalikameran käyttö

Tietoliikenne

- Selainohjelmien käyttö
- Sähköposti: viestin lähettäminen ja vastaanottaminen
- Opetusohjelmien käyttö
- Verkkomateriaalin tuottaminen
- Vastuullinen tietoverkkojen käyttö
- Kriittinen suhtautuminen verkossa olevaan materiaaliin

Aihekokonaisuuksien toteutuminen tietotekniikan oppisisällöissä

AIHEKOKONAIKUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - opiskelutaitojen kehittyminen, omien taitojen vahvistaminen - itsetunnon kehittyminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	-
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet - mediaviestinten muoto, median ilmaisuvälineiden käyttö - median rooli, vaikutukset ja merkitys - lähdekritiikki - viestintätekniset välineet
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	<ul style="list-style-type: none"> - verkostoituminen - vastuullisuus, kriittisyys - teknologian tuntemus ja hyväksikäyttö - tietoturvallisuus
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - tietotekniikan merkitys yhteiskunnalle - vastuullinen tietoverkkojen käyttö - kriittinen suhtautuminen verkossa olevaan materiaaliin ja sen analysointi - tutkielmien tekeminen yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa
Turvallisuus ja liikenne	-
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> - teknologian hyödyntäminen opiskelussa ja jokapäiväisessä elämässä

VALINNAISTEN OPPIAINEIDEN KURSSIT

Valintojen suorittaminen

Peruskoulun 8. ja 9. luokan opinto-ohjelmaan kuuluu 13 h valinnaisaineita. Näistä 8. luokalla opiskellaan 6 h ja 9. luokalla 7 h.

(Telakkakadun koulu 7. lk:lla 1 kurssi, 8. lk:lla 7 kurssia ja 9. lk:lla 5 kurssia.)

Valinnaisaineet muodostuvat

A) perusopinnoista sekä

B) syventävistä ja

C) soveltavista opinnoista.

A-ryhmän valinnaisainekursseista oppilas valitsee 8. luokan opinto-ohjelmaansa 4 kurssia, joiden opiskelua hän jatkaa myös 9. luokalla (4 kurssia).

(Telakkakadun koululla 2 kurssia taito- ja taideaineita)

B- ja **C-ryhmän** valinnaisainekursseista oppilas valitsee 8. luokan opinto-ohjelmaan 2 kurssia ja 9. luokan opinto-ohjelmaan 3 kurssia.

(Telakkakadun koululla 5 kurssia)

A2-kieltä opiskeleva oppilas valitsee **A-ryhmän** valinnaisainekursseista 8. luokan opinto-ohjelmaan 2 kurssia, joiden opiskelua hän jatkaa myös 9. luokalla (2 kurssia) sekä **B-** ja **C-ryhmän** valinnaisainekursseista 8. luokan opinto-ohjelmaan 2 kurssia ja 9. luokan opinto-ohjelmaan 3 kurssia.

Huom.

9. luokkaa varten valittavista 3 kurssista (B- ja C- opinnot) enintään

2 saa olla saman oppiaineen kursseja. Oppilas, joka on valinnut perusopinnoikseen (A-ryhmä) ns. pitkän teknisen työn (TNV1-8) tai pitkän tekstiilityön (TSV1-8) ei voi valita opinto-ohjelmaansa samaan aineeseen kuuluvia B- ja C-ryhmän kursseja.

Valinnat merkitään valintakorttiin ympyröimällä ainevalintojen kurssimäärät.

Kurssit arvostellaan arvosanoin 4 - 10, ellei toisin ole mainittu.

Valinnan perusteena tulee olla oppilaan harrastuneisuus ja kiinnostus. Minkään valinnaisaineen opiskelu ei ole edellytyksenä peruskoulun jälkeisiin oppilaitoksiin pyrittäessä, mutta joidenkin valinnaisaineiden opiskelusta saattaa olla hyötyä pyrittäessä toisen asteen koulutukseen.

Perusopinnot (A)

B2-kieli

Saksa

B2-kieltä opiskellaan vuosiluokilla 8-9 valinnaisena yhteensä neljä kurssia. Valinnaisen kielen opetuksen tulee painottua puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa ja toimia samalla johdantona pitempikestoiselle kyseisen kielen opinnoille toisen asteen koulutuksessa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot. Tavoitteena on puheen ja kirjoittamisen osalta taso A1.1-A1.2 ja kuullun ja luetun ymmärtämisen osalta taso A1.2-A1.3 Taitotasot ovat luettavissa taaempana olevasta liitteestä.

Kielitaito

Oppilas oppii

- kommunikoimaan puhekumppanin tukemana kaikkein tavallisimmissa tilanteissa
- ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevää tekstiä tai puheen keskeisen sisällön
- tuottamaan vastaavanlaisista asioista lyhyitä suullisia ja kirjallisia viestejä

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- viestimään arkitilanteissa kohdekulttuurille luontevalla tavalla
- tuntemaan kielialueen kulttuuria ja vertaamaan sitä omaan kulttuuriinsa
- suhtautumaan arvostavasti kohdekulttuurin edustajiin.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- käyttämään rohkeasti kielitaitoaan
- hyödyntämään muissa kielissä hankkimiaan tietoja, taitoja ja strategioita
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

SAV 1 (8. lk)

Eri aihekokonaisuudet tulevat eri kursseissa esille niille luonteenomaisten teemojen yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- esittäytyminen ja tervehtiminen
- itsestä kertominen
- asiointi kahvilassa
- kuulumisten vaihtaminen
- puhelinkeskustelua
- koulu ja kouluaineet
- kellonajat ja viikonpäivät
- ruoka-aineita ja ruokailuun liittyviä keskusteluja

Rakenteet

- verbien taivutus
- persoonapronominit
- kysymyslauseet
- lukusanat
- epämääräinen ja määräinen artikkeli
- kieltosanat
- omistuspronomininit mein/meine ja dein/deine
- modaaliapuverbit

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen ja testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. Yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot opetussuunnitelman liitteestä 1.

SAV2 (8. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- kiittäminen ja siihen vastaaminen
- ostostilanteet
- julkiset paikat ja rakennukset
- asuminen, huoneet ja huonekalut
- omien tunteiden ilmaiseminen
- kohteliaisuudet ja niihin reagoiminen
- kutsun esittäminen juhlaan
- kuukaudet ja vuodenaajat
- harrastuksista kertominen
- matkalipun ostaminen ja matkustussanastoa
- ulkonäön kuvailua

Rakenteet

Aikaisemmin opittujen lisäksi

- substantiivien monikko
- eriävät yhdysverbit
- yksikön omistuspronominit
- akkusatiivi
- prepositioita
- man-rakenne
- imperatiivi

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen ja testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. Yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot opetussuunnitelman liitteestä 1.

SAV 3 (9.lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- ravintolassa
- ostoksilla
- vaatteet ja värit
- matkatoimistossa ja hotellissa
- matkustamissanastoa
- Sveitsin esittely
- kotiseudusta kertominen
- talviurheilu
- sää
- Berliinin esittely
- tienneuvominen
- tavallisimpia perhejuhlia
- onnittelut ja toivotukset
- elokuvissa
- lipunosto

Rakenteet

Aikaisemmin opittujen lisäksi

- monikon omistuspronominit
- haben ja sein-verbien imperfekti
- akkusatiiviprepositiot
- sivulauseen sanajärjestys
- perfekti

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen ja testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. Yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot opetussuunnitelman liitteestä 1.

SAV 4 (9. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- asumisesta kertominen
- ympäristönsuojelu
- eriävän mielipiteen ilmaiseminen
- Itävallan esittelyä
- musiikki
- harrastuksista kertominen
- maat, kansallisuudet ja kielet
- terveys ja sairastaminen
- ruumiinosat ja sairaudet
- kotitöitä
- ulkomaalaisnuorten kokemuksia Saksasta
- koulutus
- tulevaisuudensuunnitelmat
- ammatteja

Rakenteet

Aikaisemmin opittujen lisäksi:

- datiivi
- rektioverbit
- datiiviverbit
- ammatinilmaiseminen

Arviointi

Arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia arviointiohjeita kyseisen oppimäärän ja kurssin oppisisällön ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Kurssien arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, kirjalliseen kurssikokeeseen ja testeihin, jotka arvioidaan numeroasteikolla 4-10 sekä jatkuvaan oppilaan arviointiin. Myös opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen ovat arvioinnin tukena.

Vrt. Yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot opetussuunnitelman liitteestä 1.

Ranska

Valinnaisen kielen opetuksen tulee painottua puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa ja toimia samalla johdantona pitempikestoisille kyseisen kielen opinnoille toisen asteen koulutuksessa. Kieltä opiskellaan neljä kurssia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot, jotka ovat luettavissa taaempaan olevasta liitteestä.

Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoidaan puhekumppanin tukemana kaikkein tavallisimmissa tilanteissa
- ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevää tekstiä tai puheen keskeisen sisällön
- tuottamaan vastaavanlaisista asioista lyhyitä suullisia ja kirjallisia viestejä.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- viestimään arkitilanteissa kohdekulttuurille luontevalla tavalla
- tuntemaan kielialueen kulttuuria
- suhtautumaan arvostavasti kohdekulttuurin edustajiin.

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään rohkeasti kielitaitoaan
- hyödyntämään muissa kielissä hankkimiaan tietoja, taitoja ja strategioita
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

RAV1 (8. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- tervehtiminen, esittäytyminen, iän kertominen ja kysyminen
- ihmisten, asioiden ja esineiden yksinkertainen kuvailu
- lemmikkieläimiä
- vaatteita
- ostoksilla käynti
- ammatteja
- ruokailusanastoa
- värejä
- perheenjäsenet ja sukulaiset
- kirjeen kirjoittaminen
- harrastukset ja vapaa-aika

Rakenteet

- lukusanat 1-100
- yksikön ja monikon epämääräiset ja määräiset artikkelit
- persoonapronominit ja omistuspronomininit (yksikkö)
- être-verbien preesens
- avoir-verbien preesens
- säännöllisten -er-verbien preesens
- kieltolause ne - pas
- kysymyslauseita

Arviointi

Arvioinnin perusteena ovat kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

RAV2 (8. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- Ranskan maantietoa
- Euroopan maita, kansallisuussanoja ja kielten nimiä, kansainvälisyyttä
- koti ja huonekaluja
- viikonpäivät, kuukaudet ja päivämäärät
- syntymäajan kysyminen ja kertominen
- säästä kertominen
- kellonajan kysyminen ja kertominen
- tien kysyminen ja neuvominen
- ravintolassa käynti ja ruokailusanastoa
- ulkonäön kuvaileminen

Rakenteet

- aakkoset
- ilmansuunnat
- prepositioita (à ja en, au / à la, en ja au maiden nimien yhteydessä)
- il y a / il n'y a pas
- järjestysluvut
- venir-verbin preesens
- genetiivi
- aller-verbin preesens
- mettre-verbin ja faire-verbin preesens
- omistuspronominit
- est-ce que -kysymyksiä
- pouvoir-verbin preesens
- aller-futuuri
- adjektiivin taivutus ja paikka

Arviointi

Arvioinnin perusteena ovat kirjalliset kokeet ja oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskeluun asennoituminen ja tavoitteellinen työskentely sekä tehtävien ja töiden suorittaminen. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

RAV3 (9.Ik)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- koulu ja koulutyö
- ihmisruumis ja terveydentila
- kaupunki ja erilaisten rakennusten nimityksiä sekä tien kysyminen ja neuvominen
- maaseudun elämä ja eläinten nimityksiä
- ihmisten ominaisuuksia
- vapaa-aika ja harrastukset

Rakenteet

- passé composé vastaamassa suomen perfektia
- passé composé vastaamassa suomen imperfektia
- futur proche (aller + infinitiivi)
- adjektiivin taivutus ja paikka
- lisää epäsäännöllisten verbien taivutusta

Arviointi

Ranskan kielen arvioinnissa noudatetaan peruskoulun yleisiä oppilasarvioinnin ohjeita. Tavoitteena on suullisen ilmaisuvalmiuden kehittäminen, joten tuntityöskentelyn havainnointi on huomattava osa arviointia, minkä lisäksi otetaan huomioon kirjalliset tuotokset ja kokeet.

Osaamista arvioidaan numeroilla 4-10.

RAV4 (9. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- maiseman kuvailu ja tutustuminen myös muuhun ranskankieliseen maailmaan
- erilaisia kauppoja
- ruokalajeja, ruokapöytäsanastoa sekä ranskalaista ruokakulttuuria
- työelämä ja Ranska teollisuusmaana
- ilmansuunnat
- eri lomien nimitykset ja tutustuminen ranskalaisten lomiin
- TV-sanoja, keskustelu TV-ohjelmista ja ajankohtaisista asioista

Rakenteet

- lisää epäsäännöllisten verbien taivutusta: voir, connaître, boire, dire, partir sekä preesensissä että passé composéssa
- le, la, les objektina
- vuosiluvut
- partitiivinen artikkeli
- imperfekti
- refleksiiviverbien preesens

Arviointi

Ranskan kielen arvioinnissa noudatetaan peruskoulun yleisiä oppilasarvioinnin ohjeita. Tavoitteena on suullisen ilmaisuvalmiuden kehittäminen, joten tuntityöskentelyn havainnointi on huomattava osa arviointia, minkä lisäksi otetaan huomioon kirjalliset tuotokset ja kokeet.

Osaamista arvioidaan numeroilla 4-10.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 9. luokan päättyessä

Kieli

Ranskan kielen osaamisen taso 9. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.2-A1.3	A1.1-A1.2	A1.2-A1.3	A1.1-A1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua.

Venäjä

Valinnaisen kielen opetuksen tulee painottua puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa ja toimia samalla johdantona pitempikestoisille kyseisen kielen opinnoille toisen asteen koulutuksessa. Kieltä opiskellaan neljä kurssia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on saavuttaa yleiseurooppalaisen viitekehyksen mukaiset kielen oppimisen taitotasot, jotka ovat luettavissa taaempaan olevasta liitteestä 1.

Kieli

Oppilas oppii

- kommunikoidaan puhekumppanin tukemana kaikkein tavallisimmissa tilanteissa
- ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevää tekstiä tai puheen keskeisen sisällön
- tuottamaan vastaavanlaisista asioista lyhyitä suullisia ja kirjallisia viestejä

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- viestimään arkitilanteissa kohdekulttuurille luontevalla tavalla
- tuntemaan kielialueen kulttuuria
- suhtautumaan arvostavasti kohdekulttuurin edustajiin

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii

- käyttämään rohkeasti kielitaitoaan
- hyödyntämään muissa kielissä hankkimiaan tietoja, taitoja ja strategioita
- arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

VEV1 (8. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- esittäytyminen, tervehdykset, iän kertominen
- opiskelupaikan kertominen
- kielitaidosta kertominen ja kysyminen
- "en ymmärrä" ja "en tiedä" -tilanteet
- ehdotuksen hyväksyminen
- venäläinen nimisysteemi
- aikatauluista kertominen, viikonpäivät
- perheestä ja ulkonäöstä kertominen
- ammateista ja asuinpaikasta kertominen
- anteeksi pyytäminen
- erilaisten pyyntöjen esittäminen

Rakenteet

- kyrilliset painokirjaimet
- kyrilliset kirjoituskirjaimet
- persoonapronominit
- adjektiivit "suomalainen", "venäläinen"
- perusluvut 1 - 1000
- kellonajat
- omistussanat "minun" ja "sinun"
- paikan ilmaiseminen

Arviointi

Arvioinnin perusteena on oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi opiskeluun asennoitumisesta ja tavoitteellisesta työskentelystä sekä tehtävien ja töiden suorittamisesta. Lisäksi kirjallinen koe. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

VEV2 (8. lk)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- vapaa-ajasta ja harrastuksista kertominen
- harrastaminen eri vuodenaikoina
- säästä ja lomavietosta kertominen
- siviilisäädyn kertominen
- mieltymyksistä kertominen ja niiden perusteleminen
- itselle vieraiden sanojen merkityksen kysyminen ja selittäminen
- vastauskirjeen kirjoittaminen

Rakenteet

- substantiivin taipuminen objektina
- säännölliset I ja II konjugation verbit
- muutokset säännöllisten verbien vartalossa preesenstaivutuksessa
- ilmaukset eri vuodenojoille
- johdantoa preteritiin

Arviointi

Arvioinnin perusteena on oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi opiskeluun asennoitumisesta ja tavoitteellisesta työskentelystä sekä tehtävien ja töiden suorittamisesta. Lisäksi kirjallinen koe. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

VEV3 (9.Ik)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- Pietarin kaupungin historiaan tutustuminen
- keskeisiin nähtävyyksiin tutustuminen Pietarissa
- kotikaupungista kertominen
- tien kysyminen ja neuvominen
- paikkojen kuvailu

Rakenteet

- substantiivien suku
- adjektiivien suku- ja lukupäätteet
- järjestysluvut
- relatiivipronominit joka, jotka
- possessiivipronominit
- substantiivin nominatiivi, akkusatiivi ja prepositionaali
- lisää verbin preesenstaivutusta

Arviointi

Arvioinnin perusteena on oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi opiskeluun asennoitumisesta ja tavoitteellisesta työskentelystä sekä tehtävien ja töiden suorittamisesta. Lisäksi kirjallinen koe. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

VEV4 (9.Ik)

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- erilaisia harrastus- ja mielenkiinnon kohteita Pietarissa ja muualla
- erilaisten kauppojen nimityksiä ja kaupoissa asioiminen
- tutustuminen muutamiin venäläisen kirjallisuuden, musiikin ja baletin merkkiteoksiin
- teatterissa ja taidenäyttelyssä käyminen
- kahvilassa ja ravintolassa asioiminen
- vaatteiden nimitykset

Rakenteet

- substantiivin genetiivi
- substantiivin datiivi alustavasti
- substantiivin instrumentaali alustavasti
- lisää verbioppia, kertausta ja liikeverbejä
- refleksiiviverbit
- refleksiiviverbien preteriti

Arviointi

Arvioinnin perusteena on oppilaan edistymisen jatkuva havainnointi opiskeluun asennoitumisesta ja tavoitteellisesta työskentelystä sekä tehtävien ja töiden suorittamisesta. Lisäksi kirjallinen koe. Oppilaat tottuvat myös itse arvioimaan omaa työtään ja suoritustaan. Arviointi perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon. Arviointi on numeroarvostelu 4-10.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 9. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ
Kieli

Venäjän kielen osaamisen taso 9. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.2-A1.3	A1.1-A1.2	A1.2-A1.3	A1.1-A1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua.

Musiikki

MUV 1 (8.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kehittää oppilaiden yhteismusisointitaitoja sekä tutustuttaa oppilaat musiikkilaitteiden käyttöön ja huoltamiseen.

Sisällöt

- bändisoittimien (kitara, basso, rummut ja muut lyömäsoittimet, kosketinsoittimet) soittaminen
- lauluharjoittelu, myös moniäänisesti
- äänentoistolaitteiden käyttö

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV 2 (8.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehdyttää oppilaat populaarimusiikin historiaan siten, että oppilaat pystyisivät erottelamaan eri aikakausien ja tyyllilajien musiikkia sekä ymmärtämään kehityskaaria, jotka ovat johtaneet nykyisten musiikkityylien syntyyn.

Sisällöt

- rockmusiikin synty ja taustatekijät
- rockin kehitys 1950-luvulta nykyaikaan
- rockmusiikin alalajit
- musisointia sekä laulaen että soittaen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV 3 (9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tehdä taidemusiikkia tutuksi oppilaille sekä perehdyttää oppilaat taidemusiikin aikakausiin.

Sisällöt

- musiikin historian aikakaudet barokista 1900-luvulle
- suomalainen taidemusiikki
- runsaasti musisointia sekä laulaen että soittaen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV 4 (9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tehdä jazzmusiikkia tutummaksi oppilaille sekä antaa eväitä omaehtoiseen musiikin harrastamiseen yläasteen jälkeen.

Sisällöt

- jazzin historia 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta nykyaikaan
- jazzin eri tyylilajit
- musiikkialan ammatit
- musiikin harrastusmahdollisuudet
- runsaasti musisointia sekä soittaen että laulaen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

Kuvataide

KUV1 Sarjakuva (8.lk)

Tavoitteena on selkeän ja mielenkiintoisen sarjakuvallisen viestin laatiminen.

Sisältö: Kurssilla opetellaan sarjakuvan tekemisen keinoja ja piirtämistekniikkaa erilaisia piirtimiä käyttäen sekä sarjakuvia tarkastellen. Tehdään harjoituksia ja omia sarjakuvia.

Kurssi arvioidaan numerolla. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

KUV2 Kokeileva kuvailmaisu 1 (8.lk)

Tavoite: Kuvailmaisun avartaminen

Eri materiaalien ja tekniikoiden luova yhdistäminen kuvan tekemisessä ja rakentelussa.

Perinteisten menetelmien lisäksi työvälineinä voidaan käyttää tietokoneita, videoita, valokuvakameroita, kopiokonetta.

Kurssi arvioidaan numerolla. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

KUV3 Grafiikan kurssi (9.lk)

Tavoite: Tutustutaan taidegrafiikan tekniikoihin.

Kurssilla tehdään omien piirrosten pohjalta töitä eri grafiikan menetelmiä soveltaen.

Kurssi arvioidaan numerolla. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

KUV4 Kokeileva kuvailmaisu 2 (9.lk)

Tavoite: Kuvailmaisun monien mahdollisuuksien ja tapojen jalostaminen taidekuvaksi materiaaleja ja välineitä vapaasti soveltaen.

Kokeilevaa kuvailmaisua ensimmäisen kurssin sisältöjä syventäen.

Kurssi arvioidaan numerolla. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

Tietotekniikka

Tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on tutustuttaa oppilas tämän päivän keskeisiin tietotekniikan osa-alueisiin ja antaa mahdollisen monipuolinen kuva tietokoneesta työvälineenä. Tavoitteena on laajentaa oppilaan tietoja ja taitoja eri osa-alueilla, lisätä tietotekniikan harrastuneisuutta ja antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja myöhempään tietojen ja taitojen soveltamiseen jatko-opinnoissa.

Tietotekniikan tavoitteena on antaa valmiudet tietotekniikan, laitteistojen ja ohjelmistojen hyväksikäyttöön, kehittää oppilaiden taitoja ratkaista ongelmia, ajatella kriittisesti sekä hankkia ja hallita tietoa, kehittää oppimisprosesseja, jotka perustuvat aktiiviseen osallistumiseen. Lisäksi tavoitteena on auttaa oppilaita ymmärtämään tietotekniikan merkitystä yhteiskunnalle ja yksilölle sekä hyödyntää tietotekniikassa omaksuttuja taitoja muiden aineiden opiskelussa.

Vuosiluokka 8

Tietotekniikka opetetaan valinnaisaineena 8. luokalla kaksi vuosiviikkotuntia. opetellaan käyttämään koulun tietotekniikan laitteistoja sekä tavallisimpia työvälineohjelmia. Keskitytään sellaisiin työvälineohjelmiin, joita oppilaat voivat käyttää eri oppiaineiden yhteydessä esim. raporttien, esitelmien ja julkaisujen laadintaan sekä tiedon hankintaan ja jäsentelyyn. Tällaisia työvälineohjelmia ovat tekstinkäsittely, taulukkolaskenta ja tietokantaohjelmat. Kurssilla käsitellään myös tietotekniikan

sovelluksia ja sen merkitystä yhteiskunnassa.

TTV1 Tietotekniikan perusteet 1

Kurssilla perehdytään tietotekniikan peruskäsitteisiin, tietokonelaitteistoihin ja niiden kehitykseen sekä kiinnitetään huomiota tietotekniikan yhteiskunnalliseen merkitykseen, mahdollisuuksiin ja rajoituksiin. Lisäksi kurssilla tutustutaan yleisimpiin käyttöjärjestelmiin sekä sovellusohjelmiin.

TTV2 Tietotekniikan perusteet 2

Kurssilla jatketaan yleisimpien sovellusohjelmistojen hyväksikäyttöä (tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, tietokanta). Lisäksi kurssilla perehdytään yleisimpien piirto-ohjelmistojen avulla kuvankäsittelyyn ja -manipuloimisiin mahdollisuuksiin. Näiden lisäksi kurssilla perehdytään tiedonhankintaan tietoverkkojen avulla sekä tiedon analysointiin. Lisäksi tutustutaan tietoverkkojen käyttäytymissääntöihin ('nettiketti').

Vuosiluokka 9

Tietotekniikka opetetaan valinnaisaineena 9. luokalla kaksi vuosiviikkotuntia 9. vuosiluokalla syvennetään tietoja ja taitoja tavallisimmista työvälineohjelmista. Lisäksi mahdollista opiskella tietotekniikkaa valinnaisaineena yhden vuosiviikkotunnin kurssi joko 8. tai 9. vuosiluokalla, jossa käsitellään kotisivujen tekemistä. 9. vuosiluokalla keskitytään työvälineohjelmien yhteiskäyttöön, josta saatuja tietoja ja taitoja oppilaat voivat käyttää eri oppiaineiden yhteydessä. Lisäksi syvennetään tietoja ja taitoja harjoitustöiden avulla yleisimmistä esitysohjelmistoista ja graafisista sovellusohjelmista.

TTV3 Tietotekniikan jatkokurssi 1

9. vuosiluokalla syvennetään tietotekniikan peruskäsitteistöä. Lisäksi kurssilla käsitellään tietoteknisten sovellusohjelmien mm. tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysohjelmistot, graafiset sovellusohjelmistot ja tietokanta erityispiirteisiin sekä näiden ohjelmistojen yhteiskäyttöön mm. pienimuotoisten tutkielmien teossa. Lisäksi kurssilla perehdytään tietoturvallisuuteen liittyviin riskeihin nykyisessä yhteiskunnassa, jossa tiedon kulku on nopeaa ja osin valvomatonta.

TTV4 Tietotekniikan jatkokurssi 2

Kurssissa sovelletaan aiempien kurssien tietoja laajempien harjoitustöiden tekemisessä. Harjoitustöissä keskitytään sovellusohjelmien yhteiskäytön joustavuuteen ja monipuolisuuteen. Lisäksi hyödynnetään tietoteknisiä taitoja tutkielman teossa. Tutkielma tehdään yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa.

Arviointi

Tietotekniikan arviointi perustuu oppisisältöjen saavuttamisen lisäksi oppilaan asennoitumiseen oppiaineeseen. Jatkuvaan arvioimiseen vaikuttaa vastuullisuus, itsenäinen työskentely sekä toisten huomioonottaminen. Tuntien aikana aikaansaadut työt arvioidaan. Lisäksi oppisisällöistä voidaan pitää tietokoneella suoritettavia kokeita. Kuitenkin tietotekniikassa pääpaino on tuntityöskentelyllä, josta tuotokset kerätään oppilaan henkilökohtaiseen kansioon (portfolio).

Arvosana 8

Annetaan oppilaalle, joka kantaa vastuuta työskentelystään, osallistuu myönteisellä asenteella oppituntien kulkuun. Oppilas osaa hankkia, käsitellä ja soveltaa tietotekniikan tietoja sekä täyttää tyydyttävästi oppisisältöjen vaatimukset. Hän hallitsee tietotekniikan keskeisen käsitteistön sekä tärkeimmät työvälineohjelmat.

Yrittäjyys ja ekonomian perusteet

Tavoitteet:

Valinnaisaineen tarkoituksena on tarjota oppilaalle jokapäiväisen elämän eri osa-alueilla tarvittavia tietoja ja taitoja mm. rahasta ja rahankäytöstä, taloudellisuudesta, pankki- ja vakuutustoiminnasta, yritystoiminnasta, kaupankäynnistä, markkinoinnista, kuluttajansuojasta ja kirjanpidosta.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas kasvaisi aktiivisuuteen ja yritteliäisyyteen, ja että hän omaksuisi joitakin perusvalmiuksia, joita voisi hyödyntää tulevaisuudessa opiskelussa, ammatinvalinnassa ja työelämässä.

Oppimismenetelmät:

Oppimismenetelmissä pyritään oppilaan oman aktiivisuuden kehittämiseen.

Tiedonhankinta, vuorovaikutus ja kommunikaatiotaidot kasvattavat merkitystään tietoyhteiskunnassa. Näiden taitojen kehittymistä tuetaan erilaisten oppilaskeskeisten harjoitusten avulla. Ajankohtaisia asioita seurataan lehtien, TV:n ja internetin välityksellä. Opintokäyntejä ja asiantuntijavierailuja hyödynnetään eri osa-alueisiin liittyen.

Arviointi:

Kurssien arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja aktiivisuuteen, tehtävien ja harjoitustöiden suorittamiseen, kokeiden arvosanoihin ja harrastuneisuuteen. Arvioinnissa painottuvat aktiivisuus sekä työskentelyn ja harrastuneisuuden merkitys. Kokeiden tulokset ovat suuntaa-antavia ja toimivat arvioinnin tukena. Valinnaisaineesta annetaan todistukseen numeroarvosana.

YEV 1 Raha ja kauppa

- Raha ja rahankäyttö
- Maksutavat
- Pankkitoiminta
- Kuluttajansuoja
- Kaupankäynti (koti- ja ulkomaan~)

Kurssilla tutustutaan rahan merkitykseen, historiaan, rahan tehtäviin, perehdytään oman rahankäytön suunnitteluun ja kuluttajansuojaan. Lisäksi käydään läpi kotimaankaupan rakennetta ja kaupparyhmittymiä, tuotteiden kulkua tuottajilta kuluttajille ja hintojen muodostumista. Ulkomaankauppaan perehdytään Suomelle tärkeänä kaupankäynnin muotona.

YEV 2 Kirjanpito ja verotus

- Kirjanpidon perusteet (yhdenkertainen ja kahdenkertainen kirjanpito)
- Veroilmoitus ja perustietoa verotuksesta

Kurssilla harjoitellaan kirjanpidon perusteita: yhdenkertaista ja kahdenkertaista kirjanpitoa. Lisäksi tutustutaan verotuksen perusteisiin ja veroilmoituksen laadintaan.

YEV 3 Yritystoiminta ja vakuuttaminen

- Yritystoiminnan perusteet, liikeidea, yrittäjäominaisuudet
- Yrityksen suunnittelu ja perustaminen (harjoitustyö)
- Yrityksen sidosryhmät ja merkitys
- Vakuutustoiminnan perusteet

Kurssilla perehdytään yrittäjyyden periaatteisiin ja lähestytään harjoitusten, yritysvierailuiden ja asiantuntijavieraiden avulla varsinaista yritystoimintaa, ulkoista yrittäjyyttä. Oppilaat tutustuvat yrittäjäominaisuuksiin ja liikeideoihin sekä yritystoiminnan teoriaan. Harjoitustyönä suunnitellaan oma yritys. Vakuuttaminen käsittää vakuutustoiminnan perusteita, ja tutustumista erilaisiin vakuutuksiin ja vakuutusyhtiöihin.

YEV 4 Kirjanpito ja markkinointi

- Kahdenkertainen kirjanpito ja tilinpäätös
- Markkinoinnin käsite
- Markkinoinnin osa-alueet

- Markkinoinnin suunnittelu

Kirjanpidon osuudessa jatketaan kirjanpidon opiskelua.

Markkinoinnissa suunnitellaan oman yrityksen markkinointia. Oppilaat perehtyvät markkinoinnin osa-alueisiin: tuotesuunnitteluun, hinnoitteluun, markkinointiviestintään sekä tuotteiden ja palveluiden saatavuuteen.

Aihekokonaisuuksien toteuttaminen kaupallisten aineiden oppisisällössä

AIHEKOKONAISSUUS	OPPISISÄLTÖ
Ihmisenä kasvaminen	<ul style="list-style-type: none"> - aktiivisuuteen ja yritteliäisyyteen kasvaminen, sisäinen yrittäjäisyys - vuorovaikutustaidot - itsetunnon vahvistaminen
Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	<ul style="list-style-type: none"> - suomalaisuus, eurooppalaisuus - muut kulttuurit - kansainvälisyys - kulttuurituntemuksen merkitys
Viestintä ja mediataito	<ul style="list-style-type: none"> - kommunikaatiotaidot - omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu ja erilaiset ilmaisutavat - viestien sisällön ja tarkoituksen tulkinta - median rooli ja vaikutus - lähdekritiikki, tietoturva
Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäisyys	<ul style="list-style-type: none"> - yritystoiminnan merkitys yhteiskunnalle - sidosryhmät ja niiden merkitys - yrittäjäisyys ammattina
Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> - ympäristöarvot - taloudellisuus - oman rahankäytön hallinta ja kulutuskäyttäytyminen - kuluttajan vaikutusmahdollisuudet
Turvallisuus ja liikenne	<ul style="list-style-type: none"> - turvallisuutta edistävät palvelut - onnettomuuksilta ja rikollisuudelta suojautuminen - riskien kartoittaminen ja turvallisuuden parantaminen
Ihminen ja teknologia	<ul style="list-style-type: none"> - teknologia yhteiskunnassa - tuotteiden elinkaari - teknologian hyödyntäminen opiskelussa

Kotitalous

Tavoitteet vuosiluokalle 8

Oppilas oppii syventämään 7. vuosiluokalla opittuja kotitalouden tietoja ja käytännön taitoja, tiedostamaan kotitalouksien toimintaan liittyvää kansallista kulttuuria, suunnittelemaan ympärivuotista ruokataloutta sekä hallitsemaan erilaiset ruokailutilanteet.

KOV1

Oppilas perehtyy monipuolisesti arki- ja juhlaruokien sekä -leivonnaisten valmistukseen, erilaisiin säilöntätapoihin ja kalenterivuoden juhlaperinteeseen.

KOV2

Oppilas perehtyy kansalliseen ruokakulttuuriin, paikalliseen ruokakulttuuriin, ateriasuunnitteluun, kotitaloustöiden ajankäyttöön sekä työnjakoon ja rationalisointiin.

Arviointi vuosiluokalle 8

Kotitaloudessa arviointi perustuu oppilaan asenteisiin, taitoihin ja tietoihin. Arviointi noudattaa valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Tavoitteet vuosiluokalle 9

Oppilas oppii

- kotitalouden käytännön työtaitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa
- tiedostamaan kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia
- pohtimaan kotitalouksien arjen hallinnan kannalta tarpeidensa ja voimavarojensa merkitystä sekä yhteyksiä omiin valintoihinsa ja toimintaansa
- tiedostamaan kulutuksen monimuotoisuutta

Kurssisisällöt vuosiluokalle 9

KOV3

Oppilas perehtyy monipuoliseen ruoanvalmistukseen(keitto-, pata-, laatikkoruoat, kastikkeet, salaatit jne.), erityisruokavalioihin ja niiden vaikutukseen ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa sekä ruokailuun kodin ulkopuolella.

KOV4

Oppilas perehtyy kansainväliseen ruokakulttuuriin, kalenterivuoden juhlien järjestämiseen, asumisen suunnitteluun ja kodin yhteiseen hyvinvointiin (rahankäyttö, kuluttaminen, puhtaanapito, tekstiilienhoito, ihmissuhteet).

Arviointi vuosiluokalle 9

Kotitaloudessa arviointi perustuu oppilaan asenteisiin, taitoihin ja tietoihin. Arviointi noudattaa valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Tekstiilityö

Tekstiilityö (TSV1-4)

8. ja 9. luokka

Valmistetaan ajankohtaisia ja yksilöllisiä tekstiilejä, asusteita ja vaatteita ompelemalla, lanka- ja erikoistekniikoin ryhmässä ja yksilöllisesti.

Tekstiilityön laaja kurssi (TSV1-8)

8. ja 9. luokka

Laaja, syventävä tekstiilityön kurssi, jossa suunnitellaan ja valmistetaan monipuolisesti muodikkaita, trendikkäitä vaatteita ja ajankohtaisia tekstiilejä perinteisillä ja uusilla tekstiilityön tekniikoilla yksin tai ryhmässä.

TSV1 Lankatekniikoiden täydentävä kurssi

Sovelletaan uusia ja vanhoja lankatekniikoita esim. neulomalla, virkkaamalla, solmimalla käytäntöön tai harrasteisiin sopiva tuote.

TSV2 Osaavan ompelijan kurssi

Suunnitellaan ja ommellaan itselle, ystävälle tai lapselle vaatekokonaisuuksia esim. vapaa-ajanasuja, ulkoiluvaatteita tai tekstiiliesineitä.

TSV3 Uusien erikoistekniikoiden ja kudonnan kurssi

Suunnitellaan ja toteutetaan yksin tai ryhmässä painamalla, värjäämällä, kirjonta- tai tilkkutekniikoin erilaisia tekstiilituotteita, sekä valmistetaan nukke.

TSV4 Tekstiilitieto

Perehdytään erilaisiin tekstiilimateriaaleihin ja niiden ominaisuuksiin, hoitoon, säilytykseen sekä historiaa. Kurssi suoritetaan läpäisyperiaatteella muiden kurssien kanssa. Aiheeseen liittyvää materiaalia kerätään kansioon ja tehdään portfolio.

TSV5 Tekstiilitaito

Opittujen taitojen esim. ompelun, virkkauksen, neulonnan yms. taitojen harjaannuttamista ja lisäämistä. Valmistetaan valitulla tekniikalla tekstiilituote, vaate tai asukokonaisuus.

TSV6 Oma juttu

Valmistetaan vapaavalintainen tai -tekniikkainen tekstiilityö.

TSV7 Projektityökurssi

Suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan tekstiilityöhön liittyvä asiakokonaisuus yhteistyössä tai yksin alan ammattilaisten kanssa, aihealueina esim. lapsi-satu-tekstiili, minä -ympäristö -tekstiili, teatteri-puvustus jne.

TSV8 Tekstiilityö ja tulevaisuuteni

Tutustutaan työelämän ja/ tai tekstiilityön opiskelumahdollisuuksien kautta tekstiilityöhön. Kurseista 1-8 tehdään vaadittavat työt ja kerätään portfolio.

Tekninen käsityö

TNV 1-4 TEKNINEN TYÖ

8. ja 9. luokka

Kurssien aikana pyritään huomioimaan teknologia ja sen ratkaisut ympärillämme. Työskentelyssä korostetaan oppilaan omaa suunnitelmallisuutta ja ideointia. Toteutettavissa töissä käytetään kyseiseen työhön sopivia teknisiä ratkaisuja. Kurssien painopiste on metalli- ja puutöissä, joihin ideoinnin mukaan voidaan liittää osa-alueita kone- ja sähköopista tai elektroniikasta. Kursseilla on keskeisesti esillä työturvallisuuteen liittyvät asiat.

TNV1 PUUTYÖKURSSI I

8. luokka

Perehdytään eri puutyöstökoneiden turvalliseen käyttöön valmistaen oman suunnitelman pohjalta aihepiirin mukainen puutyö.

TNV2 METALLITYÖKURSSI I

8. luokka

Laajennetaan tietämystä metallintyöstökoneista ja niiden turvallisesta käytöstä. Tutustutaan erityisesti mittaukseen ja piirrotukseen. Valmistetaan aihepiirin mukainen metallityö, jossa näkyy oppilaan omaa suunnittelua.

TNV3 PUUTYÖKURSSI II

9. luokka

Sovelletaan puutyökursseilla opittuja eri tekniikoita suunnitellen tuote omiin tarpeisiin.

TNV4 METALLITYÖKURSSI II

9. luokka

Sovelletaan metallityökursseilla opittuja eri tekniikoita suunnitellen tuote omiin tarpeisiin. Kurssilla kiinnitetään huomio erityisesti metallin liitos- ja muokkaustekniikoihin.

TNV 1-8 TEKNINEN TYÖ

8. ja 9. luokka

Laaja ja syvällisemmin tekniseen työhön perehdyttävä kokonaisuus. Kurssien aikana on mahdollisuus toteuttaa vaativampia töitä, korostaen oppilaan omaa suunnitelmallisuutta ja ideointia. Kurssien painopistealueet ovat puu- ja metallityöt, kone- ja sähköoppi sekä elektroniikka, mutta jaksot ja kurssit eivät välttämättä ole tasamittaisia oppilaiden töiden ja kiinnostuksen vuoksi. Kurseilla on keskeisesti esillä työturvallisuuteen liittyvät asiat.

TNV1 PUUTYÖKURSSI I

8. luokka

Perehdytään eri puutyöstökoneiden turvalliseen käyttöön valmistaen oman suunnitelman pohjalta aihepiirin mukainen puutyö.

TNV2 ELEKTRONIIKKAKURSSI

8. luokka

Tutustutaan elektroniikan komponenttien toimintaperiaatteisiin harjoitustyön avulla.

TNV1 METALLITYÖKURSSI I

8. luokka

Laajennetaan tietämystä metallintyöstökoneista ja niiden turvallisesta käytöstä. Tutustutaan erityisesti mittaukseen ja piirrotukseen. Valmistetaan aihepiirin mukainen metallityö, jossa näkyy oppilaan omaa suunnittelua.

TNV4 KONE -JA SÄHKÖOPIN KURSSI

8. luokka

Tutustutaan polttomoottorin toimintaan sekä yksinkertaiseen huoltoon käytännönläheisesti. Kurssi voidaan toteuttaa moottorin purku- ja kasauskurssina.

TNV5 PUUTYÖKURSSI II

9. luokka

Sovelletaan puutyökursseilla opittuja eri tekniikoita suunnitellen tuote omiin tarpeisiin.

TNV6 METALLITYÖKURSSI II

9. luokka

Sovelletaan metallityökursseilla opittuja eri tekniikoita suunnitellen tuote omiin tarpeisiin. Kurssilla kiinnitetään huomio erityisesti metallin liitos- ja muokkaustekniikoihin.

TNV7-8 PROJEKTITYÖKURSSI

9. luokka

Suunnitellaan ja toteutetaan tekninen työ, jossa voidaan yhdistellä eri materiaaleja. Kurssilla painotetaan erityisesti materiaalituntemusta, ongelmaratkaisua ja ajan käyttöä. Kurssityön oppilaat voivat valmistaa halutessaan pari- tai ryhmätyönä.

Luonnonvara-ala

BIV1 Maalta ja puutarhasta (8.lk)

Tavoitteet

- oppilas saa perustiedot suomalaisesta maataloudesta ja puutarhanhoidosta
- oppilas saa tietoa maatalouden alueellisista eroista, viljely- ja koristekasvilajeista ja kotieläimistä, sekä maatalouden ympäristökysymyksistä

Sisällöt

- suomalaisen maatalouden erityispiirteet
- maaperän, ilmaston ja ravinteiden merkitys kasville
- viljelykasvien ja puutarhan hyöty- ja koristekasvilajien tunnistaminen
- joulukukkien kasvatus
- pihasuunnitelman teko
- vierailuja alan oppilaitoksiin ja muihin kohteisiin

BIV2 Metsät, Suomen vihreä kulta (8.lk)

Tavoitteet

- kurssilla perehdytään metsätalouteen, metsäluontoon, metsien hoitoon sekä metsien monikäyttöön

Sisällöt

- metsät Suomessa: maantieteellinen vaihtelu, puulajit, metsätyypit
- metsänhoidon menetelmät
- metsien omistus ja siihen liittyvä lainsäädäntö
- metsäteollisuus Suomessa
- metsien monikäyttö ja suojele

BIV3 Maaseutuyrittäjä (9.lk)

Tavoitteet

- oppilas perehtyy maaseudun tarjoamiin mahdollisuuksiin ja maa- ja metsätalouden eri ammattiryhmiin

Sisällöt

- maa- ja metsätalouden ammatit
- maatalouden sivuelinkeinot (kalastus, riistanhoito, hevosala, pieneläinten hoito, suoramyynti ym.)
- vierailut alan oppilaitoksissa

BIV4 Luonto- ja ympäristöyrittäjyys (9.lk)**Tavoitteet**

- oppilas saa kattavan kuvan luonnonvara-alaan liittyvistä vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista Suomessa

Sisällöt

- ympäristöhuoltoon liittyvät asiat, kuten energia- ja kierrätysneuvonta (esim. kompostointi)
- viherala
- luontomatkailu

Arviointi

Arvioinnin perustana ovat kirjalliset kokeet ja muut kirjalliset tuotokset sekä tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

Syventävät opinnot (B)*Saksa*

SAV5 Saksa: Turistisaksaa (8. tai 9.lk)

Saksankielestä ja matkustamisesta kiinnostuneille.

Ei edellytä aikaisempia saksan opintoja.

Tavoitteet:

Selviytyminen saksan kielellä tavallisissa arkipäivän viestintätilanteissa.

Sisällöt:

- aakkoset ja lukusanat
- tervehdykset ym. sanonnat
- ruokailutilanteet
- matkalipun osto
- tien kysyminen ja neuvominen
- ostosten teko

Arviointi:

- sanallisesti hyväksytty/hylätty

SAV6 A2-saksan jatkokurssi (9.lk)

Edellyttää A2 saksan opintoja.

Tavoitteet:

Vahvistetaan jo aiemmilla kursseilla opittuja asioita.

Sisältö:

Kerrataan keskeistä kielioppiainesta ja erilaisissa viestintätilanteissa tarvittavaa sanastoa. Monipuolisia rakenne- ja luetunymmärtämisharjoituksia.

Arviointi:

Numeroarviointi 4-10.

Ranska

RAV5 Ranska: Tapoja ja kulttuuria

Tavoitteet:

Selviytyminen ranskan kielellä tavallisissa arkipäivän viestintätilanteissa. Ranskalaisiin tapoihin ja kulttuuriin tutustuminen.

Sisällöt:

- aakkoset ja lukusanat
- tervehdykset ym. sanonnat

- ruokailutilanteet
- matkalipun osto
- tien kysyminen ja neuvominen
- ostosten teko

Arviointi:

- sanallisesti hyväksytty/hylätty

Venäjä

VEV5 Venäjä: Tapoja ja kulttuuria

Tavoitteet:

Selviytyminen venäjän kielellä tavallisissa arkipäivän viestintätilanteissa. Venäläisiin tapoihin ja kulttuuriin tutustuminen.

Sisällöt:

- aakkoset ja lukusanat
- tervehdykset ym. sanonnat
- ruokailutilanteet
- matkalipun osto
- tien kysyminen ja neuvominen
- ostosten teko

Arviointi:

- sanallisesti hyväksytty/hylätty

Musiikki

MUV5 Vapaa säestys (8. tai 9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet säestää lauluja kitaralla tai pianolla.

Sisällöt

- reaalisointumerkintä
- sointujen soittaminen kitaralla ja pianolla
- tahtilajit, säestyskompit
- nuotinluku

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty). Arviointiin vaikuttavat osallistumisaktiivisuus sekä musisointitaidot.

MUV6 Bändi 1 (8.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kehittää oppilaiden yhteissoittotaitoja sekä tutustuttaa monipuolisesti eri populaarimusiikin tyyleihin.

Sisällöt

- kitaran, basson, rumpujen ja kosketinsoittimien soitto
- laulaminen yksi- ja moniäänisesti, mikrofonilaulu
- musiikkilaitteiden käyttö ja huolto
- musiikkiesitysten valmistaminen ja esiintyminen koulun tilaisuuksissa

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty). Arviointiin vaikuttavat musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV7 Bändi 2 (9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kehittää oppilaiden yhteissoittotaitoja sekä tutustuttaa monipuolisesti eri populaarimusiikin tyyleihin.

Sisällöt

- kitaran, basson, rumpujen ja kosketinsoittimien soitto
- laulaminen yksi- ja moniäänisesti, mikrofonilaulu

- musiikkilaitteiden käyttö ja huolto
- musiikkiesitysten valmistaminen ja esiintyminen koulun tilaisuuksissa

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty). Arviointiin vaikuttavat musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV8 Laulukurssi (8. tai 9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kehittää oppilaiden laulutaitoa sekä tutustuttaa monipuoliseen lauluvalikoimaan eri musiikkityyleistä.

Sisällöt

- laulaminen sekä yksi- että moniäänisesti
- oikean äänenmuodostuksen perusteet
- monipuolinen ohjelmisto
- musiikkiesityksen valmistaminen ja esiintymisiä koulun tilaisuuksissa

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty). Arviointiin vaikuttavat musisointitaidot sekä osallistumisaktiivisuus.

MUV9 Musiikkiteknologia (8. tai 9.lk)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehdyttää oppilaat musiikkilaitteiden käyttöön ja huoltamiseen sekä tietokoneen käyttöön musiikin tekemisessä.

Sisällöt

- kitara- ja bassovahvistimien käyttö
- erilaiset piuhat ja niiden kunnossapito
- PA-laitteiden kokoaminen ja käyttö
- tietokoneen käyttö musiikin tekemisessä
 - * MIDI
 - * nuotinkirjoitus
 - * sekvensseriohjelmat, äänittäminen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kirjallinen koe, kurssilla tehtävät näytetyöt sekä osallistumisaktiivisuus.

Kuvataide

KUV5 Maalauskurssi (8. tai 9.lk)

Kurssin tavoitteena on kehittää maalauksellista ilmaisua ja omaa kuvataiteellista käsialaa.

Harjoitellaan havaintojen kuvaamista eri maalausvälineillä. Perehdytään maalaustaiteen tyyleihin ja maalaustekniikkaan harjoitusten avulla.

Kurssi arvioidaan: hyväksytty/ hylätty. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

KUV6 Piirustuskurssi (8. tai 9.lk)

Kurssin tavoitteena on harjoitella havaintojen kuvaamista erilaisilla piirtimillä.

Perehdytään piirtäen viivaan, pintaan, muotoon ja sommitteluun. Tarkastellaan eri tyylejä ja kehitetään omaa ilmaisua. Aiheina ovat ihmiset, eläimet, esineet, maisemat ym.

Kurssi arvioidaan: hyväksytty/ hylätty. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

KUV7 Median kuvat (8. tai 9.lk)

Kurssin tavoitteena on oppia valokuvan, lehtien, julisteiden, television, elokuvan ja tietoverkon kuvien kieltä tarkastellen ja itse kokeillen.

Sisältö: Kokeillaan erilaisia kuvakerronnan muotoja: kuvitusta, sarjakuvaa ja liikkuvaa kuvaa. Tutustutaan valokuvauksen perusteisiin ja tehdään pienimuotoisia kuvausharjoituksia videokameralla. Arvioidaan ja tulkitaan median kuvia ja niiden käyttöä. Mahdollisuuksien mukaan kokeillaan kuvaviestintää käytännössä kouluvuoden tapahtumiin ja projekteihin yhdistäen. Myös yhteistyö äidinkielen kanssa on mahdollista.

Kurssi arvioidaan: hyväksytty/ hylätty. Arvioinnin kohteena ovat työprosessi ja valmiit tuotokset.

Tietotekniikka

TTV5 Kotisivuntekokurssi (8. tai 9.lk)

Kurssin tavoitteena on tutustua WWW-sivujen tuottamiseen HTML-koodin avulla.

Kurssi painottuu oppilaiden omaan tekemiseen. Uusia asioita opiskellaan esimerkkisivustojen ja pienten HTML-koodinpätkien avulla. Kurssilla käsiteltäviä asioita: HTML-koodin perusteet (mm. kuvat, linkit, taulukot, kehykset) sekä lisäksi esim. valmiiden Javascriptien liittäminen HTML-koodiin ja Javascriptien muokkausta (muuttuja, ehtolause, silmukka).

Tietotekniikan arviointi perustuu oppisisältöjen saavuttamisen lisäksi oppilaan asennoitumiseen oppiaineeseen. Jatkuvaan arvioimiseen vaikuttaa vastuullisuus, itsenäinen työskentely sekä toisten huomioonottaminen. Tuntien aikana aikaansaadut työt arvioidaan. Tietotekniikassa pääpaino on tuntityöskentelyllä, josta tuotokset kerätään oppilaan henkilökohtaiseen kansioon (portfolio).

Kotitalous

KOV5 Pizza-pasta-paella (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Tutustutaan kansainväliseen ruokakulttuuriin valmistamalla eri maiden ja maanosien aterioita ja vertailemalla ruokakulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä.

Kurssisisällöt:

Suunnitellaan ja toteutetaan eri maille tyypillisiä ruokia ja leivonnaisia.

Arviointi:

Arvioidaan oppilaan asenteita, käytännön taitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoja. Hyväksytty/hylätty.

KOV6 Juhlakurssi (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Tutustutaan suomalaiseen juhlaperinteeseen ja vuotuisjuhliin. Perehdytään juhlien suunnitteluun ja järjestämiseen.

Kurssisisällöt:

Suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden valitsemaa kodin juhlia. Tutustutaan juhlien järjestämisen eri vaiheisiin.

Arviointi:

Arvioidaan oppilaan asenteita, käytännön taitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoja. Hyväksytty/hylätty.

KOV7 Leivontakurssi (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Perehdytään erilaisiin taikinatyyppeihin ja niiden valmistustapoihin.

Kurssisisällöt:

Leivotaan suolaisia ja makeita leivonnaisia arki- ja juhkakäyttöön.

Arviointi:

Arvioidaan oppilaan asenteita, käytännön taitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoja. Hyväksytty/hylätty.

KOV8 Omat ateriat (9.lk)

Tavoitteet:

Suunnitellaan omia aterioita huomioiden ajankohtaiset ja monipuoliset ruoka-aineet ja ajankäyttö.

Kurssisisällöt:

Perehdytään ateriasuunnittelun perusteisiin. Toteutetaan erilaisia ateriakokonaisuuksia oppilaiden omien suunnitelmien mukaan.

Arviointi:

Arvioidaan oppilaan asenteita, käytännön taitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoja. Hyväksytty/hylätty.

KOV9 Itsenäiseen elämään (9.lk)

Tavoitteet:

Perehdytään asioihin, joista on hyötyä oman itsenäisen elämän alkaessa.

Kurssisisällöt:

Harjoitellaan elämisen ja asumisen taitoja ja tutustutaan erilaisiin asumismuotoihin. Pohditaan rahankäyttöä ja valmistetaan opiskelijan kukkarolle sopivia aterioita.

Vieraillaan mm. paikallisessa KELA:n toimipisteessä.

Arviointi:

Arvioidaan oppilaan asenteita, käytännön taitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoja. Hyväksytty/hylätty.

Tekstiilityö

TSV9 Tekstiilit ja ympäristö (8. tai 9.lk)

Tekstiilit ovat tärkeä osa ympäristöämme. Kirjotaan käsin tai koneella, tehdään tilkkutöitä, kudotaan, keksitään ja ideoidaan ja valmistetaan uutta omaan kotiin, huoneeseen ja muualle. Käydään myös ullakolla ja kirpputoreilla ja löydetään tekstiilien uusiokäyttö.

TSV10 Vaatetus ja pukeutuminen (8. tai 9.lk)

Tutustutaan muodinmaailmaan ja -historiaan. Suunnitellaan ja valmistetaan vapaavalintaisilla tekniikoilla trendivaatteita ja harrasteisiin sopivia asuja ja tekstiilejä sekä minä - kansio.

TSV11 Luova tekstiili-ilmaisu (8. tai 9.lk)

Ideoidaan tekstiilejä ja esineitä painamalla, maalaamalla, värjäämällä, huovuttamalla tai yhdistelemällä eri tekniikoita ja unohtamalla perinteiset ja tavanomaiset ratkaisut.

TSV12 Juhla (8. tai 9.lk)

Perehdytään oman ja muiden maiden juhlaperinteeseen. Valmistetaan isoja ja pieniä juhlia eri tavoin. Toteutetaan mm. juhla- tai fantasiavaate sekä muuta juhliin liittyvää.

Tekninen käsityö

TNV9 Korjauskurssi (8.lk)

Korjataan kodissa korjattavia esineitä.

TNV10 Tekninen piirustus (9.lk)

Suunnitellaan työ ja piirretään se piirustusohjeiden mukaan tai piirretään puhtaaksi töissä suunniteltu ja valmistettu esine. Tärkeä ammattikouluun pyrkiville.

TNV11 Kone- ja sähköoppi + elektroniikka

Mopon korjausta, moottoriopin perusteet, elektroniikkalaitteiden rakentelua.

TNV12 Taontakurssi

Perehdytään takomisen salaisuuksiin. Taotaan erilaisia koriste-esineitä.

TNV13 Puukkokurssi

Käydään läpi puukon eri valmistus vaiheita ja tapoja ja tehdään oma puukko tuppeineen.

TNV14 Kalastuskurssi

Valmistetaan kalastukseen liittyviä erilaisia tarve-esineitä.

Biologia

BIV5 Eräretkeily

Tavoitteet

- oppilas oppii eräretkeilyn ja luonnossa liikkumisen perustaitoja
- kartanluku- ja suunnistustaitojen kertaus
- oppilas tietää millaisia varusteita vaelluksella tarvitaan ja oppii käyttämään niitä
- oppilas tuntee jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet ja noudattaa niitä liikkueessaan luonnossa

Sisällöt

- eräretkeilyvarusteiden, jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien, kartanluvun ja suunnistuksen läpikäyminen teoriatunneilla
- vaellus ja yöpyminen maastossa (1 yö)
- kirjallinen raportti vaelluksesta

Arviointi

- hyväksytty/hylätty
- kurssin hyväksymiseen vaaditaan osallistuminen teoriatunneille ja vaellukselle, sekä

kirjallinen raportti

Soveltavat opinnot (C)*Englanti*

ENV1 Extra English (8.lk)

Tavoitteet:

Oppia tuntemaan lähemmin englantia puhuvia maita ja niiden kulttuuria. Pystyä kertomaan omasta maasta englanniksi.

Sisällöt:

Käsitellään yleisopintojen yli menevää kieliainesta. Tutustutaan lähemmin englantia puhuvien maiden kulttuuriin ja kerrotaan omasta maasta englanniksi. Opetellaan hyvää ääntämistä ja harjoitellaan keskustelutaitoa.

Arviointi:

Numeroarviointi 4-10.

ENV2 Using English (9.lk)

Tavoitteet:

Saada oppilaat käyttämään englannin taitoaan monipuolisesti. Perehdyttää heidät johonkin englanninkielisen kulttuurin osa-alueeseen.

Sisällöt:

Luovaa toimintaa suullisesti ja kirjallisesti. Harjoitellaan kielenkäyttötaitoa, kirjoitetaan aineita, artikkeleita, kirjeitä, referaatteja yms. Tutustutaan oppilaiden kiinnostuksen mukaan esimerkiksi englanninkieliseen kirjallisuuteen, mediaan, musiikkiin ja elokuvaan.

Arviointi:

Numeroarviointi 4-10.

Ruotsi

RUV1 Pohja jatko-opinnoille (9.lk)

Tavoitteet: Vahvistetaan jo aiemmilla kursseilla opittuja asioita.

Sisällöt: Kerrataan keskeistä kielioppiainesta ja erilaisissa viestintätilanteissa tarvittavaa sanastoa. Lisätään muiden Pohjoismaiden tuntemusta. Rakenne- ja kuuntelutehtäviä sekä tekstinymmärrysharjoituksia.

Arviointi: Numeroarviointi 4 - 10.

Äidinkieli ja kirjallisuus

AIV1 Matkalle mediaan (8. tai 9. luokka)

Tavoitteet: Kurssin aikana tehdään matka medioiden maailmaan: televisio, elokuvat, sanoma- ja aikakauslehdet, tietokoneen tietoverkot.

Sisällöt: Tutustutaan, tutkitaan ja tehdään. Toteutetaan jokin viestintäprojekti, esim. koulun lehti, video-ohjelma, koulun viestintäpäivä.

Arviointi: Arvioidaan tehtyjen töiden perusteella merkinnällä suoritettu - hylätty.

AIV2 Ilmaisutaito (8. tai 9. luokka)

Tavoitteet: Kurssi rohkaisee oppilasta ilmaisemaan itseään ja kartuttaa esiintymistaitoja.

Sisällöt: Luovan ilmaisun ja äänenkäytön perusharjoituksia. Improvisaatioiden kautta pieniä näytelmiä ja videoita.

Arviointi: Arvioidaan tehtyjen töiden perusteella merkinnällä suoritettu - hylätty.

AIV3 Puheviestintä (8. tai 9. luokka)

Tavoitteet: Esiintymisjännityksen vähentäminen, tutustuminen arkipäivän puhetilanteisiin ja -käytänteisiin.

Sisällöt: Kurssilla harjoitellaan yksilö- ja ryhmätyönä äänenkäyttöä, keskustelutaitoja, puheen pitämistä, väittely- ja suostuttelutaitoja sekä kuuntelutaitoa.

Arviointi: Arvioidaan suoritusten perusteella merkinnällä suoritettu - hylätty.

AIV4 Viron kielen kurssi (8. tai 9. luokka)

Tavoitteet: Tutustutaan viron kieleen ja sen kautta Viroon ja virolaisuuteen.

Sisällöt: Opetellaan viron kielen alkeet ja harjoitellaan arkielämän puhetilanteita.

Arviointi: Arvioidaan suoritusten perusteella merkinnällä suoritettu - hylätty.

Historia

HYV1 Historiaa tutkimaan (8. tai 9.lk)

Tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa, käyttämään erilaisia lähteitä ja vertailemaan niitä sekä tuottamaan sen pohjalta kirjallisen tutkielman.

Sisällöt

Tutkielmien tekemistä oppilaita kiinnostavista historian tapahtumista ja/tai merkkihenkilöistä.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan omatoimiseen aineiston keräämiseen sekä tuotokseen. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty - hylätty).

HYV2 Nuoren oikeustieto (9.lk)

Tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään oikeusjärjestystä ja siihen liittyviä erilaisia yhteiskunnallisia sääntöjä sekä tuntemaan omia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan sekä tekojensa oikeudellisia seuraamuksia.

Sisällöt

Arkielämän oikeusohjeisiin tutustumista oppilaskeskeisten työtapojen ja mahdollisten opintokäyntien avulla.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan omatoimiseen työskentelyyn. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty - hylätty).

Matematiikka

MAV1 Matematiikkaa ammattikouluun aikoville (9.lk)

Tavoitteet:

Varmistetaan peruskoulun matematiikan peruskäsitteiden hallinta sekä käsitellään laajemmin ammattikoulun kannalta oleellisia asioita.

Sisällöt:

Yksiköiden muunnokset, murtolukuja, yhtälön ja yhtälöparien ratkaisua, koordinaatisto.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin perustana on tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

MAV2 Matematiikkaa lukioon aikoville (9.lk)

Tavoitteet:

Varmistetaan peruskoulun matematiikan peruskäsitteiden hallinta.

Sisällöt:

Käsitellään mm. potenssioppia, polynomilaskentaa, yhtälöiden ja yhtälöryhmien käsittelyä.

Arviointi: Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin perustana on tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

Kemia

KEV1 Kemia laboroinnit (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Oppilas oppii ymmärtämään kemiallisia työmenetelmiä. Oppilas ymmärtää turvallisen työskentelyn periaatteet.

Sisällöt:

Tutustutaan yksinkertaisimpiin kemian työmenetelmiin. Valmistetaan yksinkertaisia kemiallisia yhdisteitä.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin perustana on tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

Fysiikka

FYV1 Tähtitiede (9.lk)

Tavoitteet:

Oppilas

- tietää tähtitieteen saavutuksia ja merkkihenkilöitä historian aikana
- osaa kertoa maailmankaikkeuden syntyyn ja rakenteeseen liittyviä tekijöitä
- tietää perusasiat erilaisista taivaankappaleista ja niiden liikkeistä sekä menetelmistä, joilla uutta tietoa avaruudesta saadaan selville
- tunnistaa ja osaa nimetä tähdistöjä, tähtikuvioita, yksittäisiä tähtiä ja muita havaintokohteita
- oppii käyttämään tähtikarttoja, -kiikareita ja kaukoputkea tähtitaivaan havainnoimisessa
- osaa tehdä omatoimisesti havaintoja maastossa

Sisällöt:

- taivashavainnot ja maailmankaikkeuden kartoittaminen kautta aikain
- maailmankaikkeuden syntyyn, kehitykseen ja rakenteeseen liittyvät tekijät, lait, kohteet ja ilmiöt
- maailmankaikkeuden kohtalon Maan ulkopuolisen elämän mahdollisuuden pohdinta

- tähtitieteen tärkeimmät tutkimusmenetelmät ja havaintolaitteet
- tähtitaivaan kohteet, vuotuinen liike ja mittakepit
- tähtikartastot ja planisfääri
- arkipäivän tähtitiedettä: tähtitaivaan kohteiden ja ilmakehän ilmiöiden havainnointi paljain silmin ja apuvälineiden avulla
- maastotyöskentelyä ja tutustumiskäynti Sirkuksen tähtitornille JKL:ään sään salliessa

Arviointi:

- kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty
- arvioinnin perustana on kirjallinen koe, muut kirjalliset tuotokset, tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun sekä omatoimisuus maastossa

FYV2 Elektroniiikka (9.lk)**Tavoitteet:**

Opitaan ymmärtämään elektroniikan peruskytkentöjen ja -komponenttien toimintaperiaatteet.

Sisällöt:

Tutustutaan elektroniikan komponentteihin, niiden rakenteeseen ja toimintaperiaatteisiin. Harjoitellaan mittareiden käyttöä. Tutustutaan keskeisiin komponentteihin kytkentäharjoituksilla. Tietoja ja taitoja sovelletaan rakentamalla vaativa kytkentä.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin perustana on tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

*Tietotekniikka***KKV1 Kymmensormijärjestelmä (8. tai 9.lk)****Tavoitteet:**

Opetellaan kirjoittamaan kymmensormijärjestelmällä tietokoneohjelman avulla. Opitaan kirjoittamaan sormiin ja näppäimistöön katsomatta.

Sisällöt:

Opetellaan pienet ja isot kirjaimet, numerot ja erikoismerkkejä. Opettelussa käytetään eritasoisia ja erityyppisiä harjoituksia. Työskentely on itsenäistä ja oppilaskeskeisiä.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin perustana on tuntiaktiivisuus ja asennoituminen opiskeluun.

Liikunta

LIV1 Palloilu (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Palloilulajien harjoittelu ja pelaaminen, taitojen harjaannuttaminen mukavassa ja rentouttavassa ilmapiirissä, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen.

Sisällöt:

Joukkuepalloilulajien (jalka-, pesä-, kori-, lento-, kaukalopallo, salibandy mm.) ja mailapeliin (tennis, sulkapallo, pingis ym.) harjoittelua ja pelaamista, yksilöllisin ja yhteistoiminnallisin työtavoin. Ohjelma suunnitellaan yhdessä, mahdollisuus oman lajin yksilölliseen harjoitteluun.

Arviointi:

Kurssin arvioinnissa (4-10) painottuvat aktiivisuus, omatoimisuus, yhteistyökyky ja tunnollisuus sovittujen tehtävien ja harjoitteiden suorittamisessa.

LIV2 Harrastusliikunta (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Liikkuminen omien kiinnostusten ja harrastusten pohjalta, taitojen kehittäminen monipuolisilla harjoitteilla, yhteistyötaitojen kehittäminen.

Sisältö:

Omien lajien ohjattua ja yksilöllistä harjoittelua. Ohjelma suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa.

Arviointi:

Kurssin arvioinnissa (4-10) painottuvat taitojen kehittyminen, aktiivisuus, oma-aloitteisuus ja tunnollisuus.

LIV3 Uudet lajit (9.lk)**Tavoitteet:**

Oppilas tutustuu koululiikunnassa harvinaisempiin lajeihin ja lähiseudun erilaisiin liikuntamahdollisuuksiin. Oppilas oppii soveltamaan tuttuja lajeja vaihtelevissa tilanteissa.

Sisällöt:

Oppilaiden kanssa sovittavia lajeja, esim. keilailu, melonta, laskettelu, kamppailulajit. Tuttujen lajien soveltamista uudella tavalla ja omien liikuntamuotojen ideointia. Kurssi voi sisältää myös oppilaille maksullisia lajeja, jotka voi tarvittaessa korvata muulla opettajan kanssa sovittavalla suorituksella.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan arvosanoin 4-10 painottaen osallistumisaktiivisuutta ja innokkuutta.

LIV4 Elämys- ja seikkailuliikunta (8. tai 9.lk)**Tavoitteet:**

Oppilas kokee monipuolisia ja myönteisiä elämyksiä liikunnan parissa. Oppilaan itseluottamus ja rohkeus sekä yhteistoiminta- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät

Sisällöt:

Yhdessä suunniteltuja retkiä luonnossa (melonta-, retkeily-, vaellus-). Luottamus- ja yhteistoiminta- sekä ongelmanratkaisuharjoituksia, omien voimavarojen löytämiseen ja itsensä ylittämiseen tähtäviä tehtäviä. Retkien suunnitteluun ja raportointiin osallistuminen. (Huom. Kurssi suoritetaan osin varsinaisen koulutyöpäivän ulkopuolella, ja joistakin osioista saattaa aiheutua kustannuksia)

Arviointi:

Kurssi arvioidaan arvosanoin 4-10 painottaen aktiivisuutta kurssin suunnittelussa, tehtävien suorittamisessa ja raportoinnissa.

LIV5 Tanssi (8. tai 9.lk)

Tavoitteet:

Oppilas tutustuu erilaisiin tanssisuuntauksiin. Oppilas tuntee rytmiliikunnan perusteet ja hallitsee eri tanssien perusaskeleita. Oppilas uskaltaa ilmaista itseään tanssin keinoin.

Sisällöt:

Rytmiikka ja luova liikunta

Uudet tanssisuuntauokset oppilaiden toiveiden mukaan

Pari- ja ryhmätansseja sekä eri maiden kansantansseja

Oman tanssisarjan suunnittelu ja toteutus

Arviointi:

Kurssi arvioidaan arvosanoin 4-10. Kriteereinä ovat osallistumisaktiivisuus ja taitojen kehittyminen kurssin aikana.

Terveystieto

TEV6 Ihmissuhdetaidot (8. tai 9.lk)

Nuorten ihmissuhdetaitojen kurssi

Kurssi on yksi Thomas Gordonin kehittämistä ihmisten välistä vuorovaikutusta käsittelevistä kursseista, ja tämä on nimenomaan nuorille (13-18 v.) suunniteltu. Kurssista saa erillisen todistuksen, josta voi olla hyötyä pääsykoe- ja työpaikkahaastattelussa.

Tavoitteet

Kurssilla opetellaan taitoja 1) ilmaista omia tunteita ja ajatuksia selkeästi, ja siten tulla ymmärretyksi, 2) kuunnella toista ihmistä sekä 3) ratkaista ristiriitoja kumpaakin osapuolta tyydyttävällä tavalla.

Keskeistä on myös oppia näkemään omia hyviä puoliaan ja vahvuuksiaan sekä ottamaan vastuuta omasta elämästään ja tulevaisuudestaan.

Nuisku on elämänhallintataitojen opettelua.

Sisältö

Kurssilla työskennellään 16-18 kertaa kaksoistunnin jaksoissa, toiminnallista ja kokemuksen kautta tapahtuvaa oppimista (pari-, ryhmä- ja rooliharjoituksia).

Lyhyiden teoriaosien jälkeen asioita kokeillaan ja harjoitellaan käytännössä.

Opiskelijoilla on käytössään työkirja.

Osioita: kuunteleminen, tunteiden ymmärtäminen, minä-viestit, kuuntelulle vaihtaminen, itsensä arvostaminen ja tulevaisuuden suunnittelu, ystävyys-suhteiden solmiminen, kuuntelemalla auttaminen, pakottaminen ja vaikuttaminen, ristiriitojen ratkaiseminen, välittäjänä toimiminen, erilaisuuden kohtaaminen, omat ihmissuhteet ja omat kasvusuunnitelmat.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa (4-10) painotetaan aktiivista osallistumista harjoituksiin omista lähtökohdista ja paneutumista hyvän ja viihtyisän opiskeluympäristön luomiseen sekä rohkeaa heittäytymistä itsensä kehittämiseen vuorovaikutustaidoissa.

TELAKKAKADUN KOULU

Valinnaisaineet

arviointi:

(N)= numeroarviointi

(S) = suoritusmerkintä

V-alkuiset (valittava vähintään yksi)

laajuus 2 kurssia

X-alkuiset

laajuus 2 kurssia

Z-alkuiset

laajuus 1 kurssi

VMU MUSIIKKI (N)
8 ja 9 luokat

Musiikki laidasta laitaan. Soittotaitojen kehittämistä ja uusien oppimista. Mm. rock- ja popmusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen.

VKU KUVATAIDE (N)
8 ja 9 luokat

Tutustutaan kuvataiteen erilaisiin ilmaisutapoihin, materiaaleihin, tekniikoihin ja työvälineisiin. Tehdään monipuolisia harjoitustöitä ja perehdytään samalla kuvataiteen erilaisiin ilmiöihin. Kurssi antaa valmiuksia kuvallisen ympäristön hallitsemiseen ja visuaaliseen suunnitteluun.

TEKNINENTYÖ

VTN8 Teknisentyön yleiskurssi I (N)
8 luokka

Yleinen teknisen työn kurssi, jonka aikana harjaannutetaan kädentaitoja sekä perehdytään erilaisiin teknisen työn työtapoihin. Harjoitellaan erilaisia työstö- ja liitostekniikoita sekä materiaalien valintaa ja ekologista käyttöä. Oppilasta ohjataan

systemaattisesti suunnittelemaan työn alla olevaa tuotetta ja siihen liittyviä työvaiheita. Valmistetaan yksi tai useampi oppilaiden tarpeista lähtevä harjoitustyö käyttäen ns. kovia materiaaleja, kuten puu, metallit ja muovit sekä erilaiset puolivalmisteet. Lisäksi harjoitellaan omien suunnitelmien ja toteutusten dokumentointia sekä käsin, että tietokoneavusteisesti. Projektit toteutetaan tilannekohtaisesti joko yksilö- tai ryhmätyönä.

Kurssille osallistuminen ei edellytä aikaisempaa teknisentyön opiskelua.

VTN9 Tuotteen suunnittelu ja valmistus I (N)

9 luokka

Kurssin tarkoitus on kehittää entisestään kädentaitoja sekä tarjota käsillä tekemisen iloa. Kurssin aikana valmistetaan yhteisiä tai oppilaiden omista tarpeista lähteviä töitä, joiden valmistamiseen käytetään ns. kovia materiaaleja kuten puu, metallit ja muovit sekä erilaiset puolivalmisteet. Harjoitustöissä kiinnitetään huomiota tuotteen visuaalisen ulkonäön ja muotoilun lisäksi myös tuotteen valmistettavuuteen. Suunnitelmat ja tuotokset dokumentoidaan joko tietokoneavusteisesti tai käsin piirtämällä.

Kurssille osallistuminen ei edellytä aikaisempaa teknisentyön opiskelua.

TEKSTIILITYÖ

VTS8 VAATETUS I (N)

8 luokka

Valmistetaan helppoja perusvaatteita omien suunnitelmien mukaisesti esim. housut, hameet, hupparit, lastenvaatteet. Jos ammatinvalinta kohdistuu kädentaitoa vaativalle alalle, on tekstiilitöiden kurssit siihen hyvää harjoitusta.

VTS9 VAATETUS II (N)

9 luokka

Vaatetus I:n lisäksi vaativimmat työtävät ja materiaalit esim. vuoritetut vaatteet, takit ja erilaiset yksityiskohdat.

*LIIKUNTA***VLI8 Salibandy- ja palloilukurssi (N)**

8 luokka

Kurssilla perehdytään palloilun ja salibandy saloihin, kurssilaisten toiveet ja taidot huomioiden. Peruspalloilut ja salibandy kiemurat tulevat tutuiksi.

VLI9 Kuntosaliturssi (N)

9 luokka

Kurssilla käydään kuntosaliharjoittelun perusteita yhdistettynä säännölliseen ja ympärivuotiseen harjoitteluun. Lisäksi kurssilla voidaan huomioida harjoittelun sisällyttäminen kilpaurheilun jaksottamiseen lajikohtaisesti ja kurssilaisten tarpeet huomioiden

=====

*ÄIDINKIELI***ZAI Elokurssi (s)**

1 kurssi

8 tai 9. luokka

Tutustutaan elokuvan historiaan ja nykyisyyteen, tekemiseen ja tekijöihin.

ZAI8 Ilmaisutaidon kurssi (s)

1 kurssia

8.luokka

Kehitetään ilmaisutaitoja yksinkertaisista perusharjoituksista lähtien.

ZAI9 Luovan kirjoittamisen kurssi (s)

1 kurssi

9.luokka

Monenlaista kirjoittamista hovin vuoksi.

*KIELET***ZRU RUOTSIN LISÄKURSSI (s)**

1 kurssia
9. luokka

Suunnattu erityisesti lukiossa jatkaville.

Kurssilla harjoitetaan painotetusti kuullun ymmärtämistä ja tekstin lukua. Kerrataan aiemmin esillä ollutta ja laajennetaan kielen rakenteiden hallintaa. Harjoitellaan kirjoittelun ja tiivistelmän laadintaa aluksi ohjattuna, myöhemmin itsenäisesti.

ZEN ENGLANNIN LISÄKURSSI (s)

1 kurssi
9. luokka

Kieliopin kertausta, tekstinymmärtämistä, kuullunymmärtämistä, kirjoittamista...
Kurssi voi toimia niveltävänä lukioon lähteille.

XSA SAKSAN KIELI (B2-KIELI) (N)
2 kurssia 8.luokalla ja 2 kurssia 9. luokalla

Hallo alle!

Tervetuloa opiskelemaan saksan kieltä saksalaisten nuorten mukana. Tutustut nuorten elämään, sen arkeen ja juhlaan. Opit peruskielitaidon, jolla pärjää Keski-Euroopassa ja luot pohjan tuleville kieliopinnoillesi.

Saat tietoa Saksasta, sen asukkaista ja kulttuurista. Myös itävaltalainen ja sveitsiläinen elämänmuoto tulee sinulle tutuksi. Kirjojen laulut ja kuvat välittävät tunnelmaa arjesta saksankielisissä maissa.

XRA RANSKAN KIELI (B2 -KIELI) (N)
2 kurssia 8. luokalla ja 2 kurssia 9. luokalla

Salut! Bienvenue en France!

Sinun kielesi voi olla ranskan kieli - Euroopan kieli ja maailman kieli. Se on avain uuteen ajattelutapaan ja kulttuuriin. Kahden vuoden ranskan opiskelun aikana saavutat peruskielitaidon, jolla selviydyt matkailijana ja joka on lisäansio työmarkkinoilla.

Opit arkielämäntilanteisiin liittyvää kieltä, kuten esittäytymään, olemaan kohtelias, kysymään ikää ja kertomaan oman ikäsi, kysymään tietä ja neuvomaan sen, kysymään ja

kertomaan hintoja sekä tekemään ostoksia, sopimaan tapaamisesta, tilaamaan kahvilassa ja paljon muuta hyödyllistä. Ranskan-kielinen musiikki viehättää, ranskalainen keittiö on maailmankuulu ja entäs Pariisi. ..

Kannattaa siis olla se, joka osaa ranskaa.

XVE VENÄJÄN KIELI (B2 -KIELI) (N)
2 kurssia 8. luokalla ja 2 kurssia 9. luokalla

ZVE VENÄJÄN KIELI (MINIKURSSI) (s)
1 kurssi 8 tai 9 luokalla

Saliut! Davai pogovorim po-russki!

Naapurimaamme kielen taitajia tarvitaan useilla eri aloilla, monenlaisissa työtehtävissä. Sinulla on nyt tilaisuus valita kieli, jota moni toivoisi osaavansa. Tutustut elämänmuotoon, joka on lähellä omaamme ja toisaalta erilaisuudessaan kiinnostava.

Siitä on aikaa, kun viimeksi koit aakkosten oppimisen iloa. Nyt opit uuden kirjaimiston, kyrilliset aakkoset. Opiskelet jokapäiväisessä elämässä tarpeellista kieltä: tutustumaan, sopimaan tapaamisista, keskustelemaan mm. kielitaidosta ja vapaa-ajan vietosta, tilaamaan syötävää, puhumaan puhelimesta. ..Perehdytään tapoihin, historiaan, kulttuuriin, nähtävyyksiin. Kuunnellaan lauluja, tutustutaan juhliin ja arvostettuun venäläiseen keittiöön.

ZES ESPANJAN ALKEISKURSSI (s)
1 kurssi
8 tai 9 luokka

Opiskellaan espanjan alkeita arkipäivän tilanteita varten. Tutustutaan Espanjan matkakohteisiin ja kulttuuriin.

MATEMATIIKKA

ZMA MATEMATIIKAN LISÄKURSSI (S)
9 luokka
1 kurssi

Kurssi on tarkoitettu lähinnä lukioon pyrkiville. Kerrataan ja syvennetään peruskoulun matematiikan oppimäärää sekä kehitetään laskuvalmiutta.

*FYSIIKKA***ZFY9 ELEKTRONIikka (s)**
9 luokka
1 kurssi

Tutustutaan sähköopin suureisiin ja komponentteihin, puolijohdemateriaaleihin ja -komponentteihin sekä niiden toimintaan yksinkertaisissa virtapiireissä. Perehdytään puolijohdekomponenteista lähinnä diodien ja transistorin toimintaan. Harjoitellaan komponenttien juottamista piirilevyyn jonkin yksinkertaisen laitteen rakentamisessa.

Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti itse rakentaen ja tutkien piirien toimintaa rakennussarjan avulla.

ZFY8 TÄHTITIEDE (s)
8 luokka
1 kurssi

Tervetuloa tähtilaivaan, jolla teemme tutustumiskierroksen omassa aurinkokunnassamme. Tarkoituksena on jatkaa matkaa kauemmas omaan linnunrataamme. Matkan aikana nautimme hyvästä seurasta ja käsittelemme tahtien syntyprosesseja ja luokittelua kirkkauden ja koon mukaan. Kapteenimme johdatuksella opetellaan tuntemaan mitä eroa on komeetalla, meteoriiitilla ja meteorilla, sekä ihmettelemme maapallon yläilmakehän ilmiöitä. Hankimme tietoa klustereista, kvasaareista ja pulsareista. Mustassa aukossakin käydään ja lisäksi selvitetään avaruustutkimuksen historiaa, nykytilaa ja tulevaisuutta. Katselemme tahtiaiheisen elokuvan ja muutamia kapteenimme valitsemia videoita. Matkan aikana askartelemme ja teemme ryhmitöitä ja lopussa suoritamme pienen kokeen, jonka kapteenimme arvioi joko suoritetuksi tai hylätyksi.

Kurssin lopussa palaamme maan pinnalle ja teemme bussilla opintokäynnin tähtitornilla Jyväskylässä, missä tuijotellaan taivaalle järeämmällä kalustolla. Opintokäynti tapahtuu illalla normaalin kouluajan jälkeen (pimeään aikaan).

*KEMIA***ZKE KÄYTÄNNÖN KEMIA (s)**
8 tai 9 luokka
1 kurssi

Tutustutaan käytännön töiden avulla seuraaviin aiheisiin: vesi, kasvit värjäyksessä ja

lääkkeenä, kosmetiikka, ruoka-aineet, pesu- ja puhdistusaineet, lannoitteet, eri materiaalit (lasi, kipsi, muovit, betoni).

BIOLOGIA

ZBI ELÄINTEN MAAILMA (s)

8 luokka

1 kurssi

Miten hämähäkit lisääntyvät? Miksi kameleontti vaihtaa väriä? Kasvaako matelija koko ikänsä? Kurssilla tutkitaan eri eläinryhmien elämää yhdessä ja tehdään oma tutkimusraportti. Ei oppikirjaa.

MAANTIEDE

ZGE KARTTAKURSSI (s)

9 luokka

1 kurssi

"Mitä kartta kertoo?"

Kurssilla tarkastellaan maapalloa, mm. vertaillaan eri mantereita ja maapallon olosuhteita eri puolilla luonnon ja ihmisen kannalta. Kurssilla tehdään erilaisia kartastotehtäviä kuten suunnistetaan mittakaavojen ja koordinaattien avulla paikasta toiseen. Kurssin aikana seurataan tiedotusvälineistä ajankohtaisia tapahtumia (maanjärjestykset, epidemiat jne.) ja paikallistetaan ne kartalle.

HISTORIA

ZHY8 UUTISET TUTUKSI (s)

8 luokka

1 kurssi

Perehdytään ajankohtaisiin asioihin seuraamalla tiedotusvälineitä. Harjoitellaan uutisten tekemistä lehtiin, radioon ja televisioon. Ollaan uutisankkureina ja toimittajina.

XHY KOTISEUTUKURSSI (N)

8 luokka
2 kurssia

Retkeillään kotiseudulla, haastatellaan ihmisiä, kuvataan ja kerätään perinnettä, tehdään näyttelyitä, pengotaan arkistoja sekä tutustutaan Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistyksen tietokantaan.

ZHY9 KANSALAISTOIMINTA (s)

9 luokka
1 kurssi

Luetaan lakia, istutaan oikeutta ja tutustutaan nuorten oikeustapauksiin. Tutustutaan erilaisiin tapoihin vaikuttaa asioihin lähellä ja kaukana.

*OPINTO-OHJAUS***ZOP8 KOULUSTA MAAILMALLE (s)**

8 luokka

1 kurssi

Kursseilla mahdollisimman vähän opettamista ja valistamista. Keskeisellä sijalla ovat ratkaisukeskeisyys ja onnistumisen kokemukset. Nuorten omia kokemuksia pyritään hyödyntämään (omat voimavarat, toimintamallit, osaamisen ja puutteiden tunnistaminen ja kehittäminen). Tavoitteena on saada nuori pohtimaan omaa itseään, toimintamallejaan ja elämäänsä.

Kurssin sisältöjä tarkennetaan kurssin alussa ja niitä voidaan muokata kurssilaisten toiveiden mukaan.

Kurssin sisältöalueet:

Oppimistyyli- ja -strategiat

Vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidot

Ryhmäviestintä

ZOP9 KOULUSTA MAAILMALLE 2 (s)

9 luokka

1 kurssi

Kurssin sisältöalueet:

Itsetuntemus

Itsetunto ja identiteetti

Nuoruusiän kriisit, elämänkaari

Elämönhallinta, selviytyminen

*MUSIIKKI***ZMU1 KOSKETINSOITINKURSSI (s)**

8 tai 9 luokka

1 kurssi

Vapaan säestyksen opiskelua alkeista alkaen.

ZMU2 KITARAKURSSI (s)

8 tai 9 luokka

1 kurssi

Kitaransoiton opiskelua alkeista alkaen. Sointusäestystä ym.

*KUVATAIDE***XKU KUVATAITEEN ERIKOISTEKNIIKAT (N)**

8 ja/tai 9 luokat

2 kurssia/vuosi

Kurssilla voidaan esimerkiksi tehdä savi- ja paperimassatöitä, valmistaa paperia ja tutustua valokuvaukseen ja videokuvaukseen sekä maalata akvarelli- ja öljyväreillä. Oppilaiden on mahdollista valita, mitä tekniikoita he ensisijaisesti kokeilevat. Opiskelu on projektiluontoista. Sen tarkoituksena on, että oppilas voi kurssilla perehtyä syvemmin itseään kiinnostavaan aiheeseen ja käyttää aiheen suunnitteluun ja toteuttamiseen tavanomaista enemmän aikaa

ZKU VIDEOKUVAUS (s)

8 tai 9 luokka

1 kurssi

Muodostetaan oppilaista tuotantoryhmä/ryhmiä, jotka koostuvat lavastajista, puvustajista, kuvaajista, valomiehistä, käsikirjoittajista, näyttelijöistä, ohjaajista jne... Oppilaat voivat valita edellä mainituista töistä itseään kiinnostavimmat. Tuotantoryhmä päättää kuvattavan videoelokuvan tyyppin, joka voi olla esimerkiksi dokumentti, lyhytelokuva, musiikkivideo tai vaikkapa viihdeohjelma. Tuotantoryhmä suunnittelee, kuva ja editoi tietokoneella kuvaamansa materiaalin kokonaisuudeksi.

XKO KOTITALOUS (N)

8 ja/tai 9 luokat

2 kurssia/vuosi

Tavoitteet

8 lk

Kurssilla harjoitellaan valmistamaan erilaisia ruokia ja leivonnaisia. Lisätään elintarviketuntemusta. Opetellaan käyttämään yleisimpiä kodin pienkoneita. Tutustutaan kotimaisen ruokakulttuurin historiaan ja maakuntaruokiin sekä kalenterivuoden juhliin. Ymmärretään säilönnän merkitys osana kotoista ruoanvalmistusta. Harjoitellaan ruoanvalmistustöiden ohella myös pöydän kattamista ja tarjoilua sekä astioiden ja pintojen puhtaanapitoa.

9 lk

Vahvistetaan edelleen ruoanvalmistus- ja leivontataitoja. Opetellaan säilöntää ja valmistetaan aterioita myös itse suunnitellen. Tutustutaan eri maiden ruokiin, ruoka-aineisiin ja ruokailutapoihin sekä ymmärretään kansainvälistymisen vaikutus omassa ruokakulttuurissamme. Opitaan hankkimaan tietoa eri lähteistä (kirjat, internet ja oma lähipiiri). Harjoitellaan kodin juhlien ruokien ja leivonnaisten valmistamista. Harjoitellaan ruoanvalmistustöiden ohella myös pöydän koristelua, tarjoilua sekä esim. juhlien jälkeistä paikkojen siistimistä.

ZK08 **LEIVONTA (s)**
8 luokka
1 kurssi

Kurssilla tutustutaan perustaikinatyyppeihin käytännössä ja opetellaan valmistamaan erilaisia suolaisia ja makeita leivonnaisia sekä harjoitellaan erilaisia leivontamene- telmiä. Kotimaisten ja eri maanosien leivonnaisten valmistamisen lisäksi kurssilla opitaan kattamaan kauniisti ja tarjoilemaan sekä nouto- että istuvasta pöydästä.

ZK09 **PITSAT, PIIRAAT JA PIKKUSUOLAISET (s)**
9 luokka
1 kurssi

Kurssin tavoitteena on harjaannuttaa kotitaloustaitoja omaa elämää varten. Opetellaan valmistamaan erilaisia suolaisia ja makeita piiraita sekä pitsoja ja pikkusuolaisia. Harjoitellaan maukkaiden väli- ja iltapalojen valmistamista.

TEKNINENTYÖ

XTN8 **Teknisentyön yleiskurssi II (N)**
8 luokka
2 kurssia

Kurssin keskeinen sisältö on pääosin sama, kuin yleiskurssi I:ssä. Kuitenkin yleiskurssi II yhdessä kurssi I:n kanssa antaa oppilaalle mahdollisuuden syventää taitojaan omien

taipumustensa mukaan johonkin teknisentyön osa-alueeseen. Tällöin myös enemmän aikaa vievät projektit tulevat mahdolliseksi. Perehdytään perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa oman työskentelyn tehostamiseksi.

Kurssille osallistuminen edellyttää myös teknisentyön yleiskurssi I:n suorittamisen.

ZTN8 Puukkokurssi (s)
8 luokka
1 kurssi

Puukkokurssi on lyhyt valinnaiskurssi, jonka aikana valmistetaan perinteinen suomalainen puukko. Kurssin aikana käydään läpi puukon valmistusprosessi alkaen terän takomisesta ja karkaisusta aina tupen valmistamiseen saakka. Kurssin aikana perehdytään myös muiden terätyökalujen kuten höylät, taltat jne. teroittamiseen.

XTN9 Tuotteen suunnittelu ja valmistus II (N)
9 luokka
2 kurssia

Kurssin keskeinen sisältö sama, kuin tuotesuunnittelu ja valmistus I:ssa. Lisäksi perehdytään tarkemmin suunnittelu- ja valmistusprosessin vaiheisiin, jotka vaikuttavat tuotteen ekologisuuteen ja taloudellisuuteen. Perehdytään suomalaiseen kasityö- ja muotoilukulttuuriin. Harjoitellaan oman tuoteidean ja suunnitelman "myyntiä" ts. pyritään dokumentoimaan omat suunnitelmat siten, että ne voidaan esitellä muille ymmärrettävässä muodossa jo suunnitteluvaiheessa.

Kurssille osallistuminen edellyttää myös tuotesuunnittelu ja valmistus I:n suorittamisen.

ZTN9 Pienoismallikurssi (s)
9 luokka
1 kurssi

Pienoismallikurssi on lyhyt valinnaiskurssi, jossa tutustutaan pienoismallien monipuoliseen ja kiehtovaan maailmaan rakentamalla pienoismalleja kokonaan itse tai valmiiden rakentelutarjojen avulla. Kurssin aikana perehdytään pienoismalleissa käytettäviin mittakaavoihin, materiaaleihin ja rakentelutekniikoihin sekä tutustutaan pienoismallien erilaisiin käyttökohteisiin.

Kurssille osallistuminen ei edellytä aikaisempaa teknisen työn opiskelua.

TEKSTIILITYÖ

XTS ERIKOISTEKNIIKAT (N)
8 lk
2 kurssia

Kurssin alkupuoliskolla tutustutaan erilaisiin työtapoihin ja -materiaaleihin esim. kankaanpainantaan, värjäykseen, huovutukseen, helmikudontaan, paperin valmistukseen ja savitöihin. Kurssin loppupuoliskolla oppilas tekee itsesuunnittelemansa työn tai töitä opituilla tekniikoilla.

ZTS9 LUOVA KÄSITYÖ (s)
9 lk
1 kurssi

Kurssilla suunnitellaan ja valmistetaan persoonallisia töitä ja käytetään erilaisia materiaaleja ja käsityön ja askartelun tekniikoita.

ZTS8 KÄSITYÖT (s)
8 lk
1 kurssi

Lyhyt kurssi, joka soveltuu myöskin vähemmän tekstiilitöitä harrastaneille. Kurssin sisältö suunnitellaan oppilaitten kanssa. Ommellaan helppoja vaatteita ja tutustua oppilaita kiinnostaviin erikoistekniikoihin.

LIIKUNTA

XLI8 Palloilu- ja mailapelikurssi (N)
8 luokka
2 kurssia

Kurssilla käydään läpi peruspalloilu- ja mailapelilajit.

ZLP8 Jääpeli- ja salibandykurssi (s)
8 luokka/pojat
1 kurssi

Kurssilla harjoitellaan jääpelejä ja salibandya siten, että kurssin sisältöön kuuluu harjoittelu, tekniikka, taito ja pelaaminen.

ZLT8 Kuntoileva tanssikurssi (s)

8 luokka/tytöt
1 kurssi

Rytmiikka ja erilaisia tansseja aerobicistä afroon. Kunnonkohottamista eri tavoilla liikkuen. Kurssilla valmistellaan esitys, joka mahdollistaa osallistumisen kevään koulut liikkeelle tapahtumaan.

XLI9 Mailapeli- ja palloilukurssi (N)

9 luokka
2 kurssia

Kurssilla harjoitellaan urheilulajeja, joissa käytetään mailaa. Lisäksi kurssi sisältää monipuolisia palloilulajeja.

ZLI9 Sporttia & Actionia kurssi (S)

9 luokka
1 kurssi

Vauhdikkaita yksilö- ja joukkuelajeja ryhmän toiveet huomioiden.

TIETOTEKNIikka

ZAT8 TIETOTEKNIIKAN JATKOKURSSI (s)

8 luokka
1 kurssi

Kurssin tavoitteena on peruskurssilla saadun tiedon lisäksi koulun ATK-laitteiden ja ohjelmien käytön opettelu niin, että opiskelija kurssin suoritettuaan pystyisi itsenäisesti käyttämään tietotekniikan suomia mahdollisuuksia hyväkseen omassa opiskelussaan. Kurssilla tutustutaan tietokoneen tekniikkaan, rakenteeseen ja koneen ylläpitoon, kuten virustorjuntaan ja palomuurin käyttöön. Kurssilla opetellaan tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, ja julkaisuohjelmien käyttöä sekä tutustutaan Windows-ympäristöön ja opetellaan hyödyntämään tietoverkon suomia mahdollisuuksia. Jokainen opettelee tulostuksen ja skannerin ja digitaalikameroiden käytön.

XAT8 TIETOKONEEN HYÖTYKÄYTTÖ (N)

8 luokka
2 kurssia

Kurssilla tarjotaan yksityiskohtaisempaa tietokoneen, oheislaitteiden sekä käyttöjärjestelmän ja ohjelmien tuntemusta. Tutustutaan käyttöjärjestelmän ja ohjelmien asentamiseen sekä tietokoneen ylläpitoon erilaisten ylläpito-ohjelmien avulla. Tutustutaan tietotekniseen terminologiaan tekniikalla; mikä mikin on. Opetellaan asentamaan oheislaitteita ja tutustutaan tietotekniikan uutuuksiin sekä ohjelmien ja laitteiden hankintaan ja tarpeellisuuteen.

Kurssilla käsitellään syvällisemmin erilaisten tietokoneohjelmien käyttöä, internetin ja sähköpostin hyödyntämistä tiedonhankinnassa. Kurssilla tutustutaan yhä yleistyvien digitaalisten kameroiden kuvien jälkikäsitteilyyn videoeditoinnista valokuvien tulostukseen. Lisäksi opetellaan hyödyntämään kotikoneen ja kouluverkon yhteiskäyttöä.

ZAT9 OHJELMOINNIN PERUSTEET (s)

9 luokka
1 kurssi

Kurssin tarkoituksena on antaa virikkeitä pienten ohjelmien käyttämiseen erityyppisissä omissa sovelluksissa. Tutustutaan mm. HTML-dokumenttien, Javascript-, Java-applettien ohjelmointiin ja niiden soveltamiseen.

Kurssin tavoitteena on oppia Java-ohjelmointikielen perusteet ja kielen soveltaminen Internet-ympäristössä sekä tutustua olio-ohjelmoinnin ideaan. Kurssin alussa läpikäydään ohjelmoinnin peruskäsitteet ja laaditaan niitä käyttäen yksinkertaisia Java-ohjelmia. Lisäksi opetellaan laatimaan WWW-selaimella ajettavia Java-appletteja. Samalla tutustutaan olio-ohjelmoinnin peruskäsitteisiin. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös muihin ohjelmointikieliin.

XAT9 DIGITAALISEN KUVAN JA MULTIMEDIAN TYÖPAJA (N)

9 luokka
2 kurssia

Kurssilla tutustutaan digitaalikuvausten perusteisiin, kuten ympäristöön ja tekniikkaan, läpikäydään digitaalikameroiden rakenne ja toimintaperiaate. Kurssilla opiskellaan tietokoneen avulla tapahtuvaa kuvan tekemistä, tietokonegrafiikkaa ja

visuaalista suunnittelua. Kurssi sopii niille, jotka haluavat syventää taitojaan kuvan tekemisessä ja graafisessa ilmaisussa. Tavoitteena on tutustuttaa opiskelijat videon suunnitteluun, kuvaamiseen ja editointiin, jotta he pystyisivät käyttämään niitä itsenäisesti omien myöhemmin opiskelussa eteen tulevien projektien yhteydessä. Videota voidaan tällöin käyttää apuvälineenä opiskelussa ja jatkossa hyödyntää erikoisosaamisena työn yhteydessä. Tarve videoon luodaan jonkin toisen oppiaineen tai kurssin kautta, josta saadaan videoon aihe ja sisältö materiaalia. Työ tehdään yleensä ryhmätyöskentelynä. Ryhmä tekee itsenäisesti suunnitelman aiheestaan. Ryhmän jäsenet valitsevat omat vastualueensa projektista, vaikka työ tehdäänkin loppuun asti ryhmätyönä. Työnäytteenä tuotetaan lyhyt video, jota voi hyödyntää itsenäisenä videona tai osana multimediaa.

Multimediaosuudessa tutustutaan multimediaohjelmaan, musiikin muuntamiseen eri formaatteihin ja tekstin, kuvan, animaatioiden ja videokuvan yhdistämiseen. Lisäksi opetellaan tuotoksien tallentaminen eri medioihin. Kurssin aikana tutustutaan kattavasti erilaisiin kuvaa ja ääntä käsitteleviin ohjelmiin.

ZKK NÄPPIKSET HALTUUN (S)

8 tai 9 luokka

1 kurssi

Opetellaan kymmensormijärjestelmä. Taito nopeuttaa tietokoneen käsittelyä.

KOTITALOUS JA ENGLANTI

ZKOEN COOKING IN ENGLISH (s)

8 tai 9 luokka

1 kurssi

Tavoitteet:

Opetellaan ruoanvalmistusta ja leivontaa sekä niihin liittyviä englanninkielisiä sanoja . Tutustutaan erilaisiin ruokakulttuureihin.

Harjoitellaan englannin kielen puhumista käytännön tilanteissa.

Sisältö:

Harjoitellaan perusruoanvalmistusta tutustuen samalla työvälineiden, ruoka-aineiden ja ruokien englanninkielisiin nimiin.

Harjoitellaan englannin kielen puhumista ja ymmärtämistä ruoanvalmistus- ja ruokailutilanteissa sekä kääntämällä ruokaohjeita toiselle kielelle.

Toteutus:

Ruoanvalmistusta ja leivontaa yksilö-, pari- ja ryhmätyönä.
Oman aterian suunnittelu ja ruokaohjeiden kääntäminen toiselle kielelle.

ZTTLI SURVIVAL- JA ENSIAPUKURSSI (s)

9 luokka

1 kurssi

Kurssilla tutustutaan koululiikunnasta poikkeaviin lajeihin kurssilaisten toiveet huomioiden. Tämän lisäksi käydään läpi eri loukkaantumismahdollisuuksia ja harjoitellaan siihen liittyviä ensiaputaitoja. Kurssin tavoitteena on, että oppilas tiedostaa loukkaantumisriskit/omat rajansa ja osaa käytännössä ensiavun perustaitoja. Tapahtumat voidaan järjestää osittain lukujärjestyksen ulkopuolella, joten varaudu pieniin kustannuksiin.

ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIKEN OPETUS

- 8.1 Erityisopetukseen otettujen ja siirrettyjen opetus
 - 8.1.1 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma
- 8.2 Osa-aikainen erityisopetus
- 8.3 Erityisopetuksen järjestäminen Äänekoskella
 - 8.3.1 Esiopetus erityistä tukea tarvitsevien osalta
 - 8.3.2 Osa-aikainen erityisopetus
 - 8.3.3 Pienryhmäopetus
 - 8.3.4 Opetuksen järjestäminen toiminta-alueittain

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Erityistä tukea annetaan oppilaille:

- jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan ja joiden auttamiseksi tukiopetus ei riitä
- joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi
- jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea kasvulleen
- joilla on opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoiden sekä huoltajien mukaan kehityksessään oppimiseen liittyviä riskitekijöitä tai sopeutumisvaikeuksia
- jotka kuuluvat pidennetyn eli 11-vuotisen oppivelvollisuuden piiriin

Oppilasta autetaan oppimisvaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Keskeistä on varhainen oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja tukitoimien aloittaminen, jotta oppimisvaikeuksien kielteisiä vaikutuksia oppilaan kehitykselle voidaan ehkäistä.

Erityisopetuksen tavoitteena on auttaa ja tukea oppilasta siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa oppivelvollisuus edellytystensä mukaisesti yhdessä ikätovereidensa kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan opiskella yhdessä tai useammassa oppiaineessa yleisopetuksen ryhmässä.

Erityisopetus voi olla osa-aikaista, jolloin oppilas ei tarvitse erityisopetukseen siirtoa. Jos oppilaan erityisen tuen tarve on niin suuri, ettei osa-aikainen erityisopetus riitä auttamaan oppimisvaikeuksissa, tulee oppilas ottaa tai siirtää erityisopetukseen. Silloin opetuksen järjestäminen ja tukipalvelut määritellään henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Oppilaan tarvitsemista tukipalveluista säädetään perusopetuslaissa siten, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetuksen osallistumiseen edellyttämät

- tulkitsemis- ja avustajapalvelut
- muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä
- erityiset apuvälineet

8.1 Erityisopetukseen otettujen ja siirrettyjen opetus

Oppilas otetaan tai siirretään erityisopetukseen, jos hänellä ei vammaisuuden, sairauden, kehityksen viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun niihin verrattavan syyn vuoksi voida antaa opetusta muuten. Oppilaan ottamisesta tai siirtämisestä erityisopetukseen tulee aina tehdä päätös.

Ennen päätöksen tekemistä tulee neuvotella oppilaan huoltajan kanssa ja mahdollisuuksien mukaan hankkia oppilaasta ja hänen oppimisedellytyksistään psykologinen tai lääketieteellinen tutkimus taikka sosiaalinen selvitys sekä tarvittaessa lausunnot oppilaan opetuksesta, kuntoutuksesta ja terveydenhoidosta vastaavilta asiantuntijoilta. Siirtopäätös tulee antaa huoltajalle tiedoksi.

Jos oppilaalla ei ole enää tarvetta erityisopetukseen, tulee tehdä uusi päätös ja siirtää hänet yleisopetukseen.

Oppilaalle laadittavassa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määritellään erityisopetuksen järjestämisen peruste ja suunnitelma opetuksen toteuttamisesta ja sisällöstä.

8.1.1 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Jokaiselle erityisopetukseen otetulle tai siirretylle oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, josta käytetään kirjainlyhennettä HOJKS.

HOJKS:n tulee sisältää oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan seuraavan kaltaisia tietoja:

- kuvaus oppilaan oppimisvalmiuksista, taidoista, vahvuuksista ja erityistarpeista sekä näiden edellyttämistä opetus- ja oppimisympäristöjen kehittämistarpeista
- opetuksen ja oppimisen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet, joista johdetaan opetuksen keskeiset sisällöt
- opetussuunnitelmaan kuuluvien oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät niistä oppiaineista, joissa poiketaan opetussuunnitelman mukaisista oppimääristä
- keskeiset tavoitteet ja sisällöt, joissa oppilaalla on yksilöllinen oppimäärä
- opetukseen osallistumiseksi tarvittavat tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut, kommunikointitavat, erityiset apuvälineet ja oppimateriaalit
- kuvaus oppilaan opetuksen järjestämisestä muun opetuksen yhteydessä tai erityisopetuksen ryhmässä

- oppilaan edistymisen seurannan sekä suunnitelman toimivuuden ja arvioinnin periaatteet.

HOJKS:n laadintaan voi osallistua oppilaan opettajien ja hänen huoltajansa lisäksi oppilas itse, mahdollisesti avustaja ja muut asiantuntijat.

HOJKS:n tehtävänä on

- tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimisprosessia
- korostaa myönteisin havainnoin oppilaan edistymistä
- tukea oppilaan itsetunnon myönteistä kehittymistä
- seurata opetusmenetelmien ja -järjestelyjen onnistumista
- seurata oppilaan erityisopetuksen tarvetta

Oppilaan arviointi perustuu yleiseen oppimäärään tai siihen yksilölliseen oppimäärään, joka on asetettu hänelle henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa. Tällöin numeroarviointissa todistukseen merkitään tähti yksilöllistettyjen oppiaineiden kohdalle.

8.2 Osa-aikainen erityisopetus

Jos oppilaalla on lieviä oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia hänellä on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen yhteydessä. Tällaista opetusta voivat saada oppilaat, joilla on puheen, lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia, matematiikan tai vieraiden kielten oppimisen erityisvaikeuksia tai esimerkiksi tarkkaavaisuuden, aisti-toimintojen, keskittymisen, muistin ja hahmottamisen häiriönä ilmeneviä oppimisvaikeuksia. Osa-aikaisen erityisopetuksen tulee huolehtia erityisesti oppilaiden kielellisten taitojen kehittämisestä.

8.3 Erityisopetuksen järjestäminen Äänekoskella

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan kohdalla pohditaan voidaanko opetus järjestää muun opetuksen yhteydessä. Mikäli päädytään erityisoppilaan opettamiseen yleisopetuksen ryhmässä on huolehdittava tarvittavista resursseista. Jos oppilaan opiskelu muun opetuksen yhteydessä ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, opetus tulee järjestää osittain tai kokonaan pienryhmässä.

Oppilaan on mahdollista saada myös kunnan ulkopuolisten erityiskoulujen palveluja. Äänekoskella noudatetaan opetuksen järjestämisessä joustavaa ryhmien

muodostamista yleisopetuksen ja erityisopetuksen välillä. Yleisopetuksessa opiskeleva oppilas voi tarpeen mukaan opiskella yhtä tai useampaa ainetta myös pienryhmässä ja vastaavasti pienryhmän oppilas yleisopetuksen ryhmässä.

Perusopetuslain perusteella opetus voidaan järjestää toisin kuin mitä koulussa noudatettavassa tuntijaossa on määrätty, jos se erityisoppilaan oppimisedellytykset huomioon ottaen on perusteltua. Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määritellään tällöin ne oppiaineet, joissa opinto-ohjelma poikkeaa koulun noudattamasta tuntijaosta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt.

Äänekoskella oppilaalla on mahdollisuus aloittaa koulunkäyntinsä yleisopetuksen pienryhmässä. Nämä pienryhmät mahdollistavat tuetun oppimisen ja yksilöllisen koulunkäynnin aloittamisen sitä tarvitseville. Oppilaille laaditaan oppimissuunnitelma tai HOJKS.

8.3.1 Esiopetus erityistä tukea tarvitsevien osalta

Esiopetuksessa erityistä tukea tarvitsevat lapset, joiden kehityksen, kasvun ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet sairauden, vamman tai toimintavajavuuden vuoksi. Erityisen tuen piiriin kuuluvat lapset, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea kasvuun. Erityiseen tukeen ovat oikeutettuja myös lapset, joilla on opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoiden ja huoltajan mukaan kehityksessään oppimisvalmiuksiin liittyviä riskitekijöitä. Lisäksi erityistä tukea esiopetuksessa tulee antaa lapsille, jotka ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä tai joiden perusopetuksen aloittamista on päätetty siirtää vuotta myöhemmäksi sekä lapset, jotka otetaan tai siirretään erityisopetukseen esiopetuksen aikana.

Äänekoskella erityistä tukea tarvitsevan lapsen esiopetus järjestetään päiväkodin tai koulun esiopetusryhmissä tai integroidussa erityisryhmässä, kuten Äänekosken kaupungin esiopetussuunnitelmassa on määritelty.

8.3.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaisen opetuksen perustana on oppilaskohtainen tarve. Sitä annetaan oppilaan lähikoulussa yksilö- tai pienryhmäopetuksena tai samanaikaisopetuksena yleisopetuksen ryhmässä. Opetusta annetaan tarvittaessa kunnan kaikissa kouluissa.

Opetus on yksilöllistä, suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja kuntouttavaa. Tärkeää on

myös yhteistyö oppilaan muiden opettajien, huoltajien sekä oppilaan kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kesken.

8.3.3 Pienryhmäopetus

Ellei opetusta voida järjestää muun opetuksen yhteydessä tukitoimin, se järjestetään osittain tai kokonaan erityisopetuksen pienryhmässä. Pienryhmät ovat fyysisesti ja toiminnallisesti osa perusopetusta.

Pienryhmässä opiskelee oppilaita, joilla on

- oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia
- puheen-, lukemisen tai kirjoittamisen vaikeuksia
- tarkkaavaisuusongelmia
- keskittymisvaikeuksia
- psyykkisiä tai emotionaalisia ongelmia
- motoriikan tai hahmottamisen vaikeuksia
- sosiaalisen vuorovaikutuksen häiriöitä
- kehitysvammaisuutta

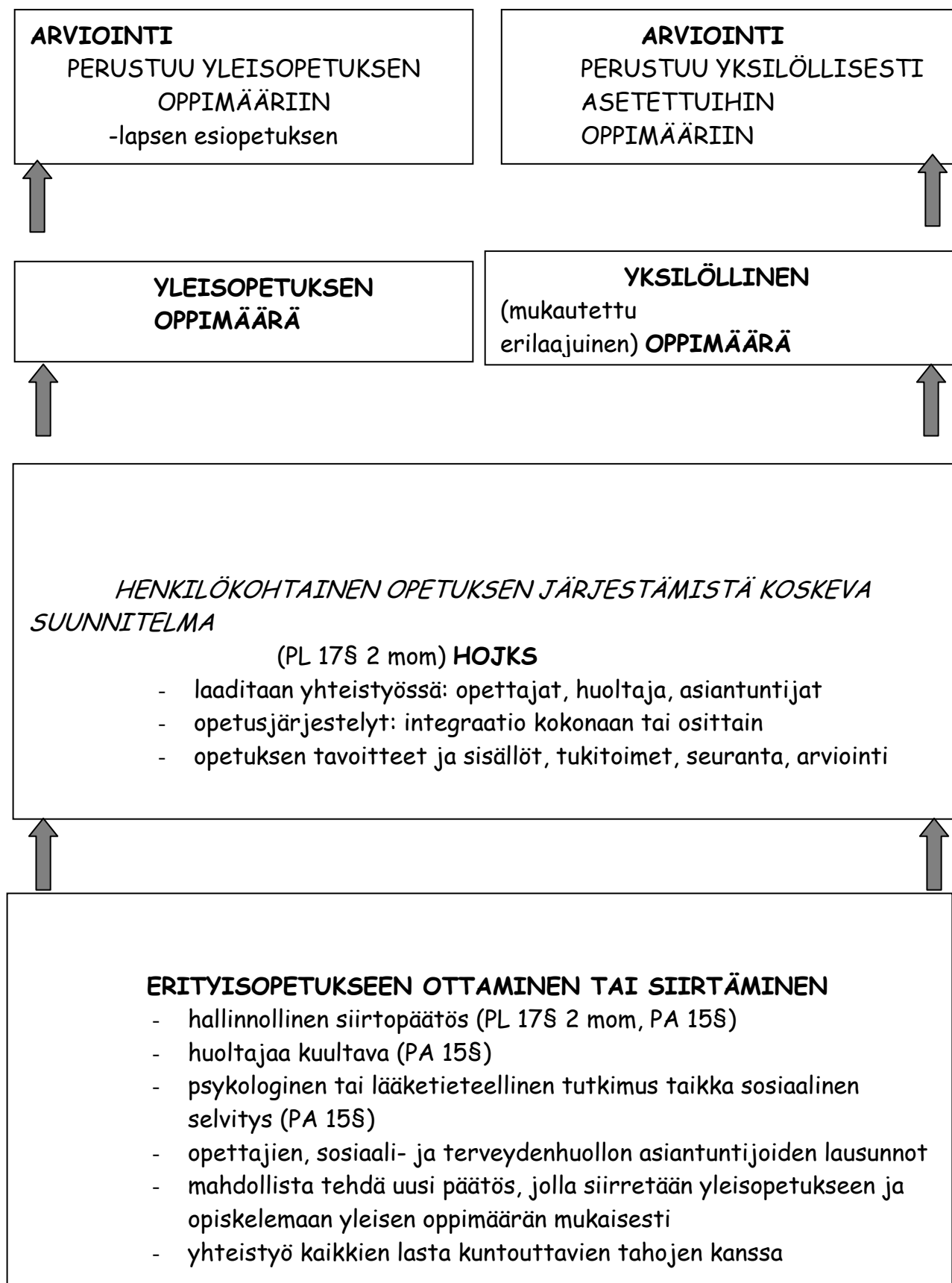
Jokaiselle pienryhmässä opiskelevalle oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Oppilas voi opiskella perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan tai yksilöllistettyjen oppimäärien mukaan joko kaikissa oppiaineissa tai vain joissakin näistä. Pienryhmäopetuksen päätavoitteena on mahdollistaa oppivelvollisuuden suorittaminen ja jatko-opiskelukelpoisuuden hankkiminen.

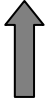
Pienryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa olisi mahdollista saavuttaa opetussuunnitelmassa tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetetut tavoitteet.

8.3.4 Opetuksen järjestäminen toimi-alueittain

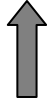
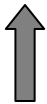
Silloin kun opetusta ei voida oppilaan vaikean vammaisuuden, kehitysvammaisuuden tai vaikean sairauden vuoksi järjestää oppiaineittain laaditun oppimäärän mukaisesti, se tulee järjestää toiminta-alueittain. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Toiminta-alueet tulee jakaa opetussuunnitelmassa osa-alueiksi ja määritellä niiden henkilökohtaiset tavoitteet ja sisällöt.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen lainsäädännöllinen perusta

OSA- AIKAINEN ERITYISOPETUS (PL 17§ 1 mom)

- voidaan laatia lapsen esiopetuksen suunnitelma ja vuosiluokilla oppimissuunnitelma (POP 2002, 1-2)
- yhteistyö huoltajan, opettajan ja asiantuntijoiden kanssa

TUKIOPETUS

- tilapäinen opinnoissa jälkeen jääminen
- yhteistyö kodin kanssa (PL3§) ja oppilaanohjaus (PL 11§)

Lähde: 5.-6.11. 2002 LUKU-SUOMI
seminaari

Opetushallitus, Pirkko Virtanen

LIITE 1 KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	<p>* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä.</p> <p>* Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliainesta.</p> <p>* Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.</p>	<p>* Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin.</p> <p>* Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.</p> <p>* Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja.</p> <p>* Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.</p>	<p>* Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.</p> <p>* Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.</p> <p>* Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.</p>	<p>* Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin.</p> <p>* Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.</p> <p>* Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja.</p> <p>* Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.</p>
A1.2	Kehittyvä alkeiskieli-Taito	<p>* Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen.</p>	<p>* Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua.</p> <p>* Puheessa on taukoja ja muita katkoksia.</p>	<p>* Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin.</p> <p>* Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon,</p>	<p>* Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.</p> <p>* Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja).</p> <p>* Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan</p>

	<p>* Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä.</p> <p>* Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännoästä.</p>	<p>* Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaä hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia.</p> <p>* Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.</p>	<p>jos voi lukea tarvittaessa uudelleen</p> <p>* Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.</p>	<p>hyvin yksinkertaisia päälauseita.</p> <p>* Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.</p>
--	--	---	--	---

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskieli -taito	<p>* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.</p>	<p>*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.</p> <p>* Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>* Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.</p> <p>* Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.</p>	<p>* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.</p> <p>* Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.</p>	<p>*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).</p> <p>* Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.</p> <p>* Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskieli- -taidon alkuvaihe	<p>* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.</p> <p>* Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.</p>	<p>* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.</p> <p>*Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.</p> <p>* Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).</p> <p>* Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.</p>	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).</p> <p>* Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).</p> <p>Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.</p> <p>*Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskieli -taito	<p>* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.</p> <p>*Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.</p>	<p>* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiinomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.</p> <p>*Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy.</p> <p>*Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita.</p> <p>* Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).</p> <p>* Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsenellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.</p> <p>* Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).</p> <p>*Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.</p> <p>*Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.</p>

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskieli -taito	<p>*Ymmärtää pääajatuksen ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja.</p> <p>* Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.</p>	<p>*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.</p> <p>*Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.</p> <p>*Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran.</p> <p>*Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.</p> <p>* Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.</p> <p>* Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.</p> <p>* Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.</p>	<p>* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.</p> <p>*Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.</p> <p>*Rutiininomainen kielilaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.</p>

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskielitaito	<p>* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit).</p> <p>* Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta.</p> <p>* Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>* Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.</p> <p>* Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>* Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p> <p>* Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p> <p>* Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaakaan viestintää.</p>	<p>* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa.</p> <p>* Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän.</p> <p>* Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.</p>	<p>* Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tuktietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>* Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyllissä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	<p>* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksukset, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot).</p> <p>* Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.</p> <p>* Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä</p>	<p>* Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä.</p> <p>Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä.</p> <p>* Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.</p> <p>* Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.</p> <p>* Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin</p>	<p>* Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.</p> <p>* Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot).</p> <p>* Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin.</p> <p>* Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävyn ja tyylin joustavuus on rajallinen, pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen.</p> <p>* Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin</p>

	keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	muotovaatimuksiin. * Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.		joustavuus tuottavat ongelmia.
--	---	--	--	--------------------------------

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	<p>* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu).</p> <p>* Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa.</p> <p>* Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.</p>	<p>* Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin.</p> <p>* Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta.</p> <p>* Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia.</p> <p>* Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin.</p> <p>* Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä</p>	<p>* Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päävälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä.</p> <p>* Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>* Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseiden, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja.</p> <p>* Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia.</p> <p>* Kielellinen ilmaisuväri ei rajoita havaittavasti kirjoittamista.</p> <p>* Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomatisissa ilmauksissa sekä tyylieroissa.</p>

			itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.		
--	--	--	---	--	--

Taitotasot C1-C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	<p>*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneiltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia.</p> <p>*Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistaen.</p> <p>*Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>*Osaa pitää pitkäköön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyllilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia.</p> <p>*Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti.</p> <p>*Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita.</p> <p>*Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla.</p> <p>*Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.</p>	<p>*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkäköjöä, kompleksisia tekstejä eri aloilta.</p> <p>*Pystyy vaihtelemaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllillisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä.</p> <p>*Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.</p>	<p>*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmallalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista.</p> <p>*Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi.</p> <p>*Kielellinen ilmaisuvälineistö on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat.</p> <p>*Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.</p>

LIITE 2 KONNEVEDEN, SUMIAISTEN, SUOLAHDEN JA ÄÄNEKOSKEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMAT

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE

2004

 KUNTA: Äänekoski

HALLINTOKUNTA/RYHMÄ:

Koulutoimi, peruskoulu 1-6

KOHDE- RYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
1.-2.lk	Turvallinen koulumatka	Liikkuminen jalankulkijana ja pyöräilijänä: säännöt, heijastimen käyttö, liik. valistus, turvallinen pyöräily; kypärä, valot, liikennekilpailut koulualueella, liikennepuistossa	Yl:n mukaisesti + teematapah-tumia;syksy, kevät	-koulupoliisi, -liikenneturva (mater.) - vanhemmat -vakuutusyhtiöt (kypärän käyttö)	-opettajat, - rehtori /apul.rehtori - koulunjohtaja	Koulut ja kodit
3.-6.lk	Turvallinen liikkuminen liikenteessä	Liikennesäännöt; painotus pyöräilijän turvallisuuteen; kypärä, valot Polkupyöräajokortin suorittaminen Polkupyörän kuntotarkastus Ohjeistus turvallisesta liikkumisesta liikuntapaikoille	Yl:n yhteydessä, liikuntatunnit teemapäivät syksy, kevät	Samat kuin edellä + SPR	-opettajat -rehtori /apul.rehtori - koulunjohtaja	Koulut ja kodit
Oppilaat Henkilö- kunta Vanhemmat	Pyöräilykypärän käyttö; jalankulkijan, pyöräilijän liikenneturvallisuus	Teemapäivät tai -viikko Laki edellyttää pyöräilykypärän käyttöä Tiedottaminen koulutiedotteissa, vanhempainilloissa	Lukuvuoden alku	Poliisi, Vanhemmat, SPR	- Johtokunta -opettajat -rehtori /apul.rehtori -koulunjoht.	Koulut
Koulu- autojen kuljettajat, vanhemmat, henkilö- kunta	Turvalliset liikennejärjestelyt ja koulukuljetukset Huoltajien omien koulukuljetusten vähentäminen	Koulualueen ja lähiympäristön liikennejärjestelyjen toimivuuskartoitus Tiedottaminen vanhemmille Liikenneturvallisuuksokoukukset liikennöitsijöiden kanssa	Lukuvuoden alku Tarpeen mukaan lukuvuoden aikana	Liikennöitsijät Tekninen toimi Vanhemmat	- Johtokunta -rehtori /apul.rehtori	Koulut + koulutoimisto

Tekninen toimi	Koulunmäellä liikennesuunnittelun lisääminen	Oppilaiden saattoliikenteen uudelleen organisointi, sisääntuloreittien tarkistaminen, huoltoliikenteen ja oppilaiden sisääntuloliikenteen eriyttäminen	Kesä	Tekninen toimi	Rehtori	Koulutoimenjohtaja
----------------	--	--	------	----------------	---------	--------------------

KONNEVEDEN, SUMIAISTEN, SUOLAHDEN JA ÄÄNEKOSKEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMATPÄIVÄMÄÄRÄ 12.3.1

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE

2004

 KUNTA: Äänekoski

HALLINTOKUNTA/RYHMÄ:

Koulutoimi, peruskoulu 7-9

KOHDE- RYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILÖ	SEURANTA
7.lk	Liikenneturvallisuus- tietouden lisääminen ja asenteisiin vaikuttaminen	Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus Aiheiden käsittely terveystietotunneilla Ohjeistus turvallisesta liikkumisesta liikuntapaikoille	Alkusyksy	Oppilaiden vanhemmat	Terveystiedon ja liikunnan opettajat	Itsearviointi ja esimies
8.lk	Liikenneturvallisuus- tietouden lisääminen ja asenteisiin vaikuttaminen	Aiheiden käsittely terveystietotunneilla	Alkusyksy	Liikenneturva	Terveystiedon opettajat	Itsearviointi ja esimies
	Ensiapuvalmiuden parantaminen	Aiheiden käsittely terveystietotunneilla ja NOUHÄTÄ -toiminta	Kevättalvi	Pelastuslaitos	Terveystiedon opettajat ja 8.lk luokanvalvojat	Itsearviointi ja esimies
9.lk	Myönteinen asenne liikenneturvallisuuteen Ensiapuvalmiuden parantaminen	Aiheiden käsittely terveystietotunneilla	Alkusyksy		Terveystiedon opettajat	Itsearviointi ja esimies
7.-9.lk	Turvavälineiden käytön lisääminen Polkupyörien valojen käytön tehostaminen	Tietoa terveystietotunneilla ja valvontaa koulumatkalla	Syksy	Liikenneturva Poliisi	Terveystiedon opettajat Rehtori	Kysely ja havainnointi
Vanhemmat	Huomion kiinnittäminen liikenneturvallisuuteen	Asian käsittely 7.luokkien vanhempainillassa	Lokakuu	Liikenneturva	Rehtori	Johtokunta

Opettajat	Liikenneturvallisuus-tietouden päivittäminen	Koulutustilaisuus	Tammikuu	Liikenneturva	Rehtori	Johtokunta
Tekninen toimi ja liikennöitsijät	Koulumatka-liikenteen ja koulukuljetusten turvallisuuden lisääminen	Koulun lähialueen liikennejärjestelyjen parantaminen, koulukuljettajien koulutus	Kesä	Tekninen toimi Liikennöitsijät	Kuljetus-suunnittelija	Koulutoimenjohtaja